

Wáʼ wurɪmeiarɪgʼáwa egʼápi nánɪrɪnɪ.

Rʼwamɪɲɪ rɪpɪ, “Wáʼ wurɪmeiarɪgʼáwa egʼápiyɪ” rɪnɪɲɪpɪ Ruko nɪrɪrɪ eanɪpɪrɪnɪ. O Jisasoyá wiepɪsagʼyɪ womani. Judayɪ enɪ womani. Émáɪ dokɪtá worɪnɪ. Poro tɪnɪ Sairaso tɪnɪ émáɪ anɪyo wáʼ nurɪmerɪná wirɪmeárogʼɪorɪnɪ. O Tiopiraso amɪpɪ wáʼ wurɪmeiarɪgʼáwa Jisaso rɪxa anɪnamɪ nánɪ nɪpeyimáná enáná egʼápi nánɪ nɪjʼá oimónɪrɪ rʼwamɪɲɪ rɪpɪ eanɪrɪnɪ. Rʼwamɪɲɪ nearɪná Tiopiraso re oyaiwinɪrɪ eanɪnigɪnɪ, “Iwamʼó áamá Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪgʼáyɪ sa Jerusaremi dánɪ nimónɪróná ayɪ Judayɪnɪ imónagʼá aiwɪ Gorɪxo xʼoyá kwíyɪpɪ sɪxɪ umímóáná anɪ apimɪ wáʼ nura neméʼasáná e dánɪ wáʼ nura numiro Samariayɪ anɪyo nura neméʼasáná ámɪ nuro émáɪ anɪyo enɪ nura neméʼasáná enáná émáɪ obaxɪ enɪ Jisasoyá sɪyɪkɪ nimóga nuróná ayá wɪ nimóga nuro Judayo múrogʼawixɪnɪ.” oyaiwinɪrɪ rʼwamɪɲɪ nearɪ rɪpɪ enɪ oyaiwinɪrɪ, “Pitaomɪ tɪnɪ Poromɪ tɪnɪ enɪ Gorɪxo nurɪpearɪ enɪ sɪxɪ weámɪxɪɲowaúrɪani?” oyaiwinɪrɪ emɪmɪ amɪpɪ Jisaso enɪpa Pitaó xámɪ néra unɪpɪ nánɪ nɪrɪrɪ earɪ ámɪ rʼwɪyo Poro néra unɪpɪ nánɪ nɪrɪrɪ earɪ enɪnigɪnɪ.

1-2 Tiopirasoxɪnɪ, rʼwamɪɲɪ nionɪ xámɪ nɪrɪrɪ eanɪpɪ, ayɪ Jisaso iwamʼó erɪ wíwapiyɪrɪ enɪpɪ tɪɲɪ e dánɪ sʼá xegɪ wáʼ wurɪmeiarɪgʼáwamɪ

—Awa x́o rípeanowaríní. Awamí Goríxoyá kwíyíyo dání sekaxí nurímáná x́o ańnamí nání peyiníyi t́nǵ e nání nírírí eanáríní.

³ O ŕnínǵ nímearí niperí níwiápínimeámáná śá 40 nóra waríná awa “O ámí sínǵ ŕa ɲweaní?” oyaiwípoyínírí ámí ámí síwá winayírí Goríxo áamá x́oyáyí xwioxíyo míméámí nerí umeɲweaníápi nání uréwapíyírí neríná awa síní ududí mé “Ayí oríani?” níyaiwiro níwipímónímáná enáná re eníniginí.

⁴ Awamí awí neaárímáná sekaxí re uríniginíní, “Ápo ‘Níseaiapímíáríní.’ searínǵpi —Api, ayí nioní searáná soyíné aríá niarígápiríní. Api síní míméameapa enáná anǵ Jerusaremí t́yo dání níwárimí mupa nero api nání wenínǵ nero ɲweáfríxíní.

⁵ Ayí ripí náníríní. Jono wayí níseameairíná iniǵí t́nǵ seameainǵ aiwí síní śá obaxí mórípa enáná Goríxo x́oyá kwíyí t́nǵ wayí seameainíáríní.” uríniginíní.

Jisaso ańnamí peyiní náníríní.

⁶ Awa ríxa awí neánímáná omí yarínǵ re wigíawixíní, “Ámínáoxíní, eníná negí wa mǵxí ináyí nimóníro negí neáríawéyo umeɲweaagíápa ríná dání joxí ení axípi mǵxí ináyí nimónírí Isírerene xwioxíyo míméámí níneairí neameɲwearíáraní?” Yarínǵ e wíagíá

⁷ o re uríniginíní, “Śá seyíné yarínǵ niarígápi nání parímoníayi —Ayí ápo Goríxo x́o xegí néní t́ɲo nimónírínǵpímí dání nírírí tagíyíríní. Ayí

nánɛ seyɛné nijá imónɛpɛrɛ mimónɛɲagi nánɛ áwanɛ searimiméɛɛɛ.

⁸ E nerɛ aiwɛ ripɛ nánɛ nijá imónɛpɛrɛ nánɛ áwanɛ searimiméɛɛɛ. Kwíyɛ oyáɛ niseaímearɛ enɛ sixɛ seaímɛxáná soyɛné nionɛ seaímearɛ mɛkoyɛné nimónɛro áma Jerusaremɛ ɲweagáyo áwanɛ urɛmero áma Judia pɛropenɛsɛyo tɛnɛ Samaria pɛropenɛsɛyo tɛnɛ amɛ amɛ ɲweagáyo urɛmero áma xwá yoparɛ ikwɛrónɛɲɛmɛ ɲweagáyo aí urɛmero éfɛrɛxɛɛɛ.”

⁹ E nurárimáná awa sɛnɛ sɛɲwɛ wɛnarɛná o Gorɛxoyá dɛɲɛ tɛnɛ nɛpeyirɛ wigɛ sɛɲwɛ anigɛ é agwɛ bimɛ aínɛɲɛnigɛɛɛ.

¹⁰ Nɛpeyirɛ agwɛ bimɛ aínáná awa sɛnɛ anɛnamɛ sɛɲwɛ anánɛɲáná re enɛnigɛɛɛ. Áma rapɛrapɛ apá wɛnɛ yínigɛíwaú awa tɛɲɛ e nɛrónapɛrɛ

¹¹ re urigɛisixɛɛɛ, “Gariri pɛropenɛsɛyo dánɛoyɛné, pí nánɛ re éfɛ nɛrómáná anɛnamɛ wenɛɲɛ yánɛɲo? Áma o, Jisasoyɛ rɛnɛɲo seyɛné tɛe dánɛ Gorɛxoyá dɛɲɛ tɛnɛ anɛnamɛ nánɛ rɛxa nɛpeyirɛ aí soyɛné sɛɲwɛ wɛnarɛná peyípa ámɛ axɛpɛ wɛpɛnɛnɛfáɛɛɛ.” urigɛisixɛɛɛ.

Áma womɛ Judaso nánɛ wayá urɛpeagá nánɛɛɛɛ.

¹² Awa dɛwɛ Oripɛyɛ rɛnɛɲɛpimɛ —Apɛ Jerusaremɛ dánɛ anɛwɛ e enɛpɛrɛɛɛ. Sabaráyo Judayɛ ná jɛamɛ mupa nero aí Jerusaremɛ dánɛ dɛwɛ mɛɲɛ apɛ tɛɲɛ e nánɛ ananɛ wagɛápɛrɛɛɛ. Apimɛ pɛnɛ nɛwiárɛmɛ nuro

¹³ rɛxa Jerusaremɛ nɛrémoro anɛ pákɛkɛ seáyɛ émɛ mɛrɛnɛɲiwámɛ —Iwá awa sá wearigɛíwárɛɛɛ.

Iwámi nánɛ wáiwɛyo nɛpeyiro páwigɛawixɛnɛ. Awa wigɛ yoɛ rowarɛnɛ. Pitao tɛnɛ Jono tɛnɛ Jemiso tɛnɛ Adɛruo tɛnɛ Piripo tɛnɛ Tomaso tɛnɛ Batoromuo tɛnɛ Matɛyuo tɛnɛ Arɛpiasomɛ xewaxo Jemiso tɛnɛ Saimonɛ Sereto tɛnɛ Jemisomɛ xewaxo Judaso tɛnɛ awarɛnɛ.

¹⁴ Ámá awa dɛɛɛ ná bɛnɛ tɛgáƳáwa nimónɛro áamá wí ámi tɛyɛ enɛ apɛxɛ wíwa tɛnɛ Jisasomɛ xɛnái Mariaí tɛnɛ Jisasomɛ xexɛrɛmeáowa tɛnɛ enɛ awa tɛnɛ nawínɛ awí neánayiro anɛɛɛ minɛ Gorɛxomɛ xwɛyɛá rɛrɛmɛ wiayarɛná

¹⁵ sáá wɛyi áamá awí eánɛáyɛ nɛnɛ áamá 120 enáná Pitao áwɛnɛmɛ éf nɛrómáná re urɛɛɛnɛgɛnɛ,

¹⁶ “Gɛ nɛrɛxɛmeáyɛné, enáná mɛxɛ ináyɛ Depito kwíyɛ Gorɛxoyápimɛ dánɛ Judaso nánɛ —O áamá ‘Jisasomɛ ɛá oxɛraneyɛ.’ yaiwíáyo o tɛɛɛ e nánɛ nɛpemeámɛ uɛɛɛnɛ. O nánɛ nɛrɛrɛ Bɛkwíyo eanɛpɛ surɛmá imónɛpaxɛ mimónɛɛagɛ nánɛ amɛpí Judaso enɛpɛ ayɛnánɛ xɛxenɛ imónɛɛɛrɛnɛ.

¹⁷ O none tɛnɛ nemerane yanɛwá nánɛ urɛpeanɛ enɛagɛ nánɛ o enɛ nearɛpeanɛyɛ worɛnɛ.

¹⁸ (O sɛpí wikárɛɛɛpimɛ dánɛ nɛgwɛ meanɛpɛ tɛnɛ xwɛá bɛ bɛ nemáná e dánɛ ná neánɛrɛná xegɛ agwɛyo áwɛnɛmɛ narɛkínɛrɛ agwɛ amɛpí nɛpɛnɛ mɛxeánowɛɛnɛgɛnɛ.

¹⁹ Jerusaremɛ nɛweagɛáyɛ nɛnɛ o e inɛɛ nánɛ arɛá nɛwiro nánɛ wigɛ pɛné tɛnɛ xwɛá apɛ yoɛ Akerɛdamayɛ —Yoɛ mɛkɛ ayɛ áamá nɛperɛ ragɛ xwɛáyo punɛ nánɛrɛnɛ. Yoɛ e wɛrɛgɛárɛnɛ.)

²⁰ “Xwɛyɛá rɛpɛ Bɛkwɛ Samɛyɛ rɛnɛɛɛyo nɛrɛnɛrɛ eánɛɛagɛ nánɛ Judaso xɛo enɛpɛ enɛrɛnɛ, ‘Anɛ oyá yɛwɛ imónɛwɛnɛgɛnɛ. Ámá wí e mɛɛweapa

érixini.’ Xwiyá api suríma imónipaxí
mimóniŋaqi nání amípi Judaso enípi xixeni
imóniŋrini. Xwiyá ámi bi rípi Bikwí axíyo
eni niriŋri eániŋi, ‘O e nimóniri éwiniŋiri
rípeaniŋpi áma wo xe nimóniri éwiniŋiŋi.’
eániŋaqi nání

21-22 noneyá wo anipá imóniṅáná ‘Ayí ananirini.’ ripaxí menini. Ayínáni áamá none Jisaso t́ni emeaŕná íníná nawíni wagwáyí wo none t́ni nawíni Jisaso wiáṕni meanṅṕi náni áwanṅ uranṅwá náni aga orípeaneyi. Áamá iwamó Jono wayí níneameaia wage dáni Jisaso xegí xanoyá dṅt́ t́ni anṅnami náni peyiṅe náni o t́ni emeagwáyí wo náni rarṅini.” Pitao e urági

23 ayí áamá waú nání —Wíó Josepí Basaba-
soyí ríníjoríní. Oyá yóí ámí bí Jasítasoríní.
Wíó Mataiasoríní. Awaú nání re rínígíawixíní,
“Ámá rowaú ananí womí Judaso nání wayáa
rípeapaxowaúríní.” níríníro

²⁴ Gorixomi yariŋɗi nɛwiro re urigɗawixini, “Ámináoxini, joxi áamá nɛni wigɗi xwioxɗo sipi tɛni nanɗi tɛni nani imóniɗipɗi nijoxi enagi nani áamá awaú gɗmini go joxi simónɗagi rɛpeáo siwá neaiɗi.

²⁵ Jisaso awa wáf nurimeířixiniri nearípeági
aí Judaso xó ‘Aniŋí apí oimónimini.’ mīwimóní
píni nīwiáriri xegí ‘Oumini.’ wimónariŋímini
rixa úf enagi nání joxi o nání wayfá oimóniri siŋí
rípeáo siwá neaii.” Yariŋí e nīwimáná

²⁶ Judayí wigí yarigíápa neróná “Rowaú gímini go xixeni ayo imóniríenijoi?” niyaiwiro sárúniñí nero Mataiasomi wá wurimeiarigíá

wé wúkaú síkwí wo awa t́nì ax́pì imónìní nánì síṅomì kumìxárígfawìxìní.

2

Kwíyíṗì Gorìxomì d́ṅṗ wíkwíroarígfáyo wímeanṅṗì nánìrìní.

¹ Śá Pedikosíyì rarígfáyi —Śá ayi Judayí aiwá omìṅṗ síṅíyo d́nì míáṗì Gorìxomì yayí wianíro nánì nìmeáa nìbìro peax́ tarígfáyirìní. Śá ayi imónìṅáná áamá Jisasomì d́ṅṗ wíkwíroarígfáyí aṅṗ wiwá axiwámì awí eánìṅáná re eṅìṅìṅì.

² Anṗnamì d́nì ŕwìṗì xwénìṅṗ ìwí nìra weapíyí aṅṗ ayí ṅweagíwámì niwámìní árfó inárìṅìṅìṅì.

³ Árfó inárìṅìṅáná síṅwí winíáyí winígfawìxìní. Ŕá ápiáwínìṅṗ imónìṅṗ b́ì aípínanṅwí ńera nurì womìní womìní nìṅweaxa úagí xìxe síṅwí ainenígfawìxìní.

⁴ Síṅwí e ainenarínná re eṅìṅìṅì. Ayo nìyonì Gorìxo kwíyí x́oyáṗì ayá wí síxí umímòṅìṅìṅì. Síxí umímóáná kwíyíṗì wimìxíṗì t́nì xìxenì nero ṕné xegí wí wíníyí m̀rìpax́ imónìgfáyí aí ananì rìpax́ nimónìro nìra ugíawìxìní.

⁵ Judayí wí —Ayí aṅṗ xwíá r̀rì ǹrímìní amì g̀mì ikwíróṅìṅíyo x̀rìgfáyírìní. Gorìxomì píráṅìṅṗ ox́daneyìníro anìṅṗ miní yarígfáyírìní. Ayí nìbìmimáná Jersaremi ur̀nìgfáíná ŕwìṗì xwénìṅṗ ìwí nìra weapìṅṗ inárìní.

⁶ Ìwí nìra weapáná áamá xwé ayá wí epíroyí nero Jisasomì x́darígfáyí wigí aga ṕné xìxegìní t́nì nìra warìṅagíá aŕá ǹwìro nánì ududí nero

⁷ ayá nɪrɪwamónɪro dɪŋɪ sɪŋá nɪweánɪro re rɪnɪgɪ́awixɪnɪ, “Ámá aga pɪné xɪxegɪ́nɪ tɪnɪ rarɪgɪ́á rowa nowanɪ Gariri pɪropenɪsɪ́yo dánɪ menɪranɪ?

⁸ Nowanɪ e dánɔwa enɔgɪ́ aiwɪ arɪge nero negɪ́ aga pɪné oníná dánɪ arɪ́á nɪwɪa unɔwá xɪxegɪ́nɪ tɪnɪ neararɪ́ná arɪ́á nɪwɪa warɪŋwɪnɪ?

⁹ Nene wiene Patiaɪɪ rɪnɪŋwaéne wiene Midiaɪɪ rɪnɪŋwaéne wiene Iramɪɪ rɪnɪŋwaéne wiene Mesopotemia dánene wiene Judia dánene wiene Kapadosa dánene wiene Podasi dánene wiene Esia dánene

¹⁰ wiene Pɪrigia dánene wiene Pabiria dánene wiene Isipɪ dánene wiene Sairini tɪŋɪmɪnɪ Ribia pɪropenɪsɪ́yo dánene wiene Romɪ dánene nene nɪbɪrane re urɪnɪŋwaéne —Wiene aga nepa Judayerɪnɪ. Wiene Judayɪ yarɪgɪ́apɪ nɪxɪ́dɪrane nánɪ nawínɪ imónɪŋwaénerɪnɪ.

¹¹ Ámɪ wiene Kɪritɪ dánene wiene Arebia dánenerɪnɪ. E e dánene aiwɪ nɪnenenɪ wine wine awa amɪpɪ Gorɪxo enɪ́ná enɪ́ neánɪrɪ yagɪ́yɪ nánɪ nɪnearɪ́rɪ́ná negɪ́ aga pɪné xɪxegɪ́nɪyo dánɪ rarɪŋagɪ́á arɪ́á wiarɪŋwɪnɪ.” E nɪrɪga nuróná

¹² ududɪ néra nuro ududɪ nikárɪnɪro nánɪ wɪ re nɪrɪga ugɪ́awixɪnɪ, “Pɪ neaɪmeanɪ nánɪ rɪ́a yarɪŋoɪ?” nɪrɪga warɪŋagɪ́á aiwɪ

¹³ wɪ rɪperɪrɪ́ nɪwɪro re nɪra ugɪ́awixɪnɪ, “Awa wainɪ sɪŋɪ́pɪ xwé nɪnɪmáná papɪkɪ́ nero nánɪ rarɪŋoɪ.” nɪra ugɪ́awixɪnɪ.

Pitao Jisaso nánɪ xwɪ́yɪ́á urɪŋɪ́ nánɪrɪnɪ.

¹⁴ E nɪra warɪ́ná Pitao Jisasoyá wiepɪsagɪ́ wé wúkaú sɪkwɪ́ wo imónɪgɪ́á wɪ́a tɪnɪ éf nɪrómáná

enɪ́ tɪ́nɪ́ repɪ́yɪ́ nerɪ́ re urɪ́nɪ́nɪ́gɪ́nɪ́, “Gɪ́ Judia pɪ́ropenɪ́sɪ́yo dánɪ́yɪ́né tɪ́nɪ́ áamá amɪ́ amɪ́ dánɪ́ nɪ́bɪ́ro Jerusaremɪ́ urɪ́nɪ́gɪ́áyɪ́né tɪ́nɪ́ nionɪ́ repɪ́yɪ́ seaiarɪ́ná píránɪ́nɪ́ arɪ́á ókiarɪ́ nɪ́mónɪ́ro none neaímeáɪ́pɪ́ nánɪ́ nɪ́jɪ́á imónɪ́poyɪ́.

¹⁵ Ayɪ́ rɪ́pɪ́ nánɪ́ seararɪ́nɪ́nɪ́. Agwɪ́ sɪ́nɪ́ 9:00 a.m. áamá wainɪ́ xwapɪ́ mɪ́nɪ́pa yarɪ́gɪ́nɪ́ imónɪ́nɪ́agɪ́ nánɪ́ soyɪ́né áamá nionɪ́ tɪ́nɪ́ re rogɪ́á rowa nánɪ́ yaiwiarɪ́gɪ́áɪ́ nepa papɪ́kɪ́ nero mɪ́rarɪ́nɪ́oɪ́.

¹⁶ Awa yarɪ́gɪ́áɪ́, ayɪ́ enɪ́ná wáá rókiamoagɪ́ Joeroyɪ́ rɪ́nɪ́nɪ́o nɪ́rɪ́rɪ́ eaagɪ́ rɪ́pɪ́, ayɪ́ apɪ́rɪ́nɪ́,

¹⁷ ‘Gorɪ́xo re rarɪ́nɪ́, “Sɪ́á yoparɪ́yɪ́ tɪ́nɪ́ná kwíyɪ́ nionɪ́yáɪ́ tɪ́nɪ́ áamá nɪ́nɪ́ wíyɪ́ wíyonɪ́ ayá wí sɪ́xɪ́ umímóáná segɪ́ niaíwɪ́ oxɪ́ tɪ́nɪ́ apɪ́xɪ́ tɪ́nɪ́ xwíyɪ́á nionɪ́yáɪ́ wáá urókiamoaro segɪ́ íwɪ́ sɪ́kɪ́nɪ́yɪ́ íkwɪ́kwɪ́ yáɪ́ro segɪ́ xweyanɪ́yɪ́ orɪ́nɪ́á wɪ́nɪ́ro epɪ́rɪ́árɪ́nɪ́.

¹⁸ Íná áamá wíyá xɪ́náíwánɪ́nɪ́ nɪ́mónɪ́ro omɪ́nɪ́ wíiarɪ́gɪ́á oxowamɪ́ tɪ́nɪ́ apɪ́xíwamɪ́ tɪ́nɪ́ ayo aí gɪ́ kwíyɪ́pɪ́ tɪ́nɪ́ sɪ́xɪ́ umímóáná xwíyɪ́á nionɪ́ nánɪ́ wáá rókiamopɪ́rɪ́árɪ́nɪ́.

¹⁹ Nionɪ́yá dɪ́nɪ́ tɪ́nɪ́ anɪ́ pɪ́rɪ́yo dánɪ́ ayá rɪ́wamónɪ́paxɪ́ imónɪ́nɪ́yɪ́ inɪ́rɪ́ xwɪ́á rɪ́rɪ́mɪ́ dánɪ́ ekɪ́yɪ́nɪ́yɪ́ inɪ́rɪ́ nerɪ́ná re enɪ́árɪ́nɪ́. Xwɪ́árɪ́mɪ́ ragɪ́ purɪ́ rɪ́á werɪ́ sɪ́nɪ́wɪ́rɪ́á awímɪ́nɪ́nɪ́nɪ́ imónɪ́nɪ́ tɪ́rɪ́ yarɪ́ná

²⁰ anɪ́ pɪ́rɪ́yo sogwɪ́ sɪ́á yinɪ́rɪ́ emá ragɪ́ rɪ́nɪ́ imónɪ́rɪ́ enɪ́árɪ́nɪ́. E nemáná enáná sɪ́á Ámɪ́náonɪ́ áamá nɪ́yonɪ́ mɪ́ ómómɪ́xɪ́mɪ́ wimɪ́á nánɪ́ seáyɪ́ e imónɪ́nɪ́yɪ́ parɪ́monɪ́árɪ́nɪ́.

²¹ Ayɪ́ sɪ́nɪ́ mɪ́parɪ́mopa enáná áamá dɪ́nɪ́ nɪ́nɪ́kwɪ́roro ‘Ámɪ́náoxɪ́nɪ́, yeáyɪ́ neayimɪ́xemeaɪ́.’

nirfá nìyonì yeáyƒ uyimixemeámfárinì.” Gorixo e rarinì. wíá rókiamoagí Joero e nìriri eaagípi áamá rowa yaríná seyíné axípi xixenì winarinjo.

22 “Gí Isireriyíné, xwiyfá nionì searimfí rìpì enì arfá nípoi. Nasaretì dínjé Jisaso nánì rarìnjì. O Gorixoyá dínjé tñnì emimfí tñnì ayá rìwamónipaxí imóninjìpì tñnì amipí bì áamá mepaxí imóninjìpì tñnì néra unjìpimì dání Gorixo síwá rénìnjé neainjìrinì, ‘O nionì nìrfearì uowárenapìnjáorinì.’ síwá énjé neainjìrinì. O seyíné tñnì nìnjwearíná néra unjé apì nìpìnì nánì seyíné nìjífá imóninjò.

23 Eníná Gorixo xewanìjo ‘Apì nerìnjìpimì dání áamáyo yeáyƒ uyimixemeámìgìnì.’ nìyaiwiárinì ipìmoárìnjìpì tñnì xixenì segí manjìyo dání omì áamá Gorixo nánì dínjé wí mìmoarìgíáyƒ yoxáfámì enjé noro nìyekwìroárinò pìkìgíawixinì.

24 Omì pìkìgíá aiwì pìyìpì omì anìnjé gwínìnjé yinìpaxí menjagì nánì Gorixo níkwearìnjìpimì dání sìnjé wimìxáná ámì wiápìnìmeanjìnìgìnì.

25 Mìxí ináyƒ Depito o nánì nìriri rìwamìnjé re eaagípi nionì seararìnjápi tñnì xixenìrinì, ‘Ámínáo nionì njweanjàé íníná njweanagì winarìnjànìgìnì. O nionì tñnjé e anjwì e nìnjweanagì nánì óf bì emfámanì.

26 Ayínánì gí xwioxjìyo dání dínjé nífá nìninìrì yayƒ xwiyfánì rarìnjì. Apìnì marfái, gí wará urí epaxí rìrì “Nìrínì nìyìmìnjé imónimfá nánì nìmìxìnfáranì? Oyì, e nìmìxìnfárinì.” nìyaiwirì dínjé nìsikwìmorì njweanjì.

27 Ayí rìpì nánìrinì. Joxì dínjé nioniyá

pɛyɛɲɛ́ siwí tɛ́ámɛ́nɛ́, Xedisɛyɛ́ rɛ́nɛ́ɲɛ́ tɛ́ámɛ́nɛ́ nɛ́nɛ́wárɛ́mɛ́ onunɛ́rɛ́ mɛ́nɛ́í erɛ́ áamá joxɛ́ anɛ́ɲɛ́ minɛ́ rɛ́xɛ́darɛ́ɲaóɛ́nɛ́ xwárɛ́páyo dánɛ́ pɛ́yɛ́ oenɛ́rɛ́ sɛ́ɲwɛ́ mɛ́nanɛ́ erɛ́ erɛ́a nánnɛ́ dɛ́ɲɛ́ nɛ́sikwɛ́mori ɲweanɛ́nɛ́.

28 Óɛ́ dɛ́ɲɛ́ nɛ́yɛ́mɛ́ɲɛ́ imónɛ́ɲɛ́pɛ́ íníná ɲweámɛ́a nánnɛ́yɛ́ joxɛ́ rɛ́xa sɛ́wá ɲɛ́ɲɛ́rɛ́nɛ́. Joxɛ́ dɛ́ɲɛ́ nɛ́nɛ́kɛ́kayorɛ́nɛ́a nionɛ́ tɛ́nɛ́ nɛ́ɲweanɛ́ɲoxɛ́nɛ́ɲɛ́ imónɛ́ɲagɛ́ nánnɛ́ dɛ́ɲɛ́ nɛ́fá bɛ́ onɛ́mɛ́ápɛ́ mɛ́nɛ́nɛ́ aga xwé nɛ́nɛ́nɛ́ɲoi.’ Depito e ragɛ́rɛ́nɛ́.

29 Gɛ́ áamáɛ́nɛ́ ‘Negɛ́ arɛ́o Depito nánnɛ́ xwɛ́yɛ́a bɛ́ osearenɲwɛ́pémɛ́nɛ́.’ nimónarɛ́nɛ́. O nɛ́péagɛ́ xwɛ́a weyarɛ́ǵo xwárɛ́pá sɛ́nɛ́ jɛ́e rɛ́pɛ́nɛ́nɛ́.

30 Ayɛ́nánɛ́ enɛ́nɛ́a o wɛ́a rókiamoarɛ́ɲɛ́ wo imónɛ́ɲagɛ́ nánnɛ́ re nɛ́yaiwirɛ́ ‘Gorɛ́xo sɛ́ɲáyo dánɛ́ “Dɛ́xɛ́ rárɛ́awéyɛ́ wo mɛ́xɛ́ ináyɛ́ nimónɛ́rɛ́ joxɛ́ menɲweanɛ́ɲɛ́pa axɛ́pɛ́ menɲweanɛ́árɛ́nɛ́.” nɛ́rɛ́ɲonɛ́rɛ́anɛ́?’ nɛ́yaiwirɛ́ nánnɛ́

31 ná rɛ́wɛ́yo imónɛ́nɛ́ápɛ́ nánnɛ́ nɛ́jɛ́a nimónɛ́rɛ́ Kiraiso, arɛ́owayá xwɛ́a piaxɛ́yo dánɛ́ iwiaronɛ́oyɛ́ rarɛ́ɲwáo xwárɛ́páyo dánɛ́ wiápɛ́nɛ́meanɛ́ápɛ́ nánnɛ́ rɛ́ɲɛ́rɛ́nɛ́. Xwɛ́yɛ́a o rɛ́ɲɛ́ rɛ́pɛ́ ‘Joxɛ́ gɛ́ dɛ́ɲɛ́ pɛ́yɛ́ɲɛ́ siwí tɛ́ámɛ́nɛ́ nɛ́nɛ́wárɛ́mɛ́ onunɛ́rɛ́ mɛ́nɛ́í erɛ́ xwárɛ́páyo dánɛ́ pɛ́yɛ́ oenɛ́rɛ́ sɛ́ɲwɛ́ mɛ́nanɛ́ erɛ́ erɛ́árɛ́nɛ́.’ rɛ́ɲɛ́pɛ́, ayɛ́ xɛ́o nánnɛ́ mɛ́rɛ́ Kiraiso nánnɛ́ rɛ́ɲɛ́rɛ́nɛ́.

32 Áamá Jisasoyɛ́ rɛ́nɛ́ɲo Gorɛ́xoyá dɛ́ɲɛ́ tɛ́nɛ́ xwárɛ́páyo dánɛ́ wiápɛ́nɛ́meanɛ́pɛ́ nenenɛ́ neaímeanɛ́ mɛ́konerɛ́nɛ́.

33 Ayɛ́nánɛ́ o Gorɛ́xoyá dɛ́ɲɛ́ tɛ́nɛ́ xɛ́o tɛ́ámɛ́nɛ́ nɛ́pɛ́yɛ́rɛ́ seáyɛ́ e o imónɛ́ɲɛ́pɛ́ tɛ́nɛ́ xɛ́xenɛ́ nimónɛ́rɛ́ wé náúmɛ́nɛ́ nɛ́ɲweámáná xano xɛ́oyá kwíyɛ́

‘Nionɪ á máyo wimɪ́árɪnɪ.’ rárɪɲɪ́pɪ wíagɪ o enɪ nene kwíyɪ́pɪ sɪxɪ neaímóagɪ nánɪ seyɪné ududɪ seainarɪɲɪ́ rɪpɪ arɪ́á neairo sɪɲwɪ́ neanɪro yarɪɲoɪ.

³⁴ Ayɪ́ rɪpɪ nánɪ seararɪɲɪnɪ. Ámá anɪ́namɪ nánɪ peyiɲo, ayɪ́ Depitomanɪ. Xewanɪɲo re rɪɲɪ́rɪnɪ, ‘Ámɪná Gorɪxo gɪ́ Ámɪnáomɪ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Joxɪ gɪ́ wé náúmɪnɪ ɲweaɪ.

³⁵ Joxɪ mɪxɪ́ sianɪro bɪ́áyo xopɪrárɪ́ rɪwɪimɪ́aé nánɪ sɪɲwɪ́ nanɪrɪ ɲweáɪrɪxɪnɪ.” omɪ Gorɪxo e urɪɲɪ́rɪnɪ.’ Depito xewanɪɲo e rɪɲɪ́ enagɪ nánɪ ‘Anɪ́namɪ nánɪ peyiɲo, ayɪ́ omanɪ.’ yai-wipaxɪ́rɪnɪ.

³⁶ Ayɪ́nánɪ gɪ́ Isɪrerɪyɪ́ nɪnɪ aga nɪjɪ́á rɪpɪ xɪxenɪ oimónɪ́poyɪ. Jisaso, seyɪné íkɪ́áyo yekwɪroárɪgɪ́o, o ayɪ́ anɪ́namɪ nánɪ peyiɲorɪnɪ. Gorɪxo o ámɪnáo oimónɪ́rɪ wimɪxɪ́rɪ ámá yeáyɪ́ neayimɪxemeanɪ́a nánɪ arɪ́owayá xwɪ́á piaxɪ́yo dánɪ iwɪaronɪ́oyɪ rarɪɲwáo oimónɪ́rɪ wimɪxɪ́rɪ enɪ́rɪnɪ.” Pitao e urɪɲɪnɪgɪnɪ.

³⁷ Pitao e urarɪ́ná ayɪ́ arɪ́á nɪwɪro íkɪ́nɪɲɪ́ sɪpɪ nɪwɪrɪ nánɪ Pitaomɪ́ tɪ́nɪ wáƒ wurɪmeiarɪgɪ́á wɪ́amɪ tɪ́nɪ re urɪgɪ́awɪxɪnɪ, “Nɪrɪxɪ́meáoyɪ́né, nene arɪ́ yanɪ́wɪnɪ?” urɪ́agɪ́a

³⁸ Pitao re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Segɪ́ ɪ́wɪ́ yarɪgɪ́áyɪ́ rɪ́wɪ́mɪnɪ nɪmamoro ámá nɪnɪ ‘Jisasi Kiraisomɪ́ dɪɲɪ́ rɪ́a wɪkwɪ́roarɪɲoɪ?’ seaiaiwɪpɪ́rɪ nánɪ wayɪ́ meápoyɪ. E éáná Gorɪxo segɪ́ ɪ́wɪ́ yarɪgɪ́áyɪ́ yok-warɪ́mɪ nɪseaiɪrɪ́ xɪ́oyá kwíyɪ́pɪ nɪseaiapɪ́nɪɲoɪ.

³⁹ Ayɪ́ rɪpɪ nánɪrɪnɪ. Kwíyɪ́ enɪ́ná dánɪ Gorɪxo ‘Á máyo waínɪnɪ nánɪ urowárénapɪ́mɪ́árɪnɪ.’ rárɪɲɪ́pɪ, ayɪ́ re ronwáononɪ nánɪ rɪɲɪ́manɪ. Seyɪné tɪ́nɪ segɪ́ niaíwɪ́ tɪ́nɪ ámá ná jɪ́amɪ anɪ́ gɪ́mɪ

ɲweagfáyo —Ámá Gorɔxo xfoyá oimónfɔyɛnɛrɛ wéyo fá umɛrɛnfá gɛyɛ gɛyo —Ayo nɛyonɛ nánɛ Gorɔxo e rɛɲf enagɛ nánɛ rarɛɲɛnɛ.” urɛɲɛnɛnɛ.

⁴⁰ O xwɛyɛfá ámɛ ayá wí tɛnɛ woákɛkɛ nɛwɛrɛ enɛ rɛrémɛxɛ nɛwia nurɛ re urayɛɲɛnɛnɛ, “Xeanɛɲf ámá uyɛnɛf yarɛgɛfá tɛyo wímeanfáɛ nene enɛ neaímeanɛgɛnɛrɛ wáyɛ nɛseainɛrɛ Gorɔxo yeáyɛ oneayimɛxemeanɛrɛ kɛnɛmónfɛrɛxɛnɛ.” urayɛɲɛnɛnɛ.

⁴¹ Ayɛnánɛ ámá Pitao rarɛɲfɛ nánɛ dɛɲf nɛkwɛro “Ayɛ nepaxɛnɛ.” wiawífáyɛ wayɛ nɛmearo nánɛ sfá ayimɛ Jisasomɛ xɛdarɛgɛfáyɛ tɛnɛ ámá sɛɲf ámɛ 3,000 kumɛxɛnárɛgɛawɛxɛnɛ.

⁴² Sɛɲf kumɛxɛnárɛfáyɛ anɛɲf minɛ rɛɛɛ néra ugɛawɛxɛnɛ. Wáƒ wurɛmeiarigfáwa uréwapɛyarɛná arɛfá wiayiro xɛxe arɛrá inayiro Jisaso ɛɛɲfɛ nánɛ dɛɲf wimónɛ nánɛ aiwá nawínɛ nayiro Gorɔxomɛ xwɛyɛfá rɛrɛmɛ wiayiro néra wagɛárɛnɛ.

Jisasomɛ uxɛdarɛgɛfáyɛ egɛfáɛ nánɛrɛnɛ.

⁴³ Wáƒ wurɛmeiarigfáwa Gorɔxoyá dɛɲf tɛnɛ emɛmɛ ayá wí ero ayá rɛwamónɛpaxɛ imónɛɲfɛ ayá wí ero yarɛɲagɛfá nánɛ ámá nɛnɛ wáyɛ nero “Pí oéɛɛyɛnɛrɛ rɛfá neaíwapɛyarɛɲo?” nɛyaiwiro e yarɛná

⁴⁴ Jisasomɛ dɛɲf wɛkwɛroarɛgɛfáyɛ nɛnɛ nɛkumɛxɛnɛro nawínɛ nemero amɛpí wigɛ imónɛɲfɛ aɛ tɛnɛ rɛxa nawínɛ nɛxɛrɛro

⁴⁵ wigɛ wo amɛpí bɛ nánɛ dɛwɛf ikeamónfagɛ nɛwɛnɛrɛnfá wigɛ xwɛfáranɛ, amɛpíranɛ, nɛgwɛf nánɛ bɛf nero dɛwɛf ikeamónfomɛ arɛrá nɛwiro e néra wagɛárɛnɛ.

⁴⁶ Sɛ́á ayɛ́ ayo nawíni nemeróná anɛ́ rɛ́diyowá yarɛ́gɛ́iwámi awí neánayiro wigɛ́ wíniyɛ́ tɛ́ni aiwá nɛ́nayiróná aiwá nɛ́niɛ́ri nɛ́niro wikɛ́ tɛ́ni bi onimiápi minɛ́ aga yayɛ́ seáyɛ́mi dánɛ́ nɛ́niro

⁴⁷ Gorɛ́xomi yayɛ́ seáyɛ́ e numero e yarɛ́ná áamá nɛ́ni yayɛ́ niwinɛ́ri “Ayɛ́ nanɛ́ inarɛ́hoi.” yaiwiagɛ́árini. E yarɛ́ná Áminá Gorɛ́xo sɛ́á ayɛ́ ayo áamá xɛ́omi diɛ́ wiƙwɛ́róagɛ́a nánɛ́ yeáyɛ́ uyimɛ́xemeaarɛ́niyɛ́ xámi diɛ́ wiƙwɛ́rogɛ́a wíniyɛ́ tɛ́ni nawíni kumɛ́xagɛ́rini.

3

Pitao siƙwɛ́ ikɛ́ enɛ́ womɛ́ nanɛ́ imɛ́xɛ́ni nánɛ́ri.

¹ Sɛ́á wiyimɛ́ 3:00 p.m. Judayɛ́ Gorɛ́xomi xwiýáa rɛ́rimɛ́ wiarɛ́gɛ́ina Pitao tɛ́ni Jono tɛ́ni e yanɛ́ri nánɛ́ anɛ́ rɛ́diyowá yarɛ́gɛ́iwámi nánɛ́ yarɛ́ná

² áamá wo —O sinɛ́ xɛ́náiyá agwíyo dánɛ́ siƙwɛ́ ikɛ́ enɛ́ri. Sɛ́á ayɛ́ ayo xegɛ́ ámayɛ́ omɛ́ iƙwianwíyo nitimáná nimeámɛ́ nuro anɛ́ rɛ́diyowá yarɛ́gɛ́iwámi ɛ́wí Awiaxoɛ́ rɛ́niɛ́niyimɛ́ ɛ́wɛ́rárayigɛ́orini. Áamá anɛ́ rɛ́diyowá yarɛ́gɛ́iwámi páwiarɛ́gɛ́áyo niƙwɛ́ nánɛ́ rɛ́xɛ́ni ourɛ́niɛ́ri óf ayimɛ́ ɛ́wɛ́rárayigɛ́orini.

³ O Pitao tɛ́ni Jono tɛ́ni anɛ́ rɛ́diyowá yarɛ́gɛ́iwámi páwianɛ́ri yarɛ́nagɛ́i niwinɛ́ri awaúmi niƙwɛ́ nánɛ́ rɛ́xɛ́ni urarɛ́ná

⁴ Pitao tɛ́ni Jono tɛ́ni omɛ́ siɛ́wɛ́ agwɛ́ niwinárɛ́ri Pitao re urɛ́niɛ́nigɛ́ni, “Joxɛ́ siɛ́wɛ́ yeaneɛ́.” urɛ́agɛ́

⁵ o “Niƙwɛ́ bi niapanɛ́ri rarɛ́ni.” niyaiwirɛ́ siɛ́wɛ́ winénapɛ́agɛ́ aɛ́

róniŋƳ yarigfípimi dánirani, omi nanƳ wimixagfi anƳ yarini.’ riyeaiaiwiarinjo? Oweoi!

13 Nwáa negi arfowa Ebirfamo tɛni Aisako tɛni Jekopo tɛni awayaomi xewaxo Jisaso ami seayi e oimóniri wimixarini. O seyíne émayi opikípoyiniri wiowaráná Pairato ‘Jisaso ɛwɛ bi méi enagi nani gwɛ niwíkweari owárimini.’ wimónagi ai seyíne Pairatoyá sinwɛyo dani rɛwɛ umogforini.

14 Ámá aga wé róninorini. Siyikwɛ bi mininorini. Omi seyíne rɛwɛ numero ámá pikíxwirfo yarini wo nani ‘Neawárii.’ urigfawixini.

15 Seyíne diŋi niyimini mɛkɛ ikinƳpi xiawomi nipikiro tɛagfa aiwi Gorixoyá diŋyo dani xwaripáyo dani niwiápinimeari neáimeanƳ mɛkone wawirini.

16 Jisasomi yawawi diŋi wíkwíroarigwɛpimi dani ámá sikwɛ ikɛ eni ro —O seyíne sinwɛ winiro nijá imóniro egforini. O apimi dani rixa sikwɛ siwáa yinjo. Oyi, yawawi Jisasomi diŋi niwíkwírorai éwi enagi nani ámá ro segɛ sinwɛyo dani rixa nanƳ nimóniri sixɛ kwíyiniŋi onjo.

17 Ai niriɛmeáyíne, nioni nijárin. ‘Seyíne Jisasomi rɛwɛ numoróná majáa nero “Gorixu uowárenapinorani?” miyaiwi wiarina segɛ áminá seamenweagfayɛ eni axɛpi wigfárin.’ nimónarin.

18 E nerɛ aiwi xwiɛfá enina Gorixu xegɛ wáa rókiamoagfawayá manɛyo dani ámá nene yeayɛ neayimixemeanfa nani xwáa piaɛyo dani iwiaronfoyi rarinwáo nani re ragɛpi, ‘O

rɛnɛnɛ nɛmearɛ penfárɛnɛ.’ ragɛpɛ, apɛ seyɛné wikárɛgáƳpimɛ dánɛ xɛxenɛ imónɛnɛnɛ.

19-20 Ayɛnánɛ Gorɛxo seyɛné segɛ Ƴwɛ egáƳpɛ yokwarɛmɛ oneaiɛnɛrɛ nánɛ dɛnɛ sɛpɛ nɛseairɛ rɛwɛmɛnɛ nɛmamoro xɛo tɛámɛnɛ kɛnɛmónɛpoyɛ. Gorɛxo ámɛ Jisasomɛ —O arɛowayá xwɛá piaxɛyo dánɛ iwiaronɛoyɛ rarɛnwáo, nene yeáyɛ neayimɛxemeanɛa nánɛ urɛpeanɛorɛnɛ. Omɛ nene nánɛ ámɛ neawáriɛnɛpɛyirɛ dɛnɛ sɛxɛ neamímorɛ enɛáyɛ parɛmówɛnɛgɛnɛrɛ nánɛ segɛ Ƴwɛ egáƳpɛ rɛwɛmɛnɛ nɛmamoro xɛo tɛámɛnɛ kɛnɛmónɛpoyɛ.

21 O xegɛ dɛnɛ tɛnɛ ámɛ waɛnɛ waɛná weapɛpaxɛ menɛnɛ. Gorɛxo amɛpɛ sɛnɛ bɛ imɛxɛnɛáyɛ nánɛ —Ayi enɛná dánɛ xegɛ wɛá rókiamoagɛáƳawayá manɛyo dánɛ ragɛyirɛnɛ. Ayi nánɛ sɛnɛ anɛnamɛ wenɛnɛ nerɛ nweanɛ.

22 Moseso o nánɛ nɛrɛrɛnɛ re ragɛ enɛagɛ nánɛ rarɛnɛnɛ, ‘Arɛrá seainɛa nánɛ Ámɛná Gorɛxoyá dɛnɛ tɛnɛ segɛ imónɛnɛyɛ wo wɛá rókiamoarɛnɛ nionɛnɛnɛ nimónɛrɛ iwiaronɛárɛnɛ. Amɛpɛ o searɛfɛ nɛnɛ seyɛné arɛá nɛwiro xɛxenɛ éfɛrɛxɛnɛ.

23 Ámá wɛá rókiamoarɛnɛ imónɛomɛ arɛá mɛwɛfáyɛ sɛnɛ wigɛ Isɛrerɛ wɛnɛyɛ tɛnɛ nawɛnɛ nɛkumɛxɛnɛro nweapɛrɛxɛnɛrɛ Gorɛxo ámá ayɛ ayo nɛyonɛ emɛ pɛpɛkímɛ enɛárɛnɛ.’ Moseso e ragɛ enɛagɛ nánɛ rarɛnɛnɛ.

24 Gorɛxoyá wɛá rókiamoagɛá nowanɛ, Samueroyɛ rɛnɛnɛo wurɛyɛnɛ dánɛ oyá rɛwɛyo dánɛ nɛwuriya bɛgɛáƳáwa enɛ amɛpɛ Jisasomɛ sɛá nene nweanɛwá rɛná enɛpɛ nánɛ ragɛá enɛagɛ nánɛ segɛ Ƴwɛ yarɛgáƳpɛ rɛwɛmɛnɛ mamópoyɛ.

25 Xwɛyɛá Gorɛxoyá wɛá rókiamoagɛáƳáwa

níwuriya bagíápi t́nì xwíyá Goríxo xewanìño negí aríowamì nuríríná Aríto Ebíríamomì símímaníyo dání ‘Díxí iyí axípámì dání áamá gwí wírí wírí ńnì xwá t́yo ñweaǵáyo píráníñf wímíximfárinì.’ réroáragípi t́nì apiaú, ayí seyíné nání rínìñgagì nání rarìñnì.

²⁶ Goríxo xegí xewaxomì nurípearì nurowárenapíríná nìyínénì píráníñf seaimíxiníapimì dání segí uyínìf yarígíápi ṕnì níwíarímì kíkíá éfríxinìrì nurípearì xámì seyíné t́ñf e nání urowárenapíñf enagì nání rarìñnì.” urìñnìgì.

4

Pitaomì t́nì Jonomì t́nì gwíyigíá nánìrìnì.

¹⁻² Awaú áamá ayo sínì uraríná apaxípánìñf imónígíá wa t́nì aní rídìyowá yarígíwámì awí mearoarígáyo seáyì e imónìño t́nì Sajusiowa t́nì awa nìbìro awaú nuréwapíyirì “Jisaso wiápínìmeaní nání áamá ńnì enì wiápínìmeapíríárinì.” urarìñgí aríá wííá enagì nání wigí xwioxíyo dání d́ñf ríá ápiáwínìñf níwóroa nuro

³ íá nìxírìro ríxa śá enagì nání ẃáríná xwírìxí uméwanìgìrìrì gwí aníyo ñwíràrígíawìxìnì.

⁴ E éagíá aiwí Pitao uraríná aríá wííáyí obaxí wí Jisasomì d́ñf wíkwírogíawìxìnì. Śá ayì d́ñf wíkwírófáyí áamá xámì d́ñf wíkwírogíáyí t́nì níkumìxinímáná oxí ńnì 5,000 imónìñnìgì.

Pitaomì t́nì Jonomì t́nì xwírìxí umegíá nánìrìnì.

5 Sá wegǵáwa wáá tǵnɛ Judayɛ wigɛ umerɛweagǵáwa tǵnɛ ámináowa tǵnɛ ɲwɛ ikaxɛ eánɛɲɛpɛ mewegǵáwa tǵnɛ Jerusaremiyo awí neánɛróná

6 apaxɛpánɛɲɛ imónɛǵáyo seáyi e wimónɛɲo — O Anasoyɛ rɛnɛɲorɛnɛ. O tǵnɛ oyá áamá axɛǵwíowa Kaiapaso tǵnɛ Jono tǵnɛ Arekisadao tǵnɛ agwíowa enɛ awí eánǵáwa tǵnɛ awí neánɛro ɲweanǵaná

7 Pitaomɛ tǵnɛ Jonomɛ tǵnɛ ǵwɛ aɲɛyo dánɛ nɛimeámi nɛbiro awí eánɛǵáyo áwɛnɛ e éɛ uráraná yarɛɲɛ re wigǵawixɛnɛ, “Sɛkwɛ ikɛ enomɛ píranɛɲɛ nɛwimɛxɛrɛná arɛge wíɛrɛnɛ? Pí enɛ eánɛɲɛpimɛ dánɛranɛ, yoɛ goyápmɛ dánɛranɛ, neríná awagwí éɛpɛ éɛrɛnɛ?” urǵagá

8 Pitao kwíyɛ Gorɛxoyápmɛ ayá wí sɛxɛ wínɛɲagɛ nánɛ nɛwiápmɛnɛmearɛ re urɛɲɛnɛǵɛnɛ, “Isɛrerene neamerɛweagɛoyɛné tǵnɛ negɛ ámináoyɛné tǵnɛ

9 yawawi sɛkwɛ ikɛ enɛ romɛ naɲɛ imɛxɛwɛpɛ arɛge neri naɲɛ imɛxɛrɛanɛrɛ agwɛ nɛɲǵá imónanɛro nánɛ yarɛɲɛ yeaiarɛɲagá nánɛ

10 apɛ nánɛ soyɛné nɛɲǵá xɛxenɛ imónɛpɛrɛ nánɛ áwanɛ bɛ osearɛmɛnɛ. Ámá naɲɛ imónɛɛ re éɛ ronɛ ro yawawi Nasaretɛ dánɛ Jisasɛ Kirai-somɛ dánɛ —Omɛ Isɛrerene rɛwɛ umóáná ikǵáyo yekwɛroárǵagá aiwɛ Gorɛxo ámi sɛɲɛ wimɛxɛagɛ nánɛ wiápmɛnɛmeanɛorɛnɛ. Omɛ dánɛ áamá ro naɲɛ imónɛɛrɛnɛ.

11 ‘O ǵorɛanɛ?’ mɛyaiwipa époyɛ. Bɛkwɛyo nɛrɛnɛrɛ eánɛɲɛpɛ tǵnɛ xɛxenɛ sɛɲǵá aɲɛ mɛrarɛǵoyɛné ‘Sɛpíorɛnɛ.’ nɛrɛrɛ emɛ mogɛo Gorɛxo nɛmearɛ aɲɛ xɛo mɛrarɛɲiwámi iwamóo nɛtɛwayɛrorɛ eno, ayɛ ná wonɛ onɛrɛnɛ.

12 Ámá nene yeáyɪ neayimɪxemeapaxɪ imónɪɲɪ́ ámɪ wo menɪnɪ. Gorɪxo ámá nene yeáyɪ neayimɪxemeapaxɪ imónɪɲo nánɪ nɪnearɪrɪ́ná ámá nɪnɪ xwɪ́á rɪrɪ́ nɪrɪmɪnɪ ɲweagɪ́áyo aiwɪ yoɪ ámɪ wo nánɪ nɪrɪrɪ nearɪɲɪ́manɪ. Ayɪ ná wonɪ onɪrɪnɪ.” urɪɲɪnɪgɪnɪ.

13 Xwɪrɪxɪ ɪmeiarɪgɪ́áwa Pitao tɪnɪ Jono tɪnɪ masɪsɪ́á bɪ mɪwɪ rarɪɲagɪ nɪwɪnɪróná awaú sɪkurɪ́á megɪ́íwaú aga kɪnɪxowaú enagɪ nánɪ nɪjɪ́á nimónɪro nánɪ ududɪ nero “Awaú arɪge neri nɪjɪ́á awaú rarɪgɪ́ɪpɪ imónɪgɪ́rɪ́anɪ?” nɪyaiwiróná rɪxa sɪɲwɪ mí nɪwómɪxɪro re yaiwigɪ́awixɪnɪ, “Awaú Jisasɪo tɪnɪ ɪmeagɪ́íwaúrɪ́anɪ?” nɪyaiwiro

14 ámá sɪkwɪ́ ikɪ enɪ nanɪ́ imónɪ́o awaú tɪnɪ nawɪnɪ ronagɪ nánɪ ámɪ xwɪyɪ́á bɪ murɪpaxɪ imónɪgɪ́awixɪnɪ.

15 E neri aiwɪ awaúmɪ sekaxɪ “Awagwɪ xwɪrɪxɪ ɪamearɪɲwá re pɪnɪ nɪwiárɪmɪ bɪarɪwámɪnɪ bɪ ɲweápiyɪ.” nurɪmáná wigɪ́pɪ xwɪyɪ́á nimɪxɪro

16 re rɪnɪgɪ́awixɪnɪ, “None awaúmɪ pí wianɪwɪnɪ? Ámá oxɪ apɪxɪ nɪnɪ Jerusaremi re ɲweagɪ́áyɪ ɪmɪmɪ seáyɪ e imónɪɲɪ́ éɪ́pɪ nánɪ rɪxa nɪjɪ́á imónɪɲoɪ. Ayɪnánɪ none wɪ ‘Awaú méfɪrɪnɪ.’ urɪpaxɪ mimónɪɲagɪ aiwɪ

17 xwɪyɪ́á awaú rarɪgɪ́ɪpɪ ámɪ sɪnɪ bɪ tɪnɪ nɪrɪga nuro ámá nɪnɪ rɪnɪmepɪrɪxɪnɪrɪ awaúmɪ íkwairɪrɪ nɪwirane ‘Awagwɪ ámɪ arɪkɪ bɪ tɪnɪ ámá Jisasoyɪ rɪnɪɲo nánɪ muréwapɪyɪpa eri xwɪyɪ́á murɪpa eri épiyɪ.’ ouraneyɪ.” nɪrɪnɪro

18 “Awaú ámɪ obɪpiyɪ.” nɪrɪmáná ɲwɪ ikaxɪ re urɪgɪ́awixɪnɪ, “Awagwɪ ámɪ arɪkɪ bɪ tɪnɪ Jisasɪo nánɪ muréwapɪyɪpa eri xwɪyɪ́á murɪpa eri épiyɪ.”

urtagfa aiwi

¹⁹ Pitao tɛni Jono tɛni re urigfisixini, “Gɛmini gɛpi Gorixoyá siɲwɛyo dánɛ xixenɛ rfa imónini? Yawawi Gorixo yeariɲipi nixɛdirai nerɛná ‘Awaú Gorixoyá siɲwɛyo dánɛ naɲɛ yariɲi.’ riseaimónarini? O yeariɲipi mé soyɛné yeararigfapi nixɛdirai nerɛná ‘Awaú Gorixoyá siɲwɛyo dánɛ naɲɛ yariɲi.’ riseaimónarini? Sewaniɲoyɛné diɲɛ nɛmoro rɛpoyɛ.

²⁰ Ayɛ rɛpi náni rariɲwiɛ. Yawawi winigwɛɛpi tɛni arfa wigwɛɛpi tɛni wɛ pɛni niwiariri miripaxɛ meɲagɛ náni rariɲwiɛ.” urtagfi

²¹ awa iwanɛ mépepaxɛ imóniɲipi náni pfa nimeginiro náni ámi ikwairiri bi tɛni niwia núfasána áma nɛni awaú éɛpi náni Gorixomi yayɛ seáyimi umeariɲagfa náni awaúmi sa wárigfawixini.

²² Áma emimɛ neri naɲɛ imixɛío, o xegɛ xwiogwɛ rixa 40 nɛmúrori ámináo enagɛ náni áma nɛni Gorixomi yayɛ seáyimi numéra ugɛawixini.

Gorixomi xwɛyfa rɛrimɛ wigfa nanirini.

²³ Xwirixɛ umearigfáwa awaúmi wáraná awaú egɛ nikumixiniro yariɲagayɛ tɛɲɛ e náni nuri apaxɛpániɲɛ imónigfa xwéowa tɛni wigɛ Judayɛ ámináowa tɛni urfa niɛini náni repiyɛ niwia úagfi

²⁴ ayɛ arfa e niwimána diɲɛ ná bini tɛgɛayɛ nimóni Gorixomi xwɛyfa rɛrimɛ niwiro re urigfawixini, “Ámináoxini, joxɛ aɲɛna tɛni xwɛári tɛni rawirawá tɛni imixiri amipi nɛni ayo niyonɛ yariɲipi imixiri enoxirini.

25 Xwɪyá joxɪyá rɪpɪ dɪxɪ kwɪyɪpɪmɪ dɔnɪ negɪ arɔ Depito —O dɪxɪ rɪnɔ́nɪnɪnɪ nimónɪrɪ omɪnɪ sɪagorɪnɪ. O nɪrɪrɪ Bɪkwɪyo rɪwamɪnɪ re eanɪrɪnɪ, ‘Émáyɪ pí nánɪ mɪxɪ rɪá ápiáwɪ nɪwerɪnɪnɪ imónɪgɪawɪxɪnɪ? Pí nánɪ wigɪ surɪmá imónɪnɪfápi nánɪ ipɪmoárɪgɪawɪxɪnɪ?

26 Ámɪná Gorɪxomɪ tɪnɪ ámá xɔyá dɪnɪ tɪnɪ xiáwowayá xwɪá piaxɪyo dɔnɪ niwiarorɪ yeáyɪ uyimɪxemeáwɪnɪgɪnɪrɪ urɪpeanɔmɪ tɪnɪ awaúmɪ mɪxɪ ináyɪ xwɪá tɪyo dánɪ tɪnɪ ámáyo umeɲweagɪáƳa tɪnɪ mɪxɪ wianɪro nánɪ mɪxɪ épɪmɪxamoro xopɪráɪ wianɪro nánɪ awɪ neánɪro egɪawɪxɪnɪ.’ Depito dɪxɪ kwɪyɪpɪ tɪnɪ e nɪrɪrɪ eanɪrɪnɪ.

27 Apɪ tɪnɪ xɪxenɪ anɪ rɪpɪmɪ dɔnɪ mɪxɪ ináyɪ Xe-roto tɪnɪ gapɪmanɪ Podiasɪ Pairato tɪnɪ émáyɪ ámɪ wa tɪnɪ negɪ Isɪrerɪyɪ tɪnɪ dɪxɪ riwaxo Jisasomɪ — O dɪxɪ rɪnɔ́nɪnɪnɪ nimónɪrɪ sɪarɪɲorɪnɪ. Sɪyɪkwɪ bɪ mɪnɪɲorɪnɪ. Omɪ xopɪráɪ wianɪro nánɪ awɪ eánɪgɪawɪxɪnɪ.

28 E nerɪ aɪwɪ joxɪ majɪá imónɪnɪpɪ yanɪro nánɪ awɪ reánɪgɪawɪxɪnɪ? Oweoɪ, sa Gorɪxoxɪ enɪná enɪ neánɪrɪná pí pí e éfɪxɪnɪrɪ ipɪmoárɪgɪpɪnɪ yanɪro nánɪ awɪ eánɪgɪawɪxɪnɪ.

29-30 Ámɪnáoxɪnɪ, agwɪ joxɪ awa íkwairɪrɪ nɪneairo nearɪápɪmɪ dɪnɪ kɪkayoɪ. Nene dɪxɪ rɪnɔ́nɪwanɪnɪnɪ nimónɪrane sɪarɪɲwaéne dɪxɪ enɪ eanɪnɪyo dɔnɪ sɪmɪxɪ tɪgɪáyo píranɪnɪ wimɪxɪrane dɪxɪ riwaxo Jisaso, sɪyɪkwɪ mɪnɪɲomɪ dánɪ emɪmɪ bɪ tɪnɪ ayá rɪwamónɪpaxɪ bɪ tɪnɪ wíwapiyirane nerɪná ayá igigɪ mé xwɪyá joxɪyápi xɪxenɪ uranɪwá nánɪ enɪ sɪxɪ bɪ

neaeámixei.”

³¹ Gorixomi xwiƳfá e nurimáná enáná re eniniginí. Aní ayí awí neáníro ƚweagíwá sirí nuga uniniginí. Sirí nuga waríná kwíƳ GorixoyáƳí ayá wí sixí wíniniginí. Ayá wí sixí wínináná xwiƳfá GorixoyáƳí ayá bi mé xixeni nuréwapíya ugíawixiní.

Jisasoyá siƳikí imónigfáyí xixe ninowiayí inigfá nánirini.

³² Ámá Jisasomi díní níwíkwíro axíƳí imónigfáyí díní xixegíni bi bi mímó axíƳíni nímóá nuróná re yayagfáriní. WigíƳí wo xegí amíƳí bi enáná “Ayí aga nigínirini. Negí imóniníƳí womí arírá níwiríná aƳí wipaxí menini.” yaiwiagfámani. “Wone wone negí amíƳí, ayí nineneniyániní imónini.” yaiwiagfáriní.

³³ E nero wáƒ wurimeiarigfáwa ení sixí eániní Gorixo imóniníƳí ámayo siwá níwiríná Jisaso xwáripáyo dání níwiáƳínimeámi emearinagí siƳwí wínarogfáƳí nání repíƳí wiayaríná Gorixo naní ayá wí níwikára uniniginí.

³⁴ Ayí ríƳí nánirini. WigíƳí wí amíƳí bi nání aniní dífí níkeamóga warinagfá siƳwí míwinípa yagfáriní. Xwíá tñí aní tñí surfíma eníƳí tífíƳí nígwí nání bí nero nígwí xéáƳí nímeámi níbiro

³⁵ wáƒ wurimeiarigfáwami miní wíáná awa wigí wí dífí ikeamónarigfáyo wipaxíƳí tñí xixeni yaní níwia wagfáriní.

³⁶ E néra nuróná wigí wo Josepoyí rininjo — O Judayí aiwí xiáweyí RipaiƳí enagí nání siƳikí

Ripaiyɛ worɛnɛ. Pɛrɛɲwɛ Saipɛrasɛ dɛnɛ xɛrɛɲorɛnɛ. WáƳ wurɛmeiarigfáwa yɔɛ sɛɲɛ bɛ Banabaso —Yɔɛ mɛkɛ ayɛ enɛ rɛrɛmɛxɛ yarɛɲo enagɛ nánɛrɛnɛ. Yɔɛ e wɛrɛgɛorɛnɛ.

³⁷ O enɛ xwɛá surɛmá bɛ tɛɲorɛnɛ. Apɛ bɛ nemáná nɛgwɛ xɛɛpɛ nɛmeámɛ nɛbɛrɛ wáƳ wurɛmeiarigfáwa negɛ uyípeayɛyo yanɛ owípoyɛnɛrɛ mɛnɛ winɛnigɛnɛ.

5

Ananiaso tɛnɛ Sapairáɛ tɛnɛ xiapɛxiagwɛ ayaú nánɛrɛnɛ.

¹ Ámá wo xegɛ yɔɛ Ananiasoyɛ rɛnɛɲo tɛnɛ xiepi xegɛ yɔɛ Sapairáɛɛ rɛnɛɲɛ tɛnɛ egɛ xwɛá surɛmá bɛ áamáyo nɛgwɛ nánɛ bɛ neri

² xiagwo xiepi nɛjɛá imónɛɲáná nɛgwɛ xɛɛɛ bɛ xegɛ yumɛɛ nɛtɛmáná bɛ wáƳ wurɛmeiarigfáwa “Nɛgwɛ xɛɛɛ nɛpɛnɛ apɛ neaiaparɛnɛ.” oy-aiwípoyɛnɛrɛ nɛmeámɛ nurɛ mɛnɛ wíagɛ aiwɛ

³ Pitao re urɛɲɛnigɛnɛ, “Ananiasoxɛnɛ, Obo xɛo wimónarɛɲɛpɛ oenɛrɛ dɛɲɛ rɛxɛxéróoxɛnɛ, pí nánɛ kwíyɛ Gorɛxoyápimɛ yapɛ wíwapɛyimɛnɛrɛ xwɛá bɛ nerɛná nɛgwɛ xɛɛpɛ bɛ dɛxɛ pɛnɛ nɛtɛmáná bɛnɛ neaiaparɛɲɛnɛ?

⁴ Sɛnɛ bɛ mepa nerɛná dɛxɛ mimónɛɲɛpɛrɛnɛ? Xwɛá apɛ bɛ nerɛná nɛgwɛ xɛɛpɛ dɛxɛ dɛɲɛ tɛnɛ pí pí ‘Oemɛnɛ.’ nɛsimónɛrɛná ananɛ mepaxɛpɛrɛnɛ? E nɛmónɛrɛ aɛ joxɛ pí nánɛ dɛɲɛ ínɛmɛ nɛkwɛrónɛmáná ‘WáƳ wurɛmeiarigfáwamɛ yapɛ owíwapɛyimɛnɛ.’ yaiwíɛnigɛnɛ? Yapɛ joxɛ neaiwapɛyimɛnɛrɛ éɛpɛ, ayɛ áámáone marɛáɛ, Gorɛxomɛ wíwapɛyimɛnɛrɛ éɛnigɛnɛ.” urɛagɛ

5 Ananiaso xwɛyá apɛ aráa niwimáná re enɛnigini. Xwáyo nɛpiérorɛ diɛɛ niyámiga unɛnigini. Diɛɛ niyámiga úaná áamá o éɛpɛ nánɛ aráa wíáyɛ nínɛ wáyɛ níkáriga ugɛawixini.

6 O diɛɛ niyámiga nurɛ piyɛ wenagi íwɛ síkɛɛowa niwiápɛnimero rapɛrapɛ tɛnɛ wowɛ nero nimeámɛ nuro xwáa weyárigɛawixini.

7 Ananiasomɛ xiepɛ xegɛ wí e sepiá bɛ onɛmiápi nɛɛweɛɛsáná xegɛ xiagwomɛ winɛɛpɛ nánɛ sínɛ majɛ nímonɛrɛná Pitao tɛɛ e nánɛ nibɛrɛ páwíáná

8 o re urɛnɛnigini, “Nígwe xwáa bɛ nerɛná xéɛpɛ nɛpɛnɛpɛ, ayɛ rɛpɛ apɛranɛ? Jíxɛ nɛrɛ.” urɛagi “Ayɛ rɛpɛ apɛrɛnɛ.” uráná

9 Pitao re urɛnɛnigini, “Ayagwɛ pí nánɛ ‘Kwíyɛ Ámínáoyápi enɛ éánɛɛpɛrɛnɛrɛ yapɛ niwíwapɛyirai iwamó owíwapɛyaiyɛ.’ rɛnɛsɛxini? Áamá díxɛ ragwo xwáa weyárfáwa rɛxa íwɛ e riwa rónapɛɛo. Jíxɛ enɛ xwáa rɛweyáripɛrɛ nimeámɛ rupɛráo.” uráná re enɛnigini.

10 Í enɛ Pitaoyá síkwɛ tɛɛ e nɛpiérorɛ diɛɛ niyámiga unɛnigini. Diɛɛ niyámiga úagi íwɛ síkɛɛowa níwiapɛro í piyɛ wenagi niwinɛro nimeámɛ nɛpeyero xegɛ oxo xwáa weyárfɛ midánɛɛ e xwáa weyárigɛawixini.

11 E éaná Jisasoyá síyikɛ imónigfáyɛ nínɛ tɛnɛ ayaúmɛ wímeáɛpɛ nánɛ aráa wíáa gíyɛ gíyɛ tɛnɛ wáyɛ níkáriga wagfárinɛ.

WáƳ wurɛmeiarigfáwa emimɛ xixegɛnɛ ayá wí egfá nánɛrɛnɛ.

12 Wáƒ wurimeiarigfáwa áamá wigf t́ámíní mimónigfáyf t́e nemeřná emímf t́nń ayá řiwamónipaxf imónińf t́nń néra nuro axfp nawíní nimóniro ańf řidyowá yarigfiwámi ínĩmi awí neánirfńá ańf wiámfó Soromonoyá řinińfipimi awí neániro yayiagfa aiwi

13 Jisasomi dińf miwřkwřroarigfáyf wáyf nero nání “Awa t́nń awí bř oeánaneyi.” miyaiwipa yagfářini. E nero aí awa nání xwiyfá nřřróná “Ámá nařowarini.” ragfářini.

14 Ámá ámi ayá wí ayá wí Ámináomi dińf wřkwřrófáyf oxf t́nń apixf t́nń íníná sfá ayf ayo wí t́nń wí t́nń kumřxinayigfářini.

15 Ámá emímf wáƒ wurimeiarigfáwa néra warigfápi řińwř niwiniro nání “Negf ámá řimixfyo Pitaoyá onapámigf ení aí wíáná nańf imónipřáoi.” niyaiwiro wigf ámá řimixf yarigfáyf nřmeámi nuro óf e Pitao niřurřńá onapámigf inřpaxřmini ikwiańwřyo wřřragfářini.

16 Ámá Jerusaremi t́ńf e ańf mini mini ikwřronińfyo řweagfáyf ení wigf ámá řimixf řixegfni t́gfáyf t́nń imfó řixéronfyf t́nń nřmeámi wáƒ wurimeiarigfáwa t́ńf e nání břmiáná píranińf imimixřmf wiagfářini.

Wáƒ wurimeiarigfáwami xeanińf wigfa nánřřni.

17 Apaxřpánińf imónigfáyo seáyi e wimónińo t́nń xegf niřumřřniři emearigfáwa t́nń — Awa xegf gwř mónigfáwa Sajusiř řinigfáwarini. Awa t́nń wáƒ wurimeiarigfáwami řipí dińf bř

onɛmiáƳ mɛwɛiawí aga sípí dɛɲɛ xwé ayá wí nɛwɛiawiro náɛ nɛwɛiáƳɛnɛmearo re egfawixɛnɛ.

¹⁸ Awamɛ ɛ́á nɛxero gwɛ anɛyo ɲwɛrárɛgɛawixɛnɛ.

¹⁹ Gwɛ anɛyo ɲwɛrárɛgɛa aiwɛ áɛfwɛyimi Ámɛnáoyá anɛnáj wo nɛweapɛrɛ gwɛ anɛyo ówanɛ nɛkwirɛ awamɛ nɛmɛxeámɛ nɛwɛiáƳɛrɛ re urɛɛɛnigɛnɛ,

²⁰ “Soyɛné nuro anɛ rɛɛɛyowá yarɛgɛiwámɛ éf nɛrómáná áamá e rówapɛgɛáyo xwɛyá áamá dɛɲɛ nɛyɛmɛɛɛɛ imónɛpɛrɛ náɛ rɛnɛɛɛ nɛpɛnɛ náɛ uréwapɛyíƳoyɛ.” urɛagɛ

²¹ arɛá nɛwimowa nuro wá nógá warɛɛɛ tɛnɛ anɛ rɛɛɛyowá yarɛgɛiwámɛ nɛpáwiro áamá éf rówapɛgɛáyo uréwapɛyarɛná apaxɛpánɛɛ imónɛgɛáyo seáyɛ e wimónɛɲo tɛnɛ xegɛ nɛkumɛxɛnɛrɛ emearɛgɛáwa tɛnɛ awí neánɛmáná negɛ Isɛrerɛyɛ meba parɛmenɛ imónɛgɛá nowanɛ tɛnɛ xwɛyá oimɛxaneyɛnɛro náɛ “Eɛnɛ.” nurɛro rɛxa awí neánárɛmáná anɛ rɛɛɛyowá yarɛgɛiwámɛ awí mearoarɛgɛá wa wáƳ wurɛmeiarigfáwamɛ wirɛmiaupɛrɛ náɛ gwɛ anɛyo náɛ uowárɛgɛa aiwɛ

²² gwɛ anɛyo nɛrémorɛná awa náɛ Ƴá nɛmegɛnɛro ámɛ Judayɛ mebaowa awí eánɛgɛ náɛ nɛbɛro repɛyɛ nɛwiro

²³ re urɛgɛawixɛnɛ, “Gwɛ anɛyo nɛrémómáná ówanɛ sínɛ xáíwɛ yárɛnɛrɛ awí mearoarɛgɛáwa ɛwí tɛɛɛ e awí roro enagɛa nɛwɛnɛrane aí ówanɛ nɛkwirane nɛpáwirane sínɛwɛ wɛnɛwáyɛ sínɛ ínɛmɛ ɲweanagɛa mɛwɛnɛwɛnɛ.” urɛagɛa

²⁴ anɛ rɛɛɛyowá yarɛgɛiwámɛ awí

mearoarigfáyo seáyí e wimóniŋo t́nɪ apaxípa imónigfá xwéowa t́nɪ arfá e nɪwíroná ududf ayá wí nero re rɪnigfawixɪnɪ, “Agwɪ pí imónimɪnɪrɪ nánɪ rfa yarɪnɪ?” rɪnarfná re enɪnigɪnɪ.

25 Ámá wo nɪrémónapɪrɪ áwanf re urɪŋɪnigɪnɪ, “Aɪ, áamá agíná soyfné gwɪ anfyo ɲwírárigfáwa anf rɪdɪyowá yarigfiwámɪ éf nɪrómáná ámayo uréwapɪyarɪŋot.” uráná

26 anf rɪdɪyowá yarigfiwámɪ awí mearoarigfáwa t́nɪ wigf seáyí e wurfnigfo t́nɪ awamɪ ámɪ f́á xɪrɪpɪrɪ nánɪ nuro aɪ awa uréwapɪyarfná arfá wiarigfáyf sɪŋá neaeapɪrɪxɪnɪrɪ wáyf nɪwiro nánɪ awamɪ f́á nɪxero nɪméra nɪbɪroná uyɪnɪf wí mɪmépegfawixɪnɪ.

Wáƒ wurimeiarigfáwa Judayf mebaowamɪ masɪsfá mɪwí urigfá nánɪrɪnɪ.

27 Wáƒ wurimeiarigfáwamɪ nɪméáa nɪbɪro Judayf mebaowa awí eánigfɛ éf uráraná apaxfpánɪŋf imónigfáyo seáyí e wimóniŋo xwɪyf́á numearɪrfná

28 re urɪŋɪnigɪnɪ, “None arfá jɪyikf nɪseaorane sekaxf ‘Segf uréwapɪyarigfo nánɪ sɪnɪ muréwapɪyipa époyɪ.’ searfagwɪ aɪ soyfné arfki o nánɪ nuréwapɪyiróná segf uréwapɪyarigfápi rɪxa Jerusaremɪ t́fyo nɪyonɪ f́á menárɪnɪgoɪ. None xenwone nánɪ re oneaiaiwípoyɪnɪrɪ, ‘Awa omɪ nɪpɪkiro nánɪ reá roánigfáwarfani?’ oneaiaiwípoyɪnɪrɪ uréwapɪyarigfoyfnérɪnɪ.” urfagi aɪ

29 Pitao tɛ́nɛ́ wáƳ wurɛmeiarɛ́ǵá wáa tɛ́nɛ́ re urɛ́ǵáwixɛ́nɛ́, “Ámá neararɛ́ǵáƳ maráá, Gorɛ́xo neararɛ́ǵáƳnɛ́ Ƴ́rɛ́ wiaákipaxɛ́ mimónɛ́ɲwɛ́nɛ́. Ayɛ́nánɛ́ soyɛ́né aráa ɲiyɛ́kɛ́ nɛ́neaorɛ́ nearɛ́ǵáƳnɛ́ wiaákiarɛ́ɲwɛ́nɛ́.

30 Ayɛ́ ɛ́ɛ́ ɲánɛ́rɛ́nɛ́. Jisasomɛ́ soyɛ́né nɛ́ɲkíróná yoxáyo yekwɛ́roárɛ́ǵá aɛ́wɛ́ ɲwáa negɛ́ arɛ́owa enɛ́nɛ́ dánɛ́ nɛ́xɛ́da bagɛ́oyá dɛ́ɲyo dánɛ́ o ámɛ́ wiáƳnɛ́meanɛ́rɛ́nɛ́.

31 O ayɛ́ Gorɛ́xo ǵɛ́ wé náúmɛ́nɛ́ onɛ́ɲweanɛ́rɛ́ seáyɛ́ e nɛ́wimɛ́xɛ́rɛ́nɛ́ ‘Xiáwowayá xwáa Ƴiaxɛ́yo dánɛ́ iwiaronɛ́ wo imónɛ́rɛ́ mɛ́xɛ́ ináyɛ́ wo imónɛ́rɛ́ éwɛ́nɛ́ǵɛ́nɛ́.’ nɛ́yáiwirɛ́ wimɛ́xɛ́ɲɛ́rɛ́nɛ́. Isɛ́rerene negɛ́ ɛ́wɛ́ yarɛ́ɲwáƳ rɛ́wɛ́mɛ́nɛ́ mamorane yokwarɛ́mɛ́ neaɛ́ipaxɛ́ imónɛ́rane yanɛ́wá nánɛ́ o rɛ́xa e nimónɛ́rɛ́ xanoyá wé náúmɛ́nɛ́ ɲweanɛ́.

32 None seararɛ́ɲwá aƳɛ́ sɛ́ɲwɛ́ nɛ́wɛ́nɛ́rane nánɛ́ mɛ́konerɛ́nɛ́. Kwíyɛ́Ƴɛ́ enɛ́ ‘AƳɛ́ neƳarɛ́nɛ́.’ oyáiwíƳoyɛ́nɛ́rɛ́ neaíwáƳyarɛ́ɲɛ́rɛ́nɛ́. Nonenɛ́ maráá, ámá Gorɛ́xomɛ́ manɛ́ Ƴ́rɛ́ mɛ́wiaáki aráa wíáa ǵiyɛ́ ǵiyɛ́ enɛ́ xegɛ́ kwíyɛ́Ƴɛ́ rɛ́xa mɛ́nɛ́ winɛ́rɛ́nɛ́.” urɛ́ǵáwixɛ́nɛ́.

33 Xwɛ́rɛ́xɛ́ mearɛ́ǵáwa xwíyáa e rarɛ́ɲagáa aráa nɛ́wiro wikɛ́ rɛ́a áƳiáwɛ́nɛ́ɲɛ́ nɛ́wero opɛ́kianeyɛ́nɛ́ro wimónɛ́ɲnɛ́ǵɛ́nɛ́.

34 Opɛ́kianeyɛ́nɛ́ro wimónarɛ́nɛ́ ámá wo — O xegɛ́ yoɛ́ Gamerieroyɛ́ rɛ́nɛ́ɲorɛ́nɛ́. O Parisi worɛ́nɛ́. ɲwɛ́ ikaxɛ́ eánɛ́ɲƳɛ́ uréwáƳyarɛ́ɲɛ́ worɛ́nɛ́. NuréwáƳyirɛ́nɛ́ nanɛ́nɛ́ neɲwɛ́perɛ́ rarɛ́ɲo enagɛ́ nánɛ́ ámá nɛ́nɛ́ wé ikwianɲwíyónɛ́ɲɛ́ ɲwɛ́rárɛ́ǵorɛ́nɛ́. O xwíyáa urɛ́nɛ́ nánɛ́ awí eánɛ́ǵɛ́ éf nɛ́rómáná sekaxɛ́ re urɛ́ɲnɛ́ǵɛ́nɛ́, “Ámá rowamɛ́

bɪ onɪmiáƳɪ bɪamɪ wárɪpoyɪ.” nurɪrɪ rɪxa bɪamɪ wáráná

³⁵ re urɪɪɪnɪgɪɪɪ, “Gɪ Isɪreroyɪné xwɪyɪfá bɪ os-earɪmɪɪɪ. ‘Ámá rowamɪ owianeyɪ.’ yaiwɪarɪǵáƳɪ sɪɪɪ mepa neróná xámɪ dɪɪɪ Ƴíránɪɪɪ móƳoyɪ.

³⁶ Ayɪ rɪƳɪ nánɪ seararɪɪɪɪ. Enɪná onɪmiáƳɪ ámá Tiudasoyɪ rɪɪɪɪo enɪƳɪ nánɪ dɪɪɪ móƳoyɪ. O xewanɪɪo nánɪ re rɪɪɪɪɪnɪgɪɪɪ, ‘Ámɪná seáyɪ e imónɪɪá wonɪrɪɪɪ.’ nɪrɪnɪrɪ yarɪná ámá 400 xwɪyɪfá o rɪɪɪƳɪ arɪfá nɪwɪro nánɪ gwɪ numónɪro yarɪná émáyɪ omɪ Ƴíkíáná xegɪ gwɪ mónɪǵáwa wɪwɪɪ éf umɪǵáwɪxɪɪɪ. Éf umíagɪfá nánɪ o oemɪnɪrɪ enɪƳɪ surɪmá yárɪɪnɪgɪɪɪ.

³⁷ E nemáná enáná ámá ámɪ wo —Garɪrɪ Ƴɪropenɪsɪyo dánɪ Judasoyɪ rɪɪɪɪo nánɪ rarɪɪɪɪ. O ǵapɪmanɪyɪfá ámá nɪɪɪ yoɪ ɲwɪrárɪǵɪɪná nɪwíáƳɪɪɪmearɪ xegɪ dɪɪɪyo dánɪ ámá wɪ o tɪɪɪ gwɪ numónɪro ‘Émáyo mɪxɪf oxɪdowáraneyɪ.’ nɪrɪro yarɪná omɪ anɪɪɪmɪxɪagɪfá omɪ arɪfá wɪǵááyɪ enɪ wɪwɪɪ éf umíamogɪawɪxɪɪɪ.

³⁸ Ayɪnánɪ ámá rowa yanɪro yarɪǵáƳɪ Ƴɪrɪf mɪwíalɪkɪpa nero wé fá umɪxeánɪƳoyɪ. Ámá rowa Gorɪxoyá dɪɪɪyo dánɪ marɪfáɪ, wɪǵɪ dɪɪɪyo dánɪ nɪƳɪmoárɪro nerɪnáyɪfá, wa awamɪ xopɪrárɪf wɪƳɪrɪfá enagɪ nánɪ xe éfɪrɪxɪɪɪɪ sɪɲwɪf wɪɪɪƳoyɪ.

³⁹ E nerɪ aɪ awa wɪǵɪ dɪɪɪyo dánɪ marɪfáɪ, Gorɪxoyá dɪɪɪyo dánɪ nerɪnáyɪfá, soyɪné xopɪrárɪf wɪ wɪpaxɪf menɪɪɪ. E owianeyɪɪro nerɪnáyɪfá, Gorɪxo tɪɪɪ mɪxɪɪɪɪɪf ɪɪfagɪfá sɪɲwɪf ainenɪƳɪrɪárɪɪɪ.” urɪɪɪnɪgɪɪɪ.

Wáƒ wurɛmeiarɛ́ǵáwamɪ rɪɪɪɪf wíagɪfá aɪ yayɪf

egfá nánirini.

⁴⁰ Xwirixí umearigfáwa Gameriero “E époyí.” urípi arfá niwiro nixdíro nání wamí “Wáf wurimeiarigfawamí niwirimeámí íwiapípoyí.” nurimáná ríxa niméra íwiapáná síkwfá ragí pírf uyíkímí nero ñwí ikaxí re urigfawixini, “Jisaso nání síní bí muréwapiyipa éfrixini.” nuriro wárigfawixini.

⁴¹ Wáraná awa xwirixí umearigfáwa tíñf e dání nipeyero nuróná re niyaiwiro nání, “Gorixo Jisasomí xfdaríñwáone ayá neaimoaríñf neaikárfápi xixeni meapaxowarfaníri xe fáf xero iwanf mépero éfrixinirí síñwí neanírfaní?” niyaiwiro nání yayí nera nuro

⁴² Íníná sfá ayí ayo añf rídiyowá yarigfiwámí dáníraní, amá añf wiwá wiwámí dáníraní, arfki uréwapiyiro wáf urímero neróná “Ámá Gorixo yeáyí neayimixemeanfá nání uowárenapíño, arfowayá xwfáf piaxíyo dání iwiaronfoyi raríñwáo, ayí Jisasoníni.” urigfawixini.

6

Seáyí wipírfá nání amá wé wífúmi dánf wau rípeagfá nánirini.

¹ Íná Jisasomí xfdarigfáyí amí wí tñní sayá nimóga nuróná wigí Judayí émáyí tíñfmíni xirigfáyí wí niwiapínimearo Judayí añf ná tíñf e xirigfáyo aníñúmí ikaxí re urigfawixini, “Negí yaríñwápa sfá ayí ayo aiwá yanf niwia nuróná negí apíxí aníwamí soyíné pí nání múroaríño?” aníñúmí ikaxí e nura warfíná

2 Jisasoyá wiepisagí wé wúkaú síkwí waú imónigáƳa nɛwíápnɛmearo áamá Jisasomɛ xɛdarigáƳa siyikí imónigáƳa nɛyonɛ “Eɛnɛ.” nurɛro re urigáƳawixɛnɛ, “None aiwáɛnɛ yanɛ seaiapanɛ nánɛ xwíyá Gorɛxoyá searɛwapɛyarɛɛwápnɛ pɛnɛ nɛwíárɛrɛnɛ ‘Ayɛ nanɛ menɛnɛ.’ neaimónarɛnɛ.

3 Ayɛnánɛ negí nɛrɛxɛmeáyɛné, negí áamá nanɛnɛ yarigáápnɛ nánɛ íá roárɛnɛɛɛowa nánɛnɛ yeyimá nearo wé wúúmɛ dánɛ waú nánɛ nearáná none aiwá yanɛ nɛseaiapa emepírɛa nánɛ rípeaanɛwɛnɛ. Áamá kwíyɛ Gorɛxoyápnɛ ayá wí síxɛ wínɛrɛ dɛɛɛ émɛ saímɛ moro egáƳa nánɛ rarɛɛwɛnɛ.

4 Awa aiwá apɛ yanɛ mearɛnɛ noneyɛ rɛpnɛ mimáyo nɛtɛnɛrane anɛɛ minɛ yanɛwárɛnɛ. Gorɛxomɛ rɛxɛɛ urɛrane áamá xwíyá oyápnɛ nánɛ xɛxenɛ nɛjɛá oimónɛpoyɛnɛrɛ urɛwapɛyirane yanɛwárɛnɛ.” urɛagá

5 áamá Jisasoyá siyikí imónigáƳa nɛnɛ “Apánɛrɛnɛ.” nɛyaiwiro áamá wé wúúmɛ dánɛ waú rowamɛ eyírogáƳawixɛnɛ. Wo Sítipenoyɛ rɛnɛɛ —O Jisasomɛ enɛ neánɛrɛ dɛɛɛ wíkwírorɛ kwíyɛpnɛ ayá wí síxɛ wínɛrɛ enɛrɛnɛ. Ámɛ wo Piriporɛnɛ. Ámɛ wo Pírokorasorɛnɛ. Ámɛ wo Naikenaorɛnɛ. Ámɛ wo Taimonorɛnɛ. Ámɛ wo Pamenasorɛnɛ. Ámɛ wo Nikoraso —O émayɛ anɛ yoɛ Adiokɛ dánɛ wo aiwɛ enɛnɛ dánɛ síwɛ xegí imónigáƳayɛ yarigáápnɛ pɛnɛ nɛwíárɛmo Judayɛ yarigáápnɛ yarɛɛrɛnɛ.

6 Áamá awamɛ neyírooro wáƳ wurɛmeiarigáƳa tɛɛɛ e nánɛ nɛmeámɛ úáná wáƳ wurɛmeiarigáƳa awa nánɛ Gorɛxomɛ rɛxɛɛ nurɛmáná enɛ

neáníro píráníŋǵ éríxínírí wíǵ wé seáyí e wikwiárigfawixíní.

⁷ Xwíyǵá Goríxoyáǵí síní níríga nemeřná áamá Jerusaremi ńweagǵá Jisasomi xǵdarigǵáyǵ ámi wíní ayá wí sayá nimóga nuro apaxǵpáníŋǵ imónigǵá obaxǵ ení arǵá nǵwíro dínǵ nǵwíkwírómáná xixení egfawixíní.

Sítipenomi ǵá xírígǵá náníríní.

⁸ Sítipeno, Goríxo xǵomi wá ayá wí wianírí enǵ sixǵ weámíxírí enǵ enagǵí o áamá síŋwǵ anigǵe dání emímǵ seáyí e imóníŋǵǵí tǵnǵ ayá rǵwamónǵpaxǵ imóníŋǵǵí tǵnǵ nǵwíwapǵya warǵná

⁹ Judayǵá rotú aŋǵ áamá Áxenwarǵ Minígǵáí ríníŋǵyo awí eánarigǵá wa —Wa aŋǵ yoǵ Sairini dánǵowaríní. Wa aŋǵ yoǵ Arekísadíría dánǵowaríní. Awa tǵnǵ wíǵ Judayǵ wíníyǵ —Wa Sirisia pǵropenísíyo dánǵowaríní. Wa Esia pǵropenísíyo dánǵowaríní. Awa tǵnǵ nǵwíápǵnǵmearo Sítipeno tǵnǵ xwíyǵá xímíxímǵ níníro mǵxǵ nǵríníróná

¹⁰ kwíyǵ Goríxoyáǵí sixǵ wíníŋǵ enagǵí nání o dínǵ émi saímǵ nǵmori píráníŋǵ renwǵpwearíŋagǵí nání wí xopǵrǵrǵ nǵwírí murǵpaxǵ imónigǵawixíní.

¹¹ Xopǵrǵrǵ nǵwírí murǵpaxǵ nimóníro nání wíǵ wǵami yumǵí ínímǵ re urígǵawixíní, “Omí nuxekwǵmoro re rǵpoyí, ‘O negǵ arǵo Mosesomi rǵperírǵnǵŋǵ umerí Goríxomi umerí yaríŋagǵí arǵá wíwáríní.’ rǵpoyí.” nurárimǵ nuro

¹² omí wikǵ nǵwóníro ǵá oxǵrǵpoyínírí áamá sípǵáyo tǵnǵ ámínáowami tǵnǵ ńwǵ íkaxǵ eáníŋǵǵí mewegǵáwami tǵnǵ símírírǵ xwíyǵá nura nemero éáná ayǵ wikǵ wónǵagǵí nǵbíro omí ǵá nǵxero

nɛmeámi nuro Judayɛ mebaowa awí eánɛǵe wárɛǵawixini.

¹³ E nemána áma omi yapɛ ouxekwɛmópoyiniri uríáyí éí nɛrore urɛǵawixini, “O negɛ anɛ ɲwá riwá nánɛ sipí riri negɛ ɲwɛ ikaxɛ eánɛɲɛpi nánɛ eni sipí riri arɛkí yarɛɲorini.

¹⁴ Rɛpi rarɛɲagi ará wíwá ɛɲagi nánɛ rarɛɲwini, ‘Nasareti dánɛ Jisaso anɛ riwá nɛpɛneari siwɛ nene xɛdaníwá nánɛ Moseso nérowiápiniri nearagɛpi xwá iwenti nánɛ ámi sinɛ bi érowiápinɛnɛárini.’ rarɛɲagi ará wíwá ɛɲagi nánɛ rarɛɲwini.” urarína

¹⁵ mebaowa xwɛrɛxɛ umearɛǵe ɲweagáwa nowani omi sinwɛ agwɛ niwinɛroná xegɛ sɛmɛmanɛ anɛnájowayá sɛmɛmanɛnɛɲɛ xwiná eaarɛɲagi winɛǵawixini.

7

Sɛtipeno xwɛrɛxɛ umearɛǵáwami rɛrimɛ winɛ nánɛrini.

¹ Apaxɛpánɛɲɛ imónɛǵáyo seáyɛ e wimónɛɲo Sɛtipenomɛ yarɛɲɛ re winɛniginɛ, “Xwɛyá joxɛ rɛxekwɛmoarɛǵápi neparani?” urɛagi

² o re urɛniginɛ, “Nɛǵɛ nɛrɛxɛmeáyɛné tɛni ápoyɛné tɛni xwɛyá bi searɛmi nánɛ ará nɛpoyɛ. Eɲína negɛ arɛ Ebɛrɛamo anɛ yoɛ Xaraniyo nánɛ mú sinɛ xwá Mesopotemia rɛnɛɲɛpimi ɲweanána Nwá anɛnamɛ anɛɲɛ seáyɛ e nimónɛrɛ ɲweanɛ xɛ tɛɲɛ e nɛronapiri

³ re urɛniginɛ, ‘Joxɛ xwá dɛxɛ rɛnái rɛxɛrɛ tɛni dɛxɛ rɛrɛxɛmeáyo tɛni pɛni niwiárimɛ xwá nioni siwá simáe nánɛ úrɛxinɛ.’ urɛagi

⁴ Karídiayí anǵyó xƒo ƚweaƚe píní nǵwíarímí nurí Xaráníyo nǵrémorí nurínǵríná xano e nǵpémáná enáná Goríxoyá dǵǵyó dání nǵƚweaxa nǵbírí xwǵá agwí seyíné ƚweagǵápímí ƚweaagǵríní.

⁵ Apímí ƚweaagǵ aiwí Goríxo xwǵá apí onímíá bíkwí nání aí ‘Aga joxí dǵxǵríní.’ nurírí mǵwiagǵ enagǵ nání o sǵnǵ sǵǵ nǵƚwearí nemeríná ‘Xwǵá rǵpí nioní ǵríní.’ wí rǵpaxǵ imónagǵmaní. E nerí aí o sǵnǵ nǵaíwí meméá enáná Goríxo sǵmǵmanǵyó dání re urǵǵnǵǵnǵ, ‘Joxí tǵnǵ dǵxǵ rǵrǵawé tǵnǵ segǵ imónǵnǵa nání seaiapǵmǵáríní.’ nurírí aiwí

⁶ rǵpǵnǵǵ ení urǵǵnǵǵnǵ, ‘Dǵxǵ rǵrǵawé nuro ámá anǵ mǵdǵǵyǵ nǵmónǵro émáyǵ anǵ wíyo ƚweanáná omǵǵ rǵá tǵǵ nǵwíro numépero yaríná xwiogwí 400 múronǵáríní.

⁷ Dǵxǵ rǵrǵawéyo ámá ǵwí axǵrímí omǵǵ rǵá tǵǵ wǵpǵrǵáyo xamǵǵyó nioní rǵá umeáráná dǵxǵ rǵrǵawéyǵ e nǵƚweagǵasáná e píní nǵwíarímí nǵbíro xwǵá rǵpímí dání Goríxoní yayǵ nǵnǵmero seáyí e nǵmepǵrǵáríní.’ Negǵ arǵomí xwíyǵá e nurímáná

⁸ re urǵǵnǵǵnǵ, ‘Nioní “E seaiimǵáríní.” réroárǵapí nání dǵǵ morǵa nání sǵmǵmajǵó rǵpí éirǵxíní.’ urǵagí Ebírfamo xewaxo Aisakomí nemearíná rǵxa sǵá wé wǵúmí dǵǵ wáú wo nórímáná enáná iyǵ sǵmǵ sǵó wǵkwǵnǵnǵnǵ. Aisako e dání Jekopomí nemearí iyǵ sǵmǵ sǵó wǵkwǵnǵnǵnǵ. Jekopo e dání negǵ arǵo írǵjowa wé wǵkáú síkwí wáú awamí nemearíná ení iyǵ sǵmǵ sǵó wǵkwǵnǵnǵnǵ.

⁹ Arǵo írǵǵ awa Josepomí sípí dǵǵ nǵwíaiwíro

‘Isipiyɛ anɔyo xináinɛɛ nimónɛrɛ omɛɛɛ
nɛwɛirɛnɛ, ananɛrɛnɛ.’ nɛwɛiwiɛro nɛgwɛ xeanɛro
nánɛ bɛ egɛawixɛnɛ. Omɛ e sipɛ wɛagɛa aɛ sinɛ
Gorixo anɛɛɛ dɛɛɛ nukɛkayorɛ

¹⁰ Isipiyɛ xeanɛɛ wikarɛgɛe dánɛ éɛ numínɛrɛnɛ
oyá dɛɛɛ tɛnɛ Isipiyɛ mɛxɛ ináyɛ Peroyɛ rɛnɛɛoyá
sɛɛwɛ tɛɛ e dánɛ Josepo dɛɛɛ nɛfá winɛpaxɛ rɛrɛ
píránɛɛ nɛɛwɛperɛ rɛrɛ yarɛɛagɛ nɛwɛnɛrɛ nánɛ
gapɛmanɛ ámináo oimónɛrɛ Isipiyɛ anɛ nɛyonɛ tɛnɛ
xɛoyá anɛ tɛnɛ mɛɛweanɛa nánɛ rɛɛanɛɛnigɛnɛ.

¹¹ Josepo gapɛmanɛ nimónɛrɛ mɛɛweanɛáná
Isipiyɛ anɔyo tɛnɛ Kenanɛyɛ anɔyo tɛnɛ aiwá nánɛ
dɛwɛ nɛkeamónɛro sɛyɛkɛ eánɛgɛawixɛnɛ. Negɛ
arɛowa enɛ aiwá nánɛ pɛá neróná bɛ mɛmanɛpaxɛ
nimónɛro aiwɛ

¹² arɛo Jekopo xwɛyɛfá ‘Isipiyɛ anɔyo aiwá wenɛ.’
rɛnarɛɛagɛ arɛfá nɛwɛrɛ nánɛ negɛ arɛo írɛɛowa
iwamɛó nuro meapɛrɛa nánɛ uowárɛɛnigɛnɛ.

¹³ Ámɛ rɛwɛyo aiwá bɛ yanɛro úáná
Josepo xewanɛɛo nánɛ áwanɛ nurɛrɛ ‘Segɛ
sérɛxɛmeáonɛrɛnɛ.’ urɛagɛ Isipiyɛ mɛxɛ ináyɛ
Peroyɛ rɛnɛɛo Josepomɛ xanɛmɛrówa tɛnɛ
xexɛrɛmeáyɛ tɛnɛ nánɛ nɛjɛfá imónɛɛnigɛnɛ.

¹⁴ Josepo gɛ ápɛmɛrówa weapɛrɛrɛxɛnɛrɛ xwɛyɛfá
yanɛ wiowárɛagɛ epówa o tɛɛ e nánɛ nɛwɛróná
oxɛ apɛxɛ nɛaɛwɛ nɛnɛ ayɛ áamá 75 nɛwero

¹⁵ Bɛkwɛyo nɛrɛnɛrɛ eánɛɛpɛa Jekopo Isipiyɛ
anɔyo nánɛ nɛwɛrɛ e dánɛ nɛpémáná enáná negɛ
arɛo írɛɛowa enɛ e dánɛ pegɛawixɛnɛ.

¹⁶ Pɛyɛ awamɛ xwɛfá weyáranɛro nánɛ
nɛmeámɛ Kenanɛyɛ anɔyo Sekemɛyɛ rɛnɛɛe nánɛ
nɛmeámɛ nɛyɛro sɛɛá óɛ arɛo Ebɛrɛámo Xamomɛ

Ƴwíarɪ́awéyo nɪgwɪ́ nɪwirí bɪ́ enɪ́yimí tɪgɪ́awixiní.

¹⁷ Rɪ́xa Gorɪ́xo arɪ́o Ebirɪ́amomí sɪ́mɪmanɪ́yo dánɪ́ ‘Dixɪ́ rárɪ́awéyo e nɪ́wiimɪ́áriní.’ urɪ́nɪ́pɪ́ parɪ́monɪ́áyɪ rɪ́xa anɪ́wɪ́ e imónarɪ́ná negɪ́ arɪ́owa Isipɪ́yɪ́ anɪ́yo dánɪ́ sayá nimóga warɪ́ná re enɪ́niginí.

¹⁸ Ámá arɪ́o Josepo enɪ́pɪ́ nánɪ́ majɪ́á imónɪ́nɪ́ wo mɪ́xɪ́ ináyɪ́ nimónɪ́rɪ́ Isipɪ́yɪ́ anɪ́yo nɪ́menɪ́wearɪ́ná

¹⁹ negɪ́ arɪ́owamɪ́ nepaxɪ́nɪ́ pákínɪ́ nimónɪ́rɪ́ wíwapiyirí wigɪ́ niaíwɪ́ sɪ́nɪ́ xirɪ́áyɪ́ yɪ́wɪ́ tɪ́meiarɪ́gɪ́ápimí dánɪ́ pɪ́yɪ́ oenɪ́rɪ́ sɪ́pɪ́ wikárɪ́rɪ́ enɪ́oriní.

²⁰ O ayo e wikárarɪ́ná niaíwɪ́ wo —O negɪ́ arɪ́o Mosesoyɪ́ rɪ́nɪ́ɲoriní. Gorɪ́xoyá sɪ́nwɪ́yo dánɪ́ niaíwɪ́ awiaxoriní. Omí xɪ́nái nɪ́xɪ́rɪ́rɪ́ xanɪ́yáú egɪ́ anɪ́yo emá waú wo nɪ́menɪ́weagɪ́sáná

²¹ Pero urarɪ́nɪ́pa nerí pɪ́yɪ́ oenɪ́rɪ́ nánɪ́ wí e xegɪ́pɪ́ wɪ́ráráná xɪ́omɪ́ xegɪ́ xemiaí́ íwo wí e wɪ́rárɪ́nɪ́nɪ́agɪ́ nɪ́wɪ́nɪ́rɪ́ nɪ́mearí píránɪ́nɪ́ nɪ́merɪ́ná xegɪ́ xewaxónɪ́nɪ́ nɪ́méra unɪ́niginí.

²² Ayɪ́nánɪ́ negɪ́ arɪ́o Moseso Isipɪ́yɪ́ anɪ́yo sɪ́kurɪ́á yagɪ́ápí xɪ́o enɪ́ sɪ́kurɪ́á néɪ́sáná Isipɪ́yɪ́yá nɪ́jɪ́á imónagɪ́ápí xɪ́xení nɪ́pɪ́nɪ́ nɪ́jɪ́á nimónɪ́rɪ́ xwɪ́yɪ́á rɪ́rɪ́ omɪ́nɪ́ erɪ́ enɪ́a nánɪ́ dɪ́nɪ́ sɪ́xɪ́ níga wiápɪ́nɪ́meanɪ́niginí.

²³ E nerí aí xegɪ́ xwiogwɪ́ nɪ́nɪ́ rɪ́xa 40 imónáná re wimónɪ́nɪ́niginí, ‘Gɪ́ nɪ́rɪ́xɪ́meá Isirerɪ́yo bɪ́ nurí sɪ́nɪ́wɪ́ owɪ́nɪ́mɪ́nɪ́.’ nɪ́wimónɪ́rɪ́ nánɪ́ nurí

²⁴ wenɪ́nɪ́ éyɪ́ wɪ́nɪ́nɪ́niginí. Isipɪ́yɪ́ wo xɪ́o xegɪ́ xexɪ́rɪ́meáyɪ́ womɪ́ sɪ́pɪ́ nɪ́wikárɪ́rɪ́ iwanɪ́ mépearɪ́nɪ́agɪ́ nɪ́wɪ́nɪ́rɪ́ ‘Gɪ́ nɪ́rɪ́xɪ́meáomɪ́ ourakiowárɪ́mɪ́nɪ́.’ nɪ́yaiwirɪ́ Isipɪ́yomɪ́ xɪ́omɪ́

enì iwanƒ bì oeámìnìrì éƒyƒ pìyƒ nìpìkìrì tìṅṅìgìṅì.

25 Pìyƒ nìpìkìrì nìtìrìná gƒ nìrìxìmeáyƒ re nì-
aiwipíráoìnìrì éƒyƒ, ‘O yarìṅpìmì dání Gorìxo
gwíṅṅìṅì ṅweaṅwaéne neaíkweawárìmìnìrì nánì
ríá yarìṅì?’ nìaiwipíráoìnìrì éƒyƒ xewanìṅo
yaiwífpa axíṗì e mìwìaiwigíawìxìṅì.

26 Sá wēṅo wíáṗì tìṅṅì xegí Isìrerìyƒ tìṅṅì
e nánì nurì waú mìxí inarìṅagí nìwìṅṅìrì
pìyƒá owíṛìmìnìrì nánì re urìṅṅìgìṅì, ‘Ámá
axí rowagwí, pí nánì axowagwínì iwanƒ xáíwí
eánarìṅì?’ uríagì

27 wíomì xáíwí nearì xopírárí wimìnìrì éo aríó
Mosesomì nìxoyípiowárìrì re urìṅṅìgìṅì, ‘Go
simìxíagì joxì neamenṅweaṅoxì imónìrì xwìyƒá
píránìṅì yeaimìxìpaxoxì imónìrì nerì yarìṅṅì?

28 Joxì agíná Isìpìyomì pìkìṅṅìpa nionì enì
nìpìkìmìnìrì rìyarìṅṅìṅì?’ uríagì

29 aríó Moseso aríá e nìwìmo éƒ nurì
aṅí mídánṅì wo nìmónìrì Mìdianìyƒ aṅíyo
nìṅwearì apìxí nìmeámáná nìaiwí waú nemearì
nìṅweaṅìsáná

30 rìxa xwiogwí 40 múróáná áamá dìṅṅì meaṅe
díwí Sainai tìṅṅìmìnì emearìná re eṅṅìgìṅì. Íkíá
eṅṅì tìṅṅì wínáína ríá ná mìnì ápiáwínì wearìṅe
dání aṅṅìṅì wo sìṅṅì wimónìṅṅìgìṅì.

31 Aríó Moseso íkíá ana ríá ná mìnì ápiáwínì
wearìṅagì nìwìṅṅìrìná xíó wìnarìṅṅìṗì nánì ududí
nerì ‘Píránìṅì sìṅwí owìṅṅìmìnì.’ nìyaiwirì aṅwì
e warìná Ámìnáo re urìṅṅìgìṅì,

32 ‘Nionì Nwíá dìxí aríowa Ebìríamo tìṅṅì
Aisako tìṅṅì Jekopo tìṅṅì awa nìxídagíonìrìṅì.’

uríagi arfo Moseso sirí nɪpikíniri óf níkáriniri nání ‘Ámí sɪŋwí bɪ tɪnɪ owɪnɪmɪnɪ.’ mɪwimónɪpa yarɪŋagɪ aiwɪ

³³ Ámínáo re urɪŋɪnigɪnɪ, ‘Xwǎá joxɪ roŋe ɲwǎá imónɪŋe enagɪ nánɪ dɪxɪ sɪkwí sú yoárei.

³⁴ Isipɪyɪ aŋɪyo dánɪ gɪ á máyo umépeanɪro wikárarigfápi sɪŋwí winiri amɪpí nɪnɪ wikárarigfápi nánɪ “Yeyi!” rarɪŋagfa arǎá wirɪ enáonɪ yeáyɪ wimɪxɪmɪgɪniri nánɪ weaparɪŋnɪ. Ayɪnánɪ joxɪ wiápnɪmeaɪ. Nionɪ “Isipɪyɪ aŋɪyo nánɪ orirowáraumɪnɪ.” nímónarɪnɪ.’ urɪŋɪnigɪnɪ.”

³⁵ Sitipeno e nuriri ámɪ re urɪŋɪnigɪnɪ, “Ámá o —O xámɪ re urigfíorɪnɪ, ‘Go simɪxǎagi joxɪ neamenɲweaŋoxɪ imóniri xwiýǎá pírániŋɪ yeaimɪxɪpaxoxɪ imóniri nerɪ yarɪŋnɪ?’ urigfíorɪnɪ. O aŋɪnajǎ íkǎá onɪmiánáina tɪŋɪ e dánɪ sɪŋánɪ wimónɪŋo enǎ sɪxǎ weámɪxáná arfowamɪ yeáyɪ uyimɪxemearɪ umenɲwearɪ éwinigɪniri uowáriŋo, ayɪ axo negɪ arfo Mosesorɪnɪ.

³⁶ Negɪ arfowamɪ Isipɪyɪ aŋɪyo dánɪ nipemeámɪ uŋorɪnɪ. Aŋɪ ayo dánɪ nipemeámɪ umɪniri nerɪná ayá rɪwamónɪpaxɪ bɪ tɪnɪ emɪmɪ bɪ tɪnɪ nɪwɪwapɪya urɪ ipí ayǎá rɪŋɪ rɪwonɪ tɪŋɪ e dánɪ wɪwapɪyiri á má dɪŋɪ meanɲ nemeróná xwiogwǎ 40 múroarǎná wɪwapɪyiri enorɪnɪ.

³⁷ Rɪpɪ enɪ negɪ arfo Isɪrerowamɪ urɪŋo axorɪnɪ, ‘Segɪyɪ wo wǎá rókiamoarɪŋɪ nionɪnɪŋɪ imónɪnfá nánɪ Gorɪxo rɪpeanǎrɪnɪ.’ urɪŋo, ayɪ axorɪnɪ.

³⁸ Negɪ arfowéyɪ á má dɪŋɪ meanɲ awí neánɪro

ɲweaɲáná dǵwǵ mɛɲǵ Sainaiyi rɛɛɲǵpimi nɛyiri
ronǵáná aɲǵnajǵ Gorɛxoyáo xwɛyǵá uragorɛɛɛ. O
seyɛné nɛǵá imónɛpǵrǵa nánɛ enɛ xwɛyǵá Gorɛxoyá
anɛpá mimónǵ anɛɲǵ íníná rɛɛɲpaxǵ imónɛɲǵpɛ
aɲǵnajo rarɛɲagɛ arǵá nɛwiri rǵwamɛɲǵ nearɛ
winɛɛɛɛɛɛɛ.

³⁹ E nerɛ aí negǵ arǵowéyǵ ‘Mosesomɛ awayini
arǵá owianeyɛ.’ mɛwimónǵ nero rǵwǵ numero
amɛpí Isipɛyǵ aɲǵyo wenɛpɛ nánɛ ayá sɛpí nɛwiri
nánɛ ‘Ámɛ e nánɛ mupaxenerǵani?’ nɛyaiwinɛro

⁴⁰ arǵo Mosesomɛ xogwáo Eronomɛ re
urɛǵawixɛɛɛ, ‘Joxɛ ɲwǵá bɛ nene negǵ xǵdanǵwá
nánɛ neaimɛxeɛ. Nene re dánɛ apɛ xwanwǵ
nɛkwónɛmɛ nuranéná apɛ xámɛ neameanɛ
nánɛ neaimɛxeɛ. Ayǵ rɛpɛ nánɛ rǵrarɛɲwinɛ.
Ámá Moseso ro, nene Isipɛyǵ aɲǵyo dánɛ
nɛneaimemeámɛ bɛɲo dǵwǵ rɛpimi peyíaná pí
wɛmeáagɛ ámɛ rǵxa mɛweaparɛɛɛɛɛ? Nene
majǵárɛɛɛ.’ nurárɛmáná

⁴¹ sǵɲá gorǵ bɛ awí neaárɛro apɛ tǵnɛ burɛmákaú
miá xopaikɛǵɛ nimɛxɛro naɲwǵ bɛ burɛmákaú
miápɛ nánɛ rɛɛɛyowá yanɛro nánɛ nɛmeámɛ nɛbɛro
wigǵ wé tǵnɛ imɛxǵápɛ nánɛ yayǵ seáyɛmɛ dánɛ néra
ugǵawixɛɛɛ.

⁴² Ayɛnánɛ Gorɛxo rǵwǵ numorɛ emá tǵnɛ sogwǵ
tǵnɛ sɛɲǵ tǵnɛ nánɛ xe dɛɲǵ nɛkwǵroá úfɛɛɛɛɛɛɛ
wárɛɛɛɛɛɛɛ. Wárǵagɛ ayǵ wǵá rókiameagǵáwa
Bɛkwǵyo Gorɛxo nánɛ nɛwuriyiro eagǵá rɛpɛ tǵnɛ
xɛɛɛɛ egǵawixɛɛɛ, ‘Isɛrɛɛyǵné, ámá dɛɲǵ meane
nemero xwiogwǵ 40 múroarǵná naɲwǵ nɛpɛkiro
rɛɛɛyowá wiagǵo, ayǵ Gorɛxonɛranɛ? Oweoɛ,
nionɛmanɛ.

43 Isipiyí aníyo píní nìwíárimí nuróná senfá aní nḡwá xegí yof Morokiyí ríninípiyá t́nín nḡwá siníniní imíxíniní Repaníyí ríninípi t́nín —Nḡwá apiaú sewaníníyíné x́daníro nání imíxígápiáúriní. Apiaú nimeámi ugá enagí nání nioniyá díní t́nín míxí wa nìbìro xwíríá nìseaikíxero seapíkíomeáfáyo nìwirimeámi nuro aní xegí yof Babironí t́nín e oríwámi dání wáripíríáriní.’ Wá rókiamoagfáwa Goríxo nání e nìwuriyíro ríwaminí eágápi t́nín negí aríowéyí xíxeni egfawixíní.

44 Negí aríowa áamá díní meaje nemeróná senfá aní —Senfá aní iwá Goríxo Mosesomi ‘Áamá nímíxíroná e éfírixíní. E éfírixíní.’ urírí nímíxíroná iwá sinḡwí nìwínaxída úfírixínírí síwá wirí éáná imíxagíwáriní. Iwá Goríxo nání nepaxíní imónínípi síwá wiagiwá ení nimeámi emeagfáriní.

45 Áamá díní meaje nimeámi emeagfáwa pegfámi dání ámi wigí niaíwíyí xaminíyí Josuao t́nín senfá aníwá nímearo éma gwí wirí wirí negí xwíá rípi mí nḡweaagfáyo Goríxo míxí x́dowáriné dání wíwaníníyí nurápiro senfá aní Goríxomi seáyí e umepíríwá nimeámi nìbìro nìpákíroná ayí negí míxí ináyí Depito t́nín e nání nìpákía bagfáriní.

46 Depito nání Goríxo yayí winíagí x́omi Depito ríxíní re urínínigíní, ‘Nḡwá gí aríto Jekopo ríxídagoxí, aní joxí nḡwearíá nání wíwá onímíríyínírí sinḡwí naneí.’ uríní aí

47 aní iwá Depito xaminí mumíríyínínigíní. Umíríyíno, ayí xewaxo Soromonoríní.

48 E neri aí Gorɛxo, seáyɛ émi imónɛɲo aɲɛ áamá mɛrarɛgáƳo ɲweaarɛɲomanɛ. O nánɛ wáá rókiamoagɛ wo xwɛyáá nɛrɛrɛ rɛwamɛɲɛ re eanɛrɛnɛ,

49 ‘Ámináo re rɛɲoɛ, “Aɲɛna gɛ éf ɲweámá nánɛ íkwianɲwɛnarɛnɛ. Xwɛárɛmɛ gɛ sɛkwɛ íkwɛárɛmá nánɛrɛnɛ. Nionɛ seáyɛ e seaimónɛɲáonɛ enagɛ nánɛ pí aɲɛ nɛmɛrɛyipɛráoɛ? Wí e nionɛ sá ɲweámáé gíyɛ erɛnɛ?

50 Re rɛniaiwiarɛɲoɛ, ‘Xwɛárɛ tɛnɛ aɲɛna tɛnɛ xewanɛɲo mimɛxɛpa enɛrɛnɛ?’ rɛniaiwiarɛɲoɛ?” Ámináo e rɛɲoɛ.’ Wáá rókiamoagɛ wo e nɛrɛrɛ eanɛrɛnɛ.” Sɛtipeno e nurɛmáná

51 re urɛɛɛnɛgɛnɛ, “Mɛɲɛ sɛwáá nɛyiro áamá Gorɛxomɛ muxɛdarɛgáƳyɛ yarɛgáƳa arikwɛkwɛ néra uro arɛá mɛwí ero yarɛgɛoyɛné íníná kwíyɛ Gorɛxoyáɛ sɛwá seainɛmɛnɛrɛ yarɛná mɛrɛrakɛ inarɛgáárɛnɛ. Segɛ arɛowa néra bagáƳa axɛɛ e yarɛgɛoyɛnérɛnɛ.

52 Wáá rókiamoagáƳo negɛ arɛowa xeanɛɲɛ mɛwikárɛgá wo rimónɛnɛ? Oweoɛ. Enɛná ‘Gorɛxoyá wé rónɛɲo bɛnɛárɛnɛ.’ xwɛyáá yanɛ e nɛwiro áwanɛ uragáawamɛ negɛ arɛowa nɛpɛkɛa bagáa aiwɛ ríná soyɛné awa enɛná dánɛ ragɛomɛ rɛwɛ numoro mɛyɛ nurɛro nánɛ pɛkɛgɛoyɛnérɛnɛ.

53 Gorɛxoyá ɲwɛ íkaxɛ rɛnɛɛɛɛɛ aɲɛnajowa Mosesomɛ urɛgáapimɛ dánɛ tɛgááyɛné imónɛɲagáa aí nepa mimáyo nɛtɛnɛro mɛxɛdarɛgɛoyɛnérɛnɛ.” Sɛtipeno e urɛɛɛnɛgɛnɛ.

Sɛtipenomɛ sɛɲá nearo pɛkɛgáa nánɛrɛnɛ.

54 Xwirixí umeaniro nání awí eánigáwa Sítipeno e rarɛɛɛɛ aráá níwiróná wíkí ríá ápiáwíníɛ níwero nání makíríwí nímore yarɛɛɛɛ aiwí

55 Sítipeno Gorixoyá kwíyípi ayá wí sixí umímonɔ ɛɛɛɛ nání aɛɛɛɛ sɛɛwí agwí anáníyí wínɛɛɛɛ. Wíá Gorixo tɛɛ e dání píronaparɛɛɛ sɛɛwí wínɛɛɛ Jisaso oyá wé náúmíni éf ronɛɛɛ wínɛɛɛ nerí

56 re urɛɛɛɛ, “Ai, nioní ríxa aɛɛna oxoánɛɛ ɛɛɛɛ wínɛɛɛ áamá imónɛɛ Gorixoyá wé náúmíni éf ronɛɛɛ wínɛɛɛ ɛɛɛ.” uráná re egfawixɛɛ.

57 Aráá nípíroníro xwamiání neróná omí áá xiraníro nání axíná mírí nípumiro

58 áá níxero xixoyípi nímera nuro ríxa aɛɛ apimí ákɛɛɛ b́aríwámí dání sɛɛá tɛɛ eaníro yarígáwa wígí iyá nípírayiro áamá wo, Soroyí rínɛɛ oneameiníro xóoyá síkwí tɛɛ e nítayimáná

59 Sítipenomí sɛɛá tɛɛ neáa ugfawixɛɛ. Sɛɛá tɛɛ neáa waríná o rfaiwá re rɛɛɛɛ, “Ámíná Jisasoxɛɛ, gí dɛɛpi orɛɛwírárɛɛɛ.” nírimí

60 xómɛɛ níyíkwirí ámí ɛɛɛ tɛɛ rfaiwá níriríná re rɛɛɛɛ, “Ámínáoxɛɛ, ‘Omí sípí wíkaríápi nání yokwarímí wíimfámaní.’ míyaiwipa eí.” nurárɛɛ pɛɛɛɛ.

8

¹ Soro xegí áamáowa Sítipenomí píkiaríná dɛɛ sípí bí míwí “Apání yarɛɛɛ.” yaiwínɛɛɛ.

Soro áamá Jisasoyá síyíkí imónígáyo xeaníɛ wíkaríɛ nánirɛɛ.

Sfá ayimi dani áma Jisasoyá siyikɛ imónigfá Jerusalemɛ ɲweagfáyo xeanɲɛ́ ríá tɛ́ɲɛ́ wikáraríná ayɛ́ nɛ́nɛ́ éf numiamoróná wí Judia pɛropenisfyo ami ami ɲwearo wí Samaria pɛropenisfyo ami ami ɲwearo nero aiwɛ́ wáƳ wurɛmeiarigfáwa Jerusalemɛ dani éf mugfawixini.

² Áma Gorixomi píranɲɛ́ xɛdanɛro nani anɲɛ́ minɛ́ yarigfá wí Sitipeno piyomi nimeámi nuro xwɛ́á nɛ́weyárimána ámi xɛ́á nɛ́mero enɛ́ tɛ́nɛ́ ɲwɛ́ mieáagfá aí

³ Soro re enɛ́nigini. Áma Jisasoyá siyikɛ imónigfáyo paimimɛ́ nɛ́wia nurɛ́ anɛ́ wiwá wiwámi nɛ́páwiri pɛ́á nemi oxɛ́ranɛ́, apɛ́xɛ́ranɛ́, fá nɛ́xeri níropémi nurɛ́ gwɛ́ anɛ́yo nɛ́ɲwirára unɛ́nigini.

Samaria pɛropenisfyo xwɛ́yɛ́á yayɛ́ neainarɛ́ɲɛ́pɛ́ nani wáƳ urɛ́megfá naniɛ́nɛ́.

⁴ Áma ami ami xɛ́dɛ́xɛ́dowárɛ́ éfáyɛ́ éf numiamoróná xwɛ́yɛ́á Jisaso nani wáƳ nurɛ́mero

⁵ wigɛ́ wo, Piripoyɛ́ rɛ́nɛ́ɲo anɛ́ yoɛ́ Samaria rɛ́nɛ́ɲɛ́pimi nɛ́rémori áma Gorixo yeáyɛ́ neayimɛ́xemeanfá nani urowárenapɛ́ɲo nani wáƳ uraríná

⁶ áma ayá wí o tɛ́ɲɛ́ e epɛ́royɛ́ nero o nura unɛ́pɛ́ arfá wiwo emimɛ́ o néra unɛ́pɛ́ siɲwɛ́ winɛ́ro neróná dɛ́ɲɛ́ nawini nimónimána arfá ókiarɛ́ mónigfawixini.

⁷ Ayɛ́ rɛ́pɛ́ naniɛ́nɛ́. O yarɛ́ɲɛ́pimi dani imfó dɛ́ɲɛ́ xɛ́xéoarigfáyɛ́ áma ayo pɛ́nɛ́ nɛ́wiárimɛ́ nuróná xwamiánɛ́ nɛ́yárimɛ́ uro enɛ́ siwímɛ́ egfáyɛ́ nanɛ́

imónɪro sɪkwɪ íkɪ egɪáyɪ nanɪ imónɪro yarɪɲagɪa nɪwɪnɪro nánɪ omɪ arɪá ókiarɪ numónɪro

⁸ anɪ apimɪ dánɪ yayɪ seáyɪmɪ dánɪ néra ugɪawixɪnɪ.

⁹ Ámá wo —O xegɪ yoɪ Saimonorɪnɪ. Anɪ apimɪ dánɪ xegɪ ikayɪwɪ tɪnɪ ayáɪ mɪkɪ nikirɪ xegɪ yarɪɲɪpɪ yarɪná ámá Samaria pɪropenɪsɪyo ɲweagɪáyɪ ududɪ wiagɪorɪnɪ. O e nerɪ nánɪ “Nionɪ seáyɪ e mimónɪɲáonɪrɪfani?” rɪnagorɪnɪ.

¹⁰ Ámá seáyɪ e nimónɪrɪ menɲweagɪáyɪrɪnɪ, ínɪmɪ wurɪɲɪgɪáyɪrɪnɪ, anɪ apimɪ dánɪ nɪnɪ omɪ arɪá ókiarɪ numónɪro re ragɪorɪnɪ, “Enɪ sɪxɪ eánɪɲɪ Gorɪxoyáɪ rarɪɲwáɪ xɪo imónɪɲɪpɪ, ayɪ axɪpɪ o imónɪnɪ.” ragɪorɪnɪ.

¹¹ Ayáɪ mɪkɪ nikirɪɲɪyo dánɪ xegɪ néra warɪɲɪpɪ yarɪná ududɪ nikárɪnɪro nánɪ arɪá ókiarɪ numónɪro e ragɪorɪnɪ.

¹² O nánɪ ámá anɪ apimɪ dánɪyɪ sɪnɪ e yaiwiarɪná Piripo xwɪyɪá Gorɪxo xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ umenɲweanɪa nánɪ rɪnɪɲɪ yayɪ neainarɪɲɪpɪ nánɪ wáɪ urɪrɪ Jisasɪ Kiraiso nánɪ wáɪ urɪrɪ yarɪɲagɪ arɪá nɪwɪróná dɪɲɪ wɪkwɪrogɪawixɪnɪ. Dɪɲɪ wɪkwɪróáyɪ oxɪrɪnɪ, apɪxɪrɪnɪ, wayɪ meagɪawixɪnɪ.

¹³ Saimono enɪ aɪ xwɪyɪá Piripo nɪra unɪpɪ nánɪ “Neparɪnɪ.” nɪyaiwirɪ dɪɲɪ nɪwɪkwɪrorɪ wayɪ meanɪnigɪnɪ. E nemáná Piripomɪ wɪ pɪnɪ mɪwiárɪ anɪɲɪ sɪɲwɪ nɪwɪnaxɪdɪmerɪ Piripo emɪmɪ tɪnɪ ayá rɪwamónɪpaxɪ seáyɪ e imónɪɲɪpɪ tɪnɪ yarɪɲagɪ nɪwɪnɪrɪná ámɪ ámɪ ududɪ nikárɪga unɪnigɪnɪ.

¹⁴ WáƳ wurɪmeiarɪgɪáwa wigɪ Jerusaremɪ

ɲweagɛ́ámɛ dání arɛ́a re nɛwiro náńɛ, “Samariayɛ́ xwɛ́yɛ́a Gorɛ́xoyá rɛ́xa arɛ́a nɛwiro umímɛ́náoɛ́.” arɛ́a e nɛwiro náńɛ wigɛ́ waú Pitaomɛ́ tɛ́nɛ Jonomɛ́ tɛ́nɛ urowárɛ́agɛ́a

15 awaú nɛweri kwíyɛ́ Gorɛ́xoyáɲ Samariayo enɛ́ wímeanɛ́ náńɛ Gorɛ́xomɛ́ rɛ́xɛ́ɲ urɛ́gɛ́isixɛ́nɛ́.

16 Ayɛ́ rɛ́ɲ náńɛrɛ́nɛ́. Ámá ayɛ́ Jisasomɛ́ dɛ́ɲɛ́ nɛ́wɛ́kwɛ́roro náńɛ wayɛ́ nɛ́mearo aiwɛ́ kwíyɛ́ɲ sɛ́nɛ́ mɛ́wáinɛ́gɛ́áyɛ́rɛ́nɛ́. Sɛ́nɛ́ mɛ́wáinɛ́fɛ́ enɛ́agɛ́ náńɛ awaú Gorɛ́xomɛ́ rɛ́xɛ́ɲ nurɛ́máná

17 o omɛ́ wé seáyɛ́ e ikwɛ́kwíárɛ́mɛ́ éáná kwíyɛ́ɲ ayo aínɛ́ɲnigɛ́nɛ́.

18 Saimono wáƳ wurɛ́meiarɛ́gɛ́íwaú wé seáyɛ́ e wikwíárarɛ́gɛ́ípimɛ́ dání Gorɛ́xo xegɛ́ kwíyɛ́ɲ ayo mɛ́nɛ́ wíarɛ́ɲagɛ́ nɛ́wɛ́nɛ́rɛ́ nɛ́gwɛ́ bɛ́ nɛ́roarɛ́ awaúmɛ́ mɛ́nɛ́ wimɛ́nɛ́rɛ́ neri

19 re urɛ́ɲɛ́nigɛ́nɛ́, “Awagwí yarɛ́gɛ́ípa nionɛ́ enɛ́ ámá gɛ́yɛ́ gɛ́yɛ́ nɛ́yonɛ́ wé wikwíáráná kwíyɛ́ Gorɛ́xoyáɲ aínɛ́nɛ́ náńɛ enɛ́ sɛ́xɛ́ éánɛ́ɲ awagwí imónɛ́gɛ́ípɛ́ nionɛ́ enɛ́ bɛ́ neámɛ́xɛ́piyɛ́.” urɛ́agɛ́ aɛ́

20 Pitaɛ́ re urɛ́ɲɛ́nigɛ́nɛ́, “Joxɛ́ enɛ́ sɛ́xɛ́ éánɛ́ɲ imónɛ́gwí Gorɛ́xo anɛ́pá yeaiapɛ́ɲ rɛ́ɲ ‘Nɛ́gwɛ́ tɛ́nɛ́ bɛ́ epaxonɛ́rɛ́nɛ́.’ yaiwíarɛ́ɲagɛ́ náńɛ joxɛ́ dɛ́xɛ́ nɛ́gwɛ́ aɛ́ tɛ́nɛ́ anɛ́nɛ́rɛ́xɛ́nɛ́.

21 Dɛ́ɲɛ́ joxɛ́yá ‘Awaú yarɛ́gɛ́ípa oemɛ́nɛ́.’ yaiwíarɛ́ɲɲ Gorɛ́xoyá sɛ́ɲwɛ́yo dání aga nanɛ́ wí mimónɛ́ɲagɛ́ náńɛ joxɛ́ yawawi tɛ́nɛ́ nawínɛ́ nɛ́kumɛ́xɛ́nɛ́rɛ́ yawawi yarɛ́gwíɲ epaxɛ́ mimónɛ́ɲnɛ́.

22 Ayɛ́nánɛ́ sɛ́pɛ́ joxɛ́ emɛ́nɛ́rɛ́ éfɛ́ rɛ́ɲ rɛ́wɛ́mɛ́nɛ́ nɛ́mamori jɛ́wanɛ́ɲoxɛ́ dɛ́xɛ́ dɛ́ɲɛ́yo dání ‘E oemɛ́nɛ́.’ yaiwíɲ náńɛ ‘Gorɛ́xo ananɛ́ yokwarɛ́mɛ́

rfa niinirfeninoti?’ niyaiwiri rixiní urei.

²³ Joxi yawawi sipi dñí yeaiaiwiarinípi ayá wí dñí sixí riyinagi sinwí niraniri fwi joxi yarinípimi dani gwiníni yarininagi sinwí niraniri nani rarinini.” uríagi

²⁴ Saimono re uriniginini, “Awagwi ninarigípi wí minimeapa oeniri nani aiwaninowagwi Ámináomi yariní niwípiyi.” uriniginini.

²⁵ E nemowaú egí sinwí tñi Jisaso emearina winigípi nani uriri xwiýá Ámináo nani uriri niyárimi aní e pñi niwiárimi Jerusaremi nani nurina Samariayí aní obaxí wíyo xwiýá yayí neainarinípi wá nura múrogísixini.

Piripo áma Itiopia dñí womi uréwapíyini nánirini.

²⁶ Piripomi anínají Ámináoýa wo nuriri re uriniginini, “Joxi niwiápnimeámi ó Jerusaremi dani aní Gasayí rininípimi nani ininíyi —Óf ayi áma dñí meanje ininíyirini. Ayi tñí e nani ui.” uríagi

²⁷ o niwiápnimeámi nuri ófíyi tñí e niremorina weniní éfí wininiginini. Gapímaní Itiopia dñí wo —O Itiopiayí aníyo menweaní Kadesiyí rininíyá amípi ayá tñí imóniní nípini mewenjo, ayí orini. O Jerusaremi dani Gorixomi yayí seáyimi numemo barinagi wininiginini.

²⁸ O ámi xegí aní e nani nurina karí osí íropearinípimi éfí ninweámána xwiýá Gorixoyá wá rókiamoagí Aisaiáo niri eanípi fá niroa warinagi

29 kwíyɛ́ GorɛxoyáƳɛ́ Piripomɛ́ re urɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀,
 “Joxɛ́ nurɛ́ osɛ́ íropearɛ̀ɛ̀ɛ̀pimɛ́ ɛ̀weanɛ̀mɛ́ wímeaɛ́.”
 urɛ́agi

30 Piripo aɛ̀ɛ̀nɛ́ mɛ́rɛ́ nurɛ́ aɛ̀wɛ́ e dánɛ́ arɛ́á
 wíyɛ́ winɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀. O wá rókiamoagɛ́ Aisaiao
 nɛ́rɛ́rɛ́ eanɛ́pɛ́ ɛ́á nɛ́róa warɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀ arɛ́á nɛ́wɛ́rɛ́ re
 urɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀, “Joxɛ́ ɛ́á roaɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀ mɛ́kɛ́pɛ́ nánɛ́ rɛ́xa
 nɛ́jɛ́á nimónɛ́mána rɛ́roaɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀?” urɛ́agi

31 o re urɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀, “Ámá wo mɛ́nɛ́pɛ́sipa
 nerɛ́náyɛ́, aɛ́ge nerɛ́ mɛ́kɛ́pɛ́ nánɛ́ nionɛ́ nɛ́ǵɛ́pɛ́
 nɛ́jɛ́á imónɛ́mɛ́nɛ̀nɛ̀?” nurɛ́rɛ́ re urɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀, “Joxɛ́
 nɛ́xemónaɛ́rɛ́rɛ́ nionɛ́ tɛ́nɛ́ oɛ̀weaɛ́iyɛ́.” urɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀.

32 Xwíyɛ́á Bɛ́kwíyo eánɛ̀ɛ́ o ɛ́á roaɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀
 arɛ́á winɛ́pɛ́, ayɛ́ rɛ́pɛ́rɛ́nɛ́, “Sipɛ́sipɛ́ nɛ́pɛ́kianɛ́ro
 nánɛ́ nɛ́méra warɛ́ǵápa omɛ́ enɛ́ axɛ́pɛ́ nɛ́méra
 ugɛ́awixɛ́nɛ́. Sipɛ́sipɛ́ miáyo ɛ́á wíwákwmɛ́
 yarɛ́ná ogenɛ́ bɛ́ mɛ́rarɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀pa o enɛ́ axɛ́pɛ́ manɛ́
 bɛ́ mɛ́yoámoneɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀.

33 Ayá imɛ́mɛ́ wikárarɛ́ná áamá wo nurakirɛ́
 ‘fɛ́wɛ́ bɛ́ meɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀.’ murɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀. Nɛ́pɛ́kíáná
 xwá tɛ́yo bɛ́ tɛ́nɛ́ mɛ́ɛ̀weanɛ́ nánɛ́ xegɛ́ áamá
 imónɛ́ǵáyo wiwanɛ̀ɛ̀ɛ́yɛ́ wikáɛ́ǵáƳɛ́ nánɛ́ go
 áwanɛ́ urɛ́nɛ́árɛ́ani?” xwíyɛ́á o ɛ́á roaɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀
 wímeanɛ́pɛ́ ayɛ́ aɛ́pɛ́rɛ́nɛ́.

34 Itiopia dánɛ́ ǵaɛ́mano Piripomɛ́ yarɛ̀ɛ́
 nɛ́wɛ́rɛ́ re urɛ̀ɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀, “Wá rókiamoago nɛ́rɛ́rɛ́
 eanɛ́ aɛ́ xewanɛ̀ɛ̀nɛ̀ nánɛ́ nɛ́rɛ́rɛ́ eanɛ́rani? Ámá
 wo nánɛ́ nɛ́rɛ́rɛ́ eanɛ́rani? Joxɛ́ ananɛ́ áwanɛ́
 nɛ́rɛ́réɛ́nɛ́?” urɛ́agi

35 Piripo xwíyɛ́á Bɛ́kwíyo eánɛ̀ɛ́ áamá ɛ́á
 róɛ́pimɛ́ dánɛ́ iwamɛ́ó nuréwapɛ́ya nurɛ́ Jisaso
 nánɛ́ repɛ́yɛ́ winɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀nɛ̀.

36 Awaú sɛnɛ nerɛmeánɛmɛ óf ayimɛ nuri iniɛgɛ wú wearɛɛɛ e nɛrɛmori Itiopia dánɛ gapɛmano re urɛɛɛnɛnɛ, “Sɛɛwɛ wɛnɛ. Iniɛgɛ e wearɛnɛ. Nionɛ ‘Wayɛ omeámɛnɛ.’ nɛnimónɛrɛnáyɛ, pí nɛrakionwɛrárarɛɛɛɛ nánɛ wayɛ mɛmeapa epaxɛ imónɛmɛnɛ?” urɛɛɛɛ

37 [Piripo re urɛɛɛnɛnɛ, “Joxɛ dɛɛɛ bɛ bɛ mamó Jisasomɛnɛ dɛɛɛ nɛwɛkwɛrɛrɛnáyɛ, ananɛ wayɛ meapaxɛ imónɛrɛnɛ.” urɛɛɛɛ o re urɛɛɛnɛnɛ, “‘Jisasi Kiraiso Gorɛxomɛ xewaxorɛnɛ.’ nɛyairɛ nánɛ dɛɛɛ wɛkwɛrɛnɛnɛ.” nurɛɛɛ]

38 osɛ íropearɛɛɛpimɛ omɛɛɛ mearɛɛomɛ “Re ɛkwɛroáreɛ.” nurɛɛɛ Piripo tɛnɛ Itiopia dánɛ tɛnɛ nayoari iniɛgɛyo nánɛ nɛweri nɛpáwiri e dánɛ Piripo áamá omɛ wayɛ umeairɛnɛnɛ.

39 Wayɛ numeairɛ awaú iniɛgɛyo dánɛ nímɛnɛmeámɛ peyarɛná re ɛɛnɛnɛnɛ. Kwíyɛ Ámɛnáoyápɛ Piripomɛ aɛnɛ mɛnapɛɛnɛnɛ. Aɛnɛ mɛnapáná Itiopia dánɛ gapɛmano Piripomɛ áámɛ sɛɛwɛ bɛ mɛwɛnɛpa nerɛ aiwɛ óf xegɛ warɛɛɛyimɛ nurɛná yayɛ néra urɛɛnɛnɛ.

40 Piripo wenɛɛɛ éyɛ wɛnɛɛnɛnɛ. “Aɛɛ xegɛ yoɛ Asidoti rɛa rémóɛnɛ?” nɛyairɛ e dánɛ nurɛná aɛɛ óf e apɛ apɛ ɛkwɛrɛnɛɛyo xwíyá yayɛ neainarɛɛpɛ wáɛ nura nɛmúrɛrɛ aɛɛ yoɛ Sisaria rɛnɛɛpimɛ rémɛɛnɛnɛ.

9

Soro Jisasomɛ dɛɛɛ wɛkwɛrɛnɛnɛ nánɛrɛnɛ.

1 Soro sɛnɛ áamá Jisasomɛ xɛdarɛgɛyɛ pɛnɛ wíarɛrɛxɛnɛnɛ éf nɛremori re nɛra nɛmɛrɛná, “Jisasomɛ anɛɛ nuxɛdɛrɛnáyɛ,

míyǵó ráráriníyóníǵ uríkwínáná pípíkímí wianfwaríni.” nira nemeírná apaxípaníǵ imóníǵáyo seáyí e wimóníǵo tǵí e nání nuri

² omí re uríǵiníǵiní, “Nioní aní yoí Damasíkasí nání nuri Judayene negí rotú aníyo awí eáníǵáyí oxíraní, apíxíraní, ǵíyí ǵíyí óí Jisaso tǵámíní iníyíyímí xǵdaríǵagí níwínírná íá nixíríri gwí níjiri Jerusaremi re nání nímeámí bímíá nání joxí payí bí Judayeneyá rotú aní wiwá wiwámí mewegíáwa nání nírírí ríwamíǵí nearí niapowáreí.” nurírí o payí nearí míní wiowáraná

³ Soro payí nurápirí nímeámí nuri nuri nuri ríxa Damasíkasí tǵí e anwí e rémóáná re eníǵiní. Anínamí dání wá nókíenapírná omí wá wókíaríǵiní.

⁴ Wá wókíaráná o xwíáyo pǵkínímeááná re eníǵiní. Anínamí dání xwíyá re rínénapíǵiní, “Soroxíní, Soroxíní, joxí pí nání nioní ríkíkíríó níkararíǵiní?” uríagí

⁵ Soro re uríǵiní, “Ámínáoxíní, joxí goxíríní?” uríagí “Nioní Jisasoní joxí ríkíkíríó níkararíǵoníriní.” uríǵiní.

⁶ E nurírí re uríǵiní, “E nerí aí joxí níwiápínímeámí aní apí ikwíróníǵípímí nání nuri e ǵweanáná ámá wo joxí aga nerípi nání áwaní ríríníǵoí.” urarírná

⁷ Soro tǵnǵí waríǵáyí e nírówapímáná xwíyá bí míripaxí nimóníro xwíyá rínénaparíǵípi aríá níwiro aiwí ámá womí síǵwí níwíníǵáwixíní.

⁸ Soro xwíáyo pǵkínímeaé dání níwiápínímeari xegí síǵwí noxoari nanírí aiwí amípi wí

sijwƳ winipaxƳ mimóninagƳ nánĩ omĩ wéyo íá nĩmaxĩro nĩméra nuro Damasikasi nĩrémore

⁹ nĩnwearíná o sinĩ sijwƳ mĩwinipaxƳ nerĩ iniigƳ nĩrĩ aiwá nĩrĩ mepa yaríná sƳá wĩyáú wĩyi óriniginĩ.

¹⁰ Ámá Damasikasi nweanĩyƳ wo —O xegƳ yoƳ Ananiasorĩnĩ. Jisasomĩ uxĩdarĩnĩ worĩnĩ. Omĩ Ámináo orinĩá nupárinĩ “Ananiasel!” uráiná o “Ámináoxinĩ, nionĩ nweanĩnĩ.” uráagi

¹¹ Ámináo re uriniginĩnĩ, “Joxĩ nĩwiápĩnĩmeámĩ óf AwiaxoƳ rinĩnĩyimĩ nánĩ nurĩ anĩ Judasoyáiwámĩ dánĩ ámá anĩ xegƳ yoƳ Tasasi dánĩ Soroyĩ rinĩño nánĩ yarĩnĩ wĩ. ‘O re rinweanĩ?’ Yarĩnĩ e wĩ. Aĩ agwĩ o nionĩ xwiyá rĩrĩmĩ niarĩnagĩ nánĩ rarĩnĩnĩ.

¹² O orinĩá nĩwinĩríná re winĩrĩnĩ. Ámá wo, Ananiasoyĩ rinĩño nĩwiapĩrĩ xfo ámĩ sijwƳ anĩnĩ nánĩ wé seáyĩ e wikwiáráagi winĩf enagĩ nánĩ enĩ rarĩnĩnĩ.” uráagi aĩ

¹³ re uriniginĩnĩ, “Ámináoxinĩ, ámá obaxĩ ámá joxĩ nĩrarĩño nánĩ xwiyá rarĩnagía aría winárinĩ. O ámá joxiyá imónigfáyo Jerusaremĩ dánĩ sipĩ wikárinĩpĩ nánĩ aría winárinĩ.

¹⁴ Apaxípanĩnĩ imónigfá xwéowa payĩ nearo wiowárenapfági nánĩ ámá joxĩ xwiyá rĩrĩmĩ nĩsiríná yoƳ Jisasoyĩ rarigfáyo gwĩ yipaxĩ nimónimĩ binorĩnĩ.” uráagi aĩ

¹⁵ Ámináo re uriniginĩnĩ, “O gĩ inókinĩnĩ omĩnĩ nĩiarĩño imónĩrĩ yoƳ nioniyápi nánĩ émayo tĩnĩ wigĩ mĩxĩ ináyoyi tĩnĩ díxĩ Isireriyoyi tĩnĩ wáƳ urĩrĩ enfá nánĩ rĩxa rĩpeanáo enagĩ nánĩ joxĩ

anani o tɛŋɛ e nani uɛ.

¹⁶ O nioni nani wáƒ urimearíná rínɛŋɛ wímeanfáƒi nani xamiɛoni nɛjǎ niwiri wíwapiyimfárinɛ.” urɛagi

¹⁷ Ananiaso arǎ e niwimi nuri anjwami nipáwiri wé seáyɛ e niwikwiárimána re urɛɛɛnigini, “Jisasomi dɛŋɛ niwɛkwírorai nani gɛ nɛrɛxímeá imónɛŋɛ Soroxini, Áminá Jiaso, óf joxi barɛŋɛyimɛ sɛɛnani simónɛŋo joxi ámi sɛɛwɛ aniri kwíyɛ oyáƒi sɛxɛ rímímoreni eni nani nirowárenapɛagi barɛɛnini.” urána axína re enɛnigini.

¹⁸ Sɛɛwɛyo yǎnɛŋɛ imónɛŋɛ upáɛɛŋɛpɛ rɛxeámioanɛnigini. Rɛxeámioáána o ámi píranɛŋɛ sɛɛwɛ naniri nani niwíáƒɛnimeari wayɛ nimeámána

¹⁹ aiwá niniri enɛ sɛxɛ eánɛɛnigini.

Soro Damasikasɛyo nɛɛwearíná uréwapiɛɛŋɛ nániriɛni.

Soro áma Jisasomi xɛdarigǎ Damasikasɛyo ɛweagǎyɛ tɛni sǎ wí nɛɛwearíná kikiǎ bi mé re enɛnigini.

²⁰ Apaxɛ mé xegɛ Judayǎ rotú anɛ wí e wí e mɛrɛnɛŋɛyo nipáwiemeri Jiaso nani “Ayɛ Gorixomi xewaxorini.” urimeɛnɛnigini.

²¹ E urimearíná xó rarɛɛagi arǎ wiarigǎyɛ nɛni anɛŋɛ ududɛ niwiniro re nɛriga ugǎawixini, “Jerusaremi dani áma Gorixomi xwíyǎ ririmɛ niwiríná yoɛ Jiasoyi rarigǎyo rikikiró niwikárimɛ biɛŋo, ayɛ ro menirani? Áma re dɛŋɛ axɛpɛ yarigǎyo eni gwɛ niyiri nimeámi nuri

apaxƳpáninƳ ímónigáá xwéowa tɛnƳ e wáriminiri bɛnɔ, ayƳ ro meniranɛ?” niriɔa warína

²² Soro wáƳ nurimerɛ píraninƳ nirenwipéa nurína xegɛ Judayo ududɛ winɛ nurekáriri “Ámá Gorixo yeáyɛ neayimixemeanfa nánɛ urowárenapinɔ, ayƳ Jisasorinɛ.” urarína ayƳ o e urarinƳpɛ xopirárɛ wipaxɛ bi mimónigáawixinɛ.

Judayɛ Soromi mekaxɛ umegáa nánirini.

²³ Sɛá ayá wí rixa nímúrómáná enáná xegɛ Judayɛ Soromi pikianiro nánɛ awí neániro mekaxɛ méagáa aiwi

²⁴ Soro ayƳ xɛo nánɛ mekaxɛ méápi nánɛ arɛá wíagɛ nánɛ ayƳ o éƳ uminiri nánɛ peyeáaná opikianeɣiniro anƳ api nɛpiminɛ ákináyo mɛdimɛdánɛ Ƴwí ge ge inɛe ikwáwɣimiranɛ, árɛwɣimiranɛ, íníná aninƳ awí niroá pwarinagáa aiwi

²⁵ xegɛ uréwapɣarinƳyɛ re egáawixinɛ. Rixa sɛá yinɛjáná Soromi soxɛ ɛá xwé wúmɛ nímíárimáná gwɛ nɛjimáná ákináyo seáyɛ émi dánɛ awayini nímamówára wepínáná o xwáa mɛde dánɛ niroáminimeámi unɛniginɛ.

Soro ámi Jerusaremi nánɛ unƳ nánirini.

²⁶ Soro rixa Jerusaremi nánɛ nurɛ e nírémómáná xewaninɔ ámá Jisasomi xɛdarigááyɛ tɛnɛ gwiaumɛ oiniminiri yarína ayƳ “O enɛ nene tɛnɛ Jisasomi xɛdarinwáyɛ womanɛ.” nɛyaiwiro wáyɛ niwiéra warinagáa aiwi

²⁷ Banabaso omɛ sanƳ nurápirɛ wáƳ wurimeiarigáƳáwa tɛnƳ e nánɛ nɛwirimeámi nurɛ Soro óƳ e nurɛ Ámináomi sɛnɛwɛ winiri o tɛnɛ

xwɛyǵá rɛnɛrɛ enɛpɛ nánɛ repɛyǵ wirɛ o Damasɛkasi nɛɲwearɛ Jisasɛ nánɛ wáƒ nurɛrɛnǵá ayá igigɛ mé urarɛɲɛpɛ nánɛ repɛyǵ wirɛ enɛnigɛnɛ.

28 E enɛnǵá dánɛ Soro Jisasomɛ dɛɲɛ wɛkwɛroarɛǵáyǵ tɛnɛ gwiaumɛ ninɛro ananɛ Jerusaremɛ anɛ nɛpimɛnɛ nemerɛnǵá ayá igigɛ mé Ámɛnǵá Jisasɛ nánɛ nuréwapɛya nuri yarɛnǵá

29 Judayɛ émayɛ tǵámɛnɛ xɛrɛǵáyǵ nɛwiáɛpɛnɛmearɛ re egǵawixɛnɛ. O tɛnɛ xwɛyǵá xɛmɛxɛmɛ ninɛro mɛxɛ nɛrɛnɛfásánǵá rɛxa “Omɛ píyo dánɛ pɛkɛnɛrɛwɛnɛ?” nɛrɛnɛro e yanɛro yarɛɲagǵá aɛwɛ

30 Jisasomɛ dɛɲɛ nɛwɛkwɛrɛro nánɛ xegɛ xexɛrɛméǵá imónɛǵáyǵ omɛ owikáraneyɛnɛro rɛnarɛǵáɛpɛ nánɛ nɛjǵá nimónɛmánǵá omɛ nɛméámɛ anɛ yɛf Sisaria nánɛ nɛwero e dánɛ anɛ Tasasɛ tɛɲɛmɛ nánɛ urowáraugǵáwixɛnɛ.

31 Ayɛnánɛ ámǵá Jisasoyǵ sɛyɛkɛ imónɛǵá Judia pɛropenɛsɛyo ɲweagǵáyǵranɛ, Gariri pɛropenɛsɛyo ɲweagǵáyǵranɛ, Samaria pɛropenɛsɛyo ɲweagǵáyǵranɛ, nɛnɛ nɛyopɛyárɛrɛ nɛɲwearɛ dɛɲɛ sɛkɛkɛ nomɛxɛga nurónǵá Ámɛnǵá nánɛ wáyɛ wiro kwɛyǵ Gorɛxoyáɛpɛ arɛrá wirɛ yarɛnǵá ámǵá sɛɲɛ wɛnɛ wɛnɛ nɛkumɛxɛga ugǵawixɛnɛ.

Pitao Iniasomɛ nanɛ imɛxɛɲɛ nánɛrɛnɛ.

32 Pitao anɛ apɛ apɛ ikwɛrónɛɲɛyo nemerɛnǵá anɛ yɛf Ridayɛ rɛnɛɲɛpimɛ nánɛ nɛwerɛ nɛrɛmɛrɛ ámǵá Gorɛxoyǵ imónɛǵá e ɲweagǵáyǵ tɛnɛ nɛɲwearɛnǵá

33 ámǵá wo —Xegɛ yɛf Iniasoyɛ rɛnɛɲorɛnɛ. Xegɛ enɛ nɛnɛ sɛwɛmɛ enɛ enɛagɛ nánɛ ikwɛɲwɛyo wenǵánǵá xwɛogwɛ wé wɛúmɛ dánɛ wáú wo

múronorini. O ikwianwíyo wenagi Pitao sinwí niwiniŕi

³⁴ re uriniŕigini, “Iniase, Jisasi Kiraiso píraniniŕi simixíagi nani niwiápiniŕimeari dixí ikwianwí kíroárei.” urána re eniniŕigini. O axína wiápiniŕimeaniniŕigini.

³⁵ Niwiápiniŕimeari emearinagí áamá anŕi api Ridayi rininiŕipimi dáníyí tñi áamá ayoxí Saroniyi rininiŕipimi nweagíáyí tñi omi sinwí e niwiniŕo nani nikiniŕimóniŕo Ámináo títámini dñiŕi wikwírogíawixini.

Pitao urána Tabitaí wiápiniŕimeaní naniŕiniŕi.

³⁶ Anŕi yoŕ Jopayi rininiŕiyo apixí Jisasomi xídariniŕi wí —Í xegí yoŕ Tabitaíŕiniŕi. Gírikíyí pñé tñi Dokasíŕiniŕi. Í kikiŕá bi mé aniniŕi miní áamá uyípeayí imónigíáyo nani ayá niwianiniŕi nani sanŕi nurápa wariniŕiniŕi.

³⁷ Í Pitao siní Ridayo nweanána simixí niweri peniniŕigini. Péagi piyími píraniniŕi igíá nearo anŕi awawá ikwíroniniŕiyo seáyí émi nitiŕmána

³⁸ “Pitao anŕi yoŕ Ridayo nweaniŕi.” rinarinagíá aríá niwiro Jopa anŕi apimi daniŕi anwi e enagi nani Jisasomi xídarigíáyí wigí waúmi uowaráná awaú nuri wauní rixiniŕi re urigíisixiniŕi, “Joxi nene tñiŕi e naniŕi bei. Siniŕi mepaniŕi.” uríagíi

³⁹ Pitao niwiápiniŕimeami awaú tñiŕi niŕiŕo anŕi e rémóána ayí anŕi awawá seáyí émi ikwíroniniŕiŕwámi naniŕi nipemeami niŕpeyiro apixí aní imónigííwa xíŕo roŕe anwi e éf niŕómána nwiŕi nearo rapirapí aikí amipí nñiŕi í siní wíyí tñiŕi niŕnweanína imixagípi siŕwá niŕwia warína

40 Pitao ayo “Wáími nánì peyeápoyì.” nurowárimáná xómìnjí nìyìkwirì Gorìxomì yarìnjí nìwimáná apìxí pìyí wenjímìnì nìkìnìmónìrì re urìnjìnjìnjì, “Tabitaíxì, wiápínìmeaì.” uráná re enjìnjìnjì. Í rìxa sìjwí noxoarì Pitao ñweanagì nìwìnìrì sá wíràrìnjì dání nìwiápínìmeaì éf ñweanìnjìnjì.

41 Nìwiápínìmeaì éf ñweááná Pitao ìmì wéyo fá nìxìrìmáná nìmíeyoarì áamá Gorìxoyá imónìgíáyo tìnì apìxí aníwamì tìnì enì ríaiwá nurìrì rìxa fwiapáná í ámì sìjé úagì nánì ayo mìnì wìnjìnjìnjì.

42 Pitao e éfpi nánì áamá anjì Jopayì rìnìjì nìmìnì ñweagíáyí arfá nìwiárìróná obaxí wí Ámínáomì dìnjì nìwìkwíróa ugíawìxìnì.

43 O sá ayá wí Jopa nìweríná áamá wo tìnì —O xegí yoí Saimonoyì rìnìjìnjìnjì. Burímákáú wará enjì erì yeáyí imìxìrì yarìnjìnjì. O tìnì ñweaagírìnjì.

10

Anjìnjí wo Koniriasomì sìjání urónapìnjí nánìrìnjì.

¹ Anjì yoí Sisariayì rìnìnjìpimì áamá wo —O xegí yoí Koniriasoyì rìnìnjìnjìnjì. Émáýí porisí sìmìnjì nìwìnìro axe gwí mónìgíá Itariyì rìnìnjìjìyo seáyí e imónìnjìjì worìnjì.

² “Gorìxomì píránìnjí ouxfìdìmìnì.” nìyaiwirì anìnjí miní yarìnjìnjìnjì. O tìnì áamá xegí anjìyo ñweagíáyí tìnì Gorìxo nánì wáyí nìwìnìro nánì Judayí uyípeayíyo sanjì urápayirì nìgwí mìnì

wiayiri yarɨɨɨɨɨɨ. Íníná Gorɨxomi xwiɨyá rɨɨɨɨɨɨ wiayarɨɨɨɨɨɨ.

³ O sá wɨɨɨɨ 3:00 p.m. imónɨɨáná orɨɨá wɨnarɨná aɨɨnáj Gorɨxoyá wo nɨwímeari re urɨɨɨɨɨɨ, “Koniriasoxɨɨ!” urɨagɨ

⁴ o sɨɨwɨ agwɨ nɨwɨnárɨɨsáná sirɨ nɨpɨkínɨɨ re urɨɨɨɨɨɨ, “Ámɨnáoxɨɨ, pírɨɨ?” urɨagɨ aɨɨnajo re urɨɨɨɨɨɨ, “Gorɨxo xwiɨyá joxɨ rɨɨɨɨɨɨ wiayarɨɨɨɨ arɨá sirɨ uyípeayíyo sanɨ nuráɨɨná mɨɨ wiayarɨɨɨɨ sɨɨwɨ ranɨɨ nerɨ nánɨ yayɨ wɨnarɨɨagɨ nánɨ nɨrowárénapɨɨɨ.

⁵⁻⁶ Agwɨ joxɨ áamá wo Saimonoyɨ rɨɨɨɨɨ —O xegɨ yofɨ bɨ Pitaorɨɨ. O áamá burɨmákau wará enɨ erɨ yeáyɨ imɨxɨɨ yarɨɨ Saimonoyɨ rɨɨɨɨɨyá aɨɨ rawɨrawá imanɨpá tɨɨ mɨrɨɨɨɨwámɨ ɨweanɨ. Omɨ wirɨmiaupɨɨ nánɨ Jopa nánɨ áamá wamɨ uowáreɨ.”

⁷ Aɨɨnajo e nurɨmɨ úáná Koniriaso xegɨ aɨɨwámɨ omɨɨ wɨiarɨgɨáyɨ waúmɨ “Eɨɨ.” nurɨɨ sɨmɨɨ wɨnarɨɨ xɨo tɨɨ anɨɨ mɨɨ emearɨɨ womɨ enɨ —O “Gorɨxomi píránɨɨ ouxɨɨɨmɨɨ.” nɨyaiwirɨ anɨɨ mɨɨ yarɨɨɨɨɨ. Omɨ enɨ “Eɨɨ.” nurɨɨ awamɨ

⁸ amɨpɨ nɨɨ aɨɨnajo urɨɨɨ nánɨ repɨyɨ nɨwimáná Jopa nánɨ uowárɨɨɨɨɨ.

Pitao ikwɨkwɨ nɨyárɨɨ wɨnɨɨpɨ nánɨɨɨ.

⁹ Sá wegɨfáwa wɨáɨ tɨɨ nɨwiápɨɨmeámɨ nuro nuro sɨɨ ófɨ e nuróná Jopa tɨɨ e aɨɨ e rémoanɨro yarɨná Pitao ikwawedɨ imónɨɨáná Gorɨxomi xwiɨyá rɨɨɨɨɨɨ wimɨɨɨ nánɨ aɨɨ xɨo wearɨɨwámɨ waíwíyo nɨxéga nɨpeyirɨ aɨɨ rɨwɨ seáyíyo ikwɨrónɨɨe dánɨ e yarɨná

10 agwí wíagí “Aiwá onɪmɪnɪ.” nɪwimónɪrɪ aɪ ayí aiwá sɪnɪ rɪyamí yaríná íkwíkwí nɪyárɪrɪ

11 wenɪɲí yánííyí wɪnɪɲɪnɪgɪnɪ. Anɪnamɪ dánɪ óf nɪnɪmáná rapɪrapí xwé wúnɪɲí imónɪɲí bɪ mɪdánɪ biaú mɪdánɪ biaú íá nɪxɪrɪmáná xwáyo nánɪ awayɪnɪ nɪmamówára wepɪnɪnarɪɲagɪ nɪwɪnɪrɪ

12 rɪxa xwáyo íkwíárɪnáná wenɪɲí éíyí wɪnɪɲɪnɪgɪnɪ. Nanɲwí xwé xɪxegɪnɪ tɪnɪ amɪpí agwí tɪnɪ napéa warɪɲípɪ tɪnɪ ɲí xɪxegɪnɪ tɪnɪ iwáfpɪmɪ wenagɪ wɪnaríná re enɪnɪgɪnɪ.

13 Xwíyíá bɪ nɪrɪnénapɪrɪ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Pitaoxɪnɪ, nɪwíápɪnɪmearɪ nanɲwí apɪ nɪpɪkɪrɪ neɪ.” uríagɪ aɪ

14 Pitao re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Ámɪnáoxɪnɪ, aga oweoɪ. Nanɲwí Judayene ɲwí íkaxí eánɪɲípɪmɪ dánɪ ‘Nɲwárɪnɪ.’ rɪnɪɲípɪ, ayá nɪnɪnɪrɪ pɪaxí neánɪpaxí imónɪɲípɪ sɪnɪ mɪnɪáonɪ enagɪ nánɪ joxɪ nɪrɪfpɪ wí emɪméɪnɪ.” uríagɪ

15 xwíyíá ámɪ bɪ re rɪnénapɪɲɪnɪgɪnɪ, “Gorɪxonɪ rɪxa ‘Nɲwá mimónɪnɪ.’ rárɪfpɪ nánɪ sɪnɪ dɪɲí re mɪyaiwɪpanɪ, ‘Nɪnɪrɪnáyí, sɪnɪ ayá nɪnɪnɪrɪ pɪaxí neánɪpaxí imónɪɲípɪrɪfani?’ mɪyaiwɪpanɪ.” rɪnénapɪɲɪnɪgɪnɪ.

16 Pitao sɪɲwí wɪnɪrɪ aríá wirɪ éfpɪ axɪpɪ biaú bɪ nɪwɪnayimáná enáná re enɪnɪgɪnɪ. Iwáfpɪ apaxí mé nɪpeyɪrɪ anɪnamɪ aɪnɪɲɪnɪgɪnɪ.

17 Pitao íkwíkwí nɪyárɪrɪ wɪnɪfpɪ nánɪ “Pí nánɪ ríá wɪnɪnɪ?” nɪyaiwirɪ ududí ayá wí níkáriga waríná re enɪnɪgɪnɪ. Ámá Koniriaso xó tɪɲí e nánɪ wáƳ urowáríáƳa anɪ wíyo Saimonoyá anɪ nánɪ yarɪɲí nɪwíéra nɪbɪmáná rɪxa ákɪɲá íwí e

nirónapíro

¹⁸ ríaiwá re rígfawixíni, “Ámá Saimono ámi yoí bí Pitaoyí ríniŋo re ríŋweani?” ríaiwá e raríná

¹⁹ Pitaoyí íkwíkwí níyárití míkípi nání “Pí nání ríá wíniíni?” níyaiwirí díní e píkinaríná Goríxoyá kwíyípi omí re uríŋínigíni, “Aríá ní. Ámá waú wo joxí símeaníro nání pía siaríŋoi.

²⁰ Wigí díníyo dání maríá, níwaníŋoní awa joxí siríménapírí uowárenapía enagi nání joxí níwiápínimeámi níwepínirí díní obibaxí ‘Pí nání ríá yaríŋini?’ mímó ananí awa tíní níkumíxínirí nawíní úpoyí.” uríagi

²¹ Pitaoyí awa rogíe nání níwepínirí re uríŋínigíni, “Aríá nípoyí. Ámá soyíné pía yarígfó, ayí nioní nání yaríŋoi. Soyíné pí nání bíoyínéríni?” uríagi

²² awa re urígfawixíni, “Koniriaso —O porisí 100 imónígfáyo seáyí e wimóníŋoríni. Ámá wé róníŋo nimónirí Goríxomi wáyí wiaríŋoríni. Díxí Judayí níni ‘O áamá naŋoríni.’ rarígoríni. Omí aŋínají wo re urénapiŋínigíni, ‘Joxí xwíyíá o rírínfápi aríá wiríá nání omí wirímiaupírí nání díxí wamí uowáreí.’ urénapiŋí nání bíwáoneríni.” uríagíá

²³ Pitaoyí “Ananí níwiapíro nioní tíní sá oweaneyí.” uríŋínigíni.

Pitaoyí Koniriasoyá aŋiwámi nání uŋí nániríni.

Sá wení wíápi tíní níwiápínimearí awa tíní nuróná áamá Jopa dání Jisasomi díní níwíkwíro nání xexírímeá imónígfáwa tíní nawíní nuro

24 ófími sáá wíyi wegíáwa níwíápínímeámi waríná Koniriaso xegí xexírímeáyí t́níní xegí níkumíxíníní emearígíáyí t́níní awí neaárimáná weníhí nerí hweanáná Pitao aní apimí Sisariayí ríníhípímí nírémorí

25 aní Koniriasoyáiwámi páwimíníní éyí o Pitao t́níní nerímeáníníná oyá síkwí t́hí e nípíkínímeari ḿhí xwíáyo íkwíroníniginí.

26 E éagí aiwí Pitao omí áríwí numearí re uríniginíní, “Joxí níwíápínímeari éfí roí. Nioní ení sa áamá woníníní.” nuríní

27 o t́níní xwíyá níriníní nerímeánímí nípáwíríná áamá obaxí awí neáníro hweanagá níwíníní

28 re uríniginíní, “Judayene re rínarínwápi nání émayíné xamíníyíné ení níj́fá imóníhoí, ‘Nene émayí t́níní gwiaumí nínránénáraní, xwíyá níhwearanénáraní, apimí dání negí h́wí íkaxí rínarínwápipímí wíákiarínwíní.’ E rínarínwápi nání xamíníyíné níj́fá imóníhoí. E nerí aí Goríxo nioní re oyaiwiníní oríná nípáriníniginíní, ‘Émayí aí wo t́níní gwiaumí mínípaxí mimóníní.’ E oyaiwiníní oríná nípáriní enágí nání ‘Émayí t́níní gwiaumí nínríná piaxí eánípaxíníní.’ wí síní rípaxonímaní.

29 Goríxo síwá énhí nífí enágí nání áamá rowa nioní níriméaníro b́aná nioní urakímíníní wí murí sa arífá níwirí númí b́aniginíní. Ayínání yaríní b́í oseaimíní. Pí nání níriméáfoníníní?” uríagí

30 Koniriaso re uríniginíní, “Nioní agíná ayímíní śfápi t́níní xíxení reyáíná 3:00 p.m.

imónińáná ańf riwámi dáni Gorixomi xwiýfá rirímf wiarfńá re eńinigińi. Ámá rapírapf xwíńfá eaaríńf yíníńf wo nírónapíri

³¹ re níríńinigińi, ‘Koniriasoxíńi, joxi Gorixomi yaríńf wiaríńfpi arfá sirí joxi ámá uyípeayíyo arírá wiayaríńfpi síńwí raníri nerí nání yayí winaríńagi nání nírówárénapíńoí.

³² Agwí joxi ámá wo Saimonoyi ríńińjomi —O xegí yoí bí Pitaoríńi. O ámá burímákáu wará eńf erí yeáyí imíxíri yaríńf Saimonoyi ríńińjoyá ańf rawírawá imanípá tńi míríńińiwámi ńweanı. Omí wirímiaupíri nání Jopa nání díxí wamí uowáreí.’ níríagi

³³ nioní síńi mé ańfńi ámá wa joxi sirímeapíri nání uowáráńá joxi nańf nerí awa tńi bńińi. Agwí nene Ámínáo ‘Xwiýfá ayo uríiríxíńi.’ ríńińfpi nípíńi arfá wianírane nání Gorixoyá síńwí aníńe dání awí neánárírane ńweańwíńi.” uríńinigińi.

Pitao ańf Koniriasoyáiwámi dání uréwapíyíńf nániríńi.

³⁴ Pitao mańf níyoámori re uríńinigińi, “Xámi nioní Gorixo yaríńfpi nání majfá nerí aiwí agwí ríxa níjfá imónińińi. O wí símf símf e nimerí animí yarfáníńf epaxomani.

³⁵ Omí wáyf wiro wé róníńf imónińfpi ero yarígfá giyf giyf gwí wirí wirími dńf imónígáyf aiwí xfo tńámíńi bńá ananı yayíńi nírí umímínaríńfíńi.

³⁶ Xwiýfá Gorixo Isírerene yańf neaiapíńf rípi nání seyíńé ríxa níjfáríńi. Jisasi Kirai-

somɪ —O Ámináo nimónɪrɪ áamá nɪyonɪ seáyɪ e wimónɪɲorɪnɪ. Omɪ dɪɲɪ wɪkwɪroarɪɲwápɪmɪ dánɪ Gorɪxo tɪnɪ pɪyɪ́á wɪrɪnɪpaxɪ imónɪɲwɪnɪ.

³⁷ Jono xámɪ wayɪ xegɪ umeainɪpɪ nánɪ wáƒ nememáná eɲáná Gariri dánɪ iwamó nimóga bɪrɪ Judia pɪropenɪsɪyo amɪ amɪ imónɪmerɪ eɲɪpɪ nánɪ xamɪɲɪyɪné nɪjɪárɪnɪ.

³⁸ Nasaretɪ dánɪ Jisaso nánɪ rarɪɲɪnɪ. Omɪ Gorɪxo nɪrɪpearɪ xegɪ kwíyɪpɪ wirɪ eɲɪ sɪxɪ weámɪxɪrɪ éáná o Gorɪxo dɪɲɪ ukɪkayonagɪ nánɪ nemerɪná áamáyo nanɪnɪ nɪwiirɪ áamá obo dɪɲɪ nɪxɪxérorɪ sɪpɪ wɪkárarɪɲɪyo nɪyonɪ nanɪ imɪxɪmenɪpɪ nánɪ seyɪné rɪxa nɪjɪárɪnɪ.

³⁹ Amɪpɪ o negɪ Judayɪ aɲɪyo erɪ negɪ aɲɪ xwé Jerusaremɪpɪmɪ dánɪ erɪ eɲɪpɪ wone sɪɲwɪ wɪnaronwáone riwonerɪnɪ. Omɪ nɪpɪkironá yoxáɪyo yekwiroárɪagɪa aɪ

⁴⁰ sɪá wɪyáú wɪyɪ nórɪmáná eɲáná Gorɪxoyá dɪɲɪyo dánɪ nɪwiápɪnɪmearɪ áamá sɪɲwɪ anɪgɛ dánɪ sɪɲánɪ wimónɪɲɪnɪgɪnɪ.

⁴¹ Gɪ áamá Judayɪ nɪnɪ sɪɲwɪ anɪgɛ dánɪ marɪái, áamá Gorɪxo eɲɪná dánɪ sɪɲwɪ wɪnaróɪrɪxɪnɪrɪ neaeyíronone —None o xwárɪpáyo dánɪ nɪwiápɪnɪmeámáná eɲáná o tɪnɪ inɪgɪ nɪrane aɪwá nɪrane eɲwáonerɪnɪ. Noneyá sɪɲwɪ anɪɲwáé dánɪ sɪɲánɪ nɪneaimónɪrɪ

⁴² sekaxɪ re nearɪɲɪnɪgɪnɪ, ‘Soyɪné nionɪ nánɪ áamáyo wáƒ urɪmero “Áamá sɪɲɪ ɲweagɪáyo tɪnɪ rɪxa pegɪáyo tɪnɪ nɪyonɪ áwɪnɪ e nɪɲweámáná wigɪ yarɪgɪáɪpɪ eyeyírómɪ enɪa nánɪ Gorɪxo rɪpeaɲo, ayɪ orɪnɪ.” Áwanɪ e urɪmero éɪrɪxɪnɪ.’

⁴³ E nearɪɲo nánɪ wáƒ nearókiamoagɪa nɪnɪ re

nearagɔrɛnɛ, ‘Ámá omɛ dɛɛ́ ɛ́kwɛ́róáɛ́ nɛ́nɛ́
xɔ́o wɛ́ɛ́pɛ́mɛ́ dánɛ́ Gorɛ́xo ananɛ́ yokwarɛ́mɛ́ wi-
iarɛ́ɛ́rɛ́nɛ́.’ nearagɔrɛnɛ́.” urɛ́ɛ́nɛ́ɛ́nɛ́.

Émáyo Kwíyɛ́ Gorɛ́xoyáɛ́ wáɛ́nɛ́ɛ́ nánɛ́rɛ́nɛ́.

⁴⁴ Pitao xwíyɛ́á apɛ́ sɛ́nɛ́ nura warɛ́ná re
enɛ́nɛ́ɛ́nɛ́. Ámá xwíyɛ́á o rarɛ́ɛ́pɛ́ arɛ́á wiarɛ́gáɛ́yo
nɛ́yonɛ́ kwíyɛ́ Gorɛ́xoyáɛ́ wáɛ́nɛ́ɛ́nɛ́ɛ́nɛ́.

⁴⁵⁻⁴⁶ Kwíyɛ́ Gorɛ́xoyáɛ́ wáɛ́náná Judayɛ́ Jisa-
somɛ́ dɛ́ɛ́ ɛ́kwɛ́roarɛ́gá Pitao tɛ́nɛ́ bɛ́áɛ́ wenɛ́ɛ́
éɛ́áɛ́ wɛ́nɛ́gáwɛ́xɛ́nɛ́. Xwíyɛ́á arɛ́á wiarɛ́gá tɛ́yɛ́
rɛ́xa pɛ́né xɛ́gɛ́nɛ́ ayɛ́ majɛ́á imónɛ́gáɛ́ rɛ́ro
Gorɛ́xomɛ́ seáɛ́ e umero yarɛ́ɛ́gá nɛ́wɛ́nɛ́ro nánɛ́
re yaiwɛ́gáwɛ́xɛ́nɛ́, “Gorɛ́xo xegɛ́ kwíyɛ́ émáyo
sɛ́pɛ́ mɛ́wɛ́ nene xwé ayá wɛ́ neaiapɛ́ɛ́pa ayo
enɛ́ anɛ́á axɛ́pɛ́ rɛ́a wiarɛ́nɛ́?” nɛ́yaiwɛ́ro ududɛ́
nikárɛ́ga warɛ́ná Pitao re urɛ́ɛ́nɛ́ɛ́nɛ́,

⁴⁷ “‘Ámá kwíyɛ́ Gorɛ́xoyáɛ́ wáɛ́nɛ́ tɛ́yɛ́ iniɛ́gɛ́
tɛ́nɛ́ wayɛ́ meapaxɛ́ mimónɛ́ɛ́oɛ́.’ go rɛ́nɛ́ɛ́oɛ́?
Oweoɛ́, kwíyɛ́pɛ́ nene neaaɛ́nɛ́ɛ́pa axɛ́pɛ́ wáɛ́nɛ́
enɛ́gɛ́ nánɛ́ ámá wo e rɛ́paxɛ́ mimónɛ́nɛ́.” nurɛ́rɛ́

⁴⁸ sekaxɛ́ re urɛ́ɛ́nɛ́ɛ́nɛ́, “Ámá tɛ́yo Jisasɛ́
Kirisomɛ́ dɛ́ɛ́ ɛ́kwɛ́roarɛ́ɛ́gá nánɛ́ wayɛ́
umeaɛ́poyɛ́.” uráná ayɛ́ “‘Joxɛ́ nene tɛ́nɛ́ sɛ́á
ámɛ́ wɛ́nɛ́ re onɛ́weaɛ́neyɛ́.’ neaimónarɛ́nɛ́.”
urɛ́gáwɛ́xɛ́nɛ́.

11

*Pitao Koniriasoyá anɛ́wámɛ́ enɛ́pɛ́ Jerusaremɛ́
dánɛ́ áwanɛ́ urɛ́ɛ́ nánɛ́rɛ́nɛ́.*

¹ WáƳ wurɛmeiarigáƳa tɛ́nɛ́ ámá Jisasomɛ́ dɛ́ɛ́
nɛ́wɛ́kwɛ́ro nánɛ́ xexɛ́rɛ́meánɛ́ɛ́ imónɛ́gá Judia

piropenisíyo wí e wí e ηweagfáyƒ t́nɪ xwiyfá
 rɪpɪ rɪnarɪŋagɪ arfá nɪwɪro “Émáƒ enɪ Gorɪxoyá
 xwiyfáƒ arfá nɪwɪro dɪŋf wɪkwɪrogfárɪnɪ.”
 rɪnarɪŋagɪ arfá nɪwɪro ηweanáná

² Pitao Jerusaremɪ nánɪ nɪyɪrɪ rémóáná xegf
 Judayf wí —Ayf Jisasomɪ dɪŋf nɪwɪkwɪroro
 aiwɪ re rarigfáyfɪrɪnɪ, “Émáƒ Jisasomɪ dɪŋf
 nɪwɪkwɪroróná iyf śmɪ śó nɪwákwinɪro nene
 imónɪŋwáƒa nimónɪróná, ayf ananɪrɪnɪ.”
 rarigfáyfɪrɪnɪ. Ayf wí Pitaomɪ mɪxɪ nurɪro

³ re urigfawixɪnɪ, “Joxɪ pí nánɪ negf yarɪŋwáƒɪ
 ogámɪ nerɪ émáƒ, iyf śmɪ śó mɪwákwinɪƒa
 egfáyf t́nɪ gwiaumɪ ninɪrɪ nawínɪ aiwá
 nɪŋɪnigɪnɪ?” urfagfá aɪ

⁴ Pitao xáɪmɪ imónɪe dánɪ repiyf nɪwiéra nurɪ
 nurenɪwɪpéa nurf́ná re urɪŋɪnigɪnɪ,

⁵ “Nionɪ anɪf yoƒ Jopayo nɪŋwearɪ Gorɪxomɪ
 xwiyfá rɪrɪmɪ nɪwirf́ná ikwɪkwɪ nɪyárɪrɪ
 oriŋá nɪpáráná wenɪŋf yánfáyf wɪnɪŋanigɪnɪ.
 Rapɪrapf xwé wúnɪŋf imónɪŋf bɪ mɪdánɪ biaú
 mɪdánɪ biaú nɪxɪrɪmáná anɪnamɪ dánɪ awayinɪ
 nɪmamówárɪga weaparɪŋagɪ nɪwɪnɪrɪ nionɪ t́ŋf
 e ikwiárɪnénapáná

⁶ rapɪrapf iwáf inɪŋúɪmɪ píránɪŋf sɪŋwɪ
 owɪnɪmɪnɪrɪ inɪmɪ sɪŋwɪ agwɪ wɪnfáyf
 wɪnɪŋanigɪnɪ. Nanwɪ áamá iwɪ mearigfáyf t́nɪ
 sayf t́nɪ agwɪ t́nɪ níropéa warɪŋfýf t́nɪ inɪf t́nɪ
 inɪmɪ wenagɪ nɪwɪnɪrɪf́ná

⁷ anɪnamɪ dánɪ xwiyfá re rɪnénapfagɪ arfá
 wɪŋanigɪnɪ, ‘Pitaoxɪnɪ, nɪwiáfɪnɪmearɪ nanwɪ
 apɪ nɪpɪkɪrɪ neɪ.’ nɪrfagɪ arfá nɪwirɪ aɪ

⁸ nionɪ re urɪŋanigɪnɪ, ‘Ámɪnáoxɪnɪ, amɪpɪ

“Nwárárini.” riniṅipi, niniṛíná piaxí eánipaxí imóniṅipi sini iwamíó gígí b́ méáoniriṅi. Aga wí nímíméini.’ uríagi aí

⁹ xwíyá aṅinami dáni rínénapípi ámi b́ niriṅénapiṛi re niriṅenapiniṅini, ‘Goríxoní ríxa “Nwá mimónini.” rárápí nání joxí sini dṅí re miyaiwipani, “Niniṛínáyí, sini ayá niniṛiṛi piaxí neánipaxí imónini.” miyaiwipani.’ Xwíyá e niriṅenapimáná

¹⁰ xwíyá apí axípi biaú b́ niriṅenapimáná írírwápi ámi aṅinami nání mixelénapiniṅini.

¹¹ Mixelénapáná axíná re eniniṅini. Ámá waú wo —Awa Sisaria dání nioní tṅí e nání uowáráwarini. Awa aṅí none weariniṅwáiwami rémónapigíawixini.

¹² Rémonapáná kwíyí Goríxoyápi re niriṅiniṅini, ‘Joxí awa tṅí ananí uí. Awa tṅí nawíni nuróná dṅí kíkími nimóga nurí “Pí nání ámá rowa tṅí wariniṅini?” miyaiwipani.’ niriṅiṅi nioní tṅí ámá Jisasomí dṅí niwíkwíroro nání niriṅímeá imónigíá wé wíúmi dání wo rowa tṅí nurane ámá nioní nání uowárenapíoyá aṅiwami páwíáná

¹³ o xegí aṅíyo aṅínají wo siṅáni niwimóniri uriṅipi nání repíyí niniṅairi re neariniṅini, ‘Aṅínajo re niriṅiniṅini, “Díxí ámá wa Saimonomí —Oyá yoí b́ Pitaorini. Omí wirímiaupíri Jopa nání uowárei.” niriṛiri

¹⁴ re niriṅiniṅini, “Xwíyá o nibiri ririṅínápi joxí tṅí ámá joxiyá aṅiwami wearigíáyí tṅí aríá wipírápimi dání Goríxo yeáyí

seayimixemeanfárini.” Anfnajo e nrfínigini.’ nearfagi

15 nioni xwiyfá iwamfó uréwapiyarfná re enfnigini. Kwíyí Gorixoyápi nene xámi níneaímearfáná neaáinifpa ayo eni axfpi waínifnigini.

16 Axípi waínfagi niwiniri xwiyfá Ámináo nearagi rípi nání dñf nironifnigini, ‘Jono inifgí tfnini wayf seameafagi aiwi Gorixo seyíne xegí kwíyípi tfni wayf seameainfárini.’ rñfpi nání dñf nironifnigini.

17 Gorixo nene Áminá Jisasi Kiraisomi dñf niwíkwírómáná enáná xegí kwíyípi anfá neaiapifpa áamá ayo eni axfpi wíagi nání ‘Nioni Gorixo xegí dñfyo dání yarifpi prf urakipaxorini.’ ríseaimónarini?” urfagi

18 awa xwiyfá Pitao urfpi píranif arfá niwiro omi ámi xwiyfá bi murí Gorixomi seáyí e numeróná re rígfawixini, “Gorixoyá dñf tfni émayí eni wigífwí yarígfápi rfwímini nimamoro dñf niyimif imónifpi meapaxí imónifo.” rígfawixini.

Adioki ηweáyí wí Jisasomi dñf wíkwíróáná imónifpi nánirini.

19 Xámi Stipenomi nípikironá Jisasomi dñf wíkwíroarígfáyo xeanif níwikáriro xfdxfdowarf éagfa émayí anfmni numi-amoróná wí xwíá rawírawápámi enípi xegí yof Pinisia ηwearo wí piríηwí Saipírasí rñnífymí ηwearo wí anf bi xegí yof Adioki ηwearo neróná

xwíyá Goríxoyápi émayo muréwapíyí wigí Judayoni nuréwapíya nuro aí

²⁰ wigí wa píriṇwí xegí yoí Saipírasi dání xirígáyí t́nì aní yoí Sairini dání xirígáyí t́nì Adioki nírémoro wáí nurímeróná émayo ení xwíyá Áminá Jisaso nání yayí winípaxípi nura emegáwixini.

²¹ E yaríná Áminá Goríxo díní ukíkayori ení sixí weámixiri yarínagi nání áamá obaxí wigí ṇwá nání yarígápi ará níkeamoro Ámináo t́fámìni níkìnimóníro díní wíkwírogáwixini.

²² Áamá Jerusaremi dání Jisasoyá siyikí imónígáyí xwíyá rípi rínarínagá ará níwiro “Adiokiyo émayí obaxí Jisasomi díní wíkwíroarínó.” rínarínagá ará níwiro nání Banabasomi Adioki nání urowárágá

²³ o nuri aní apimi nírémori winíniginini. Goríxo émayo wá níwianiri ayo wimíxarínípi níwiníríná díní nífá níwiniri ení rírémíxí níwiri re uríniginini, “Goríxomi wí ríwí mumó aníní miní ayá t́nì xídíríxini.” uríniginini.

²⁴ O áamá naní yarínó imóniri Goríxoyá kwíyípi ayá wí sixí wíniri Jisasomi díní ayá wí wíkwírori yarínó enagi nání e uríniginini. Áamá obaxí Ámináomi díní wíkwírófáyí axíníní nimóníro níkumíxiga warínagá

²⁵ Banabaso Soro nání ṕfá emíniri aní yoí Tasasi nání nuri

²⁶ apimi ṇweanagi níwiniri níwirímeámi bííwaú nawíni Adiokiyo níṇwearíná áamá e dání Jisasoyá siyikí imónígáyí t́nì awí neánayiro

obaxɛ wíyo nuréwapiya nuríná xwiogwɛ wo awaúmi e múronɛnigini. Adiokiyo e íná dani áma wí áma Jisasi Kiraisomi uxɛdarɛgáƳyɛ nani yoɛ Kirisiteniyi iwamɔ́ wɛrɛgárinɛ.

²⁷ Íná wá rókiamoarɛgá wa Jerusaremi pɛni niwiárimɛ Adioki nani niweapiro

²⁸ wigɛ wo Agabasoyi rinɛɔ éɛ nɛrori Gorɛxoyá kwíyɛo dani wá nurókiamori re urɛɛnigini, “Aiwá nani xwá tɛyo niyonɛ aga dɛwɛ ayá wí ikeamónanɛwárinɛ.” E urɛɛpɛ Romiyɛ mɛxɛ ináyɛ Kirodiasoyi rinɛɔ menɛweaɛáná dɛwɛ api ikeamónɛagá nani

²⁹ Jisasomi xɛdarɛgáƳyɛ wonɛ wonɛ xixegɛni niwipaxɛ imónɛɛpa wigɛ dɛɛ re yaiwigɛawixini, “Negɛ nɛrɛxɛmeá Judia pɛropenɛsɛyo ɛweagáyo arɛrá wianɛwá nani nɛgwɛ api api nitirane wiowárfwanigini.” niyaiwiro

³⁰ xixenɛ e nero nɛgwɛ awí eáápi Banabaso tɛni Soro tɛni awaú nɛmeámi nuri Jisasoyá siyikɛ imónɛgá Jerusaremi ɛweagáyo wipenɛweagáwami mɛni wipɛsɛi nani wiowárfawixini.

12

Mixɛ ináyɛ Xeroto Jemisomi pɛkiri Pitaomi gwɛ uyiri enɛ naniɛrinɛ.

¹ Íná Judayɛ mɛxɛ ináyɛ Xeroto Jisasoyá siyikɛ imónɛgáƳyɛ wíyo rikikɛrɔ́ wikárinɛ nani íá nɛxɛrɛrɛ

² porisɛ wami uráná kirá tɛni Jonomi xiráo Jemisomi pɛkigɛawixini.

³ Jemisomɛ píkíagá nánɛ Judayɛ yayɛ yarɛɛagá nɛwɛnɛrɛ Xeroto sɛpí ámɛ bɛ nerɛ re enɛnɛgɛnɛ. Pitaomɛ enɛ ɛ́á xɛrɛɛnɛgɛnɛ. Sɛ́á Pitaomɛ ɛ́á xɛrɛɛɛyɛ tɛ́ɛnɛ́á Judayɛ Gorɛxo enɛnɛ́á múronɛ́pɛ nánɛ dɛɛɛ mopɛrɛ nánɛ bisɛkerɛ́á yisɛ mayɛ úrapí nimɛxɛro narɛgɛ́nɛ́á omɛ Xeroto ɛ́á xɛrɛɛnɛgɛnɛ.

⁴ Omɛ ɛ́á nɛxɛrɛmáná re yaiwɛnɛnɛgɛnɛ, “Sɛ́á Anɛ́najo Neamúroagoɛ rɛnɛɛɛ rɛpɛ rɛxa pwéáná omɛ gwɛ anɛ́yo dánɛ nɛmɛxearɛ áamá nɛnɛ sɛɛwɛ anɛgɛ́e dánɛ xwɛrɛxɛ́ numerɛ píkíɛmɛgɛnɛ.” nɛyairɛrɛ gwɛ anɛ́yo nɛɛwɛrɛrɛrɛ́nɛ́á porisɛ awí eánɛgɛ́á biaú biaú xɛxegɛnɛ́ waú waú awí mearoayipɛrɛ nánɛ wárɛɛnɛgɛnɛ.

⁵ E wáráná Pitaomɛ gwɛ anɛ́yo awí mearoarɛɛagá aí Jisasoyá sɛyikɛ́ imónɛgɛ́áyɛ́ Gorɛxo omɛ arɛ́rá owinɛnɛrɛ anɛ́ɛ minɛ́ arɛ́á rɛ́á wé yarɛɛɛ nɛwiéra ugɛ́awixɛnɛ.

Anɛ́najtɛ wo Pitaomɛ gwɛ anɛ́yo dánɛ mɛxearɛ́ nánɛrɛnɛ.

⁶ Sɛ́á Xeroto “Ayimɛ omɛ nɛmɛxearɛ áamá sɛɛwɛ anɛgɛ́e dánɛ xwɛrɛxɛ́ uméɛmɛgɛnɛ.” yaiwɛnɛɛyɛ sɛnɛ́ wɛ́á mónɛɛ́nɛ́á Pitao senɛ́á wɛrɛ́kaú nɛyárɛnɛmáná áwɛnɛmɛ sá wenɛ́nɛ́á porisɛ́ waú mɛdɛmɛdánɛ ɛ́wearɛ wa gwɛ anɛ́ ówanɛ́ nɛyárɛmáná bɛarɛ́wámɛ dánɛ awí roro enáná re enɛnɛgɛnɛ.

⁷ Ámɛ́náoyá anɛ́najtɛ wo nɛrónapɛrɛ gwɛ anɛ́yo wɛ́á ókiáráná Pitaomɛ miwɛ́yo saiwiárɛ́ wimɛnɛrɛ nánɛ ayɛɛwɛ́ núrorɛ́ re urɛɛnɛgɛnɛ, “Joxɛ́ anɛ́nɛ́ wiápɛ́nɛ́meaɛ.” uráná re enɛnɛgɛnɛ. Senɛ́á arɛ́kaú xegɛ́ wéyo dánɛ íkweámioanɛnɛgɛnɛ.

⁸ Senɛ́á arɛ́kaú íkweámioáagɛ́ anɛ́najo ámɛ re urɛɛnɛgɛnɛ, “Dɛ́xɛ́ arerɛ́xɛ́ yínɛrɛ́ sɛ́kwɛ́ sú yínɛrɛ́

ei.” nuriri o ríxa e éáná re uriniginini, “Dixí iyá níkfíyini mi níxídei.” uríagi

⁹ gwí aní awámi dání omi númi nípeyeari númi nuríná “Anínajo niri xwíyá nírirí yarínípi, ayí nepa ríá niarini?” miyaiwí “Sa oríná ríá wininini?” niyaiwiri

¹⁰ awaú porisí xfo tñí anwi e awí rogíawami múrori jfami awí rogíawami eni múrori nemáná ákíná ówaní ainíxí tñi imíxínínínamí — Anami pñi níwiárimi nípeyearíná gwí aníyo pñi níwiárimi ríxa aní api ikwírónínípi mí emearígánarini. Ana tñí e rémóáná re eniginini. Xegípi íkwímíníniginini. Xegípi íkwímínáná nípeyeari óf wíyimi nuríná re eniginini. Anínajo ríxa pñi níwiárimi úáná

¹¹ Pitao xegí dñí íá níxiriri re riniginini, “Ámínáo nioni éf níminímíniri nání xegí anínajo nurowárenapi Xeroto ‘Gí ení eáníníyo dání e wíkaríimiginini.’ yaiwiarínípi pírf urakiri gí Judayí ‘Xeroto omi e wíkaríwiniginini.’ niyaiwiro dñí wíkwímoarígápi pírf urakiri nerí gwí aníyo dání nímixeáonírfani? Oyi, e níonirini.” riniginini.

¹² Dñí e íá níxirimo aní apíxí Mariaíyi rininí wíyá —Ími xewaxo Joni Makorini. Omi xínái Mariaíyi riníníyá aní iwámi nání nurí áamá obaxí aniwámi awí neánárimáná Goríxo xfomi arírá owiníniri nání yaríní níwia waríná níremori

¹³ ákíná íwí míde dání iwaní neari ikaxí rímákíáná apíxí wí, aní iwámi xínáiníní nímoníri omíní wíiaríní wí —Í xegí yoí Rodaírini. Í iwaní neáníri ikaxí rímákíníagi nání gorfaníri

síṅwí owínimínirí nuri

14 “Goxiríní?” nurírí Pitaoyá maṅf umíníníagí nání díní nífá wíagí re eníniginí. Xámí ówanf míwíkwíomeá aṅfíní nuri ayá t́níní re uríniginíní, “Pitao ákíná ówanfíyo bíaríwámíní dání bíraiwo roní.” uríagí

15 áamá ayf re urígíawixíní, “Jíxí xaxá nerí raríníní.” uríagía aí í axípi arfíkí ámí bí t́níní uraríná ayf re urayígíawixíní, “Pitaoyá aṅfínajo ríá roní?” urayarínagía aiwí

16 Pitao síní ówanf íwanf nearí ikaxf rímákiarínagí ayf nuro ówanf nfkwiwo wínígíawixíní. Pitao riwo ronagí níwíníro díní níyága úagía aí

17 Pitao ayf xwíyíá mírípa oépayínirí wé ówanf nuyimáná Ámínáo níwíirí gwí aṅfíyo dání nímeámí nupeyearíná éfpí nání repíyí níwíéra nuri re uríniginíní, “Jemisomí t́níní negí nírixímeá imónígíáyo t́níní nioní níf apí nání áwanf uríírixíní.” nurárimí nípeyearí mí nání uríniginíní.

18 Ríxa wíá ónáná porisf Pitaomí awí mearoarígíáwa o míníweaṅagí níwíníro “Pitao aríge nerí ríá uṅoí?” níriníro ayá ípípfá níṅwírírígá waríná

19 míxí ináyf Xeroto Pitao nání pfá néra nuri pfá nímegínárimáná porisf awí mearogíá awamí yarínf imímí níwíárimáná wíamí sekaxf re uríniginíní, “Awamí nímeámí nuro píkipoyí.” Sekaxf e nurímo Judia píropenisíyo ṕníní níwíárimí aṅf yof Sisaria nání níwerí e uríniginíní.

Mixí ináyí Xeroto pení nánirini.

20 Xeroto áamá Taia ηweáyo t́níní Saidoní ηweáyo t́níní wikí bí onímiápi míwóní ayá wí wónarínagi wigí wí awí neánárímáná o ηweane nání ńbíro xámí Xerotoyá gapímaní seáyí e imónígíá wo t́níní —O xegí yof́ B́irasitasoríní. O t́níní xámí Xeroto wikí wónarínápi nání xwíyíá nimíxíro re urígíawixíní, “Joxí Xeroto wikí neaónarínápi nání omí xwíyíá níneauríyirí piyíá neawírii. Áamá díxí mixí ináyomí símanjwíyóníní wurínígíáyo aiwá bí yarínwáone enagi nání ŕrarínwíní.” uráná o re uríníniginí, “Soyíné t́níní nawíní nírorane seauríyimíáríní.” uríagi awa weníní nero ηweanáná

21 síá Xeroto xwíyíá imíxíníá nání ráríníyi parímóáná o mixí ináyowa yínarígíápi okiyíá ninímáná xegí síá íkwianwí seáyí e imíxínínínamí níηwearí xwíyíá ŕrímí wiaríná

22 áamá awí eánígíáyí ŕaiwá níríro re rayígíawixíní, “Xwíyíá apí áamá woyá ḿrínaríníní. Apí anínami dání ηwíá imóníní woyáníní ŕinaríní.” rayaríná re eníniginí.

23 Ayí urarígíápi nání xewaníño ṕŕŕ nírakínirí “Goríxomíní seáyí e numerí ŕpoyí.” murípa éagi nání Goríxoyá anínají wo ŕníní wíáná agwí ayínwí noríná piyí omoníniginí.

24 E nerí aí xwíyíá Ámínáoyá surímá mimóní síní níriga nurí nání áamá obaxí níkumíxíga ugíawixíní.

25 Banabaso t́níní Soro t́níní awaúmi nígwí ŕipi negí nírixímeá imónígíá Jerusaremi ηweagíáyo ḿníní ẃísixínirí wíowarígíápi ŕíxa níyárimáná

Joní Makomí nɪwírimeámi Jerusaremi pńni
nɪwiárɪmɪ ámi Adioki nánɪ yigfawixɪnɪ.

13

*Banabasomɪ tńni Soromɪ tńni wáƒ urimepɪsfɪ
nánɪ nɪrɪpearo uowárɪgfá nánɪrɪnɪ.*

¹ Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪgfá Adiokiyo ɲweáyɪ
wigɪ wa wáƒ rókiamoarɪgfá imónɪro wa
urɛwapɪyarɪgfá imónɪro egfáwa rowarɪnɪ. Wo
Banabasorɪnɪ. Ámi wo Simiono xegɪ yoƒ bɪ
Naijeroyɪ wɪrɪgɪorɪnɪ. Ámi wo Sairini dánɪ
Rusiasorɪnɪ. Ámi wo Maneyeno —O gapɪmanɪ
Xeroto tńni nemerɪná xwé iwiaroɲorɪnɪ. Ámi wo
Sororɪnɪ.

² Ayɪ awí neánɪro Ámɪnáomɪ yayɪ nɪwiro aiwá
ɲwá ɲweanáná kwíyɪ Gorɪxoyápi re urɪɲɪnɪgɪnɪ,
“Banabaso tńni Soro tńni nionɪ awaú e éɪsɪxɪnɪrɪ
wéyo fá umɪrárɪɲápi xɪxenɪ emepɪsfɪ nánɪ
nɪrɪpearo uowárɪpoyɪ.” uráná

³ ayɪ aiwá ɲwá ɲwearo Gorɪxomɪ xwíyɪfá
rɪrɪmɪ wiro néfasáná awaúmi wé seáyɪ e
nɪwikwiárɪmáná uowárɪgfawixɪnɪ.

*Banabaso tńni Soro tńni pɪrɪɲwɪ Saipɪrasɪpimɪ
dánɪ wáƒ urimegɪfɪ nánɪrɪnɪ.*

⁴ Awaúmi kwíyɪ Gorɪxoyápi uowárɪagɪ nɪweri
anɪ yoƒ Serusia rɪnɪɲɪpimɪ dánɪ sɪpɪxɪ womɪ
nɪpɪxemoánɪrɪ nɪɲweámáná pɪrɪɲwɪ Saipɪrasɪ
rɪnɪɲɪyimɪ nánɪ nuri

⁵ sɪpɪxo anɪ yoƒ Saramisɪyɪ rɪnɪɲɪpimɪ
iwiékɪnɪmeááná awaú sɪpɪxɪyo dánɪ nayoari
Judayɪyá rotú anɪ wí e wí e mɪrɪnɪɲɪyo dánɪ

Gorixoyá xwiyápi wáí nurimeríná Joni Mako eni sanj nurápi-meri

⁶ ríxa píriŋwí miwí mídáni dání mídáni nání wáí nura neméíísáná aŋí yoí Peposiyi rínŋípimi nírémoro winígíawixini. Ámá ayáí mfkí ikiŋí wo —O Judayí worini. Mimóní wáí rókiamoariŋí worini. Xegí yoí Ba-Jisasoyi wírígíorini.

⁷ O tñi píropenisí apimi dání pírimiaó —O xegí yoí Sejiási Porasorini. Diŋí neyírori aumaúmi iníŋorini. O tñi níkumixiniri ŋweagííorini. O aŋí apimi ŋweaŋagi Banabaso tñi Soro tñi siŋwí e níwíniri wáí urimearíná pírimiaó xwiyá Gorixo nání wáí rarígíípi arfá owiminiri awaúmi “Eini.” uríagi aí

⁸ ayáí mfkí ikiŋo —Girikiyí wigí píné tñi Erimiasoyi rínŋorini. O pírimiaó Jisasomi diŋí míwíkwíropa oeniri awaúmi xegí diŋíyo dání pírfí rakíminiri éagi aiwi

⁹ Soro —O xegí yoí bí Poroyi urígíorini. O kwíyí Gorixoyápi ayá wí sixí wínŋagi nání ayáí mfkí ikiŋomi ríxa siŋwí agwí níwínárirí

¹⁰ míxí re uríŋiniginí, “Oboyá niaíwínŋí imónŋí roxiní, ámá wé rónŋí yarígíá gíyí gíyo pírfí urakíminiri yaríŋoxiriní. Arfíki yapí wíwapiyiri íwí urápiri néra waríŋoxiriní. Ámináo nání nepaxíŋí rínŋípi joxí aníŋí miní yapíni imoriréini?” nuriri

¹¹ re uríŋiniginí, “Agwí nioní re ríraríŋini, ‘Ámináo ríxa diŋí ríkí kayóagi nání joxí siŋwí nísupárirí sfá obaxí wíyo sogwí siŋwí winirfámani.’ ríraríŋini.” uráná re eníginiginí. Agwí wíánŋí urárirí sfá uyinárirí

éagɛ nánɛ “Ámá go go wéyo íá nɛnɛxɛrɛrɛ óf sɛwá nɛnɛrɛnɛɲo?” nɛyɛiwɛrɛ ámá nánɛ pɛ́á emenɛnɛgɛnɛ.

¹² E éagɛ pɛrimíáo sɛɲwɛ nɛwɛnɛrɛ Jisasomɛ dɛɲɛ wɛkwɛronɛnɛgɛnɛ. E nerɛ Ámɛnáo nánɛ uréwɛpɛyarɛgɛɛpɛ nánɛ ududɛ nɛwiga unɛnɛgɛnɛ.

Banabaso tɛnɛ Soro tɛnɛ Pisidia pɛropenɛsɛyo nánɛ nuri Adiokɛyo wáƳ urɛmegɛ́ nánɛrɛnɛ.

¹³ Poro tɛnɛ nɛkumɛxɛnɛrɛ emearɛgɛ́íwáu tɛnɛ Peposɛ pɛnɛ nɛwɛárɛmɛ nuro sɛpɛxɛ womɛ nɛpɛxemoánɛro nɛɲweámáná nuro Pabiria pɛropenɛsɛyo anɛ xegɛ yoɛ Pega rɛnɛɲɛpɛmɛ iwɛékɛnɛmeááná nayoaro e dánɛ Jonɛ Mako awaúmɛ pɛnɛ nɛwɛárɛmɛ ámɛ xegɛ axɛ Jerusaremɛ nánɛ úagɛ aɛwɛ

¹⁴ Poro tɛnɛ Banabaso tɛnɛ awaú Pega nɛmúrori Pisidia pɛropenɛsɛyo anɛ xegɛ yoɛ Adiokɛyɛ rɛnɛɲɛpɛmɛ nɛrémori Sabarɛ́áyo Judayɛ́yá rotú anɛ́yo nɛpáwɛrɛ éf ɲweanáná

¹⁵ ɲwɛ íkaxɛ eánɛɲɛpɛmɛ bɛ íá roro wá rókiamoagɛ́áwa eagɛ́ápɛmɛ bɛ íá roro nɛyárɛmáná rotú anɛ iwámɛ mewegɛ́áwa ámá womɛ awaú éf ɲweagɛ́íe nánɛ nurowárɛro re urɛgɛ́awɛxɛnɛ, “Re ureɛ, ‘Negɛ nɛrɛxɛ́meá imónɛgɛ́íwagwɛ, awagwɛ xwɛ́yɛ́a enɛ rɛrémɛxɛ neaɛpaxɛ bɛ enánáyɛ, ananɛ nearɛ́pɛyɛ.’ ureɛ.” urowáraná o nuri awaúmɛ axɛ́pɛ e uráná

¹⁶ Poro nɛwɛáɛpɛnɛmearɛ wé ówanɛ nuyimáná re urɛɛnɛgɛnɛ, “Gɛ́ Isɛrɛrɛ́yɛ́né tɛnɛ émáyɛ Gorɛ́xomɛ wáyɛ nɛwɛro nánɛ nene tɛnɛ nawínɛ awí neánɛrane Gorɛ́xomɛ yayɛ wɛarɛɲwáyɛ́né tɛnɛ arɛ́a nípoyɛ.

17 Nwáá Isirereneyá aríowéyí uxídagí, o eníná negí aríowamí neyírorí ayí aní mídáníyí nimóníro Isipíyí aníyo nweanáná oyá díní tíní sayá nimóga numáná enáná o ení sǝxí neáníri emímí nǝwíwapiya unípimí dání aní ayo dání nǝwirímeámí bíníniginí.

18 Nǝwirímeámí báná ayí áamá díní meane nemeróná xwiogwí 40 pwearíná o ayá nurímíxíri wé íá numíxeáníísáná

19 Kenaníyí aníyo áamá gwí wirí wirí wé wíúmí dání waú apimí xwíríá níxíxerí xwíá wígí nweagíápi nurápirí negí aríowamí míní winíniginí. Api nípíní yaríná xwiogwí 450 pweníniginí.

20 Goríxo e nǝwííísáná oyá díní tíní áamá wa aníwá nimónayiro wíá rókiamoagí Samueroyí ríníño tíníná nání nǝmenweága níbíasáná

21 negí aríowa Goríxomí re urígíawixíní, ‘Míxí ináyí neamenweaní nání neaimónaríní.’ uráná o Kisomí xewaxo, Soromí —O xiáwo íríño Bejimanoyáoríní. Omí mǝxí ináyí nání urípeááná o numenwearíná xwiogwí ámí 40 pweníniginí.

22 Goríxo omí surímá nimíxíri ámí Depito xamíño mǝxí ináyí nimóníri oumenweaníri imíxíño nání woákí kǝ nerí re nearíníniginí, ‘Jesomí xewaxo Depito áamá nioní díní uníwírárípaxí wo imóníñagí wíníñáoríní. Nioní nimónaríní nípíní xíxení eníoríní.’ nearíníniginí.

23 O ‘Depitoyá íwíríawéyí wo Isíreriyo yeáyí uyímíxemeaníá nání oimíxímíní.’ níyaiwirí

negí aríowamí símímaníyo dání urínípa xixení nerí áamá Jisasoyí ríníño imíxíñíriní.

24 O síní áamáyo piaumímí míwinínáná Jono xámí Isíreríyo níyoní wáí nemerí ‘Segí íwí yarígápi ríwímíní mamóáná wayí seameaimíní.’ nurímerí

25 ríxa Goríxo e éwínígíní wímíxíyínípi yoparípi urímáníriní neríná re rayíníriní, ‘Seyíné nioní nání “Goríní.” yaiwíaríní? Seyíné weníní nerí níñweagónímaní. E nerí aí aríá nípoyí. Áamá nioníyá ríwíyo bíńfo nioní aga seáyí e ní múroño enagí nání xegí síkwí sú gwí wíkwéapaxí mimóníníriní.’ rayíníriní.

26 Gí nírixímeá imónígáyíné, Ebíríamoyá íwíaríawéyíné tíní éamá Goríxomí wáyí níwiro nání ayí tíní re awí eánígáyíné tíní rípi os-earímíní. Xwíyíá áamáyo yeáyí uyímíxemeapaxo nánípi nínenení aríá wianí nání Goríxo ríxa uowárenapíníriní.

27 Áamá Jerusaremí ñweagáyí tíní wígí mebá nímoníro umenñweagáwa tíní omí ayí oríanírí mí míwómíxípa ero eníná dání wíá rókíamoagáwa o nání níriní ríwamíní eagápi —Apí Sabaríá ayí ayo dání íá roarígápiríní. Apí míkí nání díní mímó surímá íá nírooro nání ‘Ayí o nání ríá ríníní?’ míyáiwípa ero néfásáná wíá rókíamoagá awa níriní eagápi tíní xixení omí wíkarígíawíxíní. Wíá rókíamoagá awa níriní eagápi tíní xixení níwíkaríroná ‘Sípíoxíriní.’ nuríro xwíyíá umeárígíawíxíní.

28 E nemowa nímeámí nuro omí xwíyíá nū-mearírí píkíapaxí imóníní bí nání píá nímegínírí

aiwí gapímaní Pairatomí ‘Píkoi.’ urígáwixíní.

29 Omí nípíkiróná wáá rókiamoagáwa o nání níríro eagáá nípíní xíxení níwimáná enáná wa yoxáípámí dání níyoámí níwepíníro xwáripáyo weyárfagáa aiwí re enínigíní.

30 Goríxoyá díní tíní xwáripáyo dání ámí wiápínímeanínigíní.

31 Níwiápínímeámáná sáá ayá wí áamá Gariri píropenísfíyo dání o tíní nawíní Jerusaremí nání bígfáyo sínjání wimónayínínigíní. Ayínání sínjání wimónayíníyí negí Isíreríyí imóníníyíyo áwaní urímepírí nání imóníníyíríní.

32-33 Yawawi ení xwíyáá yayí seainípaxí rípi searanírai níyaiwimí barínwií. Goríxo negí aríowamí símímaníyíyo dání nuríríná ‘Níseaiimfáriní.’ urínípi Jisaso xíoyá díní tíní wiápínímeanípimí dání awayá íwiárfawene ríxa xíxení apí, xíó urínípi neaiíníriní. Xwíyáá Bíkwí Samíyo soní biaúyí rínínípipimí nírínírí eáníní rípi, ‘Joxí Goríxoníyá íwoxíríní. Agwí nioní simíxáná imóníoxíríní.’ Xwíyáá e nírínírí eánínípi ení xíxení imóníníriní.

34 Nene díní re yaiwianíwá nání ‘O Goríxoyá díní tíní wiápínímeáfíyí nání ámí níperi wí píyí epaxí meníní.’ yaiwianíwá nání Bíkwíyo nírínírí eánínípa Goríxo re uríníriní, ‘Depítomí símímaníyíyo dání nuríríná “Ayá nírínímíxírí píráníní siimfáriní.” urínápi joxí ení axípi nísiimfáriní.’ uríníriní.

35 Ayínání o nání Bíkwí Samíyo soní ámí bimí Depito re ríníriní, ‘Goríxoxí áamá e wííwíníníriní urínípi aníní miní xídarínjo joxí xwáripáyo dání

xe piyí oeniri siŋwí winiríá menini. ríŋírini.

³⁶ Depito imóniŋípi náni nene nijárini. O Gorixo e éwinigini wimónariŋípi nera núísáná péáná negí aríowa xwíá weyárininíyo weyáraná piyí eniginini.

³⁷ E neri aí áamá Gorixoyá dŋí tŋi wiápŋimeajo wí piyí meniginini.

³⁸ Ayínáni gí níríxímeá imónígíáyíné, yawawi seararigwípi náni xixeni nijá re imónípoi. Jisaso enípimi dani Gorixo negí íwí yarŋwápi yokwarimí neaiipaxírinini.

³⁹ Íwí yarŋwá ŋwí ikaxí Moseso niri eanípi xídarŋwápi dani yokwarimí neaiipaxí mimóniŋípi Jisasomí dŋí wíkwírówá gene gene xegí xewaxo neaiiŋpimi dani anani yokwarimí neaiiri gwíniŋí neajiniŋípi neaikweawárinini epaxírinini.

⁴⁰⁻⁴¹ Ayínáni wíá rókiamoagíáwa niri eágíá rípi xixeni seaimóniniginiri wáyí niseainiri dŋí móríxini, ‘Gorixo rŋípiimi ikayíwí umeararígíáyíné, xami siŋwí níwiniro ududí nemáná aníŋírixini. Ayí rípi náni seararini. Nioni seyíné tŋíná yarŋápi áamá wa áwaní searíagíá aiwi seyíné agwí aí ná ríwíyo aí bi “Neparini.” yaiwíírá menini.’ xwíyíá api wíá rókiamoagíáwa niri eágíápi xixeni seaimóniniginiri wáyí niseainiri dŋí móríxini.” urŋiniginini.

⁴² Poro tŋi Banabaso tŋi e nura numowau peyearíná áamá aríá wíáyí rixíŋí re urayigíawixini, “Awagwí ámi Sabaríá wíomi dani xwíyíá agwí neararígíípi axípi anani

nearéwapiyipisííraní?” urayigáwixini.

⁴³ E nemáná ríxa rotú aní tñí e pñi nīwíarimi amí amí numiamoróná Judayí obaxí wí tñi émayí Gorixomi wáyí nīwiro nání Judayíní imónigfáyí wí tñi Poromi tñi Banabasomi tñi númí waríñagfa awaú ámi nura nuríná ení rirémixí nīwiri re urígísisixini, “Seyíné Gorixo wá nīneawianiri neaiñpí íá nīxíriro ñweárixini.” urígísisixini.

⁴⁴ Sabaríá wo ríxa parimóáná áamá aní apimi ñweáyí nápi xwíyá Gorixoyápi aríá wianíro nání awí eánigfá aí

⁴⁵ áamá ayá wí awaú rarígípi aríá wianíro nání epíroyí yaríñagfa Judayí sñwí e nīwiniro sipí dñí bí onimiápi mīwiaiwí ayá wí nīwiaiwiro nání Poro uréwapiyaríñpí pírípírfí ero ikayíwí umearíro egfawixini.

⁴⁶ E yaríñagfa aí Poro tñi Banabaso tñi ayá igigí bí mīwiní re urígísisixini, “Yawawi aga xwíyá rípi yegí Judayíné nīseamúrorai émayo xámi urípaxí meñagi nání seyíné xámi seararíñwií. E nerí aí xwíyá rípi aríá mīyeaí aríkwíkwí neróná seyíné áwaní réníñí nīyearíro yaríñoi, ‘Dñí nīyímiñí imóníñpí meapaxí imónigfáyí tñi xixeni mimóníñwini.’ Áwaní éñíñí nīyearíro yaríñagfa nání agwí yawawi seyíné pñi nīseawiárimi émayo uréwapíyanírai waríñwií.

⁴⁷ Ayí rípi nánirini. Ámináo sekaxí nearíñí rípi ñwí ikaxí eáníñíyo re eánini, ‘Gorixoní joxí émayo uyíwíniñí wíá wókímíxírfá nání ríñwirárfáini. Joxí nioní nání uríríapimi

dáni áamá xwíá nírímíní gímí ηweagíáyo yeáyí uyimíxemeámíá nání e oimónírí rírowáríáriní.’ Goríxo e nínearíríná yawawí nání eníníηí ríηí enagí nání émáyo uranírai waríηwií.” urígísisixíní.

⁴⁸ E uraríηagí émáyí aríá níwiróná díηí níá níwinírí xwíyíá Ámínáoyápi naní e rínaríηagí nání re rínígíawixíní, “Apí seáyí e imóníní.” níríníro áamá Goríxo díηí eyíroáríηíyí díηí wíkwírogíawixíní.

⁴⁹ Xwíyíá Ámínáoyápi aní apí tíηí e nímíní rínárímeáríná

⁵⁰ Judayí re egíawixíní. Apíxí seáyí e imónígíá ayí tíní rotú ηweaarígíwámí tíní aní apímí seáyí e nímóníro meηweagíáwamí tíní símírírí wíagíá ayí Poromí tíní Banabasomí tíní sipí níwikáríro wigí tíηí e dání míxí xídowárígíawixíní.

⁵¹ Wigí tíηí e dání míxí xídowáríagíá awaú “Nene sipíní wikáraríηwaéneríani?” oyaiwinípoynírí egí síkwíyo xwíá síkí xéníηípi pírrí wiaíkímí níyárimí aní yoí Aikoniamíyí ríníηípímí nání ugísisixíní.

⁵² E nerí aí aní apímí dání Jisasomí díηí níwíkwíroro uxídarígíáyí yayí bí onímíápi míwiní yayí seáyímí dání niga uro kwíyí Goríxoyápi ayá wí síxí wíníηípímí dání ení neága uro néra wagíáriní.

14

Poro tíní Banabaso tíní Aikoniamí dání egí náníríní.

¹ Awaú xámi egɛ́ípa Aikoniamɛyo nɛrémómáná Judayíyá rotú anɛyo nɛpáwiri nurɛríná píránɛɛ́ renɛwɛpearɛɛ́nagɛ́í nánɛ áamá xwé ayá wí, Judayí tɛ́nɛ Gɛ́rikɛ́yí tɛ́nɛ áamá gwí apiaú dɛ́ɛɛ́ wɛ́kwírogɛ́awixɛ́nɛ.

² E nerɛ aiwɛ Judayí arɛ́á nɛwiro dɛ́ɛɛ́ mɛwɛkwíropa éfáyí Gɛ́rikɛ́yí áamá Jisasomɛ dɛ́ɛɛ́ wɛ́kwíroarɛ́gɛ́áyo sɛ́mɛ tɛ́nɛ owípoyɛnɛrɛ sɛ́mírɛ́ nɛwiro yarɛ́nagɛ́a nánɛ

³ awaú e ayá wí nɛɛwearíná “Áamá tɛ́yí wí mɛxí nɛyeaipaxí aí Ámɛnáo ananɛ yeamenɛɛ́.” nɛyaiwiri ayá igigɛ́ bɛ́ mɛwinɛ́ sa nɛra ugɛ́isixɛ́nɛ. E yarɛ́ná Ámɛnáo “Awaú neararɛ́gɛ́ípi nepa rɛ́a neararɛ́ɛ́?” owipɛmónɛ́poyɛnɛrɛ gɛ́ dɛ́ɛ́yo dánɛ xe nurɛrɛ emɛ́mɛ́ tɛ́nɛ ayá rɛ́wamónɛ́paxí imónɛ́ɛ́pi tɛ́nɛ owɛ́wapɛ́yípiyɛnɛrɛ enɛ́ sixí nɛweámɛ́xa unɛ́nigɛ́nɛ.

⁴ E nerɛ aí áamá anɛ́ apimɛ ɛ́weagɛ́áyí dɛ́ɛɛ́ bɛ́ biaú nɛxɛ́rɛ́ro wí Judayí, dɛ́ɛɛ́ mɛwɛkwíroarɛ́gɛ́áyí tɛ́nɛ kumɛ́xɛ́nɛ́ro wí wáƳ wurɛmeiarɛ́gɛ́íwaú tɛ́nɛ kumɛ́xɛ́nɛ́ro neróná re enɛ́nigɛ́nɛ.

⁵ Gɛ́rikɛ́yí wí tɛ́nɛ Judayí wí wigɛ́ seáyɛ́ e nimónɛ́ro umenɛ́weagɛ́áyí tɛ́nɛ ayí nɛ́wiáɛ́nɛ́mearo “Awaúmɛ́ sipí nɛ́wikárɛ́ane sɛ́ɛ́a tɛ́nɛ opɛ́kianeyɛ́.” nɛ́rɛ́nɛ́ro yarɛ́ná

⁶ e owianeyɛ́nɛ́ro yarɛ́gɛ́ápi nánɛ awaú nɛ́ɛ́a nimónɛ́rɛ́ nánɛ Raikonia pɛ́ropenɛ́sɛ́yo anɛ́ sɛ́mɛ́ biaú xegɛ́ yoɛ́ Risɛ́tɛ́rapimɛ́ tɛ́nɛ Debipimɛ́ tɛ́nɛ nánɛ éf uri anɛ́ mɛ́dɛ́mɛ́dánɛ́ ikwírónɛ́ɛ́piamɛ́ enɛ́ nánɛ éf uri nerɛ́

⁷ anɛ́ ayo dánɛ xwɛ́yíá yayí neainarɛ́ɛ́pi wáƳ urɛ́megɛ́isixɛ́nɛ.

Poró t́nì Banabaso t́nì Risìtìrapimì d́nì egíłpì ńnìrìrì.

⁸ Awaú ańf yof Risìtìrai rìnìnpimì emearíná áamá e d́ńf wo —O xínáí agwíyo d́nì síkwí iḱf eńf xirìjorìrì. Xegí síkwíyo eńf b́ meánìjagì ńnì o b́ onìmiápi irú nìpímìxirì ańf yagomani. O éf nìjwearì

⁹ Poró urarìnpì aríá wiaríná re enìnigìrì. Poró sìnwí agwí nìwínárìríná wíníyíf wínìjìnigìrì. Xegí síkwí sìpì eńyíf nańf wimìxìrì ńnì Jisasomì d́ńf wíkwíroarìjagì nìwínìrì

¹⁰ Ímí t́nì nìrìrì “Nìwiápìrìmearì dìxí síkwí t́nì pírànìj́f éf roì.” uráná re enìnigìrì. Úrapì éf nìroamori ańf enìnigìrì.

¹¹ Poroyá mańfyo d́nì éf nìroamori ańf yarìjagì áamá e epíroyí egíáyíf sìnwí apì nìwínìro xwíyífá nìmíeyoaro nìrìróná wigí Raikoníayí píné t́nì re rìgíawìxìrì, “Negí ñwífá ańnamì ñweagífáwa rìxa áamá nìmónìro nene t́ńf e ńnì riwaú weapíi.” nìrìro

¹² “Banabaso, o negí ñwífá Susoyí wírìrìjorìrì.” rìro Poró xwíyífá yańf umeaiarìjorì enagì ńnì “O negí ñwífá Xemisoyí wírìrìjorìrì.” rìro neróná

¹³ Susoyí wírìrìjorì —O ńnì ańf rìdìyowá yarìgíiwá ańf apimì ákìjáyó b́arìwámì d́nì umìrìyìrìjorìrì. Oyá apaxípánìj́f imónìjorì uríf íwíf yeyíf inìj́f b́ nìmaxìrìmì burímákau oxí wo t́nì nìméra nìbìrì ákìj́f íwíf e éf nìrómáná áamá e epíroyí egíáyíf t́nì “Awaú ńnì rìdìyowá owianeyí.” nìwimónìro e wianìro yaríná

14 wáí wurímeiarígííwaú, Banabaso t́nì Poro t́nì ayí “Awaú nánì e owianeyì.” rínarìṇagíá aríá nìwiri re egísisixìní. Ayí “Nene wianìrì yarìṇwápi awaú aga mìwímónarìní.” oyaiwípoyìnírì egí iyíá naxeri áamá epíroyí egíe áwìnímì aṇíní nuri xwíyíá ímí t́nì nìra nuri

15 re urígísisixìní, “Áamá t́yíné, pí nánì e yeanìro yarìṇojì? Yawawi enì seyíné imónìgíápa ámáwawirìní. Yawawi sa rìpì nánì yarìṇwiì. Seyíné segí ṇwíápi nìxídiróná surímá yarìgíápi ṕnì nìwiárìmì Gorìxomì —ṇwíá nepa dṇí t́ṇjo ayí orìní. O aṇína imìxìrì xwíá imìxìrì rawìrawá imìxìrì nerì amìpì ńnì ayo yarìṇípi imìxìṇorìní. Omì seyíné xídiṇí rìpì nánì yawawi xwíyíá yayí seainìpaxí rìpì wáí seararìṇwiì.

16 Áamá gwí wirí wirí ńnì aga eṇíná dání nìṇweaxa bigíáyí Gorìxo wigí sṇwíyo xe oxídiṇí rìpì nìwìga nìbìrì aiwì

17 xewanìṇjo imónìṇípi nánì yumí mìseainí xegí naní nìseaiirìṇípi dání sṇwánìṇí nìseaiḡa bṇíṇrìní. Segí omìṇí ná wearìṇíná weníá nánì oyá dṇí t́nì iniá eaénapìrì aiwá ṕrìṕrì inìrì yaríná seyíné nìnìro yayí nìḡa warìḡárìní. Ayínánì o e nìseaiirìṇípi dání xewanìṇjo imónìṇípi nánì sṇwánìṇí nìseaiḡa bṇíṇrìní.”

18 Xwíyíá e nurìrì aiwì áamá ayí aríkí “Awagwí nánì xe rìdiyowá oépoyìnírì sṇwí neanìpiyì.” urarìṇagíá awaú anìṇí miní ṕrì urakianìrì néfísáná eṇáná ayí kíkíá egíawixìní.

Poromì sṇḡá nearo tḡíá nánìrìní.

19 Judayí wí Adiokí dání bíro Aikoniamí dání bíro nero áamá obaxí e ɲweagíáyo díní ukínímíxáná “Poromí sípí e owikáraneyí.” wimónarínípi níxídíro re egíawixíní. Omí síná tíní nearo “Ríxa píyírífaní?” níyaiwiro aní apimí dání níropémí nípeyearo e wáríagíá aí

20 áamá Jisasomí díní níwíkwíroro xídarígíáyí píyo wenje mídímídání rówapáná re enínigíní. O ámí wiápínímeanínigíní. Ámí níwiápínímearí aní apimí nání nuri sá wenjo wíápi tíní Banabaso tíní aní yoí Debi ríníníípimí nání nuri

21 aní apimí dání xwíyíá yayí neainarínípi wáí nurímeríná áamá obaxí Jisasomí díní níwíkwíroro ouxídípoyíní níwimíxárimí ámí Rístíra nání nuri e ení nurára múrori Aikoniamí e ení nurára múrori Adiokí e ení nurára múrori neríná

22 awaú xámí nura púáná Jisasomí uxídígíáyí ení neáníro omí píní míwiárí aníní miní xídípíríá nání ení rírémíxí níwiéra nuri re urígíisixíní, “Xeaníní ayá wí níneaímeáa numáná enáná Goríxoyá xwíoxíyo páwianíwáriní.” nuríri

23 áamá wa Jisasoyá síyikí imónígíáyo wípenweapíríáwa aní apí apimí níwurípeaária níweri xámí aiwá ɲwáá ɲwíráríníri Goríxomí xwíyíá rírímí wiri néfísáná Ámínáo, wígí díní wíkwíroarígíó píráníní oumeníníri wéyo níwimí ugíisixíní.

Poro tíní Banabaso tíní ámí egí axímíní ugíí náníríní.

24 E nemowau Pisidia piropenisíyo áwíními nípurí Pabiria piropenisíyo nírémorí

25 aní yof Pega ríníngípmí xwíyá Goríxoyápi nurára ní múrorí aní yof Ateria ríníngípmí nání níwerí

26 e dání sipíxí womí nípi xemoáníri níngweámáná nuri Adiokíyo nání nuri —E ayí awau ríxa eméípi wáƳ emearíná Goríxo wá wianfápímí dání éfísíxíníri omí wéyo níwíro wárigíeríní. E nání nuri

27 níré mómáná Jisasoyá síyikí imónígáyo awí neaáríri amípi awau nemeríná Goríxo enípi nání repíyí níwíera nuri Goríxo émayí níkíní móníro díní oníkwírí poyíníri ówaníngí wíkwíingípi nání repíyí níwíri

28 e nemowau Jisasomí uxídarígá aní apímí ngweáyí tíní nawíní sá ayá wí e ngweagísisíxíní.

15

Émá Jisasomí xídarígáyo nání xwíyá imíxígá náníriní.

1 Ámá wa Judia piropenisíyo dání níweapiro Adiokí níré mómáná ámá Jisasomí díní níwíkwíróro nání wígí xexírí meá imónígáyo nuréwapíyíro re urígáwíxíní, “Seyíné Judayene tíní xíxení imónípirí nání negí aró Moseso ríngípi iyí símí sío míwákwínípa nerónáyí, Goríxo yeáyí seayímí xemeapaxí meníní.” uraríngá

2 Poro tíní Banabaso tíní xwíyá símí tíní xímíxímí níro xwíyá ayá wí níriga níwíápíní mearo néfasáná ámá e díní Jisasoyá síyikí imónígáyo re rínígáwíxíní, “Poro tíní

Banabaso tɪ́nɪ negɪ́ wa tɪ́nɪ Jerusaremí nánɪ nuro wáƒ wurɪmeiarɪgɪ́áwa tɪ́nɪ áamá e dánɪ Jisasoyá sɪyikɪ́ imónɪgɪ́áyo wipenweagɪ́áwa tɪ́nɪ nerɪmeánɪmáná ‘Iyɪ́ sɪmɪ́ sɔ́ wákwínɪpoyɪ́.’ neararɪgɪ́á rɪpɪ́ nánɪ xwɪyɪ́á nimɪxɪróná, ayɪ́ nanɪrɪnɪ.” nɪrɪnɪro

³ urowáraúáná awa xwɪ́á Pinisiayɪ́ rɪnɪɪɪpimí tɪ́nɪ Samaria pɪropenɪsɪ́yo tɪ́nɪ nɪpurɪ́ná anɪ́ apɪ́ apimí Jisasomí dɪɪɪ́ nɪwɪkwɪ́ro nánɪ xexɪrɪ́meá imónɪgɪ́á wíyonɪ́ wíyonɪ́ émáyɪ́ Gorɪxo tɪ́ámɪnɪ́ kɪnɪmónɪgɪ́áɪ nánɪ e e áwanɪ́ nura nɪmúroróná yayɪ́ nɪwimóá ugɪ́awixɪnɪ́.

⁴ E nemowa rɪxa Jerusaremí nɪrémoro anɪ́ e dánɪ Jisasoyá sɪyikɪ́ imónɪgɪ́áyɪ́ tɪ́nɪ wigɪ́ wipenweagɪ́áwa tɪ́nɪ wáƒ wurɪmeiarɪgɪ́áwa tɪ́nɪ yayɪ́ wiemeááná Poro tɪ́nɪ Banabaso tɪ́nɪ awaú émáyɪ́ tɪ́ɪ́ e emearɪ́ná Gorɪxo egɪ́ wéyo dánɪ néra unɪ́ nɪpɪnɪ́ nánɪ repɪ́yɪ́ wiarɪ́ná re enɪnigɪ́nɪ́.

⁵ Parisi imónɪgɪ́á Jisasomí dɪɪɪ́ wɪkwɪ́roarɪgɪ́á wa nɪwiápɪ́nɪmearo re rɪgɪ́awixɪnɪ́, “Émá Jisasomí dɪɪɪ́ wɪkwɪ́roarɪgɪ́áyɪ́ negɪ́ iyɪ́ sɪmɪ́ sɔ́ wákwínarɪɪwáɪ mepa epaxɪ́ wí mimónɪnɪ́. Ayɪ́ ɪwɪ́ ikaxɪ́ negɪ́ arɔ́ Moseso eanɪpimí mɪxɪ́dɪpa nerɪ́ná, ‘Ayɪ́ ananɪrɪnɪ́.’ urɪpaxɪ́ mimónɪnɪ́. Ayo nuréwapɪ́yirane ‘Apimí anɪɪ́ minɪ́ xɪ́dɪ́rɪxɪnɪ́.’ urɪwanɪgɪ́nɪ́.” rɪgɪ́awixɪnɪ́.

⁶ Ayɪ́nánɪ wáƒ wurɪmeiarɪgɪ́áwa tɪ́nɪ Jisasoyá sɪyikɪ́ imónɪgɪ́áyo wipenweagɪ́áwa tɪ́nɪ apɪ́ nánɪ xwɪyɪ́á imɪxanɪ́ro nánɪ awí neánɪro

⁷ rɪxa xwɪyɪ́á ayá wí rɪrowiágɪ́ ninɪ́sáná enáná Pitao nɪwiápɪ́nɪmearí re urɪɪnigɪ́nɪ́, “Gɪ́ nɪrɪxɪ́meá imónɪgɪ́oyɪ́né, xámɪ dánɪ émáyɪ́

xwɛyáƳa yayƳ neainarɛɛpɛ aráƳa wirow dɛɛɛ
 wikwɛrɛro epɛrɛa náɛɛ soyɛnéyá wo iwamɛó
 wáƳ urɛwɛɛɛɛɛɛɛ Gorɛxo eyíroɛo, ayƳ nionɛ
 enagɛ náɛɛ soyɛné nɛɛɛɛɛɛɛ.

⁸ Nionɛ ayo wáƳ urɛmeááɛá Gorɛxo —O ámayá
 xwioxɛyo imónɛɛpɛ nɛɛ náɛɛ nɛɛɛ imónɛɛɛɛɛ.
 O xegɛ kwíyɛpɛ nene neaiapɛɛpɛ axɛpɛ mɛɛɛ
 nɛwɛɛɛpɛmɛ dání sɛwá rɛɛɛɛ neaiɛɛɛɛɛ. ÉmayƳ
 enɛ dɛɛɛ nɛɛkwɛrɛróná, ayƳ ananɛɛɛɛ. Sɛwá
 éɛɛɛ neaiɛɛɛɛɛ.

⁹ Judayene xegɛ bɛ neaiɛɛɛ émayo xegɛ bɛ wiɛɛ
 enɛmɛɛ. Nene neaiɛɛpɛ axɛpɛ ayƳ enɛ dɛɛɛ
 wikwɛroarɛagɛa nɛwɛɛɛɛ yokwarɛmɛ wiɛɛɛɛɛ.

¹⁰ Ayɛnánɛ soyɛné Gorɛxo wikɛ oneaónɛɛɛ pɛ náɛɛ
 yarɛɛɛ? Nwɛ ikaxɛ Moseso eanɛpɛmɛ dání sanɛ
 negɛ arɛowa ananɛ nɛmeámɛ upaxɛ mimónɛɛpɛ —
 Apɛ, ayƳ nɛwɛ ikaxɛ negɛ arɛowa oxɛdaneyɛɛróná
 nɛxɛdɛpaxɛ mimónɛɛpɛɛɛɛ. Apɛ pɛ náɛɛ émá
 Jisasomɛ dɛɛɛ wikwɛroarɛgɛáyo wikwiáranɛro
 yarɛɛɛ? Soyɛné Gorɛxo ayo mɛwikwiáɛɛpɛ
 wikwiáranɛro nɛɛɛpɛmɛ dání Gorɛxo nene wikɛ
 oneaónɛɛɛ yarɛɛɛ.

¹¹ Nene dɛɛɛ wɛ re mɛmó, ‘Nwɛ ikaxɛ
 eánɛpɛ xɛdarɛɛwápɛmɛ dání yeáyƳ
 neayimɛxemeapaxɛɛɛɛ.’ wɛ mɛmó dɛɛɛ re
 neaipɛmónɛɛ, ‘Ámɛná Jisaso émayo wá nɛwianɛɛɛ
 ayo náɛɛ wayáƳ upeɛɛyo dánɛɛ Gorɛxo yeáyƳ
 uyimɛxemeaarɛpɛ Judayene enɛ axɛpɛ e yeáyƳ
 neayimɛxemeaarɛɛɛɛɛ.’ Dɛɛɛ e neaipɛmónɛɛ.”
 urɛɛɛɛɛ.

¹² Awɛ éanɛgáƳa xwɛyáƳa bɛ mɛrɛ sɛɛ aráɛɛ
 nɛwirow yarɛná Banabaso tɛɛ Poro tɛɛ éf nɛrɛɛ

xwɔyáƳa nurɔri emɔmɔ tɔnɔ ayá riwamónɔpaxɔ imónɔɔɔ tɔnɔ awau émayɔ tɔɔ e wáƳ urɔmeiarɔná Gorɔxo egɔ wéyo dánɔ wɔwapɔyɔɔpɔ nánɔ repɔyɔ nɔwiri

¹³ rɔxa nɔrárɔmáná enáná Jemiso nɔwiápɔnɔmeari re urɔɔnigɔnɔ, “Gɔ nɔrɔxɔmeá imónɔgɔoyɔné, xwɔyáƳa nionɔyá bi enɔ arɔá nípoyɔ.

¹⁴ ‘Gorɔxo émayɔ nánɔ wɔ dɔɔɔ mɔmoarɔnɔnɔ.’ yaiwiagwá aiwɔ xewanɔɔ émayɔ wɔ nionɔyá imónɔrɔxɔnɔ nɔwiewɔrorɔɔpɔmɔ dánɔ áamá ayɔ nánɔ monɔpɔ iwamɔó sɔwá neainɔrɔnɔ. Apɔ nánɔ Saimono rɔxa repɔyɔ neainɔ.

¹⁵ Agwɔ o nearɔɔpɔ, ayɔ wáƳ rókiamoagáƳa Depitoyá ɔwiárɔawé nánɔ nɔrɔro eagáƳa rɔpɔ tɔnɔ xɔxenɔ imónɔnɔ,

¹⁶ ‘Apɔ nɔpɔnɔ nimónɔmáná enáná Gorɔxonɔ ámɔ nɔbɔrɔ aɔɔ segɔ mɔxɔ ináyɔ Depitoyá pɔneamioagiwá ámɔ mɔrɔmɔárɔnɔ. Aniwá xwɔrɔá ikɔxénɔɔpɔ ámɔ nɔmɔrɔrɔ sɔɔɔ imɔxɔmɔárɔnɔ.

¹⁷ Ayɔ rɔpɔ nánɔ e emɔárɔnɔ. Judayɔ gwɔ axɔrí marɔá, áamá gwɔ wɔrɔ wɔrɔ nɔnɔ Ámɔnáonɔ tɔámɔnɔ obɔpoyɔnɔ nánɔ ámɔ apɔ e mɔrɔmɔárɔnɔ. Ayɔ éamá nionɔyá imónɔrɔxɔnɔ wéyo áá umɔrɔɔyáɔ nionɔ tɔámɔnɔ obɔpoyɔnɔ ámɔ mɔrɔmɔárɔnɔ.

¹⁸ Ámɔnáonɔ xwɔyáƳa rɔpɔ seyɔné nɔjɔá oimónɔpoyɔnɔ enɔná dánɔ searɔɔáonɔ searɔɔnɔnɔ.’ XwɔyáƳa wáƳ rókiamoagáƳa eagáƳa apɔ tɔnɔ Saimonɔ nearɔɔpɔ tɔnɔ xɔxenɔ imónɔnɔ.

¹⁹ Ayɔnánɔ dɔɔɔ nionɔyá enɔ rɔpɔrɔnɔ. Éamá Gorɔxo tɔámɔnɔ ukɔnɔmónarɔgáyo upupɔgɔ mɔwikárɔpa oyaneyɔ.

²⁰ Nwɔ ikaxɔ éánɔɔ nɔpɔnɔ nánɔ mɔwikwiárɔpa

nemáná aí sa payí wí nearane re uríwanígíní, 'Judayene xwíríá neainípaxí imóníní rípi rípi mepa éríxíní. Ámá wí mimóní ñwá imónínípi nání rídiyowá yarígápi mìnípa éríxíní. Apíxí nímearíná sewíní míméanípa éríxíní. Nañwí gwí sinwíyo xíráná ragí síní enípi mìnípa éríxíní. Rakiwí ení mìnípa éríxíní.' Apíní payí nearane uríwanígíní.

21 Ámá eníná dání néra nìbìro nene ñweanwá ríná ení Sabaríá ayí ayo aní apí apimí áamá wa ñwí ikaxí Moseso eanípimí dání íá roro uréwapíyiro yarínagíá nání émayí Judayene xwíríá neainarínípi nání nìjíá imóníní. Ayínání ríwamíní apíní nearane e uríwanígíní." uríníní.

Émayí nání payí nearo wiowárigíá náníriní.

22 Wáí wurímeiarígáwa t́níní Jerusareminí dání Jisasoyá síyikí imónígíá ńníní t́níní wigí wipenweagíáwa t́níní ení díní ná bíní nìxíríro re rínígíawixíní,

"Negí wí Poro t́níní Banabaso t́níní payí nímáxírímí upírí nání nírípearanénáyí naníríní." níríníro Judasomí —O xegí yoí ámí bí Basabasoríní. Omí t́níní ámí wo Sairasomí t́níní —Awaú Jisasomí díní nìwíkwíroro nání xexírímeá imónígíáyo seáyí e imónígííwaúríní. Awaúmí nírípearo

23 payí re níríníriní eánínípi wiowárigíawixíní, "Wáí wurímeiarínwáone t́níní Jisasoyá síyikí imónígíáyo umenñweanwáone t́níní nene segí

séríxímeá imóniṇwaéne seyíné negí níríxímeá imónígááyíné nání —Wiyíné aṇí yofí Adiokiyo ṇweagááyíné, wiyíné Siria píropenísíyo ṇweagááyíné, wiyíné Sirisia píropenísíyo ṇweagááyíneríní. Seyíné nání payí rípi nearí wiowárenaparíṇwíní. Seyíné niyínéni yayí oseainíní.

²⁴ None ríxa aríá re wíwáriní, ‘Negíyí wí none “Soyíné nuro e urípoi.” muríwámí ayí seyíné tfe nání nìbìro searéwapíyaríná díní ríá seaxerí díní sìmìgwá seayinírí eníríní.’ aríá e wíwá enagí nání

²⁵⁻²⁶ none ríxa díní ná bíní t́níní nimónímáná ‘Ayí rípi neranéná naṇíríní.’ neaimónífríní, ‘Ámá negí wamí nírípearane Banabasomí t́níní Soromí t́níní —Awaú nene díní sìxí uyíṇwáwaúríní. Negí Ámíná Jisasí Kiraiso nání wáí nurímeríná yofí mayí nimónírí urímegííwaúríní. Awaúmí t́níní negí wamí t́níní seyíné t́ṇí e nání nurowárenapíríná, ayí naṇíríní.’ neaimónífríní.

²⁷ Ayínání ríwamíṇí re eaaríṇwápi Judaso t́níní Sairaso t́níní awaú maṇí t́níní ení ananí áwaní searísisixínírí urowáraríṇwíní.

²⁸ None xwíyáá nimíxíranéná kwíyí Goríxoyáyo dání re ríníwanigíní, ‘Nwí ikaxí ayá wí saṇíníṇí imóníṇípi míwikwiárípaní.’ ríníwanigíní. Nwí ikaxí émáyíné aga ṕníní míwiárípaxí imóníṇípi, ayí rípiníríní.

²⁹ Ámá wigí mimóní ṇwáá imóníṇípi nání rídiyowá yarígápi mínípa éfríxíní. Rakiwí mínípa éfríxíní. Naṇwí gwí síṇwíyo xíráná ragí síní enagí nání mínípa éfríxíní. Apíxí

nímearoná sewíni míméanipa éríxíni. Seyíné nene ríwá apíni e nerónáyí, ayí apáni yaríhoi. Negí xwíyíá apíríni.”

E níríro payí eagíawixíni.

³⁰ E nemowa mīni wiowáraná awa payí nímeámí Adiókí nání níwero níré mómáná áamá e dāńí Jisas-oyá síyíkí imónígíáyo awí neaárímáná payí mīni wíagíá

³¹ ayí íá níroróná xwíyíá ení rírémíxí níwíro eáníṅagí nání dīńí nífá winíṅínigíni.

³² Dīńí nífá winaríná Judaso t́ni Sairaso t́ni awaú ení wíá rókíamoarígííwaú enagíi nání wígí xexírímeá imónígíáyo xwíyíá ayá wí b́ t́ni ení rírémíxí níwíri ení síxí níwímíxíri egíísíxíni.

³³ E nemowaú śá wí e níṅweagíísáná enáná awaúmi ámi wígí urowarígíáwa t́ńí e nání nurowaríro yayí wiowaríagíá nání xexírímeá imónígíá e ṅweagíáyo ṕni níwíarími kíkíá néra ugíísíxíni.

³⁴ [Jerusaremi nání nuri aiwí Sairaso “Adiókíyo ámi b́ t́ni níṅwearíná, nańí emíni.” yai-winíṅínigíni.]

³⁵ Awaú e éagíi aí Poro t́ni Banabaso t́ni Adiókíyo níṅweari áamá obaxí wí t́ni nawíni xwíyíá Ámínáoyápí wáí urímeri uréwapíyiri egíísíxíni.

Poro t́ni Banabaso t́ni ewáramónígíi náníni.

³⁶ E nemowaú ríxa śá wí múróáná Poro Banabasomí re uríṅínigíni, “Yawawi ámi nurai ańí apí apími xwíyíá Ámínáoyápí wáí nurímeráiná áamá Jisasomí dīńí níwíkwíro

nánɪ yegɪ nɪrɪxɪmeá imónɪgɪ́áyɪ arɪge rɪa
ɲweaɲoɪnɪrɪ sɪɲwɪ owɪnɪmeaaiyɪ.” urɪagɪ

³⁷ Banabaso “Ayɪ ananɪrɪnɪ.” nɪyaiwirɪ
“Jonɪ Mako enɪ yawawi tɪnɪ nawɪnɪ owaneyɪ.”
wimónɪagɪ aiwi

³⁸ Poro arɪkɪ re urarɪɲagɪ nánɪ, “Xámɪ wáƳ
urɪmeanɪrane nuranéná sɪnɪ náɪ oyaneyɪnɪrɪ
nánɪ mú Pabiria pɪropenɪsɪyo dánɪ pɪnɪ
nɪyeawiárɪmɪ uɲo ámɪ yawawi tɪnɪ nawɪnɪ
nɪwirɪmeámɪ mupa oyaiyɪ.” urarɪɲagɪ nánɪ

³⁹ mɪxɪ nɪrɪnowieánɪsáná apimɪ dánɪ
newáramónɪrɪ Banabaso Jonɪ Makomɪ
nɪwirɪmeámɪ nuri sɪpɪxɪ womɪ nɪpɪxemoánɪrɪ
nɪɲweari pɪrɪɲwɪ Saipɪrasɪyɪ rɪnɪɲɪpimɪ nánɪ
ugɪsɪxɪnɪ.

⁴⁰ E nánɪ úagɪ aɪ Poro Sairasomɪ nɪmeari
xexɪrɪmeá imónɪgɪ́áyɪ awaú wáƳ emearɪná
Ámɪnáo wá nɪwianɪrɪ uméwɪnɪgɪnɪrɪ omɪ wéyo
mɪnɪ wíáná e dánɪ pɪnɪ nɪwiárɪmɪ nuri

⁴¹ Siria pɪropenɪsɪyo tɪnɪ Sirisia pɪropenɪsɪyo
tɪnɪ áwɪnɪ e nuri aɲɪ apɪ apimɪ nɪrémómáná áamá
Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪ́á wíyɪ wíyo nuréwapɪya
nuríná eɲɪ sɪxɪ wímɪxɪgɪsɪxɪnɪ.

16

Poro Timotiomɪ nɪwirɪmeámɪ uɲɪ nánɪrɪnɪ.

¹ Poro aɲɪ Debiyɪ rɪnɪɲɪpimɪ nɪrémorɪ ámɪ nuri
Risɪtɪrai rɪnɪɲɪpimɪ nɪrémorɪná wɪnɪɲɪnɪgɪnɪ.
Ámá Jisasomɪ xɪdarɪgɪ́áyɪ wo —O xegɪ yoɪ Timo-
tiorɪnɪ. Xɪnái Jisasomɪ dɪɲɪ wɪkwɪroarɪɲɪ wírɪnɪ.
Í Judayɪ eɲagɪ aɪ omɪ xano Gɪrikɪyɪrɪnɪ.

2 Ámá Risitira ɲweáyɛ́ tɛ́nɛ́ Aikoniamɛ́ ɲweáyɛ́ tɛ́nɛ́ Jisasomɛ́ dɛ́ɲɛ́ nɛ́wɛ́kwɛ́roro nánɛ́ xexɛ́xexɛ́rɛ́meá imónɛ́ǵáýɛ́ Timotio nánɛ́ “Ámá nanɛ́ worɛ́nɛ́.” rarɛ́ǵorɛ́nɛ́.

3 O nánɛ́ Poro “Yawawi tɛ́nɛ́ nawínɛ́ oemeaneyɛ́.” nɛ́wimónɛ́rɛ́ nánɛ́ omɛ́ nɛ́mearɛ́ iyɛ́ sɛ́mɛ́ sɛ́o wákwinɛ́nigɛ́nɛ́. Ayɛ́ rɛ́pɛ́ nánɛ́ e enɛ́nigɛ́nɛ́. Judayɛ́ arɛ́wámɛ́dánɛ́ ɲweagɛ́ǵáýɛ́ nɛ́nɛ́ o xegɛ́ xano Gɛ́rikɛ́yɛ́ enagɛ́ nánɛ́ xɛ́o iyɛ́ sɛ́mɛ́ sɛ́o mɛ́wákwinɛ́ɲɛ́pɛ́ nánɛ́ nɛ́jɛ́á e imónɛ́ǵá enagɛ́ nánɛ́ Poro negɛ́ Judayo wáƳ urɛ́mearɛ́ná omɛ́ arɛ́á mɛ́wipa epɛ́rɛ́xɛ́nɛ́rɛ́ iyɛ́ sɛ́mɛ́ sɛ́o wákwinɛ́nigɛ́nɛ́.

4 Anɛ́ apɛ́ apimɛ́ nurára nɛ́múroróná xwɛ́yɛ́á wáƳ wurɛmeiarɛ́ǵáwa tɛ́nɛ́ Jerusaremɛ́yo Jisasoyá siyikɛ́ imónɛ́ǵáyo wipenɲweagɛ́áwa tɛ́nɛ́ awa xwɛ́yɛ́á nimɛ́xɛ́róná rɛ́nárɛ́ǵá rɛ́pɛ́, “Negɛ́ ɲwɛ́ ikaxɛ́ eánɛ́ɲɛ́ rɛ́pimɛ́nɛ́ émá Jisasomɛ́ dɛ́ɲɛ́ nɛ́wɛ́kwɛ́roro nánɛ́ negɛ́ nɛ́rɛ́xɛ́meá imónɛ́ǵáýɛ́ ogámɛ́ mepaxɛ́ imónɛ́nɛ́. Apimɛ́nɛ́ nɛ́xɛ́dɛ́róná apánɛ́rɛ́nɛ́.” e rɛ́nárɛ́ǵápɛ́ nánɛ́ áwanɛ́ nurára múroarɛ́ɲagɛ́a nánɛ́

5 anɛ́ apɛ́ apimɛ́ ámá Jisasoyá siyikɛ́ imónɛ́ǵáýɛ́ dɛ́ɲɛ́ wɛ́kwɛ́roarɛ́ǵápɛ́ enɛ́ neánɛ́ro xaiwɛ́ ɛ́á nɛ́xɛ́rɛ́ro nánɛ́ sáá ayɛ́ ayo ámá ámɛ́ wɛ́ Jisasomɛ́ dɛ́ɲɛ́ nɛ́wɛ́kwɛ́roro wínɛ́yɛ́ tɛ́nɛ́ kumɛ́xɛ́nagɛ́árɛ́nɛ́.

Poro Tirowasɛ́yo nɛ́ɲwearɛ́ná orɛ́ɲá wɛ́nɛ́ɲɛ́pɛ́ nánɛ́rɛ́nɛ́.

6 E nemowa pɛ́ropenɛ́sɛ́ biaú Pɛ́rigia tɛ́nɛ́ Garesia tɛ́nɛ́ rɛ́nɛ́ɲɛ́piaú tɛ́ɲɛ́mɛ́nɛ́ warɛ́ná kwíyɛ́ Gorɛ́xoyápɛ́ xe Esia pɛ́ropenɛ́sɛ́yo nánɛ́ nuro ámá e ɲweagɛ́ǵáyo xwɛ́yɛ́á yayɛ́

winipaxípi wáí urímérixíníri síŋwí mîwíní urakiowáríŋiniginí.

⁷ Awa ámí wímíní nání níkinímóníro nuro ríxa Maisia píropenisíyo níré mómáná Bitinia píropenisíyo nání owaneyíníri yaríná ámí kwíyí Jisasoyápi xe oúpoyíníri síŋwí mîwíní urakiowáríŋiniginí.

⁸ Awa Maisia píropenisíyo ní múróro aŋí Tírowasíyí ríníŋípímí nání níwero

⁹ níré mómáná sá ayímí árwíyímí Poro sá wenáná oríná wíníyí wíníŋiniginí. Ámá Masedonia píropenisíyo dání wo éf nírorí wauní ríxíŋí “Joxí Masedonia re nání níbirí arírá neaí.” uraríŋagí oríná e níwíníri nání

¹⁰ none (ríwamíŋí rípi eanáoŋí tíní) re yaiwiníwaniginí, “Goríxo ríxa ámá ayo e dání wáí ourímépoyíníri síwá níneairí oríná ríá neapáraríní?” níyaiwirane Masedonia títámíní nání píyo waníréwíníri pía neranéná sípíxí wo e nání umíníri yaríŋagí wíníŋwaniginí.

Ridiaí níkinímóníri Jisasomí díŋí wíkwíroní náníriní.

¹¹ E nemone sípíxomí nípíxemoánírane níŋwearane aŋí Tírowasíyí ríníŋípímí dání píní níwíarímí nurane píriŋwí Samotíresíyí ríníŋípímí tíŋí e nání nímeámí nurane ní múrórane sá wenwáone wíápi tíní aŋí Niaporisíyí ríníŋípímí tíŋí e nání nímeámí nurane wíarí ní múrómáná

¹² e dání aŋí Píripaiyí ríníŋípímí —Aŋí Masedonia píropenisíyo íkwíroníŋí seáyí e imóníŋíyí, ayí bí Píripairíní. Romíyí níbíro aŋí apímí

dáni aní nímíró ɲweagfápirini. Apimi none nírémómáná sá obaxí wí e ɲɲwearane

¹³ Sabaríayo “Iniígí wearinú tɛ́ɛ e áamá Goríxomi xwíyá rírímí wiarígíerini.” ɲiyaiwirane aní apimi nání ákíɲá íwíyo ɲipeyearane iniígí e weariní ú tɛ́ɛ e nání ɲíwerane éf ɲɲweámáná apíxí e awí neáníro ɲweagfíwamí xwíyá yayí neainarinípi uraríná

¹⁴ apíxí wí —Í xegí yoí Ridiaírini. Aní Ta-
iatairai rininípi dánírini. Í rapírapí ayá riní
nigwí xwé ronípi nigwí xeni nání b́ yarínirini.
Judayí mimóniní aí Goríxomi wáyí ɲíwiri nání
yayí wiariní wírini. Í xwíyá Poro rarínípi
ará ɲíwiri Goríxo í xwíyá api díní íkwíropaxí
oimónirí xwioxíyo píraniní wimíxáná í “Poro
neararinípi neparini.” ɲiyaiwiri Jisasomi díní
wíkwíroniginí.

¹⁵ Jisasomi díní ɲíwíkwírorí ríxa wayí ɲímeari
ámá xegí aniwámí í tɛ́ɛ nawíní ɲweagfáyí ení
wayí ɲímearo e nemáná í re neariniginí,
“Soyíné re ɲíniawirónáyí, ‘Neparini. Ámínáomi
díní wíkwíróf wírini.’ ɲíniawirónáyí, gí
aniwámí nání ɲíbíro ananí sá wepíríréoi?” Aniní
míní e nearayíagi nání í tɛ́ɛ unwaniginí.

*Poromi tɛ́ɛ Sairasomi tɛ́ɛ gwí aníyo
ɲwirárigfá nánirini.*

¹⁶ E nemone sá wíyi Goríxomi xwíyá rírímí
wiarígíe nání waríná apíxí wí —Í áamá wíyá
xínáíniní nimónirí omíní wílarínirini. Imfó
xíxéroarinípi dání áamá síní majá imónígápi
áwaní urékweaarínirini. Ámá ímí xiáwowániní

imónigfáwa í ámayo áwanƳ urékwearɛnɛpimi dání nigwƳ xwé urápayarigfírɛnɛ. Í none tɛnɛ ófɛyimi órórɛ ninɛranéná

17 í Poro tɛnɛ none númɛ nɛneaxɛdirɛ arɛkí rɛaiwá re nɛra neaxɛdirɛniginɛ, “Ámá rowa Nwáá wíyo nɛmúrórɛ aga seáyɛ émɛ imónɛnomɛ xɛnáíwánɛnɛ nimónɛro omɛnɛ wiiarigfáwarɛnɛ. Óf Nwáá e imónɛno nene yeáyɛ neayimɛxemeanfá nánɛ inɛnɛfɛyɛ nánɛ wáƳ neararigfáwarɛnɛ.” nɛra neaxɛdirɛniginɛ.

18 Ámɛ ámɛ sɛfá ayá wíyo axɛpɛ e nɛneaxɛdirɛnɛ e rayarɛnagɛ nánɛ Poro rɛxa anɛnɛ bɛ onɛmiápɛ mɛwinɛpa yarɛnagɛ nánɛ nɛkɛnɛimónɛrɛ imfó ímɛ xɛxéroarɛnɛpimi mɛxɛ re urɛnɛniginɛ, “Jisasi Kɛraisoyá enɛ eánɛnɛfɛyo dání sekaxɛ re rɛrarɛnɛnɛ, ‘Apɛxɛ rímɛ pɛnɛ nɛwiárɛmɛ uɛ.’ rɛrarɛnɛnɛ.” uráná re enɛniginɛ. Sɛnɛ mé imfó apɛ ímɛ pɛnɛ nɛwiárɛmɛ urɛnɛniginɛ.

19 Ímɛ pɛnɛ nɛwiárɛmɛ úáná xanowánɛnɛ imónigfáwa re nɛyaiwiro, “Óf apɛxɛ rí áwanƳ rékwearɛnɛpimi dání nigwƳ meayarɛnɛwáyɛ rɛxa anɛpá imónigoɛ. Ámɛ bɛ sɛnɛ meapaxɛ mimónɛnɛ.” nɛyaiwiro Poromɛ tɛnɛ Sairasomɛ tɛnɛ fá nɛxero makerfá imɛxarigfɛ nánɛ níropémɛ nuro gapɛmanowa sɛnɛwƳ anigfɛ dání xwɛrɛxɛ oumeaneyɛnɛro nɛmeámɛ nuro

20 awa tɛnɛ e nɛwárɛro re uxekwɛmogfawixɛnɛ, “Ámá Judayɛ rowaúyɛ ámá negɛ anɛ rɛpimi nɛweagfáyo nearakiowárɛpaxɛ yarɛnagɛfɛ nánɛ nene píránɛnɛ mɛnɛweapaxɛ neaimónarɛnɛ.

21 SɛwƳ nene Romɛyene imónɛnagwɛ nánɛ

gapɛmanɣɛnéyá sɛɲwɣyo dánɛ ananɛ ɛ́á xɛrɛrane xɛdɛrane epaxɛ wí mimónɛɲɛpɛ áamá rowaú wáƳ neararɛɲɛɛ.” uráná re enɛnigɛɛɛ.

22 Áamá e epɛroyɛ egɛ́áyɛ enɛ nɛwiápɛnɛmearo awaúmɛ mɛxɛ wianɛro yarɛ́ná gapɛmanowa egɛ́ iyɛ́á nupírɛro porisɛ wamɛ sekaxɛ re urɛ́gɛawixɛɛɛ, “Soxɛ mépépayɛ.” urɛ́agɛá

23 iwanɛ́ rɛpɛ rɛpɛ nɛmépeayimáná nɛméra nuro gwɛ́ anɣyo nɛwárɛróná gwɛ́ anɣyo awí mearoarɛɲomɛ re urɛ́gɛawixɛɛɛ, “Joxɛ awaúmɛ éƳ mupaxɛ imónɛɲɛ ɲwɛrárarɛɲwápɛ nɛɲwɛrárɛmáná píráɛɲɛ́ awí mearóɛrɛxɛɛɛ.”

24 Sekaxɛ e uráná awaúmɛ gwɛ́ anɣyo nɛmeámɛ nɛpáwiri awawá ná ínɛmɛ ikwɛrónɛɲɛpimɛ nánɛ nɛmeámɛ nɛpáwiri e nɛɲwɛrárɛrɛ́ná re enɛnigɛɛɛ. Egɛ́ sɛkwɛ́ ikɛ́á wárá winamɛ nɛwíxɛ́morí wárá wina tɛ́nɛ nɛwakirɛ́wiárɛmáná rokimɛ yarɛɛnɛnigɛɛɛ.

25 E wikárɛ́agɛá aí rɛ́xa áriwegɛ́ imónɛɲáná Poro tɛ́nɛ Sairaso tɛ́nɛ Gorɛ́xomɛ xwɛ́yɛ́á rɛ́rɛ́mɛ́ wiri yayɛ́ umeanɛ́ri nánɛ sonɛ́ rɛ́ri yarɛ́ɲagɛ́i áamá gwɛ́ anɣyo ɲweagɛ́áyɛ́ arɛ́á wiarɛ́ná re enɛnigɛɛɛ.

26 Pobonɛ́ xwɛ́á aí tɛ́nɛ yaiwiámɛ́ méáná gwɛ́ anɛ́wá nɛmɛrɛ́rɛ́ná sɛ́ɲá piárá xwɛ́ámɛ́ eapɛ́nɛ́ɲyɛ́ rɛ́wómɛ́nɛ́mɛ́nɛ́rɛ́ nerɛ́ná re enɛnigɛɛɛ. Gwɛ́ anɛ́ ówanɛ́ nɛ́nɛ́ ɛ́kwínowirí senɛ́á áamáyo yarɛ́nɛ́ɲyɛ́ nɛ́nɛ́ ɛ́kweánowirí enɛnigɛɛɛ.

27 Gwɛ́ anɛ́wámɛ́ awí mearoarɛ́ɲo sá wenɛ́ dánɛ nɛwiápɛ́nɛ́mearí wenɛ́ɲɛ́ éƳyɛ́ wɛ́nɛ́ɲɛ́nigɛ́ɛɛ. Gwɛ́ anɛ́ ówanɛ́ ɛ́kwínowɛ́ɲagɛ́ nɛ́wɛ́nɛ́rɛ́ “Gwɛ́ ɲweagɛ́á nɛ́nɛ́yɛ́ rɛ́xa éƳ úɛ́awixɛ́ɛɛ.” nɛ́yaiwirí áamá ayɛ́ éƳ úɛ́á nánɛ gapɛmanowa nionɛ́ nɛ́pɛ́kipɛ́rɛ́xɛ́nɛ́rɛ́ xegɛ́

kirá nímíxearí ríxa píkínímíníré éfýf

²⁸ Poro ení t́nń ŕaiwá nurírí re urínínigíní, “J́iwaníñoxí ḿpíkínípaní. Gwí ńweanwáone nínónení síní riwone ńweanwíní.” uŕagi

²⁹ o awí mearoarígá wíamí “Uyíwí nímíxáromeaénapóyí.” nura ḿŕf nípáwirí wáyí winíagi ení óf níkáriga Poro t́nń Sairaso t́nń t́ǵíe nípíkínímearí

³⁰ awaúmí nímíxeámí nípeyearí b́ariwámíní nírómáná re urínínigíní, “Ápowagwí Goríxo yeáyí ńiyimíxemeaní nání pí eḿfíní?” uŕagi

³¹ awaú re urígísisixíní, “Ámíná Jisasomí d́ńf wíkwíróáná Goríxo yeáyí ńiyimíxemearí áamá d́xíf anjwámí joxí t́nń ńweaǵáyo ení yeáyí uyimíxemeaníñoí.” urígísisixíní.

³² E nurírí omí t́nń áamá xeǵ anjwámí ńweaǵá ńiyoní t́nń xwíýfá Ámínáo nánípí ŕiríḿf wíáná

³³ síní áriweǵ imóníńagi aiwí o awaúmí “Eíní.” nurírí iwaníf ḿépé́fáyo iǵfá ńiweámáná re enínigíní. Wayí mearí áamá xeǵ anjwámí ńweaǵáyf ení wayí mearo nemáná enáná

³⁴ o awaúmí xeǵ anjwámí ńimeáa nípáwirí aiwá ńixerí ḿnń ńiwiríná x́o t́nń áamá xeǵ anjwámí ínímí ńweaǵáyf t́nń “Ríxa Goríxomí d́ńf wíkwírówaénerfání?” ńiyaiwíro nání yayí seáyímí d́ání néra uǵawíxíní.

³⁵ Gapímanowa ẃfápí t́nń ńiwiápínímearo porísf wamí awí mearoaríńo t́ńf e nání xwíýfá yánf re wiowáríǵawíxíní, “Omí ‘Áamá awaúmí wáreí.’ uŕpoyí.” wiowáríǵfá awa nuro uráná

³⁶ o xwíýfá apí Poromí áwaníf nurírí re urínínigíní, “Gapímanowa nioní nání xwíýfá

yaŋƳ re wiowárenapáoƳ, ‘Awaúmi owárinƳ.’ wiowárenapagfa nánƳ awagwí ananƳ nƳwíapiri kikiƳa néra úpiyƳ.” urƳagi aí

³⁷ Poro re uriniginƳ, “Yawawi RomiyƳwawi imóninagwí aí mƳkƳ wí menagƳ aí gapimanowa, xwíríxƳ nıyeamero áma obaxƳ sinwí anigƳe dánƳ iwanƳ yeamepero gwí anƳyo yeawiráro egfáwa inimi nıyeamıxearo yeawáranıro rırarınjo? OweoƳ, aga wí e yeapaxƳ mimóninƳ. Wiwanınjowa nıbıro ‘ƳwıapıpiyƳ.’ yearána peyeawıwı.” urƳagi

³⁸ porisowa xwıyƳa Poro urııpi ámi nımeáa nuro gapimanowami repıyƳ nıwıro “Awaú RomiyƳ waúrinƳ.” urƳagfa awa arfa nıwiróna wáyƳ nikárinıro

³⁹ nuro awaúmi piyıpiyƳ nurıro gwí anƳyo dánƳ nımıxearo nıwárinóna arƳkí waunƳ rıxınƳ re urayigfawıxinƳ, “Awagwí anƳ rıpimi pınƳ nıneawiárimı nurına ‘AyƳ nanırinƳ.’ neaimónarinƳ.” urayarınagfa

⁴⁰ awaú gwí anƳyo dánƳ nıpeyearı anƳ apıxƳ RidiaıyƳ rinınjıyáıwámi nánƳ nuri nıpáwiri áma Jıasomi dınƳ nıwıkwıroro nánƳ egƳ xexırımeá imónıgfaıyƳ tınƳ e nawını nerımeánıro xwıyƳa ámi bı tınƳ enƳ rıremıxƳ nıwiárimı ugƳawıxinƳ.

17

TesaronaiƳa nweáyƳ Poromı tınƳ Sairasomı tınƳ iwanƳ weanıro egfa nánrinƳ.

¹ E nemowa e dánƳ nuro anƳ biaú Abiporısı tınƳ Aporonia tınƳ rinınjıpiaúmi nımúra nuro anƳ TesaronaiƳa rinınjıpimi —AnƳ apimi JudayƳ

wigí rotú ańǵ wiwá mĩrĩnĩńǵpimĩrĩnĩ. Apimĩ nĩrémómáná

² Poro xegí íníná yarĩńǵpa e enĩ axĩpĩ nerĩ Sabaríá wiyau wiyimĩ Judayí wigí rotú ańǵyo awí neánĩro ńweanáná nĩwímeari Bĩkwí Gorĩxoyáyo dánĩ nurenjwípéa nuríná

³ ayí re oyaiwípoyĩnĩrĩ urayĩńĩnigĩnĩ, “Bĩkwíyo dánĩ apĩ apĩ nĩrĩnĩrĩ eánĩńagĩ nánĩ áamá yeáyí neayimĩxemeaníá nánĩ Gorĩxoyá dĩńǵ tĩnĩ aríowayá xwíá piaxíyo dánĩ iwiaroníoyĩ rarĩńwáomĩ wa pĩkíáná rĩnĩńǵ o nĩmeari xwárĩpáyo dánĩ wiápĩnĩmeanĩpĩ apimĩ wĩ nĩmúropaxí mimónĩnĩ.” oyaiwípoyĩnĩrĩ mĩkĩpĩ nánĩ uréwapĩyirĩ mĩńǵ nĩróa urĩ neríná re urayĩńĩnigĩnĩ, “Áamá Jisasoyĩ rĩnĩńǵ ro, nionĩ wáƒ seararĩńáo, o ayí áamá yeáyí neayimĩxemeaníá nánĩ aríowayá xwíá piaxíyo dánĩ iwiaroníoyĩ rarĩńwáorĩnĩ.” urayĩńĩnigĩnĩ.

⁴ E nurĩrĩńǵpimĩ dánĩ Judayí wíyo dĩńǵ ukĩnĩmĩxĩagĩ ayí dĩńǵ “Neparĩnĩ.” nĩwipĩmónĩrĩ nánĩ Jisasomĩ dĩńǵ nĩwĩkwíroro Poro tĩnĩ Sairaso tĩnĩ nawínĩ nĩkumĩxinĩro Gĩrikĩyí Gorĩxomĩ wáyí nĩwiro nánĩ yayí umearĩgĩáyí obaxí tĩnĩ ańǵ apimĩ seáyĩ e nĩmónĩro menjweagfáwayá apĩxí wíwa tĩnĩ enĩ dĩńǵ nĩwĩkwíroro nánĩ awaúmĩ nĩkumĩxinayiro yaríná

⁵ Judayí Jisasomĩ dĩńǵ mĩwĩkwírófáwa awaúmĩ sipĩ dĩńǵ nĩwíaiwiro nánĩ nĩwiápĩnĩmearo re egfawixĩnĩ. Makeríá imĩxarĩgĩe dánĩ áamá sipíyí wa Poromĩ tĩnĩ Sairasomĩ tĩnĩ wikí nĩwónĩro mĩxí wipĩrĩ nánĩ sĩmĩráxwíró nĩwiemero ayí rĩxa ikwĩkwierí niga uro wikí nĩwóga uro

yaríṇagáa nìwìnrò nìwirímeámi aṇí apimí áwìními nìpuróná mìxíni nípímìxamóá nìpuro Poro t́nì Sairaso t́nì aṇí Jesonoyáiwámí ŕa ṇweaṇìnrò e nánì nuro awaúmi áamá negí aṇí rìpimí ṇweagíáyíyá sìṇwí aṇígíe dánì xwìrìxí oungeaneyìnrò aṇí iwámí pírí f́kwieámí néra nìpáwiro

⁶ awaú nánì ṕá nìmegìnrò nánì Jesonomí t́nì Jisasomí d́ṇí nìwìkwíroro nánì xexìrìmeá imónígíá wamí t́nì f́á nìxero aṇí apimí d́ṇí gapìmanowa t́ṇí e nánì níropémí nuróná ŕaiwá re nìra ugíawixìni, “Áamá aṇí xwíá nìmìni ikwíronìṇíyo ṇweagíáyí wigí yarígápi mé ṕni owiárf́oyìnrì sìpìni urekárarígáwa rìxa nene enì nìnearekárìro yarìṇoí.

⁷ Awa Jesono numímìnrì xegí aṇiwámí nánì nìpemeámi uṇowarìni. Awa ṇwí ikaxí negí mìxí ináyí Sisao rìṇípi nìwiaíkiro xegí b́i néra nuro re rarígáawarìni, ‘Segí mìxí ináyí Sisao, ayí surímá mìxí ináyorìni. Wo omí seáyí e wimónìṇo xegí yoí Jisasorìni.’ rarígáawarìni.” ŕaiwá e nìra nuro

⁸ áamá e epíroyí egíáyí t́nì aṇí apimí d́ṇí gapìmanowa t́nì ayí ŕaiwá e raríṇagáa aŕá nìwiro śmí nírónìro wikí nìwóga nìwiápìnìmearo

⁹ gapìmanowa xwìrìxí numéfasáná Jesonowa ámí axípi b́i mepa oépoyìnrì nìgwí b́i nurápiro wárígíawixìni.

Poro t́nì Sairaso t́nì Beriayo egíṇí nánìnrìni.

¹⁰ Śá ayimí áríwìyimí Jisasomí d́ṇí nìwìkwíroro nánì xexìrìmeá imónígíáyí Poromí

tɛ́nɛ́ Sairasomɛ́ tɛ́nɛ́ ɛ́á xɛ́rɛ́pɛ́rɛ́xɛ́nɛ́rɛ́ rɛ́xa aɛ́ɛ́ Beriaɛ́ rɛ́nɛ́ɛ́pɛ́mɛ́ nánnɛ́ ɛ́ɛ́ urowárɛ́agɛ́a awaú nuri aɛ́ɛ́ apimɛ́ nɛ́rémoríná Judayíyá rotú aɛ́ɛ́ e mɛ́rɛ́nɛ́ɛ́ɛ́wámɛ́ nɛ́páwiri xwíyɛ́á yayɛ́ neainarɛ́ɛ́pɛ́ wáƒ urigɛ́isixɛ́nɛ́.

¹¹ Judayɛ́ Beria ɛ́weáyɛ́ —Ayɛ́ Judayɛ́ Tesaronaika ɛ́weagɛ́áyɛ́ yapɛ́ mimónɛ́ɛ́ɛ́. Dɛ́ɛ́ píránɛ́ɛ́ eyíroarigɛ́áyɛ́ ɛ́ɛ́agɛ́ nánnɛ́ seáyɛ́ e wimónɛ́ɛ́ɛ́. Ayɛ́ sɛ́mɛ́ nɛ́xeadɛ́pénɛ́ro “Xwíyɛ́á Poro neararɛ́ɛ́pɛ́ arɛ́á owianeyɛ́.” nɛ́wimónɛ́ro sɛ́á ayɛ́ ayo re nɛ́yaiwiro, “O neararɛ́ɛ́pɛ́, ayɛ́ Bɛ́kwíyo nɛ́rɛ́nɛ́rɛ́ eánɛ́ɛ́pɛ́ tɛ́nɛ́ nepa xɛ́xɛ́nɛ́ rɛ́a imónɛ́nɛ́?” nɛ́yaiwiro Bɛ́kwɛ́pɛ́ ɛ́á nɛ́róa uro pɛ́á nɛ́méra uro neróná

¹² obaxɛ́ wí Jisasomɛ́ dɛ́ɛ́ wɛ́kwɛ́roro Gɛ́rikíyɛ́ aɛ́ɛ́ apimɛ́ dánɛ́ seáyɛ́ e imónigɛ́áyɛ́ wí oxɛ́ tɛ́nɛ́ apɛ́xɛ́ tɛ́nɛ́ ɛ́nɛ́ dɛ́ɛ́ wɛ́kwɛ́roro yarɛ́ná re ɛ́ɛ́nigɛ́nɛ́.

¹³ Judayɛ́ Tesaronaika ɛ́weagɛ́áyɛ́ xwíyɛ́á rɛ́pɛ́, “Beriaɛ́ ɛ́nɛ́ Poro xwíyɛ́á Gorɛ́xoyá wáƒ urarɛ́nɛ́.” rɛ́narɛ́ɛ́agɛ́ arɛ́á nɛ́wiro re egɛ́awixɛ́nɛ́. Aɛ́ɛ́ apimɛ́ nánnɛ́ nuro áamá e dánɛ́yɛ́ Poromɛ́ mɛ́xɛ́ owípoyɛ́nɛ́rɛ́ sɛ́mɛ́ráxwíró wieméáná áamá obaxɛ́ rɛ́xa epɛ́royɛ́ nero wikɛ́ nɛ́wóga wiápɛ́nɛ́meagɛ́awixɛ́nɛ́.

¹⁴ Áamá obaxɛ́ rɛ́xa epɛ́royɛ́ nero wikɛ́ nɛ́wóga wiápɛ́nɛ́meaarɛ́ɛ́agɛ́a Jisasomɛ́ dɛ́ɛ́ nɛ́wɛ́kwɛ́roro nánnɛ́ xexɛ́xexɛ́rɛ́meá imónigɛ́áyɛ́ sɛ́ɛ́wɛ́ e nɛ́wɛ́nɛ́ro re egɛ́awixɛ́nɛ́. Apaxɛ́ mé Poromɛ́ rawɛ́rawá tɛ́ɛ́ e nánnɛ́ ɛ́ɛ́ urowárɛ́gɛ́awixɛ́nɛ́. Poromɛ́ rawɛ́rawá tɛ́ɛ́ e nánnɛ́ ɛ́ɛ́ nurowárɛ́ro Sairaso tɛ́nɛ́ Timotio tɛ́nɛ́ sɛ́nɛ́ e ɛ́weanɛ́áná

¹⁵ áamá Poromɛ́ ɛ́ɛ́ nɛ́míga úfáyɛ́ omɛ́ sɛ́á obaxíyo nɛ́méra núfasáná aɛ́ɛ́ Atenɛ́sɛ́yɛ́ rɛ́nɛ́ɛ́pɛ́mɛ́

nirémoro e dání wáraúáná o ámí sekaxí re uowáriniginí, “Sairaso t́nì Timotio t́nì nionì t́nì e nánì bipaxí imóninánáyí, ańnì b́isixinì.” uowaráná omí e nìwárimí uǵawixinì.

Poro Atenisi dání wáƒ uriní nánirini.

¹⁶ Poro Atenisi dání awaú nánì weniní nerì ninwearíná ań apimí mimóní nwá imóniníyí — Ayí xopaikígí x́xegínì áamá imixigfáyirinì. Ayí aga ayá wí amí amí nímínì éf nurárara uninogí nìwinirì nánì śmí nírónimí nemeríná

¹⁷ Judayíyá rotú ańyo nìpáwiayirì ayí t́nì éamá Gorixo nánì d́nì moarigfáyí t́nì xwíyá riníro śá ayí ayo makerfá imixarigf́e nánì nuayirì áamá o eméíná e rówapigfáyí t́nì xwíyá riníro néra nuríná

¹⁸ áamáyo uréwapiyarigfá Epikurianiyí rinigfá wa t́nì Sitoikiyí rinigfá wa t́nì Poro t́nì xímíxímí xwíyá rinigfawixinì. O wáƒ nuriríná Jisaso nánì urirì áamá xwáripáyo dání wiápínimeapf́ŕa nánì urirì yarínogí nánì wa peayí nìwianíro re rigfawixinì, “Áamá xwíyá rírowiárí emeariní ro pí xwíyá nearimínirí ŕa rarínì?” ríro wa “O ańnamí d́nì nwá imónigfá áamá ań mídáníyíyá nánì nearimínirí ŕa rarínì?” ríro nero

¹⁹⁻²¹ omí nìwirimeámi nuro —Áamá Atenisi d́nìyí t́nì áamá ań mídání ań apimí urínigfáyí t́nì kikía bí mé aniní miní pí pí xwíyá śnì rinípi arfá wíro áwaní uríro yaníro náninì yarigfáyirinì. Ayí omí nìwirimeámi nuro Ariopagasiyí rininípámí dání xwíyá réwapínarigf́e nánì nìwirimeámi nuro re

urígáawixíni, “Xwíyá sɪŋɪ joxɪ wáɪ neararɪŋɪpɪ nene pírániŋɪ ará nɪsirane nɪjɪá imónani nánɪ áwanɪ neareɪ. Ayɪ rɪpɪ nánɪ rɪrarɪŋwɪni. Xwíyá joxíyá nɪnearɪná nene sɪni ará mɪwiarɪŋwápi rarɪŋagi nánɪ xwíyá mɪkɪpɪ nánɪ nɪjɪá imónani nánɪ rɪrarɪŋwɪni.” urágá

²² Poro Ariopagasi tɪŋɪ e dánɪ éɪ nɪrómáná re urɪŋɪnigɪni, “Atenɪsɪ dánɪyɪné, segɪ ŋwá imónɪŋɪpɪ nɪmeróná awayini ayá tɪni wéyo umearɪŋagi sɪŋwɪ seanɪŋɪni.

²³ Ayɪ rɪpɪ nánɪ seararɪŋɪni. Xámi nioni aŋɪ rɪpimi nemerɪ segɪ ŋwá éɪ nurárára unɪŋɪyo —Ayo seyɪné yarɪŋɪ nɪwiro seáyɪ e umearígáyoriɪni. Ayo pírániŋɪ sɪŋwɪ mí nómxá nurɪná wɪnɪanigɪni. Éɪ urárarɪniŋɪ bimɪ rɪwamɪŋɪ rɪpɪ ‘Ŋwá nene majáo nánɪrɪni.’ eánɪŋagi wɪnɪanigɪni. Ayɪnánɪ ŋwá seyɪné majá nimónɪro aiwɪ yarɪŋɪ nɪwiro seáyɪ e umearígá nánɪ áwanɪ bɪ osearɪmɪni.

²⁴ Ŋwá xwá rɪrɪ nɪrɪmɪni imɪxɪrɪ amɪpɪ nɪni arɪmɪ enɪyɪ imɪxɪrɪ eno, o aŋɪnamɪ tɪni xwárɪmɪ tɪni Ámɪnáo seáyɪ e wimónɪŋo enagi nánɪ dɪŋɪ re yaiwipaxɪ mimónɪni, ‘O aŋɪ naŋwɪ rɪdɪyowá yanɪwá nánɪ negɪ wé tɪni mɪrarɪŋwáyo ŋweaarɪŋɪrɪni.’ dɪŋɪ e yaiwipaxɪ wɪ mimónɪni.

²⁵ Xewanɪŋo áamá nɪyonɪ wigɪ dɪŋɪpɪ sɪxɪ umímori sɪŋɪ nimónɪro aŋɪ upaxɪ imónɪpɪrɪ nánɪ wimɪxɪrɪ amɪpɪ nɪni áamá nɪpɪrɪ nánɪranɪ, yɪnɪpɪrɪ nánɪranɪ, wimɪxɪyɪrɪ yarɪŋo enagi nánɪ rɪpɪ enɪ yaiwipaxɪ mimónɪni, ‘O amɪpɪ wɪ nánɪ dɪwɪ ikeamónarɪŋagi nánɪ negɪ wé tɪni arɪrá wipaxoriɪni.’ Dɪŋɪ apɪ enɪ yaiwipaxɪ wɪ

mimóniní.

²⁶ Nwáá o xewaníño re niyaiwiri, ‘Ámá gwí arí arí e e ñweapíríáríní. Gwí arí arí xiáíwa xírípíríná íná íná imóníníáríní.’ niyaiwiri aníñíní neyíroárímáná ámá ná woní imíxíñípmí dání ámá gwí wírí wírí níní nimóga bíñwáríní.

²⁷ Ámá gwí arí arí níní xewaníño nání pía néra nuro ámíríníñí neróná síñwí wínimeapíríá nání xío ení apí e enííní. E nerí aí o nene xíxegíní ñweañwá gene gene tñí e dání ná jfami míneaimóníní.

²⁸ Ayí rípi nání seararíníní. Segí soríxowa aí re rígfápi, ‘Nene ení Nwááo neaemeañeneríní.’ rígfápi tñí xíxeni nene ení eáníñí oyáyo dání imónírane ñwearane añí emerane yaríñwíní.

²⁹ Nene Nwáá o neaemeañene imóníñagwí nání dñí re mīyaiwipa oyaneyí, ‘Nepa Nwáá imóníño imóníñípi, ayí ámaéne dñí nímorane wé tñí xopaikígí imóníñí ñwáá síñáyo dání imíxaríñwápíraní, síñá goríyo dání imíxaríñwápíraní, síñá sirípáyo dání imíxaríñwápíraní, sa apíníñí ríá imóníní?’ mīyaiwipa oyaneyí.

³⁰ Ayínání Nwáá o —O Goríxoríní. O ámá xámí o nání majíá nero wigí ñwáfápiní níméra bígfápi nání peá nímorí kíkíá níwía níbírí aiwí agwí ámá amí gímí ñweagfá nīyoní re neararíní, ‘Segí fíwí yarígfápi nání ríwíminí nímamoro saníñí nimóníro ñweápoyí.’ neararíní.

³¹ Ayí rípi nání e neararíní. O sía wīyimi ámá xwáá rírí nírímíní ñweañwáyo xwíyíá píráñíñí nīneamearíríná woní woní negí yaríñwápi nání

yarinǵ imimǵ neainǵa nánǵ rixa rárinǵrini. Nene xwiǵfá neamearinǵo enǵ rixa rǵpeárinǵrini. Nene ‘Rǵpeárinǵo, ayǵ orǵanǵ?’ yaiwianǵwá nánǵ o péo ámi sinǵ nerǵ owiápnǵimeanǵrini enǵ sixǵ weámixáná wiápnǵimeanǵrini.” Poro e uráná re enǵnigini.

³² Ámá e awí eánǵǵáyǵ Poro xwiǵfá “Xwáripáyo dánǵ wiápnǵimeanǵrini.” rǵagǵ arǵá niwiróná wí rǵperǵrǵ wigǵawixini. Wí “Xwiǵfá joxǵ neararinǵǵpǵ rǵwéná ámi bi tǵni arǵá sianǵwárinǵ.” urǵǵawixini.

³³ E uráná Poro réwapǵnarǵǵe dánǵ pǵni niwiárimǵ úagǵ aǵ

³⁴ ámá wí —Oxǵ wo xegǵ yoǵ Daionisiasoyǵ rinǵinǵorini. O Ariopagasi dánǵ réwapǵnarǵǵáyǵ worini. Apǵxǵ wí xegǵ yoǵ Damarisiǵyǵ rinǵinǵirini. Ámá ámi wí enǵ nawínǵrini. Ayǵ omǵ níkumǵxinǵiro númǵ nuro Jisasomǵ dǵnǵ wǵkwǵrogǵawixini.

18

Poro Korinǵyo niǵwearǵná enǵǵpǵ nánǵrini.

¹ Poro e nemǵ Atenisiǵ pǵni niwiárimǵ anǵ yoǵ Korini rinǵinǵǵpimǵ nánǵ nurǵ e

² niǵémómáná ámá Judayǵ wo —Xegǵ yoǵ Ak-wiraoyǵ rinǵinǵorini. Xinái Podasiǵ pǵropenisǵyo dánǵ xǵrinǵorini. Xiepiǵ xegǵ yoǵ Pǵrisiraǵrini. Romǵyǵ mǵxǵ ináyǵ Kǵrodiaso Judayǵ anǵ apimǵ ǵweagǵá niyonǵ sekaxǵ re urinǵ enagǵ nánǵ “Romǵ anǵ rǵpimǵ dánǵ pǵni niǵeawiárimǵ úǵrǵxinǵ.” urinǵ enagǵ nánǵ ayaú Itari pǵropenisǵyo pǵni

nɛwɛárɛmɛ Korinɛ nánɛ sɛɲɛ bíǵíyáúrɛnɛ. Ayaúmɛ Poro nɛwímearɛ

³ nɛgwɛ omɛɲɛ o yarɛɲɛpɛ ayaú enɛ yarɛǵí enagɛ nánɛ ayaú tɛnɛ nawínɛ nɛɲwearo senfá anɛ pákípɛrɛfa nánɛ imɛmɛximɛ nero nɛɲwearóná

⁴ Poro Sabarɛ́fá ayɛ ayo Judayíyá rotú anɛyo nánɛ nurɛ ayɛ tɛnɛ Gɛrɛkíyɛ tɛnɛ enɛ re owipɛmónɛrɛ, “Xwíyɛ́fá Gorɛxoyápimɛ dánɛ Jisaso nánɛ neararɛɲɛpɛ neparɛnɛ.” owipɛmónɛrɛ ayɛ tɛnɛ nawínɛ rotú anɛyo dánɛ xwíyɛ́fá ximɛximɛ ninɛro rɛnayigɛawixɛnɛ.

⁵ E nɛra nurɛ́ná Sairaso tɛnɛ Timotio tɛnɛ Masedonia píropenɛsɛyo dánɛ nɛbíri Poromɛ wíméááná o xegɛ nɛgwɛ omɛɲɛ yarɛɲɛpɛ pɛnɛ nɛwɛárɛmáná Sabarɛ́áyonɛ marɛ́fá, sɛ́fá ayɛ ayo Judayɛ́ tɛɲɛ e nánɛ nuayirɛ píránɛɲɛ uréwapɛyimɛnɛrɛ nerɛ́ná woákɛkɛ re wiayɛɲɛnigɛnɛ, “Ámá yeáyɛ neayimɛxemeanɛfa nánɛ arɛ́owayá xwɛ́fá piaxɛyo dánɛ iwiaronɛ́oyɛ rarɛɲwáo, ayɛ́ Jisasorɛnɛ.”

⁶ E urayarɛ́ná ayɛ rɛ́xa xɛ́xewiámɛ nurɛ́ro ikayɛ́wɛ uráná Poro xegɛ iyɛ́fá nɛpírɛrɛ síkɛ xénɛɲɛpɛ pírɛ́ wiaíkímɛ yárɛɲɛnigɛnɛ. Pírɛ́ wiaíkímɛ nɛyárɛrɛ re urɛɲɛnigɛnɛ, “Seyɛ́né anɛ́nánáyɛ sewanɛɲɛyɛ́né rɛ́fá meárɛ́nɛ́fáyo dánɛ anɛ́nɛpírɛ́fárɛnɛ. Seyɛ́né arɛ́fá mɛ́niarɛ́ɲagɛ́fá nánɛ nionɛ́ wí nɛ́xɛ́meapaxɛ́manɛ. Agwɛ́ nionɛ́ seyɛ́né pɛ́nɛ nɛ́seawɛárɛmɛ rɛ́xa émáyo wáƳ urɛ́mɛnɛrɛ riwonɛ́ warɛɲɛnɛ.” urárɛɲɛnigɛnɛ.

⁷ E nurárɛ́mo pɛ́nɛ nɛ́wɛárɛmɛ nurɛ́ anɛ́ ámá woyá —O xegɛ́ yoƳ Titiasɛ́ Jasɛ́tasoyɛ́ rɛ́nɛ́ɲorɛ́nɛ. Gorɛ́xo nánɛ́ wáyɛ́ nɛ́wirɛ́ nánɛ́ yayɛ́ umearɛ́ɲɛ́ worɛ́nɛ. Xegɛ́ anɛ́ Judayíyá rotú anɛ́yo dánɛ́ orɛ́wámɛ́ dánɛ́

mɪrɪnɪŋorɪnɪ. Oyá anɪwámɪ nánɪ nuri e dánɪ xwɪyɛ́á urarɪná re enɪnigɪnɪ.

⁸ Judayɛ́ wo —Xegɛ́ yoɛ́ Kirisɪpasorɪnɪ. Judayɛ́yá rotú anɪyo awí eánarigfáyo seáyɛ́ e umenɛweanɔrɪnɪ. O tɪnɪ áamá o xegɛ́ anɪwámɪ wearigfáyɛ́ tɪnɪ Poro urarɪŋɪpɪ arɛ́á nɪwiro Jisa-somɪ dɪŋɛ́ nɪwɪkwɪroro émányɛ́ Korinɪ ɲweagfáyɛ́ obaxɛ́ enɪ arɛ́á nɪwiro dɪŋɛ́ wɪkwɪroro wayɛ́ mearo yarɪná

⁹ sɛ́á wɪyimi Ámináo re enɪnigɪnɪ. Poromɪ orɪŋá nupárɪrɪ re urɪŋɪnigɪnɪ, “Joxɛ́ wáyɛ́ mɪsinɪpa oenɪ. Xwɪyɛ́á nionɪ nánɪ joxɛ́ nura warɪŋɪpɪ pɪnɪ mɪwiárɛ́ sɪnɪ anɪŋɛ́ nura úrɪxɪnɪ.

¹⁰ Ayɛ́ rɪpɪ nánɪ rɪrarɪŋɪnɪ. Nionɪ joxɛ́ dɪŋɛ́ rɪkɪkayonagɛ́ nánɪ áamá mɪxɛ́ sɪfápimɪ dánɪ wí rɪnɪŋɛ́ sinɪnɪfámanɪ. Áamá anɛ́ rɪpimɪ nionɪ dɪŋɛ́ nɪnɪkwɪrɪpɪrɛ́á nánɪ nɪgɛ́ imónɪŋɪyɛ́ obaxɛ́ enagɛ́ nánɪ rɪrarɪŋɪnɪ.” urɛ́agɛ́ nánɪ

¹¹ o anɛ́ apimɪ nɪɲwearɪ Gorɪxo nánɪ nuréwapɪya warɪná emá 18 múronɪnigɪnɪ.

¹² Judayɛ́ Korinɪyo ɲweagfáyɛ́, Romɪyɛ́ wo xegɛ́ yoɛ́ Gario pɪrimíáo nimónɪrɪ Gɪrikɪyɛ́ pɪropenɪsɛ́ e menɛweanáná, Judayɛ́ dɪŋɛ́ axɛ́pɪ tɪnɪnɪ nimónɪro nɪwiápɪnɪmearo Poromɪ xwɪyɛ́á oumeáraneyɪnɪro wáɛ́ pɪrimíá Gario xwɪrɪxɛ́ umearɪɲe nánɪ nɪmeámɪ nuro

¹³ Poromɪ nuxekwɪmoro re urɪgɛ́awixɪnɪ, “Áamá ro áamá Gorɪxomɪ yayɛ́ numeróná ɲwɛ́ ikaxɛ́ rɪnɪŋɛ́pimɪ nɪwiaɪkiro xegɛ́ bɪ nero éfɪrɪxɪnɪrɪ dɪŋɛ́ xenɲwɪmɪnɪ ukɪnɪmɪxarɪŋorɪnɪ.” urɛ́agɛ́a aɪ

¹⁴ Poro rɪxa manɛ́ exoámɪnɪrɪ yarɪná pɪrimíá Gario Judayɛ́ ayo re urɪŋɪnigɪnɪ, “Poro ɪwɛ́ éf

síṅwíríyí, ríkíkíríó éí síṅwíríyí, nioní re yaiwimínírí éáríní, ‘Ámá rowa uxekwímoarígápi aríá níwiríná, ayí ananíríní.’ yaiwimínírí éáríní.

¹⁵ Soyíné uxekwímoarígápi, ayí xwíyíá t́níní yóí t́níní segí ṅwí ikaxí eáníṅpímíní dání ríníṅpíníní o t́níní mǐxí rínarínagíá nání segípi xwíyíá nímǐxíro eyírópoyí. Nioní ‘Xwíyíá apí os-eaeyíroimíní.’ mǐnimónaríní.” nurírí

¹⁶ xwíríxí umearíṅe dání mǐxídamí wiowáraparíná ámá wí re egíawixíní.

¹⁷ Judayí wigí rotú aṅíyo awí eánarígíáyo seáyí e umenṅweanómí —O xegí yóí Sotenisoríní. Omí íá níxero pírimíá Gario xwíríxí umearíṅe mǐdáníṅe iwaní mépearínagíá aí o díní sípí wí mǐwí kíkíá enínigíní.

Poro ámí Siria píropenisíyo nání nurí Adiokíyo rémoní náníríní.

¹⁸ Poro síní śá ayá wí e níṅweanísáná ámá e dání Jisasomí díní níwíkwíroro nání xexírímeá imónígíáyo yayí níwíárímo Siria píropenisíyo nání úimígínírí sípíxí womí nípíxemoánírí Pírísirái t́níní Akwirao t́níní ení nawíní nípíxemoánírí o t́níní nuro Poro Goríxomí díní níwíkwírorí nání ṅwíá ṅweanípí nání aṅí xegí yóí Segíría ríníṅpímíní dání d́á níróní

¹⁹ ríxa aṅí Epesasi ríníṅpímíní nírémore Poro ayaúmí aṅí apímí níwárímí Judayíá rotú aṅí e mǐríníṅiwámí nání nurí nípáwírí ayí t́níní xwíyíá níriníro

²⁰ ayí “ ‘Joxí síní bí t́níní nínwéámoxí úíríxíní.’
neaimónaríní.” uríagíá aiwí o “Ananíríní.”
míwimóní

²¹ yayí níwíárimí nuríná re uríníniginí,
“Goríxo níwimónírínáyí, nioní ananí ámí re
seaíménapímíáriní.” nurárimí nuri sípíxíyo
nípíxemoánírí Epesasi ṕníní níwíárimí nuri nuri
nuri

²² sípíxo ríxa aní Sisaria rínínípímí
iwiékínímeááná Poro nayoáminímeámí
Jerusaremi nání nìyirí Jisasoyá síyíkí imónígíáyo
yayí níwíára nímúroairí aní yofí Adiokíyo
nirémorí

²³ e śfá wí nínwéanísáná ṕníní níwíárimí nuri
xwíá yofí Garesia rínírí Pírígia rínírí ene —Ayí
x́fó xámí wáí urímenjeríní. E nípuríná áamá
Jisasomí díní wíkwíroarígíáyo xwíyíá ámí bí t́níní
nurírí ení síxí níwéámíxára múroníniginí.

*Aporoso Epesasiyo t́níní Koriniyo t́níní dání
uréwapíyíní náníríní.*

²⁴⁻²⁵ Judayí wo —Xegí yofí Aporosoríní. Aní
yofí Arekisadíríá dání xíríní woríní. Xwíyíá
niríríná neñwiperí émí saímí rarínoríní. Bíkwí
Goríxoyáyo nírínírí eánínípi nípíní aumaúmí
inínoríní. Ófí Ámínáomí xídípaxíyí nání píráníní
uréwapíyigí enagí nání áamáyo Jisaso nání urírí
píráníní uréwapíyírí neríná śmí níxeadípénírí
uréwapíyarínoríní. E nerí aí wayí Jono umea-
iagípi náníní níjíá imónínoríní. O Epesasiyo
nirémorí

²⁶ Judayíyá rotú aníyo iwamíó nípáwírí ayá
ígígí mé xwíyíá Goríxo nání urarínagí aí Pírísirai

tɛ́nɛ́ Akwirao tɛ́nɛ́ o apɛ́nɛ́ nánɛ́ rarɛ́ŋagɛ́ arɛ́á nɛ́wiríná omɛ́ nɛ́wirɛ́meámɛ́ nuri óƳ Gorɛ́xomɛ́ xɛ́dɛ́paxɛ́yi nánɛ́ bɛ́, o sɛ́nɛ́ majɛ́á eɛ́ŋpɛ́ nánɛ́ áwanɛ́ nurɛ́rɛ́ ámɛ́ bɛ́ tɛ́nɛ́ píránɛ́ŋɛ́ uréwapɛ́yigɛ́isixɛ́nɛ́.

²⁷ Aporoso “Nionɛ́ Gɛ́rikɛ́yɛ́ pɛ́ropenɛ́sɛ́yo nánɛ́ úɛ́mɛ́ǵɛ́nɛ́.” wimónáná áamá Epesasi dánɛ́ Jisasomɛ́ dɛ́ŋɛ́ nɛ́wɛ́kwɛ́ro nánɛ́ xexɛ́rɛ́meá imónɛ́ǵáyɛ́ omɛ́ dɛ́ŋɛ́ sɛ́xɛ́ numímowárɛ́ro payɛ́ bɛ́ nearo Gɛ́rikɛ́yɛ́ pɛ́ropenɛ́sɛ́yo ɛ́weagɛ́á Jisasomɛ́ dɛ́ŋɛ́ wɛ́kwɛ́roarɛ́ǵáyɛ́ nánɛ́ rɛ́wamɛ́ŋɛ́ re eagɛ́awixɛ́nɛ́, “Áamá ro seaímeááná yayɛ́ tɛ́nɛ́ nipemeámɛ́ úɛ́rɛ́xɛ́nɛ́.” Rɛ́wamɛ́ŋɛ́ e nearo wiowáráná o nuri e nɛ́rémómáná áamá Gorɛ́xo wá wianarɛ́ŋagɛ́ nánɛ́ Jisasomɛ́ dɛ́ŋɛ́ wɛ́kwɛ́roarɛ́ǵáyo xegɛ́ nuréwapɛ́yirɛ́ŋpimɛ́ dánɛ́ arɛ́rá nɛ́wiríná arɛ́rá bɛ́ onɛ́miáɛ́ mɛ́winɛ́nigɛ́nɛ́.

²⁸ Ayɛ́ rɛ́pɛ́ nánɛ́rɛ́nɛ́. O áamá obaxɛ́ sɛ́ŋwɛ́ anɛ́ǵé dánɛ́ Judayɛ́ xenwɛ́ nɛ́moro rarɛ́ǵáyɛ́ tɛ́nɛ́ xɛ́mɛ́xɛ́mɛ́ ninɛ́ro nɛ́rɛ́nɛ́róná o Bɛ́kwɛ́ Gorɛ́xoyáyo dánɛ́ mɛ́ŋɛ́ nirorɛ́ “Áamá yeáyɛ́ neayimɛ́xemeanɛ́a nánɛ́ arɛ́owayá xwɛ́á piaxɛ́yo dánɛ́ iwiaronɛ́oyɛ́ rarɛ́ŋwáo, ayɛ́ Jisasorɛ́nɛ́.” nurɛ́rɛ́ná xwɛ́yɛ́á mɛ́múropaxɛ́ imónɛ́ŋpɛ́ nurɛ́rɛ́ xórórɛ́ bɛ́ onɛ́miáɛ́ mɛ́winɛ́nigɛ́nɛ́.

19

Porɛ́ ámɛ́ Epesasiyo nɛ́rémorɛ́ e dánɛ́ eɛ́f nánɛ́rɛ́nɛ́.

¹ Porɛ́, Aporoso sɛ́nɛ́ anɛ́ yoɛ́ Korinɛ́yɛ́ rɛ́nɛ́ŋpimɛ́ ɛ́weanáná, o dɛ́wɛ́nɛ́ eɛ́fɛ́mɛ́ áwɛ́nɛ́mɛ́ nɛ́pumáná ámɛ́ anɛ́ yoɛ́ Epesasiyo nɛ́rémorɛ́ Jisasomɛ́ xɛ́darɛ́ǵá wíyo nɛ́wímeari

2 yarínǵ re winǵnigínǵ, “Soyíné Jisasomǵ dínǵ wíkwíróáná kwíyǵ Goríxoyáǵ seáimeanjoyínérani?” urǵagǵ awa re urǵǵawixínǵ, “Xwíyǵá re rínínǵǵǵ, ‘Goríxoyá kwíyǵ bǵ ǵweanǵ.’ rínínǵǵǵ aǵ rǵnarǵǵagǵa sínǵ arǵá bǵ mǵwinǵwáonerínǵ.” urǵagǵa

3 o re urǵǵnigínǵ, “Wayǵ nǵmearóná pǵ wayǵ meagǵoyínérínǵ?” urǵagǵ awa “Wayǵ Jono umeaiagǵǵǵ axǵǵǵ meanǵwáonerínǵ.” urǵagǵa

4 o re urǵǵnigínǵ, “Wayǵ Jono umeaiagǵǵǵ, ayǵ áamá re oyaiwǵpoyínǵrǵ umeaiagǵǵǵrǵrǵ, ‘Áamá ayǵ wigǵǵwǵ yarǵǵáǵǵ rǵwǵmínǵ mamóǵáyǵrǵani?’ oyaiwǵpoyínǵrǵ umeaiagǵǵǵrǵrǵ. O áamáyo wayǵ apǵ numeairǵná re uragǵrǵrǵ, ‘Áamá nionǵyá rǵwǵyo bǵnǵomǵ dínǵ wíkwíróǵrǵxínǵ.’ O e urago, ayǵ Jisaso nánǵ uragǵrǵrǵ.” urǵagǵ

5 awa Poro e urǵǵǵǵ arǵá nǵwiro wayǵ áamá Ámíná Jisasomǵ dínǵ nǵwíkwírorǵná meaarǵǵáǵǵ meagǵawixínǵ.

6 Wayǵ apǵ meááná Poro wé seáyǵ e wíkwíáráná re enǵnigínǵ. Kwíyǵ Goríxoyáǵ áamá awamǵ wáinǵǵnigínǵ. Kwíyǵǵǵ wáináná awa xwíyǵá mǵkǵ apǵ apimǵ dánǵ ananǵ rǵro wǵá rókiamoarǵǵánǵǵ rǵro egǵawixínǵ.

7 Áamá e egǵáwa nowanǵ wé wúkaú sǵkwǵ waú awarínǵ.

8 Poro anǵ apimǵ nǵǵwearǵ Judayǵyá rotú anǵyo nǵpáwirǵ ayá bǵ mé xwíyǵá nura nurǵ áamá ayǵ re owipǵmónǵrǵ, “Ayǵ áamá Goríxo xǵo xegǵ xwioxǵyo mǵmeámǵ nerǵ umenǵweanǵáǵǵ nánǵ áamá ro neararǵǵǵǵ, ayǵ neparínǵ.” owipǵmónǵrǵ nurenǵwipéa nurǵ ǵweanǵáná emá waú wo rǵxa

nɛmúrómáná enáná

⁹ Judayí wí dɛɲí wakɛsɛ ninɛro Poro rarɛɲípi pírí nɛwɛákiro áamá obaxɛ epíroyɛ egá sɛɲwɛ anigé dání óf Gorɛxo tɛɲí e nání inɛɲíyi nání Jisasomɛ xɛdarigáyi nání ikayíwɛ raríná o ayo píní nɛwiárɛmɛ nurɛ áamá Jisasomɛ dɛɲí nɛwɛkwíroro nání wɛpɛsarɛɲí wínɛɲí imónigáyo nɛwirɛmeámɛ xfo tɛnɛ nawínɛ nuro sá ayɛ ayo anɛ xwɛyá réwapɛnarigá Tiranasoɲáiwámɛ dání nurenɲwɛpéa unɛnigɛnɛ.

¹⁰ O e yarɛɲagi nání áamá Judayíranɛ, Gɛrikɛyíranɛ, Esia pɛropenɛsɛyo ɲweagáyi níní Poroyá manɛyo dání xwɛyá Ámínáo nánípi ará wiaríná xwɛogwɛ waú múroɲnigɛnɛ.

Sipaomɛ xewaxowa imó mɛx ɔumáɛnowáraneyɛnɛro egá nánɛnɛ.

¹¹ Poro Gorɛxoyá dɛɲí tɛnɛ emɛmɛ xegɛ bɛ áamá sɛɲwɛ mɛwɛnarigá imónɛɲípi yarɛɲagi nání

¹² irɛkwíranɛ, roarɛxíranɛ, o kwíɛɛnarɛɲípi áamá nurápɛmɛ nuro áamá sɛmɛxɛ yarɛgáyi tɛɲí e nání nɛmeámɛ úáná sɛmɛxɛ ayɛ píní wiárɛɛ áamá imó dɛɲí xɛxéroarɛɲíyɛ tɛɲí e nání nɛmeámɛ úáná imó píní nɛwiárɛmɛ urɛ yagíɛnɛ.

¹³ Judayí anɛ wí e wí e nemero “Imó mɛxɛ umáɛnɛpaxonerɛnɛ.” rɛnarigáyi wí re yagíɛnɛ. “Imó áamá romɛ xɛxéroarɛɲíyɛ mɛxɛ umáɛnowáraneyɛ.” nɛyaiwɛro iwamó yoɛ Jisasoyáyo dání mɛxɛ umáɛnowáranɛro neróná imóyo re nura wagíɛnɛ, “Nionɛ yoɛ Poro wáƳ neararɛɲo, Jisasoyɛ rɛnɛɲomɛ dání rɛrarɛɲagi nání áamá xɛxéroarɛɲí romɛ píní nɛwiárɛmɛ uɛ.” nura nuro nemeríná

14 Judayíyá apaxípáníṅí imóníṅí xwé wo —Xegí yoí Sipaoyí ríníṅoríní. Omí xewaxowa wé wáfúmi dǎṅí waú imónígáwa ení axípi e yaníro yaríná

15 imító awa urarígó re uríṅiniginí, “Nioní ananí Jisasomí mí ómíxírí Poro nání nǐjǎ imónírí eṅagí aiwí soyíné goyínéríní?” uráná re eṅiniginí.

16 Ámá imító dṅí xixéroaríṅo nímawirí nixeamomerí awamí xopírǎrí wíáná ríníṅí xaiwí winǎgǎ aṅí iwámí dǎní éf nuróná aikí urírǎwa ugǎawixíní.

17 Aṅí iwámí dǎní éf nuróná aikí urírǎwa úfáyí nání ámá Judayíraní, Gíríkíyíraní, Epe-sasí ṅweagǎyí níní arǎá nǐwíárríro nání wáyí níkárríníro Ámíná Jisasoyá yoí nǐríróná seáyí e numero

18 Jisasomí dṅí wíkrófáyí obaxí wí nǐbayiro wígí yarígǎpi waropǎrí wíro wǎá urókiamóníro nǐyayiro

19 wígíyí obaxí wí ayáí xixegíní yarígǎyí wígí ikayíwí sṅwí wínaxídfwaniginíní bǐkwíyo ṅwírǎríníyí nǐmeámí nǐbíro ámá níníyá sṅwíyo dǎní rǎá níkeaárímáná nǐgwí bǐkwí rǎá ikeaárǎpi bǐ neróná tarígǎpi fǎ nǐroróná níní K50,000 imónímíní éagí winígǎwixíní.

20 Apí nǐpíní nímóga waríná xwíyǎ Ámínáo nánipí surímá mimóní wí e wí e sǐnǐ xwé nǐrǐga emearíṅagí nání ámá ámí ámí ayá wí kumíxínayígǎwixíní.

Epesasí ṅweagǎyí sǐmímíákwí nero egǎ náníríní.

21 Apí ríxa nimónímáná enáná Poro Goríxoyá kwíyíþimi dání re yaiwiñínigíní, “Nioní nuri Masedonia þíropenisíyo áwíními urí Gírikíyí aníyo áwíními urí nīyárímoni Jerusaremi nání úimígíní.” E nīyaiwiríná re ríñínigíní, “Nioní ríxa Jerusaremiyo nání nuri nīrémorínáyí e dání wí e nání xámi mupaxí nimónírí nuri aní Romíyí ríníñíþimi sñwí wíníimígíní.” nírírí

22 áamá xíomi seáyí wiilarígíwaúmi —Egí yoí Timotiomi tñí Erasítasomi tñí awaúmi Masedonia þíropenisíyo nání nurowárírí aí o síní ámi bí tñí Esia þíropenisíyo ñweañáná

23 áamá wí nīwiáþínimearo óí Goríxomi xídarígíayi nání mīxí nīrínowieáníríná simímiákwí onímiáþí megíawixíní.

24 E egííná áamá wo —Xegí yoí Demitíriasoríní. O xegí nīgwf omíñí neríná amíþí sñá siríþá tñí imíxarígíáþí yaríñíyí woríní. Esia þíropenisíyo ñweáyí wigí ñwfá xwéþí —Apí xegí yoí Atemisíyí ríníñíþíríní. Apí wigí aní ríðíyowá yarígíwámi éf uráráriníþíníñí imóníñíþí siríþá tñí wigí ñwfá onímiá bia ananí nīmeámi nuro wigí aní xíxegíníyo tíþíríá nání imíxarígíáyí woríní. Áamá omíñí xfo yaríñíþa axíþí neróná nīgwf onímiá mearígíámani.

25 O áamá omíñí xfo yaríñíþa axíþí yarígíáwami tñí áamá omíñí xegí bí onímiáþí yarígíáwami tñí awí neaárírí re uríñínigíní, “Gí áamáoyíné, soyíné nījáríní. Omíñí none yaríñwá ríþí náníní nīgwf wí mīneamúroaríníní.

26 Áamá Poroyí ríníño negí aní Epesasiyoni maríái, negí Esia þíropenisíyo nīmíní ení

yarínjípimi soyíné sɪŋwí wɪnɪro aríá wiro yarígíárini. O áamá wigí ɲwáá íá xɪrarígíá imóninjípi ríwí ɔumópoyínirí neríná re urarínjorini, ‘Nwáá áamá wé tɪnɪ imɪxarígíápi nepaxínjɪ mimónini. Mimóní ɲwáárini.’ E urarínjagí nánɪ áamá obaxí aríá nɪwiro ɲwáá nene imɪxarínjwápi rɪxa ríwí umogíárini.

27 None o rarínjípɪ xe orínirí sɪŋwí nɪwɪnɪranénáyí, nɪgwí ɔmínjɪ none nerane nɪgwí mɪneamúroarínjípɪ peayí wianípaxí imónínfápinɪ maríái, rípɪ enɪ imónínfárini. Anjɪ rɪdɪyowá yarínjwáiwá, negí ɲwáá Atemisɪyɪ rɪnínjípɪ nánɪ mɪrɪnínjiwá nánɪ enɪ peayí nɪwianɪro ‘Sípírini.’ rɪpaxí imónirí ɲwáá apɪxí imónínjɪ í, áamá Esia píropenisí tɪyo ɲweagíá nɪnɪ tɪnɪ xwáá nɪmɪnɪ ɲweagíáyí tɪnɪ yayí umearígíí enɪ suríamá nimónirí xwáá iwerí eníárini.” urɪagí

28 awa aríá nɪwiróná wikí bɪ ayɪkwí mɪwónɪagí enjɪ tɪnɪ ríaiwá re nɪra ugíawixini, “Epesasi ɲweanwaéneyá ɲwáá Atemisípɪ, ayí seáyí e imónínjípɪrini.” nɪra nuro

29 anjɪ nɪpimɪnɪ ríaiwá rɪrowiámí niga nuríná áamá nɪnɪ re egíawixini. Wáí áamá awí eánarígíe nánɪ nawínɪ xwamiánɪ néra mírɪ nuro áamá Masedonia píropenisíyo dánjɪ Poro tɪnɪ emearígííwaú —Egí yoí rowaúmɪ Gaiasoyɪ rɪnínjomɪ tɪnɪ Arisítakasoyɪ rɪnínjomɪ tɪnirini. —Awaúmɪ íá nɪxero níropémɪ úáná

30 Poro áamá wikí tɪnɪ awí eánarígíe píyíá xwíyíá bɪ ɔurímɪnirí yaríná áamá Jisasomɪ xídarígíáyí xe ɔunirí sɪŋwí mɪwɪnaríná

31 gapímaní Esia píropenisí ayo

umenweagíá wa —Awa Poro t́nńi nıkumixińiro emearígáwarıńi. Awa xwıyíá Poro nánı nurowárıróná re urayígáwıxıńı, “Aŕkí áamá awı eánıgíe nánı mupanı.” uraríná

³² áamá awı eánıgíe dání xwamıánı nero wa wigı bı nánı rıro wa wigı bı nánı rıro neróná arikıkı nıńiro nánı áamá nápi aŕá kwıkwıkwıkwı nero “Ayı rıpi nánı awı eánıwaénerıanı?” mıyawiwa nero

³³ wa Judayı wigı wo Arekısadaoyı rıńıńo xwıyíá rırımı onealıńı rı wáráná áamá e epıroyı egıáyı wı “Ayı o nánı awı eánıwaénerıanı?” yaiwıarıná o re oyaiwıpoyıńı, “Judayı rıá api neameárıgıámanı.” oyaiwıpoyıńı xwıyíá ourımıńı nánı wé ówanı uyımıńı éyı re egıawıxıńı.

³⁴ Awa o Judayı wo enagi sıńwı mı nıwómıxıro nánı nawıńı axıńá nırayıro ayá wı rfaiwá re nura ugıawıxıńı, “Epəsası ńweanwaéneyá ńwıá Atemısıpi, ayı seáyı e imónıńı.” Anıń minı e nıra nuro nıra nuro

³⁵ gapımanowayá payı weaiarıńo nıbı rı áamá epıroyı egıáyo pırı wıaıkımı nıyárımáná re urıńıńıgıńı, “Epısası ńweagıoyıné, áamá wo sıńı majıá re rimónıńı, ‘Epısası ńweagıáyı anı rıdıyowá yarıgıwá wigı ńwıá xwé Atemısıyı rıńıńıpi nánı mı rıńıńıwá tńı ńwıá api anıńnamı dání píerónapińıpi tńı menweagıáyı rıńı.’ Áamá wo sıńı majıá e rimónıńı? Oweoı.

³⁶ Nıonı searıá api áamá wo ‘Ayı nepamani.’ rıpaxı mimónıńagi nánı soyıné nıyopıyára os-eaunı. Úrapı mikarıńıpa époyı.

37 Ayí rɪpɪ náńɪ seararɪɲɪńɪ. Ámá soyɪné ɪ́á nɪxemɪ bɪ́á rowaú negɪ́ ańɪ rɪɪɪyowá yarɪɲwáiwámɪ dánɪ amɪpɪ bɪ́ ɪ́wɪ mɪmeapa eri negɪ́ ɲwɪ́á imónɪɲɪ náńɪ ɪ́kayɪwɪ́ aɪ́ bɪ́ mɪrɪpa eri éɪ́ɪwaúrɪńɪ.

38 Xwɪrɪxɪ́ náńɪ mimónɪpa nerɪ gapɪmanowa xwɪrɪxɪ́ arɪ́á wianɪro náńɪ mɪɲweapa reɲoɪ? Ayɪnánɪ Demitɪriaso tɪńɪ omɪɲɪ́ axɪpɪ yarɪgɪ́áwa o tɪńɪ nawínɪ kumɪxɪnɪgɪ́áwa tɪńɪ ámá womɪ xwɪyɪ́á oumearanɪro nerónáyɪ́, xwɪyɪ́á umeararɪgɪ́e náńɪ rɪxa nuro e dánɪ xɪxe oxekwɪmonɪ́poyɪ́.

39 Soyɪné xwɪyɪ́á sɪnɪ wɪ́ tɪ́gɪ́áyɪ́né eɲánáyɪ́, xwɪyɪ́á náńɪ sɪ́á awɪ eánarɪɲwáíná dánɪ rɪ́rɪxɪnɪ.

40 Ayí rɪpɪ náńɪ seararɪɲɪńɪ. Agwɪ none éwapɪńɪwá rɪpɪ mɪ́kɪ́ mayɪ́ eɲagɪ́ náńɪ gapɪmanowa ‘Píyo dánɪ awɪ neánɪro rɪrowiámɪ nɪnɪro sɪmɪmiákwɪ́ éoɪ?’ nearáná ‘Xwɪyɪ́á ananɪ urɪpaxɪ́ imónanɪ́wɪnɪ.’ rɪseaimónarɪnɪ? Oweoɪ, rɪxa gapɪmanowa xwɪyɪ́á neamearɪpaxɪ́ imónɪɲwɪnɪ.”

41 Gapɪmanowayá payɪ́ weaiarɪɲo e nurɪ́sáná ámá e awɪ eánɪgɪ́áyo xɪxegɪ́nɪ uowárarɪɲɪnɪgɪ́nɪ.

20

Poro ámɪ Masedonia Pɪropenɪsɪ́yo emerɪ Gɪrɪkɪyɪ́ aɲɪ́yo emerɪ eɲɪ́ náńɪrɪńɪ.

1 Ámá xwɪyɪ́á rɪrowiámɪ nɪnɪro sɪmɪmiákwɪ́ yarɪgɪ́á pɪńɪ nɪwɪárɪro kɪkɪ́á yarɪ́ná Poro ámá Jisasomɪ xɪdarɪgɪ́áyo xɪ́o tɪ́ɲɪ́ e náńɪ “Eɪnɪ.” nurɪrɪ rɪxa báná eɲɪ́ rɪrémɪxɪ́ nɪwɪrɪ

yayƒ nɛwɛárɛmɛ Masedonia pɛropenɛsɛyo náɛ úimɛɛɛnɛrɛ e dánɛ pɛnɛ nɛwɛárɛmɛ

² nuri pɛropenɛsɛ apimɛ áwɛnɛmɛ nɛpurɛná áamá e ɛweagɛ́ǵá Jisasomɛ dɛɛɛ wɛkwɛrogɛ́ǵáyo enɛ rɛrɛmɛxɛ ayá wɛ nɛwɛára nɛpurɛ Gɛrikɛyɛ anɛyo nɛrɛmori

³ e ɛweaɛáná emá waú wo rɛxa nɛmúrómáná enáná rɛxa Siria pɛropenɛsɛyo náɛ úimɛɛɛnɛrɛ sɛpɛxɛ womɛ pɛxemoánɛmɛnɛrɛ éyɛ Judayɛ wɛ o náɛ mekaxɛ rɛnarɛɛagɛ́ǵá náɛ ámɛ dɛɛɛ re yai-wɛɛɛnɛɛɛnɛ, “Ámɛ Masedonia pɛropenɛsɛyo nionɛ bɛɛáimánɛ ounɛnɛ.” nɛyaiwirɛ imánɛ nuri

⁴ áamá rowa enɛ o tɛnɛ nawɛnɛ ugɛawɛɛnɛ. Wo Beria dánɛ Pirosomɛ xewaxo Sopataorɛnɛ. Ámɛ waú Tesaronaika dánɛ Arisɛtakaso tɛnɛ Sekadaso tɛnɛ awaúrɛnɛ. Ámɛ wo Debi dánɛ Gaiasorɛnɛ. Ámɛ wo Timotiorɛnɛ. Ámɛ waú Esia pɛropenɛsɛyo dánɛ Tikikaso tɛnɛ Tɛropimaso tɛnɛ awaúrɛnɛ.

⁵ Awa nionɛ tɛnɛ Poromɛ tɛnɛ xáɛmɛ nɛyeamearo Tɛrowasɛ dánɛ yawawi náɛ wenɛɛɛ nero ɛweaɛáná

⁶ Judayɛ Gorɛxo múronɛyɛ náɛ dɛɛɛ mopɛrɛ náɛ sɛá bisɛkerɛ́ǵá yisɛ mayɛ nimɛxɛro narɛɛ́ǵáyɛ rɛxa pwéáná yawawi Piripai e dánɛ pɛnɛ nɛwɛárɛmɛ nurai sɛpɛxɛ womɛ nɛpɛxemoánɛraɛ nɛɛwearaɛ sɛá rɛxa wé wú yeamúróáná awamɛ Tɛrowasɛyo nɛwɛmearaɛ e ɛweaɛáná sɛá wé wúúmɛ dánɛ waú neamúrɛɛnɛɛɛnɛ.

Yutikaso pɛyomɛ Poro sɛɛɛ imɛxɛɛɛ náɛnɛnɛ.

⁷ Sadéyo nene aiwá nɛrane rosapá imɛxɛrane yanɛ náɛ awɛ neánɛranéná Poro áamá e dánɛ

awí eánfáyo xwiyfá nuriríná “Wíáríná ríxa anj́ úimiginí.” niyaiwiri nání xwiyfá aninj́ miní xwíá nimirí nira nurí ríxa áriwegí imónáná

⁸ anj́ awawá seáyí e ikwíróninj́ nene awí neánimáná xwiyfá arfá wiaríḡwáwámi ramíxí obaxí mīxároárininjagi aí

⁹ íwí síkinj́ wo —O xegí yoí Yutikasoriní. O pípíwíyo ninjweámáná Poro aninj́ miní xwiyfá xwíá nimirí nura waríná arfá níwiri sá nífasí niyayíísáná ríxa sá dínj́ mamó níweárirí re enjiniginí. Pákíkfí wíxaú wá ikwíróninj́ seáyí e enjowámi dání pírimioanjiniginí. Pírimioááná áamá níwepíníro nímearíná xwíámi piyí wenjagi meáagí aiwí

¹⁰ Poro níwepínirí íwí síkinjomi seáyí e nupikákwinirí nímfkwíyínimáná re uríjiniginí, “Seyíné dínj́ sípí mīseaipani. Ámí sínj́ eníjotí.” nurími

¹¹ ámí nípeyirí ayí t́níní nawíní aiwá níkwirirí nínimáná ayí t́níní xwiyfá níriga núfasáná ríxa wíá nóga warínj́ t́níní Poro ṕníní níwiárimí úagi

¹² ayí íwí síkinj́ o ámí sínj́ éagi nímeámi wigí anj́ e nání nuro dínj́ wíá bí onímiápi mīwóníjiniginí.

Poro Tirowasiyo ṕníní níwiárimí Mairitasíyo nání unj́ nániríní.

¹³ Poro “Awa anj́ Asosíyí rínínj́pimí nání sípíxíyo waríná nioní xwíáyo úimiginí.” niyaiwiri none sípíxí womí nípíxemoánirane Asosíyo nání nurane x́fo nání wenínj́ nerí ḡweanfáwá nání óf neaimoíf enjagi nání none omí

xámi numearane sipíxomi nípíxemoánirane
Asosi nání nurane nírémorane ɲweaɲáná

¹⁴ Poro ríxa xwíáyo níbírí aɲí apimi
neaímeááná o t́níní nerímeánímí sipíxíyo nurane
aɲí Mitirini ríníɲípimí nírémorane

¹⁵⁻¹⁶ e dání ṕníní níwiárímí nurane sipíxomi sá
weɲwáone píríɲwí Kaiosíyí ríníɲípimí oríwámí
dání nímúrorane ámí sá weɲwáone píríɲwí
Semosíyí ríníɲípimí nírémorane Poro nioní
Esia píropenisíyo nírémorí nɲwearíná śá
ayá wí nímúronígínírí re yaiwiáríɲínígíní,
“None aɲíní nuranénáyí, śá Judayeneyá
Pedikosíyí ríníɲíyí síní mípwéímí eɲáná
Jerusaremi rémoaníwáríani? Ayínání Epesasi
múróimígíní.” yaiwiáríɲí eɲagí nání none
Epesasi miwiékínímeá nímúrorane ámí sipíxomi
sá weɲwáone aɲí Mairitasíyí ríníɲípimí
rémoɲwanígíní.

*Poro Jisasoyá síyikí imónígá Epesasi ɲweáyo
wípeɲweagíáwamí uríɲí náníríní.*

¹⁷ Poro Mairitasíyo nírémómáná e dání áamá
Jisasoya síyikí imónígá Epesasiyo ɲweagíáyo
wípeɲweagíáwa nání re uowáríɲínígíní, “Awa
obípoyí.” nuowárírí

¹⁸ awa ríxa o t́ɲí e nání b́aná re uríɲínígíní,
“Śá nioní segí Esia píropenisí t́yo iwamíó
rémoɲáyimí dání ṕníní niseawiárímí uɲáyí nání
seyíné t́níní nawíní nɲwearíná pí pí eɲápí nání
soyíné nífáríní.

¹⁹ Seyíné t́níní nɲwearíná Ámínáoyá
xínáíníníɲí nimónírí o nání wáí níwurímeirí
nisearíríná seáyí e mimónípa nerí ínímí

niseaimónirɛ enárɛnɛ. Seyɛné nánɛ dɛɛɛ sɛpɛ
niarɛɛɛɛɛ nánɛ wáɛnɛ wáɛnɛ ɛwɛ niseaeayirɛ
enárɛnɛ. Judayɛ nionɛ nánɛ mekaxɛ nɛrɛnarɛɛɛɛ
nánɛ xeanɛɛ obaxɛ nímeaɛɛ aiwɛ

²⁰ nionɛ wé ɛá mɛmɛxeánɛ xwɛyɛá seyɛné arɛá
nɛwiro nɛxɛdɛróná naɛɛ seaimɛxɛpaxɛpɛ wɛ yumɛ
mɛseal nerɛ áamá obaxɛ sɛɛwɛ anɛgɛ dánɛranɛ,
aɛɛ xɛxegɛyo ínɛmɛ dánɛranɛ, nɛsearéwapɛyirɛ
enárɛnɛ.

²¹ E nerɛnɛ Judayɛnérɛnɛ, Gɛrikɛyɛnérɛnɛ,
ayá nɛsearemorɛ re searayɛnárɛnɛ, ‘Segɛ ɛwɛ
yarɛgɛáɛ rɛwɛmɛnɛ nɛmamoro Gorɛxo tɛámɛnɛ
nɛkɛnɛmónɛrɛnɛ negɛ Ámɛnɛ Jisasɛ Kiraisomɛ dɛɛɛ
wɛkwɛrópoyɛ.’ searayɛnárɛnɛ.

²² Arɛá nípoyɛ. Agwɛ kwɛyɛ Gorɛxoyáɛ o
Jerusaremɛ nánɛ úwɛnɛgɛnɛnɛ nɛkɛkayonɛɛɛ nánɛ
aɛɛ apimɛ rémóáná pí pí nímeaɛáɛɛ nionɛ majɛá
aiwɛ, sa e nánɛ warɛnɛnɛ.

²³ E rémóáná pí pí nímeaɛáɛɛ nionɛ majɛá enɛɛ
aiwɛ aɛɛ apɛ apimɛ múroarɛnɛ Gorɛxoyá kwɛyɛpɛ
ayá re nɛremoarɛnɛrɛnɛ, ‘E rémóáná gwɛ rɛyiro
xeanɛɛ seaikárɛro epɛrɛárɛnɛ.’

²⁴ Ayá e nɛremoarɛnɛɛ aiwɛ, nionɛ dɛɛɛ
mɛɛwɛrárɛnɛnɛnɛ. Ayɛnánɛ mɛɛɛ yɛwɛ nírimɛ e
nánɛ ananɛ warɛnɛnɛ. Sɛɛɛ umɛa nánɛ ‘Ayɛ seáyɛ
e imónɛɛpɛrɛánɛ?’ mɛyáiwɛ, pí pí nɛkárɛpɛrɛa
aɛ gɛ xámɛ néra bɛɛápa sɛnɛ axɛpɛ néra nurɛ
rɛpɛnɛ nerɛnáyɛ, ‘Ayɛ seáyɛ e imónɛɛpɛrɛánɛ?’
nimónarɛnɛ. Ámɛnɛ Jisasɛ re nɛyáiwirɛ sekaxɛ
nɛrɛnɛpɛ, ‘O Gorɛxo áamáyo wá wianɛɛ enɛɛ nánɛ
xwɛyɛá yayɛ winɛpaxɛpɛ wáɛ nɛrɛmɛwɛnɛgɛnɛ.’
nɛyáiwirɛ sekaxɛ nɛrɛnɛpɛ yoparɛpɛ nɛpɛnɛ wáɛ

nurárɪmerɪná ‘Ayɪ seáyɪ e imónɪɪpɪrɪáni?’
nimónarɪnɪ.

²⁵ Arɪ́á nípoyɪ. Nionɪ seyɪné tɪɪmɪ nemerɪ
xwɪyɪ́á áamá Gorɪxomɪ dɪɪɪ wɪkwɪroarɪgɪ́áyo xegɪ
xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ umenɪweanɪápɪ nánɪ wáƳ
searɪmearɪɪáyɪné, nɪyɪnéɪ ámɪ gɪ sɪmɪmanɪ bɪ
sɪɪwɪ nanɪpɪrɪ́á menɪpɪ nánɪ nionɪ nɪjɪárɪnɪ.

²⁶⁻²⁷ Ayɪnánɪ ayá re searemoarɪɪnɪ, ‘Enɪná
dánɪ Gorɪxo “Re éimɪgɪnɪ.” yaiwiárɪɪpɪ nánɪ
nionɪ áwanɪ nɪsearɪrɪná wé ɪá mɪmɪxeánɪ nɪpɪnɪ
xɪxenɪ searárɪɪá enagɪ nánɪ áamá nɪyɪ́á wo
anɪnáná “Poró rɪ́á nɪmeárɪɪoɪ.” rɪpaxɪ imónɪnɪ́á
menɪnɪ.’ seararɪɪnɪ.

²⁸ Áamá Jisasoyá imónɪgɪ́á sewanɪɪoyɪné
umenɪweagɪ́ápɪmɪ rɪkɪkɪrɪ́ó wiarɪgɪ́oyɪné
imónɪpɪrɪxɪnɪrɪ wáyɪ seainɪwɪnɪgɪnɪ. Áamá
Gorɪxoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪ́á nɪyonɪ —Ayɪ nánɪ
yoxáɪpámɪ dánɪ nupeirɪná xewanɪɪo gwɪnɪɪɪ
roayɪroárɪɪyɪrɪnɪ. Ayo nɪyonɪ numenɪwearɪná
Gorɪxoyá kwɪyɪpɪ sipɪsipɪ awɪ mearoarɪgɪ́ápa
axɪpɪ awɪ umearóɪrɪxɪnɪrɪ seaimɪxárɪɪoyɪné
xɪxenɪ píránɪɪɪ umenɪweáɪrɪxɪnɪ.

²⁹ Ayɪ rɪpɪ nánɪ seararɪɪnɪ. Nionɪ rɪxa
pɪnɪ nɪseawiárɪmɪ úáná áamá sɪwɪ sayɪ sipɪsipɪ
roarɪgɪ́ápánɪɪɪ nimónɪmɪ seyɪné tɪámɪnɪ nɪbɪro
ámá soyɪné umenɪweagɪ́áyo xe nanɪ oépoyɪnɪrɪ
sɪɪwɪ mɪwɪnɪ xwɪrɪ́á seaikɪxeayɪpɪrɪárɪnɪ.

³⁰ Ayɪ rɪpɪ nánɪ enɪ seararɪɪnɪ. Segɪyɪ
wa enɪ nɪwiápɪnɪmearo re nɪyaiwiro yapɪ
wɪwapɪyɪpɪrɪxɪnɪ, ‘Jisasomɪ xɪdarɪgɪ́áyɪ wɪgɪ
wɪnɪyo pɪnɪ nɪwiárɪmɪ nionɪnɪ onɪxɪdɪpoyɪ.’
nɪyaiwiro yapɪ wɪwapɪyɪpɪrɪxɪnɪ.

³¹ Ayínánì nionì seyíné t́nì nìɛwearì xwiogwí waú wo nímúroaríná woxìní woxìní nánì d́ɛɛ́ sɛpí nìseairì ɲwí t́nì ɛɛ́ rírémíxí searínáɓì b́ ṕnì m̀wíarí anìɲí miní yayínáɓì nánì ŕwíminì m̀mamó s̀ɲwí t́nì anìɲí miní éf́rìxìní.

³² Agwí nionì Gorìxo seamenfa nánì xegí wéyo seawárìrì soyíné xwíyá o áamá nìyonì wá nìwianìrì ɛɛ́pì nánì d́ɛɛ́ wíkwíropírì seawárìrì yarìɲìní. Xwíyá apì ananì śkíkí seaomíxìrì amípì naní Gorìxo áamá nionì ǵ imónìɲíyo wímìgìnìrì imónìɲípì meapaxíyíné seaimíxìrì epaxí imónìní.

³³ Nionì seyíné t́nì nìɛwearíná segí woyá śɲá goríranì, śɲá sirípáranì, rapírápíranì, wí s̀ɲwí f́wí m̀wínìɲárìní.

³⁴ Nionì seyíné t́nì nìɛwearíná ɛɛ́pì se-wanìɲoyíné nìj́árìní. Amípì wí m̀searápí ‘Pí yínìrì pí nìrì emínnì?’ nìyaiwirì neríná wé ǵ rúmi dánì nìgwí omìɲí nerì nìgwí nìmearì b́ neríná nionì ǵ b́ erì áamá nionì t́nì ɲweaarígíáyo ɛnì b́ wiirì ɛɛ́árìní.

³⁵ Amípì ńnì nionì ɛɛ́pì neríná rìxa re seaíwapíyínárìní. Áamá s̀píyí seáyí nerì m̀nìpaxí imónìɲíyo arírá wíf́rìxìní. Xwíyá Áminá Jisaso rìɲí rìpì, ‘Yayí m̀nì wiarìɲo winarìɲípì yayí uráparìɲo winarìɲípì m̀ seáyí e imónìní.’ xwíyá apì ɛnì ŕwíminì m̀mamó d́ɛɛ́ móf́rìxìní.” urìɲìnìgìní.

³⁶ Poro xwíyá apì nìpìní nurárimì xómìɲí nìyìkwirì awa t́nì Gorìxomì xwíyá rírì m̀f́ nìwíro

³⁷⁻³⁸ awa xwíyá Poro “Ǵ śm̀maní ámi b́

sijwƒ naniprífámani.” urí enagi nání dínj
sipí niwirí jwƒ nearo omí nimakíkayairo kíy
nímiaúnayiro xƒomí nimeáa nuro sipixí tínj e
wárigfawixini.

21

Poro ámi sipixíyo nípíxemoániri ujf nánirini.

¹ E nemone awami píní niwiárimí ámi
sipixíyo nuranéná niyakía mú iríní píríjwƒ
yoƒ Kosiyí ríníjípimí nírémorane sá wenwáone
nurane píríjwƒ Rosiyí ríníjípimí nírémorane
e dání nurane anj yoƒ Pataraí ríníjípimí
niwiékínimearane

² e nayoarane sipixí ámi wo Pinisia
piropenisíyo nání umíniri yaríjagi niwinirane
omí nípíxemoánirane niñweámáná nimeámi
nurane nurane

³ píríjwƒ yoƒ Saipirasíyí ríníjípí wé
onamínjúmíní enáná nimúrorane nurane nurane
xwíyá re rínárinj enagi nání, “Anj yoƒ Taiayí
ríníjípimí sipixí royá sanj e tífwanigini.”
rínárinj enagi nání none Siria piropenisíyo
anj apimí niwiékínimeámáná

⁴ e nayoarane áma Jisasomí xídarigfáyí nání
páa nemerane ayí tíní sáa wé wúmi dánj waú
ñweanáná ayí kwíyí Goríxoyáyo dání Poromí re
urayigfawixini, “Joxí Jerusaremíyo nání wí nurí
xwíríjwƒ mosaxipani.” nurayiro

⁵ sáa none ayí tíní ñweaaní imónínjyí níní
ríxa óráná anj apimí píní niwiárimí nurane ayí
tíní wigí apixí tíní wigí niaíwí tíní níneameámi
nuro rawírawá imanj e dání xómínj niyíkwirane

Gorixomi xwiyfá ririmf niwimáná yayf ni-nowárimf

⁶ none sipixomi pixemoánáná ayf wigf anj e nánf ugƿawixiní.

Agabaso Poromi ikwairirf winjpi nánirini.

⁷ E nemone Taia pínf niwiárimf nurane anj yof Toremesiyf rininjipimf nírémómáná nayoarane áamá Jisasomf diñf niwkwírooro nánf negf níríxímeá imónigfáyo yayf niwirane ayf tñnf sfá ayf sá wenwáone

⁸⁻⁹ wáfapf tñnf e dánf pínf niwiárimf nurane anj Sisariayf rininjipimf nírémómáná nayoarane anj xwiyfá yayf winipaxf wáf urarinj Piripoyf rininjo —O eníná wáf wurimeiarigfáwamf seáyf wíríxínirí wé wíúmí dáf waú rípeáninowa woriní. O xegf xemiáíwa —Íwa Goríxo nánf wáf rókiamoarigfíwariní. Apíyá wípaú wípaú íwa tñjoriní.

¹⁰ Oyá anjyo nipáwirane o tñnf sfá wí nweanáná wáf rókiamoarinj wo —Xegf yof Agabasoriní. O Judia piropenisíyo pínf niwiárimf niweapirí

¹¹ none níneaímeari oríná ikaxf nínearirí re eniniginí. Poroyá areríxí nurápirí xegf wéyo tñnf síkwíyo tñnf nijárinirí re rininiginí, “Kwíyf Goríxoyápi rinjpi rípiriní, ‘Areríxí rírí xiáwomf Judayf Jerusaremf dánf axípi re gwí nuyiro émayo miní wípríáriní.’ Kwíyf Goríxoyápi rinjpi apíriní.” nearfagi

¹² none arfá e niwiranéná none tñnf áamá e nweáyf tñnf Poromf waunf ríxínj re urayinwaniginí, “Joxí Jerusaremf nánf míyipani.” urfagwi aí

13 Poro re neariṇiṇigini, “Seyíné pí nánì ṇwíni ṇwíni nearo íkíniṇí sɔ́pí nípaxí níkáraríṇoí? Awa nioní gwí nǐjǎránáyí, ‘Ayí ananírini.’ nǐyaiwirí nánini e nánì mǐwaríṇini. Áminá Jisasomí xǐdaríṇagí nánì nǐpíkíánáyí, ‘Ayí ananírini.’ nǐyaiwirí nánì ení waríṇini.” nearíagí

14 none omí urakípaxí mimóníagí nǐwínirane omí xwíyíá ámí bǐ murí re riniṇwanigini, “Ámináo ‘Omí wímeáwiniṇini.’ yaiwiaríṇí pǐ xe wímeáwiniṇini.” riniṇwanigini.

Poro Jerusaremíyo nǐrémorí Jisasoyá síyikí imónígáyo umenṇweagáwamí repíyí wíṇí nánirini.

15 E nemone sáa ayí rǐxa neamúróáná none yúrǎrí nemáná rawírawá pǐni nǐwíarimi Jerusaremíyo nánì nǐyirane

16 Sisaria dání áamá none pǐni nǐwíarimi yariṇwǎé dání Jisasomí xǐdarígááyí wa tǐni nǐyirane awa none aṇí Nesonoyá —O Saipǐrasí pǐriṇwǐpimi dání worini. Eníiná dání Jisasomí dǐṇí nǐwǐkwǐrorí xǐdagí worini. “Oyá aṇíyo sá owépoyí.” nǐyaiwiro nánì nǐneaipemeámí nǐneayiro e neawǎrígáawixini.

17 E nemone rǐxa Jerusaremí nánì nǐyirane e rémóáná áamá Jisasomí dǐṇí nǐwǐkwǐroro nánì negí nǐrǐxímeá imónígááyí yayí nǐneairo nǐneamímíníagá

18 sá wenṇwáone wǐápi tǐni Poro tǐni none nǐwíápǐnǐmeámí Jemiso tǐṇí e nánì nurane Jisasomí dǐṇí wǐkwǐroarígááyo wipenṇweagáwa ení Jemiso tǐni awí eániṇáná

19 Poro ríxa yayí nìwimáná x́fó é máyí t́ńńmíní wáí nurímeríná Goríxo x́fóyá wéyo dání wiemení b́í b́í nání repíyí nìwiéra úagí

20 awa aríá nìwiróná Goríxomí seáyí e numero re urígíawixíní, “Gwíáoxíní, negí Judayí śípí ayá xwé wí Jisasomí d́ńńí wíkíwíronagáa joxí ríxa nǐj́á imónńńńń. Ayí nńńí negí ńwí ikaxí eníná dání nírńńń eánńńpímí x́daníro nání śmí xeadípenarńńń.

21 Ayo áamá wí joxí nání re urígíawixíní, ‘Poro é máyíyá aníyo nemeríná negí Judayí é máyí t́ámíní ńweaǵáyó re uréwapíyarńńńń, “Nwí ikaxí negí arífo Moseso nírńń eanńpímí pńń wíaríro śwí negí aríowa érowíápńńǵápímí mǐx́d́pa ero nero segí niaíwí iyí śmí śfó mǐwákíwipa éńńńń.” Áamá ayo Poro e uréwapíyarńńńń.

22 E urígíá enagí nání arí yanńwńń? Negí Judayí Jisasomí x́darígíá anń rípímí t́ámíní ńweaǵáyí ananń joxí b́f́pí nání ríxa aríá nǐwípńń enagí nání

23 xwíyíá none rńranń rípí ax́pí éńńńń. Negí áamá ńwíá ńweaǵá waú waú ńweanńń.

24 Joxí awa t́ńń nǐkumíxńńro nene xwíraimímí neainarńńpí anípá imónńńá nání yarńńwápi awa t́ńń nawíní nero ámí nanń imónńńńń. E nerńńá waú waú awa wigí d́á nírónńro xwíraimímí winarńńpí anípá imónńro nanńwí Goríxo nání rídíyowá wíiro epńńá nání b́ wíńńńń. Joxí none rńrarńńwápi ax́pí e nerńńá áamá nńń re yaiwípńń, ‘Poro nání neararígíápi ḿḱ mayńńń. O ení negí ńwí ikaxí eánńńpímí

nixídirí pírániḡ yaríḡoríni.’ yaiwipíráoi.

²⁵ E nisearirane aí eníná xwíyíá nimíxíranéná ‘Émá Jisasomí dḡḡ wíkwíroarígáýí negí ḡwí ikaxí eániḡ níḡni xídíírixíniḡ uraníréwíni?’ níḡniḡranéná re rínáḡḡwanigíni, ‘ḡwí ikaxí ríḡiáú ríḡiáú ḡíni wíáḡḡpaxí mimóníni.’ níḡniḡrane ḡayí re nearí wáḡḡḡwanigíni, ‘Naḡwí ámá wí mimóní ḡwíá imóníḡ níni rídiyowá éfáḡi mḡniḡa éfíxíni. Rakiwí ení mḡniḡa éfíxíni. Naḡwí síḡwíyo ḡwí xíráná ragí síni enagí níni mḡniḡa éfíxíni. Apíxí nímearóná sewíni mḡmeániḡa éfíxíni.’ Apíáú apíáú níni nearí wiowáḡḡḡwanigíni.” uríagíá

²⁶ Poro sá weḡo wíáḡi tíni ámá ḡwíá ḡweagíá waú waú awamí níwíḡimeámí nurí xwíraimíḡí wíḡaríḡḡḡpí aníḡá imóníwíniḡḡniḡ yaríḡíáḡa xíto tíni nawíní wíḡí yaríḡíáḡa nemáná o aḡí rídiyowá yaríḡíwámí níḡáwíḡi apaxíḡániḡí imóníḡíáyo áwaní re uríḡniḡíni, “Síá ámá awa xwíraimíḡí wíḡaríḡḡḡpí aníḡá imóníniḡa níni yaríḡíáḡi níḡni néfásáná Goríxo níni xíxegíni woní woní rídiyowá wíḡííáyi síá ayimíḡni.” uríḡniḡíni.

Judayí Poromí aḡí rídiyowá yaríḡíwámí dáni míxí wíḡíá níniḡni.

²⁷ E nemo síá wé wíúmí dḡḡ waú awa xwíraimíḡí wíḡaríḡḡḡpí aníḡá imóníniḡa níni yaríḡíáḡi ríxa yoparíḡi aḡwí e imóníḡniḡi yaríná Esia ḡiḡopenísíyo dḡḡ Judayí wí Poro aḡí rídiyowá yaríḡíwámí ḡweanagí níwíniro re egíawíxíni. Ámá e epíroyí egíáyo símíríí níwiemero omí íá níxero

28 ríaiwá re rígfawixíni, “Negí Isíreriyíné ríxa símíñfí neaínfóyí. Ámá re roñfí royfí áamá xwíá nímíni ñweagfáyo nuréwapíyemerí áamá negí gwí axí imóníñwá rí nání uréwapíyirí negí ñwí ikaxí eáñíñfí nání uréwapíyirí negí añfí rídiyowá yaríñwá ríwá nání uréwapíyirí neríná apí ñípíni nání ‘Sípíríni.’ uraríñoríni. Sa apíniñí marfáí, áamá Gírikíyí wí añfí rídiyowá yaríñwá ríwámí ñipemeámí ñfwiapíríñfípímí dání ñwíá imóníñfí re ríxa xórórí eñfí ríni.” ñíríro

29 —Xámí áamá Esia píropenísfíyo dájfí Tíropimasoyí ríniñjo Poro tñí añfí apímí nawíní emearíñagfí wíñfá eñagí nání xewfí re mogfawixíni, “Poro omí rídiyowá yaríñwáiwámí ínímí ñipemeámí fwiapíñoríni.” xewfí ñímoro nání ríaiwá eñfí tñí ñíríróná e ñíríro

30 áamá añfí apímí ñweagfá níní símímíákwí e yarígfápi arfá ñíwíro mífí ñíbímíro Poromí fá ñíxero rídiyowá yarígfíiwámí dání níropémí peyeááná apaxí mé ówanfí níní ñíyára ugíawixíni.

Romíyí porisowa Poromí urápígfá náníríni.

31 E nemowa Poromí ñípíkianíro nání yaríná áamá wí porisowámí seáyí e imóníñomí xwíyíá re urémeagfawixíni, “Jerusaremí ñweáyí níní símímíákwí inaríni.” urémeagfá

32 o añañfí xegfí porisí wámí tñí awámí seáyí e wimónígfáwámí tñí ñíwírímeámí Poromí píkianíro yarígfé nání wéáná ayfí porisowa tñí wígfí seáyí e wimóníñjo tñí weaparíñagfá ñíwíniñro ámí Poromí iwanfí meá píní wíarígfawixíni.

³³ Píni wiártagá porisowami seáyí e wimóniŋo aŋwí e nìbiri Poromi fá nìxerí xegí porisí wami re uríŋiniginí, “Gwí senfá wiríkaú t́níní yípoyí.” nuríri ayo yaríŋí re wiaríŋaginí, “Ámá ro goríní? O pí éf́ríní?”

³⁴ Yaríŋí e wiaríŋagi aiwí ámá e epíroyí egíáyí xwamiání nìrìro wí xegí b́i nání rìro wí xegí b́i nání rìro nero arikikí yaríŋagá o aríá kwíkwíkwíkwí nìwirí nání o yaríŋí wiaríŋípi e dání nìj́f́á pírániŋí imónipaxí menagi nìwínirí re uríŋiniginí, “Porisoneyá aniwámi nání nìmeámi úpoyí.” uríagi

³⁵⁻³⁶ omí níméra waríná ríxa ámá e epíroyí egíáyí númí nuro ríaiwá ímí t́níní “Rurápapíkíaríŋo?” nìrìga waríná awa ríxa aŋí iwámi śŋá waiwí t́ŋí e nìrémoríná ámá Poromi píkiaríro yaríŋgáyí porisowami urápapíkíaríro yaríŋagá nání omí seáyí e níméyoaro nìxírímí peyígáwixíní.

Poro Judayí xómi umeararígápi owákwímínirí uríŋípi nániríní.

³⁷ Porisowa ríxa wigí aniwámi nìmeáa páwianíro yaríná awami seáyí e wimóniŋomi Poro re uríŋiniginí, “Nioní xwíyíf́a b́i ananí rírímíniréíní?” uríagi o re uríŋiniginí, “Aí, joxí Gíríkíyí píné ananí raríŋíní.

³⁸ Ayínání re nimónaríní, ‘Joxí ámá Isipíyí xámi re ríŋo, “Émáyo mìxí xídíwaniginí.” nìrírí ámá 4,000 gwí mónígíá, Iríkíarígíá ríníŋowami nìwirímeámi ámá díní meanje nání uŋo, ayí joxímaní.’ nimónaríní.” uríagi

³⁹ Poro re uriniginin, “Ámá joxi rariño, ayí nionimaní. Nioní aní onimíá yof miriníní bimi dānonimaní. Sirisia piropenistyo aní Tasasiyí riníní pimi dānī Judayí woniriní. Wauní rixiní bī oririminí. Ámá tīyo xwiyá ouriniri ananī sinwí naniriréiní?” nuriri

⁴⁰ o rixa ananĩ xe ourĩnĩrĩ sĩjwĩ wĩnáná
 Poro sĩjá waĩwĩyo e nĩrómáná áamá ayĩ xwĩyĩá
 mĩrĩpa oépyĩnĩrĩ wé ówanĩ nuyĩrĩ rĩxa ñĩñĩá
 imónáráná wigĩ Xibĩruyĩ pĩné tĩnĩ nurĩrĩ re
 urĩñĩnigĩnĩ,

22

¹ “Rárowayíné, ápowayíné, xwiyá́ ámá wí
nìxekwímoarígápi wákwínimínirí searána
anani aríá nipíríréoi?” uríagi

² aría wíáy Poro nuríríná wigí Xibírúyí píné
tíní rarínagí aría níwiro erówárí aí bí mé aga
ñíníá imónáríagí Poro ámi re urínínigíní,

3 “Nioni Judayí wonirini. Sirisia piropenisíyo
anjí yofí Tasasiyi rininípimi gí nókí níxirinoni
aí anjí rípimi dání xwé iwiaronáonirini. Negí
nearéwapiyagí Gameriero niniréwapiyiríná
ɲwí ikaxí eáninípi negí aríowa neaiapijápi
nání aga xixeni píraniní níréwapiyiní enagi
nání agwí seyíné Goríxomi oxídaneyiniri
símí níxeadípeniro yarígípa nioni ení axípi
e imónináonirini.

⁴ Ayínáni eníná nioní áamá Óf ‘Goríxo tífáminí imóníñoi.’ ríníñfýmí dínf wíkwíroarígá anínímíxímíní nání xeaníñf níwírí oxíyoraní, apíxíyoraní, gwí níyírí gwí aníyo wáraqáoníní.

5 Negɪ́ apaxɪ́pánɪɲɪ́ imónɪɲɪ́ xwéo tɪ́nɪ́ negɪ́ áminá mebá imónɪgɪ́áwa tɪ́nɪ́ enɪ́ ‘O nepa e yagorɪ́nɪ́.’ searɪ́paxɪ́ imónɪɲoɪ́. Awa negɪ́ Judayɪ́ aɲɪ́ yoɪ́ Damasɪ́kasiyɪ́ rɪ́nɪɲɪ́pimɪ́ ɲweagɪ́áyɪ́ nánɪ́ payɪ́ nearo niapowáráná nionɪ́ áamá e ɲweagɪ́á óf axɪ́yimɪ́ xɪ́darɪgɪ́áyɪ́ enɪ́ aɲɪ́ rɪ́pimɪ́ dánɪ́ rɪ́nɪɲɪ́ meáɪrɪxɪ́nɪ́rɪ́ ayo ɪ́á nɪ́xerɪ́ gwɪ́ nɪ́yimáná ámɪ́ re nánɪ́ nɪ́meámɪ́ bɪ́mɪ́a nánɪ́ aɲɪ́ rɪ́pimɪ́ pɪ́nɪ́ nɪ́wiárɪ́mɪ́ nurɪ́ Damasɪ́kasiyo nánɪ́ unɲanigɪ́nɪ́.

Poro “Apɪ́ yarɪ́ná Gorɪ́xo nɪ́kɪ́nɪ́mɪ́xɪ́ɲɪ́rɪ́nɪ́.” urɪ́ɲɪ́ nánɪ́rɪ́nɪ́.

6 “E nemonɪ́ nurɪ́ nurɪ́ Damasɪ́kasí tɪ́ɲɪ́ aɲwɪ́ e rémómɪ́nɪ́rɪ́ nerɪ́ rɪ́xa ikwawedɪ́ enáná re enɪ́nigɪ́nɪ́. Aɲɪ́namɪ́ dánɪ́ wáa sɪ́ɲwɪ́ mɪ́mɪ́ɲɪ́ inɪ́f xwé bɪ́ nókiárénapɪ́ɲɪ́nigɪ́nɪ́.

7 Wáa apɪ́ nókiárénapáná nionɪ́ xwɪ́áyo nɪ́pɪ́kɪ́nɪ́mearɪ́ arɪ́á wíáyɪ́ xwɪ́yɪ́á bɪ́ re nɪ́rɪ́nénapɪ́agí wɪ́ɲanigɪ́nɪ́, ‘Soroxɪ́nɪ́, Soroxɪ́nɪ́, pí nánɪ́ xeanɪ́ɲɪ́ níkárarɪ́ɲɪ́nɪ́?’ nɪ́rɪ́nénapɪ́agí

8 re urɪ́ɲanigɪ́nɪ́, ‘Ámináoɪ́nɪ́, joxɪ́ goxɪ́rɪ́nɪ́?’ urɪ́agí o ‘Nionɪ́ Nasaretɪ́ dánɪ́ Jisasonɪ́ joxɪ́ xeanɪ́ɲɪ́ níkárarɪ́ɲonɪ́rɪ́nɪ́.’ nɪ́rɪ́agí

9 —Ámá nionɪ́ tɪ́nɪ́ warɪ́gɪ́áwa wáa nókiárénapɪ́fɪ́ píránɪ́ɲɪ́ sɪ́ɲwɪ́ nɪ́wɪ́naxɪ́dɪ́ro aiwɪ́ o tɪ́nɪ́ xwɪ́yɪ́á rɪ́narɪ́gwɪ́fɪ́omɪ́ arɪ́á nɪ́pɪ́kwɪ́nɪ́ mɪ́wigɪ́awixɪ́nɪ́.

10 ‘Joxɪ́ xeanɪ́ɲɪ́ níkárarɪ́ɲonɪ́rɪ́nɪ́.’ nɪ́rɪ́agí re urɪ́ɲanigɪ́nɪ́, ‘Ámináoɪ́nɪ́, nionɪ́ pí oenɪ́rɪ́ nɪ́rarɪ́ɲɪ́nɪ́?’ urɪ́agí Ámináo re nɪ́rɪ́ɲɪ́nigɪ́nɪ́, ‘Joxɪ́ nɪ́wiápɪ́nɪ́meámɪ́ Damasɪ́kasí jɪ́apimɪ́ nánɪ́

nurí e rémóáná áamá wo nísímeari e éwínigínirí rírípeanǎpí nání áwanǎ ríríninǎoí.’ níríagi

11 nioní wáá apí sǎnwáyo nínipírórí síní sǎnwá mímínǎ nínínirí sǎnwá manípaxí niarínagi nání áamá nioní tǎnǎ warígááwa wéyo áríwá nínimaxíríro Damasíkasiyo nání níníméra nuro e nírémorí nǎwanǎ

12 áamá wo, xegí yoǎ Ananiasoyí ríninǎo — Judayí anǎ apimí nǎwagááyí nǎnǎ ‘Áamá awiaxí woríní.’ rínagíoríní. Negí nǎwá ikaxí rínínǎpí bí múroagomání. Anínǎ miní nípíní xǎxenǎ axǎpí xǎdagoríní.

13 O nǎbírí nioní tǎnǎ anǎwí e nírómáná re níríníniginí, ‘Gí níríxímeáo imónínǎ Soroxíní, díxí sǎnwá ámǎ aneí.’ níráná re enǎniginí. Gí sǎnwá ámǎ nanírí omí sǎnwá wínínǎniginí.

14 Omí sǎnwá wínáná o re níríníniginí, ‘Nǎwá negí aríowa xǎdagí joxí e éwínigínirí wímónarínǎpí nání nǎjǎ erí Wé Rónínomí ení sǎnwá wínírí xǎoyá maníyo dání xwíyǎ raríná arǎá wirí oenírí rírípeanǎríní.

15 Áamá nǎyoní xǎo nání áwanǎ nuríríná jǎwanínoxí wáá nírókíáríríná sǎnwá wínírí arǎá wirí éǎpí nání repíyǎ wiríá nání rírípeanǎríní.

16 Ayínání joxí pí nání síní yómínǎ yaríníní? Ríxa nǎwíápnímeari wayí meáí. Joxí Ámínáomí ríxínǎ urírípimí dání díxí íwá yarínǎpí yok-warímǎ nísíirí wayí píránínínínǎ ríronínǎoí.’ níríagi nioní axǎpí e enǎniginí.

*“Goríxo Poroní émányí tǎnǎmíní
nǎrowáriniginí.” urínǎ náníríní.*

17 “E nemoni ámi Jerusaremi nání nìbìrì aní rìdìyowá yarìṅwá riwámi dání xómìṅí nìyìkwirí Ámínáomi xwìyíá rìrìmí nìwiríná íkwíkwí nìyárìrì wenìṅí éáyí

18 Ámínáo re nìrarìṅagí wìnìṅanìṅì, ‘Joxì sìṅwí nanìrì aríá nìrì eníṅpì nání aní rìpìmì dání uráná aríá m̀sìpa epírí enagí nání joxì sìnì mepanì. Aníṅnì aní rìpìmì p̀f̀nì nìwiárìmì uì.’ nìrìagí

19 nionì re urìṅanìṅì, ‘Ámínáoxì, nionì éwapíṅagápi áamá re ṅweáyí ǹnì nìjía imónìṅoì. Áamá joxì nání d̀ṅí rìkwíroarìgíáyo nionì íá nìxerì gwí aníyo nìṅwirárìrì iwaní nìméperì yagáonì enagí nání wiwanìṅíyí rìxa nìjía imónìṅoì.

20 Joxì nání wáí urìmeagí Sítìpenomì p̀kìgííná nionì anwì e nìrómáná “Ayí omì nìp̀kìróná apánì yarìṅoì.” nìyaiwirì omì p̀kìiaríná wigí iyíá awí mearonìṅanìṅì.’ urìagí aí

21 Ámínáo re nìrìṅìṅìṅì, ‘Joxì uì. Nionì ná jíamì émayí t̀ṅíṁìṁì rìrowárìṁf̀á enagí nání joxì ananì uì.’ nìrìṅìṅìṅì.” urìṅìṅìṅì.

Porisí seáyí e imónìṅo Poromì éf umínìṅf nánìrìṁì.

22 Áamá e epíroyí egíáyí Poromì aríá nìwia nìbíasáná aiwì xwìyíá “‘Émayí t̀ṅíṁìṁì rìrowárìṁf̀arìṁì.’ nìrìṅíṁìṁì.” ríe nání aríá nìwimáná xwìyíá xwamiání nìrìro ímí t̀nì re rìgíawìxìṁì, “Áamá e imónìṅo xe onṅweanìrì sìṅwí wìnìpaxí m̀neaimónarìṁì. Rìxa rurápap̀kìiarìṅoì?”

23 Xwamiání e nira nuróná wikí ayíkwí nìwóga mīwarìṇagì nánì wigí iyíá nìwirayiro úpiríxá mīmeámí yánìro xwíá síkí úpiríxá mīmeámí yánìro yarìṇagíá

24 porisí seáyí e imónìṇo sekaxí re urìṇìṇigìṇì, “Omì porisone negí aṇí riwámì nīmeáa nìpáwiro áamá ayí xwamiání nìwiróná ríá tìṇí wianìro yarìṇgíáṇì mīkíṇì nánì waropárí oneainìrì nánì síkwíá ragí pírí nuyíkiro yarìṇí imímí wípoyí.” uríagí

25 awa omì nīmeáa nìpáwiro síkwíá ragí pírí uyíkiarìro nánì gwí jíáná Poro Porisí aṇwí e ronṇomì re urìṇìṇigìṇì, “‘Romíyíyá ṇwí ikaxí re rìṇìṇì,’ rìsimónarìṇì, ‘Áamá Romíyí womì mīkíṇì nánì píá mé xámi síkwíá eápoyí.’ rìṇìṇì.’ rìsimónarìṇì?” uríagí

26 poriso aríá e nìwimáná seáyí e wimónìṇo tìṇí e nánì nurì re urìṇìṇigìṇì, “Áamá Romíyí romì joxí pí wimìṇìrì yarìṇìṇì?” uríagí

27 porisí seáyí e imónìṇo Poro tìṇí e nánì nìpáwiri re urìṇìṇigìṇì, “Jìwanìṇoxí nìretì. Joxí Romíyí woxìranì?” uríagí o “Oyí.” uríagí

28 porisí seáyí e imónìṇo re urìṇìṇigìṇì, “Nionì gapìmanowamì nìgwí xwé wíáná ‘Romíyí woxìrìṇì.’ nìṇìrìro nìmìxìgíárìṇì.” uríagí Poro re urìṇìṇigìṇì, “Gí inókí tìṇì ápo tìṇì eṇíná dánì Romíyí wimìxìgíípaú eṇagíi nánì nionì gí nókí nìxìrìṇe dánì Romíyí imónìṇá wonìrìṇì.” uríagí nánì

29 porisí síkwíá ragí pírí nuyíkiro yarìṇí wianìro nánì gwí járfáwa wáyí nìwinìrì omì wáramogíawìxìṇì. Wigí porisí seáyí e wimónìṇo

enɨ “Poro Romɨyɨ worɨani?” nɨyairɨwɨrɨ nɨjɨá nɨmónɨmáná “Omɨ senɨá tɨnɨ gwɨ jɨpoyɨ.” urɨɨ enɨagɨ nánɨ wáyɨ winɨɨnɨnɨgɨnɨ.

Poro xwɨyɨá wákwinɨminɨrɨ nánɨ Judayɨ mebáowa awɨ eánɨgɨe dánɨ urɨɨɨ nánɨrɨnɨ.

³⁰ Poriso, sá wenɨ wáɨpɨ tɨnɨ Judayɨ omɨ uxekwɨmoarɨgɨáɨpɨ nánɨ xɨxenɨ nɨjɨá oimónɨminɨrɨ omɨ níkwewárɨmáná wamɨ sekaxɨ re urowárɨpɨɨnɨgɨnɨ, “Apaxɨpánɨɨɨ imónɨgɨá xwéowa tɨnɨ Judayɨ mebáowa tɨnɨ awɨ oeánɨpoyɨ.” nurowárɨpɨrɨ awa rɨxa awɨ eánáráná Poromɨ nɨméra nɨwepɨnɨrɨ awa sɨɨwɨ anɨgɨe éƳ urárárɨɨnɨgɨnɨ.

23

¹ Poro mebáowamɨ sɨɨwɨ agwɨ nɨwɨnárɨrɨ re urɨɨnɨnɨgɨnɨ, “Gɨ nɨrɨxɨmeáoyɨné, Gorɨxo sɨɨwɨ anɨɨáná amɨpɨ nionɨ iwamɨó dánɨ sɨá rɨyimɨ nánɨ enɨáɨ nɨpɨnɨ aɨ nánɨ dɨɨɨ nɨyaikɨrorɨná bɨ nánɨ ayá sɨwɨ mɨnɨró dɨɨɨ peá nunarɨnɨ.” urɨagɨ

² apaxɨpánɨɨɨ imónɨɨɨ xwéo, Ananiasoyɨ rɨnɨɨo áamá Poro tɨɨɨ e aɨwɨ e rogɨáyo “Omɨ wé manɨyo upɨkákɨwɨpoyɨ.” uráná

³ Poro Ananiasomɨ re urɨɨnɨnɨgɨnɨ, “Kikérónɨɨɨ ínɨmɨ pɨpɨwɨ enɨagɨ aɨ seáyɨ e xwɨá nanɨɨnɨɨ eánɨɨɨ roxɨnɨ, Gorɨxo joxɨ enɨ wé nɨrupɨkákwinɨɨoɨ! Joxɨ negɨ ɨwɨ ikaxɨ nɨrɨnɨrɨ eánɨɨɨpa xwɨrɨxɨ nɨmemɨnɨrɨ e éƳ nɨɨwearɨná ɨwɨ ikaxɨ apimɨ ogámɨ nerɨ ‘Omɨ wé upɨkákɨwɨpoyɨ.’ urɨɨpɨ nánɨ ‘Ayɨ apánɨ yarɨɨnɨ.’ rɨsɨmónarɨnɨ?” urɨagɨ aɨ

4 áamá e rówapigfáyƳ mǵxƳ re urigfawixini, “Joxi anani apaxfpániŋ imóniŋ xwéomǳ ikayƳwƳ urariŋoxirani?” urǳagfǳ

5 Poro re uriŋinigini, “Nirixfmeáoyné, ‘Apaxfpániŋ imóniŋ xwé worfani?’ miyaiwǳ neri rfini. XwiƳfǳ Bǳkwǳyo re niriniri eániŋagi nani, ‘Joxi segf seáyǳ e nimóniri seamenŋweagfǳ wo nani xwiƳfǳ sǳpǳ bi miripani.’ niriniri eániŋagi nani o seáyǳ e imóniŋfpǳ nani niǳfǳ nimóniri siŋwiriƳf, wǳ e riminiri éámani.” nuriri aí

6 mebaowa wa Sajusi imóniri wa Parisi imóniri enagfǳ niwiniri gƳ Parisi rowa gwƳ onimónipoyiniri enǳ tǳni re uriŋinigini, “Nirixfmeáoyné, nioni Parisi wonirini. Parisi imónigfǳ wiyaúƳ xewaxonirini. Nioni ‘Ámǳ pegfáyƳ ámi niwiápnimeaprfárini.’ niyaiwiri dǳŋf kǳkayonagi nani xwirixf nimearigfonirini.” urarfnǳ

7 Parisiowa tǳni Sajusiowa tǳni wiwinǳ mǵxƳ nirinowieániro dǳŋf bi biaú niƳiriro Ƴanǳ epayónigfawixini.

8 Ayf rǳpǳ nánirini. SajusiƳf re rarigfáyfirini, “Ámǳ pegfáyƳ ámi wiápnimeapaxf menini. Anǳnǳf wǳ menini. KwǳƳf enǳ menini.” rarigfáyfirini. E neri aí ParisiƳf “Nǳpini anani imónipaxf imónini.” rarigfáyfirini. Apimi dǳni dǳŋf bi biaú niƳiriro Ƴanǳ nepayóniro

9 xǳxewiámf nirinowieága nuro ŋwƳ ikaxf eániŋfpimi mewegfǳ Parisiowayǳ wa niwiápnimearo Sajusiowa tǳni xǳmǳxǳmǳ niniro nirirónǳ re urigfawixini, “Ámǳ ro Ƴwǳ bi éo

mimóniṇagi winiṇwini. Anṇají worani, kwíyí bīrani, omi xwíyíá uránáyí, ayí pí eniṇoí?”
nuriro

¹⁰ xixewiámí ayá wí niriṇnowieága wiápíniṁearíṇá porisí seáyí e imóniṇo Poromi mīdīmīdāni mīmīxeawiámí niniróná omi dīdīyimí nero pīkipírīxīnirī xegí porisowami sekaxí re uowáraiṇiniginí, “Soyíné niwepíniro eṇí neániro ayo Poromi nurápiro negí porisí aṇí riwámi nāni niṁeámi yapípoi.” uowáraiáná awa xixeni o uríípa e egíawixini.

¹¹ Poro sá ámi rīxa wiyimi áríwiyimi sá weṇáná Ámínáo miwímiṁdāni nurónapiṇí re uriṇiniginí, “Joxi dīṇí sīxí ínei. Jerusaremi tíyo dāni xwírīxí rīṁearíṇá joxi nioni nāni ‘Sīṇwí e winirī aríá e wiri eṇáriní.’ urariṇípa émáyíyá aṇí xwé Romiyo eni axípi uriríá eṇagi nāni dīṇí sīxí ínei.” uriṇiniginí.

Judayí Poro nāni mekaxí megíá nānirini.

¹² Wíápi tīni Judayí wí Poro nāni mekaxí niṁeróná awá ṇwíá niṇwiráriníro sīṇá womi dāni re riṇígíawixini, “None iniígí mīniṇpa erane aiwá mīniṇpa erane néra nurane Poromi pīkíwáé dāni ámi nīpaxí imónaníwáriní.” niriṇiro

¹³ —Ámá mekaxí niṁero “Sīṇá romi dāni rariṇwini.” rīgíáwa ámá 40 wiárí múrogíáwarini.

¹⁴ E nemowa apaxípániṇí imónígíá xwéowa tīni Judayí ámínáowa tīni tígíe nāni nuro yumí re uriígíawixini, “None awá ṇwíá niṇwirárinírane sīṇá womi dāni re riṇíwáriní, ‘Poromi sīni mīpīkipa neranéná aiwá bī aíwí

mɪmepaxɪ ɪmónɪŋwɪnɪ.’ Sɪŋá womɪ dání e rɪnárɪwá enagɪ nánɪ

¹⁵ soyɪné tɪnɪ mebaowa tɪnɪ ámɪ xwɪrɪxɪ nɪwiro yarɪŋɪ wiayanɪrónɪŋɪ nimónɪro porisɪyo seáyɪ e wimónɪŋomɪ wáɪ re urepeárɪpoyɪ, ‘Joxɪ none Poromɪ ámɪ píránɪŋɪ yarɪŋɪ wianɪ nánɪ nɪmeámɪ weapeɪ.’ urɪpoyɪ. None omɪ nɪpɪkianɪ nánɪ yumɪ́ áyá eánanɪwɪnɪ. Poromɪ nɪmeáa nɪweapɪrɪ sɪnɪ aŋwɪ e mɪbɪpa enáná nɪpɪkianɪwárɪnɪ.” urɪgɪawixɪnɪ.

¹⁶ Poromɪ xexɪrɪmeáíyá niaíwo “Awa yumɪ́ áyá eánarɪŋoɪ.” rɪnarɪŋagɪa arɪ́a nɪwiri porisowayá aŋiwámɪ nánɪ nurɪ nɪpáwiri Poromɪ áwanɪ urɪagɪ

¹⁷ o porisɪ womɪ “Eɪnɪ.” nurɪrɪ re urɪŋɪnigɪnɪ, “Íwɪ sɪkɪŋɪ ro dɪxɪ porisɪ seáyɪ e simónɪŋomɪ xwɪyɪ́a wí áwanɪ urɪnɪ nánɪ o tɪŋɪ e nánɪ nɪpemeámɪ uɪ.” urɪagɪ

¹⁸ o íwɪ sɪkɪŋomɪ nɪpemeámɪ porisɪ seáyɪ e wimónɪŋo tɪŋɪ e nánɪ nurɪ re urɪŋɪnigɪnɪ, “Porɪ, gwɪ ŋweaŋo ‘Eɪnɪ.’ nɪnɪrɪrɪ re nɪrɪŋoɪ, ‘Íwɪ sɪkɪŋɪ ro xwɪyɪ́a wí dɪxɪ seáyɪ e simónɪŋomɪ urɪnɪ nánɪ o tɪŋɪ e nánɪ nɪpemeámɪ uɪ.’ nɪrɪagɪ nɪpemeámɪ barɪŋɪnɪ.” urɪagɪ

¹⁹ porisɪyo seáyɪ e wimónɪŋo omɪ wéyo ía nɪxɪrɪrɪ nɪmeámɪ aigɪ́ wí e nánɪ nurɪ aigɪ́pɪ nɪŋweámáná yarɪŋɪ re wiŋɪnigɪnɪ, “Xwɪyɪ́a joxɪ áwanɪ nɪrɪrɪpɪ pí xwɪyɪ́árɪnɪ?” urɪagɪ

²⁰ o re urɪŋɪnigɪnɪ, “Judayɪ xwɪyɪ́a ná bɪnɪ sɪmɪ e nɪta nuróná re rɪnɪ́awixɪnɪ, ‘Poromɪ ámɪ mɪkɪpɪ nánɪ yarɪŋɪ bɪ wianɪnɪŋɪ nimónɪrane porisɪyo seáyɪ e wimónɪŋomɪ yapɪ́ re uréwapɪyíwanɪgɪnɪ, “Wíáríná joxɪ Poromɪ mebaowane xwɪrɪxɪ ámɪ

bi umeaníwá nání nímeámi weapíríxíni.” uríwanígíni.’ ríníawíxíni.

²¹ Ámá 40 wiárí múrogáwa awá ñwá níñwíríríníro síná womí dání re ríníawíxíni, ‘Omí píkíwáé nání aiwá mínípa erane inííí mínípa erane éwanígíni.’ níríníro omí píkianíro nání ríxa yumíí áyá neáníro ñweañagá nání awa nurowárenapíro yaríní síaná ará míwípaní. Awa joxí ríxa re uráná, ‘Wíaríná nioní Poromí soyíné tíní e nání ananí nímeámi weapímífaríní.’ uráná nání xíxeni nírínáríro weníní nero ñweañoi.” uríagí

²² porisí seáyí e imóníño íwí síkíñomí ará jíyíkí norí re uowárínínígíni, “Xwíyíá joxí repíyí nínírí áwaní níríípi nání ámá womí aí ‘Nioní omí e urííni.’ murípaní.” uowárínínígíni.

Poromí Pírimiá Píriso tíní e nání wiowiáríní náníríní.

²³ Porisí seáyí e imóníño xegí porisí áminá imónígíáyí waúmí “Eíni.” nurírí re urínínígíni, “Awagwí porisí éf tíní míxí yarígíáyí 200 apimí ‘Níkínírí ñweápoyí.’ urírí osíyo níñweámáná míxí yarígíáyí 70 apimí ‘Níkínírí ñweápoyí.’ urírí wákwiríxá tíní míxí yarígíáyí 200 apimí ‘Níkínírí ñweápoyí.’ urírí nemáná ríxa áríwíyimi 9:00 p.m. imónáná aní yoí Sisariayí ríníníipimí nání upírí nání awí eaárípiyí.

²⁴ Osí wí ení Poro seáyí e éf níñweámáná uní nání nímearí omí éf numíga nuro pírimiá Píriso tíní e wárípoyí.” nurírí

²⁵ payí re ríníní wínáníní ríwamíní eanínígíni,

26 “Nioni Kirodiasi Risiasoni payí rina piriimiá
Pirisoxi t́ń́ e nání neari ẃrénaparíńńi.
Negí áminá seáyí e imóníńjoxi nioni yayí b́
osimíńi.

27 Judayí áamá romi íá nixiríro ríxa nípíkianíro
yaríńagíá nioni aríá ‘Romíyí woríńi.’ ńwiríńá
ǵ śmíńí nínarígááyí t́ńńi ḿŕ nurane omi éf
umíníńwanigíńi.

28 Nioni omi uxe kẃmoarígápi ḿḱpi nání
nijíá imóníńmí nání wigí Judayí me báowa xwíyíá
imíxarígíe nání nímeámí nurí aiwí

29 omi xwíyíá nuxe kẃmoróná none píkípa x́
b́ uríro gwí yípa x́ b́ uríro ḿyaríńagíá
ńwíńrí xwíyíá wigí ńwí ikaxí eáníńpímí
dání wíwaníńyí ḿxí rínarígápi náníńi
uxe kẃmoaríńagíá wíńńanigíńi.

30 Áamá wo ńbírí áwaní re níráná, ‘Judayí
Poromí píkianíro nání yumí mekaxí mearíńjoi.’
níráná nioni śńi mé omi joxi t́ńńi e nání
ńwiowárenapírí áamá omi uxe kẃmoarígáyo
sekaxí re uríanigíńi, ‘Nuro piriimiáo yá śńwí
aníńe dání uxe kẃmófríxíńi.’ uríanigíńi. Ayí
xwíyíá ríxa apíríńi.”

31 Porisowa wigí seáyí e wimóníńjoxi sekaxí urípa
axípi nero áríwíyímí Poromí níméra nuro aní
yoí Adipatírísíyí ríníńpímí nírémoro

32 ríxa ẃá ónáná porísí śkwí t́ńńi warígáwa xe
osíyo níńweámáná ḿxí yarígáwa Poromí ananí
re dání níméra óúpoyíńrí ṕńi ńwiárímí ámí
wigí porísí aníwámí nání úagíá

33 awa níméra nuro ríxa Sisariayo nírémoro
pirimiáo t́ńńi e nání nuro payí ḿńi ńwíro

Poromɛ enɛ xɔ tɛɲɛ e nɛwárɛróná “Ayɛ rorɛnɛ.” urɛagɛ́a

³⁴ pɛrimiaɔ payɛna nuráƳɛrɛ rɛxa ɛ́a nɛrómáná “Ro áamá nionɛ umenɛweanɛ́aɔ dánɛ worɛanɛ? Mɛ dánɔrɛanɛ?” nɛyaiwirɛ Poromɛ yarɛɲɛ re winɛɛnigɛnɛ, “Pɛropenɛsɛ gɛyo dánɔxɛrɛnɛ?” urɛagɛ́a Poro “Sirisia pɛropenɛsɛ́yo dánɔnɛrɛnɛ.” urɛagɛ́a

³⁵ o re urɛɛnɛnigɛnɛ, “Ananɛrɛnɛ. Áamá joxɛ rɛxekwɛmoarɛgɛ́áyɛ rémónapáná dɛxɛ xwɛrɛxɛ arɛ́a simɛárɛnɛ.” nurɛrɛ wamɛ sekaxɛ re urɛɛnɛnigɛnɛ, “Omɛ gapɛmanɛ anɛ mɛxɛ ináyɛ Xeroto mɛragiwámɛ nɛɲwirárɛro mɛɲweáƳoyɛ.” urɛɛnɛnigɛnɛ.

24

Piriso Poroyá xwɛrɛxɛ arɛ́a winɛ nánɛrɛnɛ.

¹ Rɛxa sɛ́a wé wú óráná apaxɛpánɛɲɛ imónɛɲɛ xwéɔ, Ananiaso tɛnɛ Judayɛ meba imónɛgɛ́áyɛ wa tɛnɛ áamá womɛ —O xwɛrɛxɛ neróná xwɛyɛ́a wurɛyarɛɲɛ worɛnɛ. O xegɛ yoɛ Tetasorɛnɛ. Omɛ nɛwirɛmeámɛ Sisaria nánɛ nɛwero pɛrimiaɔmɛ nɛwimearo xwɛyɛ́a Poromɛ xwɛrɛxɛ umeanɛro nánɛpɛ urɛagɛ́a

² Poromɛ “Eɛnɛ.” nurɛro o rɛxa báná Tetaso Poromɛ nuxekwɛmorɛ́ná pɛrimiaɔmɛ re urɛɛnɛnigɛnɛ, “Negɛ áamɛná awiaxɛ seáyɛ e imónɛɲɛ Pirisoxɛnɛ, joxɛ neamenɛweanɛagɛ nánɛ nene mɛxɛ bɛ minɛ kikiɛánɛ ɲweanáná xwiogwɛ rɛxa obaxɛ pwéɛnigɛnɛ. Joxɛ dɛɲɛ Ƴíránɛɲɛ nɛɲwɛƳerɛ nɛneamenɛwearɛ́ná amɛƳɛ enɛ́ná dánɛ nɛƳɛkwɛnɛ mimónɛɲɛƳɛ dɛɲɛ joxɛyá tɛnɛ gwɛ axɛrɛ

imóniŋwaéne neaeyíroiariŋagi nání agwí ríxa naní nimóga waríŋwini.

³ Negí aní gimi gimi apí nípini e neaiariŋo, ayí joxini enagi nání nene níjáfáriní. Ayínáni yayí tfiní ríraríŋwini.

⁴ E nerí aiwí nioní ayá wí áxémá siaráná aníŋí sininiŋiníri joxí neaiiŋípi nání ayá wí rírímiméini. Sa wauní ríxiŋí rípiní orírímíni, ‘Joxí ayá nínearímíxíri píné bí onírípoyníri síŋwí neanei.’ orírímíni.

⁵ Ámá Poroyí riniŋí royí sáwí arfkióniŋí neaikárariŋorini. Negí Judayí xwíá niyoní ŋweagfáyo mǝxǝ épmǝxamoariŋorini. Negí ámá arfowa níneaiwapiya bigfápi arfá nikeamoro yof síŋí Nasaretene níriníro kumíxinayífápi, ayí o mǝkfǝ ikiŋíriní.

⁶ Negí aní ridiyowá yariŋwáiwá aí xórorí emínirí yariŋagi níwiniiranéná fá xiriŋwanigini. [Negí ŋwí ikaxí eaniŋípi riniŋípa xwíríxǝ oumeaneyinirane fá xiríagwí aiwí

⁷ porisí seáyí e imóniŋí Risiasoyí riniŋo mǝxǝ nimónimi níbirí ení neáníri omí xfo nínearápiwerí

⁸ sekaxí re neariŋinigini, ‘Ámá romí xwíríxǝ umeanirí éfáyiné pírimíáo síŋwí tfiní e dání uméfiríxini.’ nearowáfagi nání baríŋwini.] Ayínáni amípi none ríraríŋwápi nání xewaníjoxí yariŋí níwia nuríŋípimi dání ananí none uxekwímoariŋwápi nání xíxeni níjáfá imóniríini.” Tetaraso e nuríri

⁹ Judayowa ení Poromí nuxekwímoro pírimíáomí re urígfawixini, “Amípi Poro nání

ríríípi neparíní.” urígáwixíní.

¹⁰ Pírímíáo Poro ríxa xwíyá oríníri níkinímóníri síḡwí wínáná Poro re urínigíní, “Joxí áamá ḡwí rírímí nimenḡwearí xwíríxí nímeámi bayíáyo aríá níwiéra waríná xwiogwí obaxí rímúroḡoxí enḡagí nání nioní níjíríní. Ayínání joxíyá síḡwíyo dání xwíyá wákwíními nání níriríná ‘Ayí ananíríní.’ níyaiwirí yayí ninaríní.

¹¹ Áamá rowa re rírípaxíríní, ‘O Goríxomí yayí wimíníri nání Jerusaremíyo rémoḡe dání síá ayá wí maríáí, wé wúkaú síkwí waúní wórínigíní.’ rírípaxíríní.

¹² Nioní aní rídíyowá yarígíwámi dáníraní, rotú aníyo dáníraní, aní apímí wí e dáníraní, wa tíní xwíyá míxí rínarínḡagí síḡwí nínaníro míxí épímíxamoarínḡagí nínaníro meḡáwixíní.

¹³ Agwí níxekwímoarígá reḡpíyí pírimíáoxí ‘Nepaxíní.’ yaiwirí nání ení míkí bí síwá sipaxí mimóníḡoí.

¹⁴ E nerí aí awa ríríá rípíní, ayí neparíní. Nioní Nwíá negí aríowa xídagíomí nuxídiríná Ófí Goríxomí xídarígíáyíyí ríníḡíyímí dání xídarínáríní. Áamá ófí ayímí xídarígíáyí nání awa re rarígíáríní, ‘Negí aríowa níneaíwapíya bíḡápí aríá níkeamoro píní wíarígíáríní.’ rarínḡagíá aí nioní síní amípí negí ḡwí ikaxí Moseso nírirí eanípí tíní xíxení imóníḡípímí díḡfí wíkwírorí amípí wíá rókíamoagíáwa níríro eagíápímí díḡfí wíkwírorí eníní.

¹⁵ ‘Áamá peḡááyí níní wé rónígíáyíraní, uyíní egíáyíraní, níní ámi níwiápínímeapíríáríní.’

níyáiwirí Goríxomí díní ukíkayoníni. Wíwanínowa ení axípi e níyáiwíro díní ukíkayoníni.

16 Nioní díní e níyáiwirí nukíkayorí nání Goríxoyá síñwíyo dáníraní, áamáyá síñwíyo dáníraní, pí pí neríná ayá sípí mìnipa oenírí aníní mìní wé nírónírí oemínírí yarínjíríní.

17 Wí e emeagáoní xwíogwí wí ríxa nímúrófími ámí gí aní e nání nìbírí nìgwí bí gí áamá gwí axírí imónígíáyíyá uyípeayíyo mìní wirí Goríxo nání rídíyowá nìwírí éimígínírí nìmeámí nìbírí

18 ríxa xwíraimímí nínínípi anípá éwínígínírí yarínwápi níyárimáná aní rídíyowá yarínwáiwámí nípáwirí e éimígínírí bínápi yaríná ayí síñwí nanímeagíawíxíní. Síñwí nanímeááná nioní áamá ayá wí tíní epíroyí nerí símímíákwí mé aga kíkíá yarínagí aí Judayí Esia píropenísíyo dání wí

19 —Ayí nioní nání xwíyíá bí tígíáyí enánáyí, nìbíro joxíyá síñwí tíní re dání níníxekwímoro síñwíríyí, naní imónímínírí éfíní.

20 Ayí joxí tíní re míbípa éagíá nání nioní Jerusaremíyo mebáowa awí eánígíe dání xwíríxí nínímeróná xwíríxí nápi síñwí wínígíápi nání re rogíá rowa wíwanínowa áwaní ‘Ná rípiríní.’ orírípoyí.

21 Mepa oenwíríyí, awa Jerusaremíyo dání xwíríxí nímearíná xwíyíá nioní ímí tíní re uríná rípiní ‘Nioní “Áamá pegíáyí ámí wíápínímeapíríáríní.” níyáiwirí kíkayonagí nání agwí soyíné xwíríxí nímearíníni.’ uríná apíní nání joxíyá síñwí tíní e dání nìxekwímopaxíríní.”

²² Poro e urfagi aí pírimiá Piriso áamá Óf Gorixo Tfámíniyi ríniñfíyimi xfdarigfáyf nání bí níjía imóníf enagi nání sfá xwírxí píráníñf wimíxínfáyi nání ná jfe níta nurí re uríñínigíní, “Porisí seáyí e imóníño, Risiaso weapáná segf xwírxí píráníñf seaimíxiyimfáriní.” nurí

²³ porisí Poromí awí mearoaríñomí re uríñínigíní, “Joxí omí awí nímearorí aiwí gwíni miyáripa éiríxíní. Xe eríró eméwínigíní. Xegf níkumíxíní emearigfáyf omí arírá wianíro bánáyf, pfrí murakipaní.” uríñínigíní.

Piriso tñí xiepí Dirusirai tñí Poromí arfá wigí náníriní.

²⁴ Sfá wí ríxa nórimáná enáná Piriso tñí xiepí Dirusirai —Í Judayf apíxí wíríní. Í tñí ípaú Poromí awí mearogfe níremori “Ámá wa omí nímeámí obfpoyí.” nurí Poro ríxa níbirí “Kíraisí Jisasomí dñf níwíkwíroríná, ayf apíriní.” repíyí níwiéra waríñagi arfá wiaríná

²⁵ o “Wé róníñf neríná, ayf apíriní.” urí “Nípfreání neríná, ayf apíriní.” urí “Gorixo áamá níyoní mí ómómíximí neríná, ayf apíriní.” urí yaríná Piriso ríxa wáyf winfagi re uríñínigíní, “Joxí ámí awí rímearoarigfe nání uí. Rfwéná nioní ámí ananí arfá simfá nání nínimóníriná ‘Eíní.’ rírimfáriní.” nurárimí

²⁶ níñwearíná Poro nígwí bí oniapíní dñf e nukíkayorí wáínf wáíná re yayagfíriní. “Ámá wa Poromí níwirímeámí obfpoyí.” nurí Poro báná o tñí xwíyfá rínayagfíriní.

²⁷ E yayaríná xwiogwí waú ríxa pwéáná áamá síñf wo, xegf yoí Posiasí Pesítasoyí ríniño

p̄rimiáo nimónr̄i P̄riso imónr̄ip̄i urápáná P̄riso re en̄inigin̄i. Judaȳf nion̄i nán̄i yaȳf owin̄ipoyin̄r̄i wíwap̄iyimin̄r̄i nán̄i Poro xe gw̄f on̄wean̄r̄i wár̄in̄igin̄i.

25

Poro Rom̄iȳf mix̄f ináyo xw̄r̄ix̄f pírán̄in̄j̄f nimix̄iȳiwin̄igin̄r̄i ur̄in̄j̄f nán̄ir̄in̄i.

¹ Pes̄itaso, p̄rimiá s̄in̄j̄f imónr̄in̄jo p̄ropen̄is̄f o men̄wean̄yo n̄irémómáná r̄ixa s̄fá w̄yaú w̄yi óráná an̄j̄f Sisaria r̄in̄in̄j̄pim̄i p̄n̄i n̄iwiár̄im̄i Jerusarem̄i nán̄i n̄iyir̄i rémóáná

² apax̄pán̄in̄j̄f imón̄iḡfá xwéowa t̄n̄i Judaȳf wiḡf seáȳi e wimón̄iḡfáwa t̄n̄i om̄i n̄iwímearo Poro nán̄i áwan̄j̄f nur̄iróná nuxekw̄moayiro awayin̄i r̄ix̄in̄j̄f re ur̄iḡawix̄in̄i,

³ “Porom̄i neḡf neaimónar̄in̄j̄p̄i wian̄i nán̄i anan̄i ‘Oȳ!’ near̄iréin̄i? ‘Porom̄i Jerusarem̄i t̄in̄j̄f re nán̄i wa n̄imeám̄i yap̄f̄r̄ix̄in̄i.’ neaimónar̄in̄i.” nur̄iro aȳf ín̄im̄i “Óf̄ e áyá neán̄irane p̄kíwan̄igin̄i.” n̄iyaiwiro e ur̄aḡfá aiw̄i

⁴ Pes̄itaso re ur̄in̄igin̄i, “Poro s̄in̄i Sisaria gw̄f n̄wean̄i. N̄iwan̄in̄jon̄i e nán̄i um̄fa nán̄i an̄w̄i e imón̄in̄i.

⁵ Aȳinán̄i seḡf Judaȳné seáȳi e seaimón̄iḡfáwa nion̄i t̄n̄i nawín̄i úwan̄igin̄i. Ámá o f̄w̄f seaikár̄in̄jo en̄ánáȳf, anan̄i xw̄ȳfá umear̄ip̄r̄in̄i.” ur̄in̄igin̄i.

⁶ P̄rimiá Pes̄itaso e nur̄in̄ir̄fná s̄fá wé wúkáuran̄i, wé w̄fúm̄i d̄anj̄f waú woran̄i, s̄in̄i m̄imúron̄áná Jerusarem̄i p̄n̄i n̄iwiár̄im̄i

Sisaria nán† n†wer† e n†rémor† sá weŋo w†á†p†
t†n† siá íkwiaŋw† xw†r†x† mear†g†ánam† é†
n†ŋweámáná sekax† re uowár†ŋ†n†g†n†, “Porom†
n†wir†meám† bípoy†.” uowáráná

7 wa nuro Poromɪ nimeámɪ báná Judayɪ
Jerusalemɪ dánɪ weapʼáyɪ Poromɪ mɪdɪmɪdánɪ
nɪrówapɪmáná xwɪyʼá mɪwákwinɪpaxɪ imónɪŋɪ
ayá wí nuxekwɪmoayiro aiwɪ Pɪrimiaó
“Neparɪnɪ.” yaiwinɪ nánɪ mʼkʼ bɪ sɪwá wipaxɪ
mimónɪpa egʼawixɪnɪ.

⁸ E Ƴaríná Poro xwíyá owákwín+miniri
nuriri re uriniginiri, “Nioní negí Judayí ɲwí
ikaxí eáninipi bí pírí mɛwíakí erí rɛdiyowá
yarigíwámí ení xórórí bí mé erí Romíyí mɛxí
ínáyí Sisaomí ení sipí bí mɛwikárí erí enárini.”
urɛagi ai

⁹ p̄rimia Pesitaso Juday xfo nani yayf
owinfpoyinri Poromi re uriniginini, "Nioni
dix xwirixi Jerusaremi dani arfa sir xwiya
awa rixekwmoarigapi eyeyiromi eri emfa nani
'E nani anani oumini.' risimonarinini?" urfagi ai

¹⁰ Poro re uriniginini, “Siá ikwianwí xwirixí mearigá Sisaoyá maníyo dani imixarinini rinani dani xwirixí ninimexaxí imónine rixare rojini. Ayí wí e dani xwirixí anani ninimexaxí mimónini. Joxi nijárinini. Nioni gí Judayo íwí bí miwikárinanigini.

¹¹ fwt er+ sipi imóniŋ+ nipi:kipaxft bi er+ enáoni enánáyf, ‘Mínipi:kipani.’ rípxonimaní. E neri aí awa xwirixf nímearigfápí mfkf mayf imóniŋánáyf, áma wo awa omí wigf diŋf tñi owípoyniri mñi nípíwíwaxf mimónini. Ayínáni

yaríní re osimíní, ‘Míxí ináyí Sisao xewaníño nígí xwíríxí aráá níwínígíní.’ nímónaríní.” uríagí

¹² pírimiá Pesitaso xegí gapímaní yaríní wiemeaní nání íníní wurínígá wa t́níní xwíyíá nírínímáná re urínínígíní, “Joxí ‘Sisao aráá níwínígíní.’ rííyí nání o t́níní e nání rírowáraníwáríní.” urínínígíní.

Poro nání Pesitaso Agíripaomí áwaní uríní náníríní.

¹³ Ríxa śá wí óríímí enáná Judayíyá míxí ináyí wo —O xegí yoí Agíripaoyí rínínoríní. O t́níní xexírímeáí Benaisí t́níní ípaú pírimiá síní Pesitasomí yayí owíaiyínírí Sisaria nání níbírí e nerí

¹⁴ śá obaxí e ñweanáná pírimiá Pesitaso xwíríxí Poroyá nání míxí ináyí Agíripaomí áwaní nurírí re urínínígíní, “Ámá wo, Píriso gwí ñwírárago ñweaní.

¹⁵ Nioní Jerusaremíyo nání nurí urínínjáná apaxípáníní imónígá xwéowa t́níní Judayí wigí mebáowa t́níní omí xwíyíá nuxekwímoro re nírígíawixíní, ‘Joxí omí “Nepa sípí ayíkwí míwikáriníoxíríní.” nurírí negí neaimónarínípi wianí nání neaiapeí.’ níríagí aí

¹⁶ nioní awamí re urínánígíní, ‘Romíyene re yarínwámaní. Ámá x́omí uxekwímoarígáyí t́níní síní nawíní axí e awí neáníro omí xwíyíá ayí uxekwímoarígápi nání wákwínímínírí síní mírípa enáná amíná ámá wigí wimónarínípi xe owípoyínírí wíarínwámaní.’ urínánígíní.

17 Ayínání awa re nání níweapíro awí eánáná nioní síní mé wíápi t́níní xwíríxí nání síá íkwianwínámí éf níjweámáná wamí re uríjanigíní, ‘Ámá omí níwirímeámí bípoyí.’ uríagi

18 omí nímeámí báná uxe kwímoarígáwa éf nírooro nuxe kwímoróná f́wí mívákwíní paxí imóníní nioní ‘Apí nání uxe kwí mopíríréoí?’ yaiwínápi nání muxekwímó nero

19 sa wigí jwíá imónínípi nímépero ‘Apí nerí ná apí nerí ná, ayí ananíríní.’ rínarígápi nání mǐxí ríníro áamá píyí wo Jisasoyí rínínjo —O nání Poro ‘Síní síní jwéaní.’ raríjoríní. O nání mǐxí ríníro egíawixíní.

20 E yaríjagíá níwínírí nioní re yaiwínanigíní, ‘Xwíríxí nápi níjǎá imónímí nání aríge nerí píráníní yaríní wíayimíníréíní?’ níyáiwírí díní ududí ninaríjagi nání omí re uríjanigíní, ‘Nioní dǐxí xwíríxí Jerusaremí dání arǎá sirí xwíyǎá awa ríxe kwímoarígápi eyeyírómí erí emǎ nání “E nání ananí oyimíní.” rísimónaríní?’ uríagi aí

21 Poro yaríní re níjínigíní, ‘ “Mǐxí ináyí Sisao xewanínjo gí xwíríxí arǎá nínǎ nání íá níxírírí onímenjweaní.” ní mónaríní.’ ní ríagi porísí wamí sekaxí re uríjanigíní, ‘Nioní Sisao t́níní e nání wíowárímǎáé nání awí mearóríxíní.’ uríjanigíní.” Pírímíá Pesítaso e uríagi

22 Agírípao re uríjínigíní, “ ‘Nioní ení áamá omí arǎá bí owimíní.’ ní mónaríní.” uríagi “Wíaríná joxí ení ananí arǎá wírǎaríní.” uríjínigíní.

Agírípao t́níní Benaisí t́níní Poromí arǎá wigí náníríní.

23 Sá wegíá wíápi t́nì Agíripao t́nì Benaisí t́nì ípaú okiyíá nínfísáná wá nimóníga wigí ańf xwé awí eánarígíiwámì nípáwiri porisíyo seáyí e wimónígíáwa t́nì áamá ańf apimí seáyí e nimónírì menḡweagíáwa t́nì enì nawínì nípáwiro éf ḡweanáná pírimiá Pesitaso wamí sekaxí nurírì Poromí ríxa níwirímeámì báná

24 re uríniginí, “Míxí ináyf Agíripaoxí t́nì áamá ńnì yawawi t́nì re awí eánígíáyfne t́nì xwíyíá b́ osearímínì.” nurírì re uríniginí, “Áamá ro nánì Judayf ńnì nioní ańf rípimí ḡweanánáraní, Jerusaremí nánì úánáraní, ǵ aríá enaé dánì ímì t́nì ‘ “Xe síḡf ouní.” ḿneaimónarínì.’ nírayarígíá romí síḡwí wínf poyí.

25 Omi yarínf níwíá nurí aiwí f́wí o enípi nánì píkípaaxí imónínf b́ nánì ṕfá megínáríḡaniginí. Xewaníḡo ‘Sísao xwíríxí nioníyá aríá níwíniginí.’ níríagí nánì nioní omí Sísao t́ḡf e nánì wiowáriḿfá nánì ríxa ráríḡarínì.

26 E nerí aí xwíyíá negí míxí ináyf ámíná Sísao nánì ‘Poro e enírínì. E enírínì.’ nírírì payf nearí wiowáriḿfá nánìpí sínì ṕfá nimegínírì nánì nioní omí áamá níyínénì yarínf wiayiro míxí ináyf Agíripaoxí ańpaxí wiayirí ḿḱ íperí epírípimí dánì o xwíyíá nioní ananì payf eapaxí b́ searínì nánì omí seyíné t́ḡf re nánì ‘Eínì.’ uríínì.

27 Ayf rípi nánírínì. ‘Gwí ḡweanf wo x́fomí uxekwímoarígíápi nánì ŕfwamínf meá sa níwiowárirínáyf, ayf xaxánínf nerí emíínì.’ nimónarínì.” uríniginí.

26

¹ Agɪripao Poromɪ re urɪɲɪnigɪnɪ, “Joxɪ dɪxɪ enɪ ananɪ reɪ.” urɪagi Poro wé nɪmómáná xwɪyɪ́á wákwinɪmɪnɪrɪ nánɪ re rɪɲɪnigɪnɪ,

²⁻³ “Mɪxɪ ináyɪ Agɪripaoxɪnɪ, joxɪ sɪwɪ Judayene yarɪɲwápi nɪnɪ nɪjɪ́á erɪ nene ‘Apɪ nerɪ́náyɪ, Gorɪxomɪ píránɪɲɪ xɪdarɪɲwɪnɪ.’ nɪrɪnɪrane dɪɲɪ xɪxegɪnɪ moarɪwápi nánɪ nɪjɪ́á erɪ enɪnɪ. Apɪ nɪpɪnɪ aga nɪjɪ́á xɪxenɪ imónɪɲoxɪ enagi nánɪ nionɪ joxɪ arɪ́á ene dánɪ amɪpɪ Judayɪ nɪxekwɪmoarɪgɪ́ápi nánɪ nɪwákwinɪmɪnɪrɪ rɪmɪ nánɪ aga yayɪ ninarɪnɪ. Ayɪnánɪ waunɪ rɪxɪɲɪ rɪpɪ orɪrɪmɪnɪ, ‘Gɪ xwɪyɪ́á nɪwákwinɪmɪnɪrɪ rarɪɲápi joxɪ arɪ́á nɪnirɪ́ná anɪɲɪ mɪsinɪpa oenɪ.’ nɪmónarɪnɪ.

⁴ Nionɪ enɪ́ná sɪnɪ onɪmiáíná dánɪ agwɪ re nánɪ néra bɪɲápi nánɪ Judayɪ nɪnɪ nɪjɪ́árɪnɪ. Onɪ́ná dánɪ gɪ gwɪ axɪrí imónɪgɪ́áyɪ tɪnɪ nɪɲwearɪ Jerusaremɪ dánɪ xwé iwiaronárɪnɪ.

⁵ Enɪ́ná dánɪ nionɪ Parisiyɪ —Judayɪ Gorɪxomɪ oxɪdaneyɪnɪro neróná dɪɲɪ xɪxegɪnɪ bɪ bɪ moarɪgɪ́ápimɪ dánɪ gwɪ nɪmóga ugɪ́á ayɪ ayo nɪyonɪ Parisiyɪ rɪnɪgɪ́áyɪ ɲwɪ́á xenwirárɪnɪgɪ́ápi wɪnɪyɪ́yáyo seáyɪ e múronɪ. Ayɪ Gorɪxomɪ nɪxɪ́dɪróná yarɪgɪ́ápa nionɪ enɪ nɪxɪ́da bɪɲápi nánɪ Judayɪ nɪnɪ nɪjɪ́árɪnɪ. Ámá ayɪ ‘Áwanɪ oraneyɪ.’ nɪwimónɪrɪ́náyɪ, ‘Nepa Poro e yagorɪnɪ.’ nɪrɪpaxɪrɪnɪ.

⁶ Agwɪ nionɪ Gorɪxo negɪ arɪ́owamɪ nurɪrɪ sɪmɪmanɪ́yo tɪnɪɲɪ́pi nánɪ ‘Neparɪnɪ.’ nɪyaiwirɪ dɪɲɪ ukɪkayonagi nánɪ ayɪ xwɪyɪ́á nɪmeararɪɲoɪ.

⁷ Negɪ Judayɪ gwɪ wirɪ́ wirɪ́ wé wúkaú sɪkwɪ́

waú ení ikwáwiyimírání, árwíyimírání, íníná Goríxomí yayí umeró xídíro neróná re nìyaiwíro nání, ‘Nene Goríxo negí aríowamí nurírí símímaníyo tìnínípi imónaní nání éwanígíní.’ nìyaiwíro nání díní axípi ukíkayonjói. Míxí ináyoxíní, axí apí nání nioní díní ukíkayonjagí nání nígí Judayí xwíyíá nìxekwímoarínjói.

8 Goríxoyá díní tíní pegíáyí wiápínímeaarígíápí nání seyíné pí nání ‘Wí “Neparíní.” yaiwipaxí mimóníní.’ yaiwiarígíáríní?

9 Eníná nìwanínjóní ení re yaiwiagáoníríní, ‘Yóí Nasaretí dání Jisasomí díní wíkwíroarígíáyí xe oépoyínírí sínwí wínípaxí mimóníní. Xwíríá oikíxémínírí nání ayá wí neríná, ayí naní yaríníní.’ yaiwiagáoníríní.

10 E nìyaiwiríníyo dání Jerusaremíyo rípi yagáriní. Apaxípáníní imónígíá xwéowa ‘Ámá Jisasomí díní wíkwíroarígíáyo gwí yipaxoxíníní.’ níníríro nírípeááná nioní nurí ayo gwí yemerí gwí aníyo njwírárírí neríná apíní yagámaní. Xwíríxí numeranéná ‘Opíkípoi.’ ríáyí tíní nioní ení nìkumíxínírí ‘Opíkípoi.’ ragáriní.

11 Rotú aní ayí ayo nípáwiemerí ríníní nìwiemeríná ‘Jisasomí síní díní mìwíkwíroarínjwíní.’ níríro ikayíwí umearípoiínírí wíwapíyagáriní. Nioní ámá ayí nání wíkwí ríá ápiáwíníní nónarínjagí nání ayí nuro émayí anímí aí njweanáná nioní ení númí nurí íá nìxíra wagáriní.

Poro “Nioní apí nìwínínínípipímí dání

kinimóniḡárini.” *uríḡ nánirini.*

12-13 “Míxí ináyoxini, nioni e néra nuríná apaxípáníḡ imóníḡfá xwéowa nioni Damasikasí nání nuri áamá aḡí apimi Jisasomi dīḡ wíkwíroarígáyo eni fá xíríwínigínirí nínirípearo payí nearo niapowáraná nioni aḡí apimi nání nuri síní ó́yo nuríná ríxa ikwawedí enáná wá bí aḡínami dání ókiénapáḡ wínḡanigini. Sogwí wá nókiríná anaríḡpí t́níní xíxeni marfáí, aga seáyí e imóniḡpí mídímídání nókiáráḡ wínḡanigini. Nionini marfáí, áamá nioni t́níní ugáwa eni wíníḡawixini.

14 Nínoneni xwíáyo níḡkínimeámáná nioni arfá wíáyí Xibíruyí ṕné t́níní xwíyá bí re rínénapáḡ wínḡanigini, ‘Soroxini, Soroxini, joxí pí nání nioni xeaníḡ níkáraríḡini? Joxí Jisasomi ríníḡ owimínirí neríná j́waníḡoxí ayíḡwíníḡ omónaríḡini.’ rínénapáḡ arfá níwirí

15 yaríḡ re wínḡanigini, ‘Ámínáoxini, goxirini?’ uríḡ o re níḡnínigini, ‘Nioni Jisasoni joxí xeaníḡ níkáraríḡonirini.

16 E nerí aí joxí níwíápínimeari éf roí. Nioni ríḡ emi nání joxí t́ámíní simóníni. Joxí nioni nání áamá wá níḡyemerí agwí síḡwí nanaríḡ ríḡ nání áwaní urírfa nání rírípeáini. Apíní áwaní urírfa nání marfáí, amípí ŕwíyo síwá simfáḡ nání eni áwaní urírfa nání rírípeáini.

17 Nioni díxí ḡwí axírí imóníḡfáyí sípí sikáraníro yaríná éf rímínirí émayí —Ayí joxí nioni nání wá urírfa nání rírowárímáyíriní. Ayí sípí sikáraníro yaríná éf rímínirí simfáriní.

18 Ayí ríḡ nání joxí émayí t́ámíní

rirowárímáríní. Joxí wáí nura waríñpimi dání ayí nìwiápínímearo sìñwíníñí noxoaro wigí neríná sáá yiníñmíní yarígápi píní nìwiárími wáá ónínmíní nání kìnímóníro Seteno menweañmí dání píní nìwiárími Goríxo menweañmíní kìnímóníro yaríná nioní wigí íwí yarígápi yokwarímí wiirí áamá nioní díní níníkwíro nání nioní gí imónígááyí tíní kumíxáarí emíá nání joxí émayí títámíní rirowárímáríní. níníñíniginí.” nuríí

19 re uríñíniginí, “Míxí ináyí Agiripaoxíní, ayínání oríná anínamí dání nípárenapípi wí pírí mívialkí nerí

20 re néra unáríní. Iwamíó Damasíkasiyo dání uréwapíyirí Jerusaremí dání ení uréwapíyirí Judia píropenisíyo nìyoní dání uréwapíyemerí émayí tínímí ení uréwapíyemerí neríná re nura unáríní, ‘Segí íwí yarígápi ríwímíní mamoro Goríxo títámíní ukínímóníro nero áamá sìñwí nìseanaxídímeríná “Wigí íwí yarígápi ríxa ríwímíní nímamoro nání ríá yaríño?” seaiai-wipaxí imónínípíní éfríxíní.’ nura unáríní.

21 Nioní e néra unáoní enagi nání Judáyí wí nìwiápínímearo aní rídíyowá yaríñwáiwámí dání íá níníxíríro nípíkianíro éagíá aiwí

22 Goríxo arírá níf enagi nání agwí nioní oníxwéyíné sìñwí anígé dání éf nírómáná ‘Wáá rókiamoagáwa tíní Moseso tíní “E nímónínáríní.” ragíápiní ríxa imóníníriní.’ seararíní.

23 ‘Awa re ragíáriní, “Áamá yeáyí neayimíxemeaníá nání Goríxoyá díní tíní

aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníomi ríníñí wímeaníáriní.” níríro ámí rípi ragíáriní, “Xewaníño xwáripáyo dání wiápínímeaníá enagí nání o iwamíó xwíyíá wíáníñí imóníñí Goríxo ámáyo yeáyí uyimíxemeaníápi nání Judayo tíní émáyo tíní wáí uríníáriní.” ragíápi ríxa axípi e imóníñíríní.’ seararíñíní.” uríñínigíní.

24 Poro xwíyíá wákwínímíní nání e nura waríná pírímíáo Pesítaso ímí tíní re uríñínigíní, “Poroxíní, joxí xaxá nerí raríñíní. Díxí níjía xwé imóníñípi xaxá rímeáriní.” uríagi aí

25 Poro re uríñínigíní, “Ámíná seáyí e imóníñí Pesítasoxíní, nioní xaxá nerí míríríñíní. Nepaxíñí imóníñípiní seararíñíní. Díñí síxí níyínímáná seararíñíní.

26 Ayí rípi náníríní. Míxí ináyí ro amípi nioní seararíñápi nání níjía imóníñagí nání díñí síñá neánaríní. Api, ayí ínímí píní mimóníñí enagí nání ‘Omí wiárí mímúropaxí imóníní.’ nimónaríñagí nání omí nítamíxwínírí murí nípiní repíyí níwiéra waríñíní.” Pesítasomí e nurímáná

27 re uríñínigíní, “Míxí ináyí Agírípaoxíní, ‘Wíá rókíamoagíáwa níríro eaagíápi nepa ríníní.’ ríyaiwíñíní? Joxí díñí e yaiwínoxí enagí nání nioní níjíáriní.” uríagi

28 Agírípao Poromí re uríñínigíní, “Axínání ná bíní níníríríná ‘O Jisasomí díñí wíkwíropaxoríní.’ ríníaiwíaríñíní?” uríagi

29 Poro re uríñínigíní, “Nioní ‘Goríxomí ríxíñí bí oseauríyímíní.’ nimónaríní. Joxí

nániní marfái, áamá sáa riyimi arfá niarigfá níní nioní ná bíní searánarantí, aníŋf miní searánarantí, nioní Jisasomí dínf wíkwíroarínápa niyínéní ení axípi níwíkwíro nioní imónínápa axípi oimónípoynírí nimónaríní. Nioní gwí niyigfá rípi seyíné ení axípi oseayípoynírí mīseararíní.” urínínigíní.

³⁰ Míxí ináyo t́níní pírímíáo t́níní Benaisí t́níní níwíápínímearo áamá ayí t́níní nawíní éf ńweagfáyí ení níwíápínímearo

³¹ wíwíní wí e éf nírómáná re rínigfawixíní, “Áamá o ananí nípíkíprí náníraní, gwí ńwíráríprí náníraní, f́wí bī meńf́ríní.” níriníro

³² Agírípao pírímíá Pesítasomí re urínínigíní, “Áamá o ‘Míxí ináyí Sisao xwíríxí nioniyá nieyíróíwínigíní.’ mírípa nerí síńwíríyí, ayí ananí kíkífá wáripaxf́ríní.” urínínigíní.

27

Poromí Romíyí aníyo nání sípíxíyo wíowárigfá náníriní.

¹ Ríxa none nání re rárínínáná, “Romíyí aníyo Itariyí rínínífpímí nání sípíxíyo owíowáraneyí.” rárínínáná porísí 100 bímí seáyí e wimónínf wo —O símínf wínarigfá Sisaoyá rínínífpí woríní. O xegí yoí Juriasoyí ríníníporíní. O Poromí t́níní gwí ńweagfá wamí t́níní níméra ounírí wíowáraná

² Adíramítíamí dájíyíyá sípíxí wo Esia píropenísf t́ńf ríríwámíní umínírí yarínagí níwínírane áamá wo xegí yoí Arísítakaso —O Masedonia píropenísfíyo aní yoí Tesaronaika

dánjorini. O tɛni nawini nipixemoánirane
niniwearina xwáƒpimi pɛni niwiárimini nurane

³ sipixomi sá wenwáone wáƒpi tɛni anj yof
Saidoniyi rininjipimi niwiékɛnimearane ayoáána
Juriaso Poromi ayá nurimixiri nani xegɛ
nikumixiniri emearigfáyɛ miranj owípoyiniri
ayɛ tɛnj e nani xe ouniri sinjwɛ wininjiginini.

⁴ Ámi sipixomi nipixemoánirane anj apimi
pɛni niwiárimini nuranéna iminj sɛmɛmini
nineaxemi barinjagi nani niyakia nurane nani
pirinjwɛ Saipirasiyi rininjipimi oriwámi dani
nimeámi nurane

⁵ imanjpami nuranéna Sirisia piropenisɛyo
tɛni Pabiria piropenisɛyo tɛni nimúroa nurane
Risía piropenisɛyo anj yof Mairai rininjipimi ni-
wiékɛnimearane nayoámána

⁶ porisɛ 100 bimi seáyi e wimóninjo
Arekisadiria dánjyɛyá sipixɛ wo Itari
piropenisɛyo uminiri yarinjagi niwiniri
nimeámi nineauri o tɛni sipixomi
nipixemoánirane

⁷ anj apimi pɛni niwiárimini nurane sipixo
awayini awayini warinjagi nani sá ayá wí
nóroa nurane ría meakiroarinjagía niwinirane
aninj minɛ nerinjipimi dani anj yof Naidasiyi
rininjipimi tɛnj e anjwɛ e niremómána iminj
sɛmɛmini nineaxemi barinjagi nani niyakia
nurane xwá sɛminɛ imóninj Sarimoniyi
rininjipimi nimúrorane pirinjwɛ yof Kiritiyi
rininjipimi oriwámi dani niyakirane

⁸ sipixɛ ominj mearigfáwa ría nimeakiroro sa
aninj minɛ nerinjipimi dani Kiriti tɛnj imanjpami

nìxída nìpurane wí e “Rawírawá sìmíní rìwonjé Nanjé Imónìño” rìnìje —E anjé Rasia rìnìnjípimí dání anwí erìní. E rémonwanigìní.

⁹ Sía ayá wí ríxa nórímáná enáná Judayí íwí yarígápi Goríxo yokwarímí wiinjé nání dínjé mopírí nání aiwá ñwáá ñwirárínarígáyi ení ríxa múrófímí enáná xwiogwí nání rawírawá samínjé mīwearijíná enagi nání Poro aríá jìyíkí norí

¹⁰ re urìjìnjigìní, “Ámáoyíné, gí dínjé re nimónarìní, ‘Agwí none re píní nìwiárímí ámí sìpìxomí nìmeámí nuranénáyí, xwíríá ikìxénìpaxírìní.’ nimónarìní. ‘Sanjé nìmeámí warìjwápi tìní sìpìxo tìní aníníná nání maríái, none ení anínaníwárìní.’ nimónarìní.” uríagi aí

¹¹ porisí 100 bimí seáyí e wimónìño sìpìxomí omíjé mearìño tìní sìpìxomí xiáwo tìní awaú rarígípi nání dínjé níá wíagi nání omí Poro yopa murìgìnjìnjigìní.

¹² Ayí ipí sìmíní rìwonjé sìpìxo ñweanípimí xwiogwí nání rawírawá síwáá yíáná sìpìxí píránjé wèpaxe mimónìnjagi nání áamá ná sìpìxíyo ñweagápi re rínarígíawixìní, “Ananì e epaxí enánáyí, re dání píní nìwiárímí sìpìxomí nìmeámí nurane ipí sìmíní rìwonjé yoí Pinikasíyí rìnìnjíwámí —Sìmíní rìwonjé awá pìrìjwí Kìritípimí axí rìwámìní rìwonjéwárìní. Xwíá mídání mídání wiápínìmeanjé enagi nání e rawírawá wiñwí mé enjerìní. Sogwí wearìjímí dání rìwónapìnjíwárìní. Awámí nìrémorane rawírawá síwáá yaríná awámí ñweáwanìgìní.” rínarígíawixìní.

Ríwípí xwé éáná rawírawá imeamíkwí enjé

nániríní.

¹³ Imínj rawírawá t́nj ríwámí d́ń sípíxomí Pinikasí t́nj e awayiní nìxemí upaxípi barínjagi nìwíníróná “Símíní ríwonj none ráríwáwámí nání ananí sípíxomí nìmeámí upaxíríní.” nìyaiwiro ainíxí gwíyo d́ń mamówárínínj ípearínjpi nìmíxearo sípíxomí nìmeámí nuróná pírínjwí Kirití imanj́pá t́nj e anjwí e d́ń nìxída nípuro

¹⁴ síní ná j́amíní e munínjáná re eníniginí. Ríwípi íḱá j́jimí epaxí b́ —Imínj apí yoí Miwíminí Barínj́piyí rínínj́píríní. Apí t́njmí d́ń nìweapírí

¹⁵ sípíxomí xenweááná sípíxí śmí imínj barínj́míní mémopaxí enjagi nání negí wanírí yarínjwaé nání ṕń nìwíárirane “Imínj xe níméra oneauní.” nìyaiwirane e yaríná

¹⁶ none pírínjwí yoí Kodayí rínínj́pimí oríwámí d́ń nípurná imínj b́ onímíapí yimáronjáná ewé sípíxomí d́nj níropémí warínjwápi anínj miní nerínj́pimí d́ń nìmíxeáa nìbírane sípíxo t́nj e enáná

¹⁷ sípíxomí ikwíáranírane nání nìmíxeáa nìyapírane níkwíárimáná sípíxí xwéo orónowíniginírí sámí t́ń xegí sípíxí miwí mídímídání nìxemí nìbíro gwí nija nípwmáná sípíxo enj t́ń nìxemí nurí xẃá ipí seáyí e ríwonjáná ínímí anjwí e imónínj́pimí —Apí yoí Sairítasíyí rínínj́pí Apíríka d́ń anjwí eríní. Apímí sípíxo anj́ń nuríná síxí úroniginírí wáyí winíagi sípíxo awayiní ounírí ainíxí gwí yurárinínj ípearínjpi nìmamówáíro

níropémi nuróná imiṇí xe nīneaxemi oneauniri wīniṇwanigini.

¹⁸ Sipiṇxomi sá wenṇwáone wíápi tīni sipiṇxo wiápiṇimeari eámori néra warṇagi awa sipiṇxo nayí oeniri saṇí wí emi mīmeámí nero

¹⁹ sá wenṇwáone wíápi tīni sipiṇxí omiṇí mearígáwa wiwanṇowa sipiṇxomi saṇí uniṇí ikweari ṇwirárirí yarígáayí bi emi mīmeámí egíawixini.

²⁰ Ríwipi símí tīni aniṇí sipiṇxomi xenṇweaariná sá obaxí ayá wí óríagi aí siṇí tīni sogwí tīni bi anariṇagi siṇwí mīwiniṇpa nerane nání “Ámini riwarṇwini?” niyaiwirane siṇwí mīwiniṇaxíḍipa nerane nání ḍiṇí “Wí e niwíékṇimearane siṇí waníwáriní.” niyaiwia warṇwápi ḍiṇí peá nīmónirane “Ríxa nanínaníwáriní.” niyaiwia nurane

²¹ awa sá ayá wí neamúroariná nīmeamiwiáronigini ayá sáwí uroariṇagi nání aiwá mīnī néra numáná eṇáná Poro niwiápiṇimeari áamáyo áwini e nīrómáná re uriṇinigini, “Ámáoyiné, nioni seariṇápiṇi aríá nīniro nīniṇíḍiṇi piriṇwí Kiritiyo pīni niwiárimí sipiṇxo nīmeámí mupa nero siṇwiriṇí, segí amipi xwiríá ikixéniri anípa imóniri éḍpiṇí wí e eminiri éḍmani.

²² E seariṇagi aiwi sipiṇxí ro xwiríá nikixéniri aí áámone wí anínaníwá meṇagi nání ḍiṇí peá mīmóní siṇi ḍiṇí siṇí oseáinini.

²³ Ayí rípi nání seariṇini. Sá riṇimini áríwiyimi Goríxo —Nioni áamá oyáyí imóniṇá wonirini. Oyá aṇíṇají wo nioni tīṇí e nīrónapiri

24 re níríniginí, ‘Poroxíní, joxí Romíyí anjío ananí nírémorí mǎxí ináyí Sisao xwíríxí rímeníe símímanjí e uroríáríní. Ayínání síní wáyí mǎsinípaní. Aríá ní. Goríxo joxí tǎnǎ áamá sípíxí romí nweagíáyí tǎnǎ níyínéní xe sínjí úpoyíníri yaiwíí enagí nání woxí aí iníigí namipaxímaní.’

25 Anjínajo e níríí enagí nání soyíné dínjǎ síxí oseainíní. Ámáoyíné, nioní Goríxomí dínjǎ re wíkwíroníní, ‘Nioní níríípi xixení nimóníníjoi.’ níwíkwírorí nání e seararíníní.

26 E nerí aí imínjǎ síní níneaxemí waríná pírinjwǎ bimí síxí úroaníwáríní.” uríniginíní.

27 None ríwípí rawírawá Edíríayí rínínjǎwámí sípíxomí níneaxemí waríná ríxa sǎá wé wúkaú síkwǎ waú waú imónííyímí áríwegí imónáná sípíxí omínjǎ mearígáwa “Xwǎá bí tǎnjǎ e ríxa anjǎ eríani?” níyaiwíro

28 gwǎ e e kíkwírǎ neaáríga punjǎrí tǎnǎ iwamíó neróná “Xwǎá síní ná mǎmíraní? Sa mǎmí onímíápíraní?” yaiwíarígǎrí nímearo nímamówáríro iwamíó sínjwǎ níwínaxídiróná xwǎá síní ná mǎmí enagí nání 40 mita imónínjagí níwíníro ámí bí tǎnǎ núfasáná ámí bí nímamówáríro xwǎá tǎnjǎ e ríxa 30 mita enagí níwíníro

29 sípíxí imínjǎ níxemí nuríná wí e sínjáyo síxí úroníginíní sípíxí ámí bí tǎnǎ níxemí mupa oeníní íkwémínjǎyo dání ainíxí ípeaarínjǎ wíríkaú wíríkaú nímamówárimáná wǎá anjíní oóníníri wígí ikayíwǎ níra ugíawíxíní.

30 Sípíxí omínjǎ mearígáwa sípíxomí pínní níwíarímí éí owaneyíníro áamáyo

yapí nìwíwapiyiro “Sìpìxí símíyo dání enì ainìxí ípearìṅí bì mamówáranìrì yarìṅwìní.” nurìro ewépá rawírawáyo ikwiárínáná apámì nìpìxemoánìrì éí owaneyìníro rìxa mamówáraríná

³¹ Poro porisí 100 bimì seáyì e wimónìṅomì t́nì xegí porisowamì t́nì re urìṅinìgìní, “Ámá sìpìxí omìṅí mearìgíá rowa sìpìxí romì none t́nì mìṅweapa nerínáyí, soyíné sìṅí nuro xwíá t́ṅí e rémopíríméoi.” uráná

³² porisowa mírí nìwiápínìmearo ewépá gwí nìyimáná awayinì mamówárarìgíárì mìṅí nìwákwirowa rawírawáyo mamówárigíawixìní.

³³ Wíá ónìne nánì Poro ení rìrémìxí nìwia nurì re urayìṅinìgìní, “None ríwípì rìpì nánì ayá śwí nearoarìṅagì nánì aiwá mìní mìmìwiaikí nìnrane yaríná śá obaxí rìxa nóra nurì agwí rìxa wé wúkaú sìkwí waú waú imónìṅíyirìní.

³⁴ Ayínánì nionì ení rìrémìxí nìseairì ‘Aiwá bì nìmearo nípoyì.’ seararìṅìní. Sewanìṅíyíné aiwá nìníro oeríkiemeánípoyìnírì seararìṅìní. Woxì aí bì manínìpa epírí enagì nánì seararìṅìní.” nurimáná

³⁵ bisíkeríá bì nìmearì wigí sìṅwí anìgíe dání aiwá apì nánì Gorìxomì yayí numemáná nìkwìrìrì rìxa naríná

³⁶ áamá nínì enì rìxa dìṅí wíá bì wóníagì aiwá bì nìmearo nìníro

³⁷ —Ámá sìpìxíyo ṅweaṅwáene ayí 276 enerìní.

³⁸ Nene rìxa apánì nìnimáná sìpìxo nayí oenìrì wítí aiwá mìníwápi rawírawáyo emì mìmeámí egíawixìní.

Sipixo sixí núrori orónowiniṅf nánirini.

³⁹ Ríxa wáá ónáná áríwiyimi “Xwáá bi aṅwí erini.” yaiwíápi siṅwí nīwini róná mí mómíxipa nero aí siminí ríwoní bi iníkiní wiáronagi nīwiniro e epaxí enánáyí, sipixo nimeáa niyirane e oiwiékínimeaaneyinirí éfáyí

⁴⁰ wa gwí ainíxí ípeaariṅf mamówárininiṅfpi rawírawáyo ípeaṅe amí xe oépeanirí níkwewára pwaríná wa iminiṅfpi siminí ríwonípmi nání nixemi oneaunirí sipixoyá rapírapí nemiméa nipeyiro soná ení níkwearo iníkiní wiáronṅe nání omiṅf níméra waníro yariniṅagáa aí re eniniṅini.

⁴¹ Sipixo xwáá inimi enáná rawírawá akwiníáná ríwonṅe sixí núrori símf xwááyo xáiwí noraniṅirini nání winwí bi mepaxí imónináná rawírawá sipixí íkwémiṅfyo miákwiayíáná sipixo ríxa orónowiariniṅagi winigíawixini.

⁴² Sipixo ríxa orónowiariniṅagi nīwiniro porisowa xámi re rinárigáa enagi nání “Sipixo sipí éánáyí, áamá gwí ṅweagáa none awí mearoariniwáowa inibé neáa éf upríxinirí pipíkímí éwanigini.” rinigíapa “Ríxa opíkianeyí.” rinariṅagáa aiwí

⁴³ porisowami seáyí e wimóniṅo “Poromi níméra nuri Romíyí aṅfyo xixeni rémowanigini.” niyaiwirí nání awa wianíro yarigápi prí nurakirí sekaxí re neariniṅini, “Áamá inibé warigíáyíné ríxa nīmawirí nixeamoro inibé neáa nuro imaní e iwiékínimeápoi.

⁴⁴ Inibé mīwarigíáyíné íká wárárani, sipixo ororómí inípirani, íá nixirímáná níkwíariga

nuro imanƒ e iwiékínimeápoyi.” nearƒagi nene axípi e nerane nání wo aí iniigí mīnamí nīnenenī imanƒ e iwiékínīmeanwanigīnī.

28

Poromī Moritayo ηweanáná wimónīηpī nánīrīnī.

¹ Nene wo manínī nīnenenī imanƒ e ni-wiékínimeámáná áamá e dāńyí “Pīrīηwí rīyi xegí yoí Morītaí rīnīηyirīnī.” rarīηagía aríá nīwirane rońáná

² ayí none neaiapanīro nání ayá tīnī nero iniá anīηí siyamíó erī imīηí rīrī yarīηagi nání ríá nīkeaámáná nīnenenī nīneaipemeámī nuro ríá tīηí e neawárƒagía aí

³ Poro ríá kīrīηí bia awí nearī saríwá nerī nīmeáa nībīrī ríá ikeaáraríná re enīnigīnī. Weaxíá wo ríá usínagi nīrémīmeámī nīwiapīrī Poroyá wéyo sidīηí norī rīrīwīnīnigīnī.

⁴ Rīrīwīagi wé éí mīxeááná sidīro sīnī yekwīronagi áamá pīrīηwí ayīmī dāńyí sīηwí e nīwīnīro wīwīnī re rīnīgíawīxīnī, “Áamá ro rawírawáyo mīnamío aí áamá pīkíxwíríó ení woríani? Ayínánī ηwíá anīnamī dāńí imónīgíáyí ‘Xe sīηí mupa oenī.’ yaiwīarīgíápīmī dānī weaxíá sidīηí ríá ońoi?” rīnīagía aiwī

⁵ Poro weaxíáomī wīwīá nīrorī ríá nīkeaárīmáná rīnīηí bīkwí onīmīápi aí mīwīnīnigīnī.

⁶ Rīnīηí bīkwí onīmīápi aí mīwīnīagi aiwí áamá ayí “O xegí wé rīxa nīmīnīnīηoi.” yaiwīro “Rīxa nīpīérorī pīyí nenīηoi.” yaiwīro

nero nánì sìṅwí nìwìnrò nìṅwearo ayá wí sìṅwí nìwìnrò nìṅweagfasáná “Sipí apí wímeanìṅoí.” yaiwiarígíápi mìwímeáagi nìwìnróná ámi dínjì sìṅjì bì nìmorò re nìrìga ugíawixìní, “Ámá rò ṅwíá anínamì dánjì imónìṅíyí woríani?” nìrìga ugíawixìní.

⁷ None iwiékínimeáwaé áamá pìrìṅwí apimì áamá nìyonì seáyì e nìmónìrì menṅweanṅoyá omìṅjì bì inìṅjì erìní. O xegí yoí Pabìriasoyì rìnìṅorìní. O yayí nìneairì nìneaipemeámì nurì none sía wíyáú wíyì o tìní nìṅwearane mírànjì neaiaríná

⁸ Pabìriasomì xano ríá pìrì wíayirì agwí xoxí urorì wiarìṅagi nánì “O sìmìxí wentì.” rarìṅagíá Poro aríá e nìwirì o weṅe nánì nurì nìpáwirì Gorìxomì yarìṅjì nìwimáná wé seáyì e nìwikwiárìrì nanjì imìxìṅìṅìṅì.

⁹ Nanjì nìmìxìmáná enáná áamá pìrìṅwí apimì ṅweagíá sìmìxí yarìgíáyí nínì Poro omì nanjì imìxíípi nánì aríá nìwiro o tìṅjì e nánì bayaríná nanjì imìmìxìmì enìṅìṅìṅì.

¹⁰ E yaríná áamá ayí wéyo nìneamero aiwá amìpì nanjì bì nìneaiapa nuro none rìxa pìrìṅwí apimì pínì nìwiárìmì wanìrì yaríná óf e sìpìxíyo nuranéná aiwá naníwá nánì anìpá bì neaiapowárìgíawixìní.

Poro Romíyo rémonjì nánìrìní.

¹¹ None pìrìṅwí apimì emá waú wo ṅweanwáone sìpìxí Arekìsadiria dánjì wo —Rawírawá xwiogwí nánì sìwíá yìṅagi nánì pìrìṅwí apimì e nìṅweanìsáná umìnrì yarìṅorìní. O sìpìxí símì ikayíwí tìní imìxìnìṅjìpì áamá ayáí waúnìṅjì sìpìxomì símì

e imìxìníjorìní. Sípìxomì nìpìxemoánìrane pìrìñwí apimì pínì nìwiárìmì nurane

¹² aní yof Sairakusiyì rìníñjìpimì niwiékínìmearane sá wíyáú wíyì e wenwáone

¹³ ámì sípìxomì nìpìxemoánìrane nìyakía nurane aní yof Rijiamiyì rìníñjìpimì nìrémorane e sá wenwáone wíápi tñní imìñjì rawírawá tñjìmì dánì yaparìñagì nìwìnìrane sípìxomì nìmeámì nurane omì sá wenwáone wíápi tñní sìmìní rìwonjì yof Putioraiyì rìníñjìwámì nìrémorane nayoámáná

¹⁴ re yaiwìñwanigìní, “Ámá Jisaomì dñjì nìwìkwíroro nánì nìrìxímeá imónìgíáyí aní rìpimì re wí rífa ñweañojì?” nìyaiwirane píá nerane wí tñní rìxa nerìmeánìrane ayí “Sá wé wíúmì dñjì wáú nene tñní ananì re ñweapaxíranì?” nearíagí ayí tñní wínìyí nearíapa e ñweañwanigìní. Apì apì néra nìbíwasáná Romì aní tñjì e rémonñwanigìní.

¹⁵ Romìyo ñweagíá nìrìxímeá imónìgíáyí wí none nánì “Awa óyìmì barìño.” rìnarìñagíá aríá nìwìro óf e owìrìmeaneyìníro nìbìróná wí aní Apiasì tñjì e makeríá imìxarígíe awí roro wí Ámá Aní Mídánjì Nìbìro Sá Wearígíiwá Wíkaú Wiwáyì rìníñjìpì tñjì e awí roro egíáyo Poro sñjwí nìwìnìríná Gorìxomì yayí numerì dñjì sìxí ínìñínigìní.

¹⁶ None rìxa Romì náyo rémóáná gapìmanowa Poromì gwí aníyo mññwìrárí aní wiwámì xegípi ñweañáná porísí awí mearoarìño xe awí omearonìrì sñjwí wìnígíawìxìní.

Poro Romíyo dání wáí uríṅf nániríni.

¹⁷ Poro sá wíyaú wíyi ríxa nóráná “Judayí áminá imónígá Romíyo re ṅweagááyí obípoyí.” níríri awa ríxa o tífí e awí eánáná re uríṅnigíni, “Gí Judayíné, nioní negí Judayo xwíríá wikíxémíni wí mepa erí síwí eníná dání negí aríowa érowiápínígápi pírí wiaikímíni wí mepa erí éagí aiwí Jerusaremíyo dání gwí níyigíoní negí Judayí Romíyo mání níwigíáríni.

¹⁸ Romíyo mání níwíagá ayí xwíríxí nínihero yaríṅf níniayiróná íwí nioní nípíkípaí bí meṅáoní imóníṅagí nínaníro nání ríxa Poromí kíkíá owáraneyíni éagá aiwí

¹⁹ negí Judayí pírí wiaikímí nero ‘Wáripaxomani.’ ríḡawíxíni. E raríṅagá nioní síṅwí e níwíni ‘Go aríá enje dání ráná xe kíkíá ouníni nímixípíríáríani?’ níyáiwíri nání re uríṅnigíni, ‘Romíyí míxí ináyí Sisao gí xwíríxí aríá níwíngíni.’ uríṅnigíni. Nioní negí Judayí nání xwíyíá bí uxekwímómíá nání míraríṅíni.

²⁰ E níḡá apí nání áwaní searímíni nání ‘Awamí síṅwí níwíni xwíyíá urímí nání obípoyí.’ ríanigíni. Ámá Isírerene yeáyí neayímíxemeaníá nání díṅf ukíkayoaríṅwáomí nioní díṅf ukíkayonagí nání gwí ainíxí rírí níyíni.” uríṅnigíni.

²¹ E uríagí awa re uríḡawíxíni, “Judia píropenísyó dání joxí nání payí bí mímeanwáriní. Negí wo e dání ení níbírí repíyí níneairínáraní, áwaní nínearírnáraní, joxí nání sípí bí mínearíṅfíni.

²² E nerí aí ‘Díṅf joxí yáiwíaríṅf rípi,

“Gorixomi pírániṅf xɛdarígááyf apí apí neríṅfipimí dání pírániṅf xɛdarígáárini.” yaiwiaríṅfipí arfá osianeyi.’ neaimónarini. Ayf none rípi nání arfá niwirane nijfá imóniṅagwi nání ríraríṅwini. Ámá Óf Gorixo táfamini iníṅfíyiyí riniṅfíyimi níxɛdiro gwí mónígááyf nání ámá ami ami ṅweagááyf ‘Ayf nanf miyaríṅo.’ rinarígá nání none nijfáárini.” urígáwixini.

²³ Judayf áminá awa “Sfá ayimi Poro xwiyfá nearínfá nání awí eánfwanígini.” nírinááro sfá ayi ríxa imónaná obaxf anf xfo ṅweanwámi nání báná wfá móniṅfimi dání sfápi tñni nání Gorixo ámayf xegf xwioxfo mímeámí nerí umeṅweanáfípi nání áwanf nurírfná repíyf níwiéra urí nioní Jisasomí diṅf wíkwíroaríṅápa ayf ení owíkwírfpoyiníri o nání nuréwapíyiríná ṅwf ikaxf Moseso nírfíri eanípimi dání tñni wfá rókiamoagfáwa nírfíro eagfápimi dání tñni mĩṅf níroa urí nerí nura warfná

²⁴ wa xfo uraríṅfipí arfá níwiro “Neparini.” wipimónfagi aiwí wa arfá níwiro diṅf mĩkwírogfawixini.

²⁵⁻²⁷ Awa e nero Poro uraríṅfipí nání diṅf bí biaú nímore nání xwiyfá ná bini rínarífaxf mimónf yarfná Poro xwiyfá yoparf rípi uráná omí pñni níwiárfimi ugáfawixini, “Kwíyf Gorixoyápi wfá rókiamoagf Aisaiayí riniṅomi ‘Joxí ámá ayo nuri e urírfíxini.’ uráná o nuri negf arfowéyo aga xíxeni re urírfíri, ‘ “Seyfné arfá néra nuro aí nijfá wí imónípfírfámani. Siṅwf naga nuro aí diṅf ‘Ayf apírfani?’ wí mopírfámani.” ’ urírfíxini. Ayf rípi nánirini. Wigf diṅf tñni

néra warɛǵáƵɛ́ mɛ́ɛ́ sɛ́ɛ́nɛ́ɛ́ɛ́ imonagá nánɛ́ rɛ́rarɛ́ɛ́ɛ́. Wigɛ́ sɛ́ɛ́wɛ́ mɛ́supárɛ́pa ero arɛ́á mɛ́pɛ́rónɛ́pa ero nero sɛ́ɛ́wɛ́rɛ́yɛ́, wigɛ́ sɛ́ɛ́wɛ́ tɛ́nɛ́ sɛ́ɛ́wɛ́ anɛ́ro arɛ́á ero dɛ́ɛ́ píránɛ́ɛ́ neyírooro moro wigɛ́ ɛ́wɛ́ yarɛ́ǵáƵɛ́ rɛ́wɛ́mɛ́nɛ́ mamoro éánáyɛ́, Gorɛ́xonɛ́ píránɛ́ɛ́ wimɛ́xɛ́paxɛ́rɛ́nɛ́.’ Aisaiáo Gorɛ́xo nánɛ́ e nɛ́wurɛ́yirɛ́ná negɛ́ arɛ́owéyo imónagáɛ́pɛ́ tɛ́nɛ́ aga xɛ́xɛ́nɛ́ nɛ́rɛ́rɛ́ wurɛ́yɛ́ɛ́rɛ́nɛ́.

²⁸ Ayɛ́nánɛ́ seyɛ́né aga nɛ́ǵá re imónɛ́poyɛ́, ‘Gorɛ́xo xɛ́o nene yeáyɛ́ neayimɛ́xemeámɛ́nɛ́rɛ́ enɛ́pɛ́ nánɛ́ wáƒ urarɛ́ǵáwa rɛ́xa é máyo ourɛ́poyɛ́nɛ́rɛ́ nánɛ́ uowárɛ́ɛ́rɛ́nɛ́. Ayɛ́ arɛ́á wipɛ́rɛ́árɛ́nɛ́.’ yaiwípoyɛ́.”

²⁹ [Poro e uráná Judayɛ́ mɛ́xɛ́mɛ́xeawiámɛ́ niga nuro omɛ́ pɛ́nɛ́ nɛ́wiárɛ́mɛ́ ugáawixɛ́nɛ́.]

³⁰⁻³¹ Poro e anɛ́ xɛ́o bɛ́ enɛ́wámɛ́ nɛ́ɛ́wɛ́arɛ́ á má xɛ́omɛ́ xwɛ́yɛ́á onwɛ́aaneyɛ́nɛ́rɛ́ bɛ́áyo yayɛ́ nɛ́wimorɛ́ xwɛ́yɛ́á Gorɛ́xo á máyɛ́ xegɛ́ xwioxɛ́yo mɛ́meámɛ́ nerɛ́ umɛ́ɛ́wɛ́anɛ́ápɛ́ nánɛ́ wáƒ nurɛ́rɛ́ ínɛ́mɛ́ bɛ́ mimónɛ́ Ámɛ́ná Jisasɛ́ Kiraiso nánɛ́ uréwapiyarɛ́ná á má wɛ́ pɛ́rɛ́ urakianɛ́ro mɛ́pa egáawixɛ́nɛ́. E yarɛ́ná xwiogwɛ́ waú múronɛ́nigɛ́nɛ́.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051